Provincie Utrecht

Programmabegroting 2014

Utrecht, 4 november 2013

Inhoudsopgave

Bladzijde

Inhoudsopgave 3

Leeswijzer 5

1. HET BELEID IN HOOFDLIJNEN 7
   - 1.1 Sobere en doelmatige aanpak 7
   - 1.2 Belangrijke ontwikkelingen 7
   - 1.3 Beleidsaccenten 2014 9
   - 1.4 Financiële ontwikkelingen 12

2. FINANCIELE BEGROTING 19
   - 2.1 Financieel meerjarenperspectief 19
   - 2.2 Saldi van de programma's 22
   - 2.3 Stelposten 22
   - 2.4 Algemene dekkingsmiddelen 23
   - 2.5 Reserves 23
   - 2.6 Financiële positie 24

3. STELPOSTEN EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN 25
   - 3.1 Algemene dekkingsmiddelen 25
   - 3.2 Stelposten 26

4. PROGRAMMA's 29
   - 4.1 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en binnenstedelijke ontwikkeling 30
   - 4.2 Landelijk gebied 35
   - 4.3 Bodem, water en milieu 42
   - 4.4 Economische zaken en recreatie 48
   - 4.5 Mobiliteit 52
   - 4.6 Cultuur en samenleving 58
   - 4.7 Jeugdzorg 64
   - 4.8 Bestuur en middelen 68

5. PARAGRAFEN 75
   - 5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 76
   - 5.2 Onderhoud kapitaalgoederen 84
   - 5.3 Financiering / Treasury 90
   - 5.4 Bedrijfsvoering 91
   - 5.5 Verbonden partijen 94
   - 5.6 Grondbeleid 102
   - 5.7 Provinciale belastingen en heffingen 109

6 BIJLAGEN 111
   - 6.1 Het college van Gedeputeerde Staten 112
   - 6.2 Geprognosticeerde balans 2012-2017 113
   - 6.3 Staat van vaste activa 115
   - 6.4 Staat van opgenomen langlopende leningen 120
   - 6.5 Staat van verstrekte langlopende leningen 120
   - 6.6 Staat van gewaarborgde geldleningen 120
   - 6.7 Staat van Reserves 121
   - 6.8 Stortingen / onttrekkingen reserves per programma 122
   - 6.9 Staat van Voorzieningen 124

6.10 Staat Specifieke uitkeringen 124
6.11 Staat van inkomensoverdrachten 125
6.12 Staat van incidentele baten en lasten 127
6.13 EMU saldo 2012-2017 134
6.14 Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan 2014-2017 135
6.15 Provinciaal uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2014 141

Afkortingenlijst 145

Colofon 147

Leeswijzer

Met de Begroting stelt u de kaders voor zowel het beleid als de financiën voor het komende begrotingsjaar. De behandeling biedt u de mogelijkheid invloed te hebben op de beleidsdoelen en de erbij horende verdeling van de middelen. Met het vaststellen van de Programmabegroting machtigt u ons, het college van Gedeputeerde Staten, om in het komende jaar uitgaven te doen. Wij mogen deze vastgestelde bedragen niet overschrijden.

De Begroting is ingericht op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV). De opbouw is als volgt:

Bestuurlijke samenvatting: belangrijkste ontwikkelingen, beleidsaccenten en financiële ontwikkelingen 2014
In dit hoofdstuk worden allereerst de landelijke en provinciale ontwikkelingen in het huidige jaar geschetst, waarna de beleidsaccenten voor 2014 worden weergegeven met een overzicht van de financiële ontwikkelingen voor 2014 en een doorkijk tot en met 2017.

Financiële begroting
Hier geven wij een samenvatting van de belangrijkste financiële vooruitzichten voor de komende vier jaar. Om dit in een breder perspectief te plaatsen zijn sinds dit jaar ook de cijfers uit de laatst vastgestelde rekening (2012) en de meest recente begrotingscijfers (inclusief de wijzigingen vanuit de Najaarsrapportage) uit het lopende begrotingsjaar toegevoegd.

Algemene dekkingsmiddelen en stelposten
Net als in de Voorjaarsnota is in de voorliggende begroting een apart hoofdstuk stelposten en algemene dekkingsmiddelen toegevoegd om een uitgebreidere toelichting te kunnen geven op de ontwikkeling van de algemene dekkingsmiddelen van de provincie.

Programmaverantwoording
In de programmaverantwoording wordt per programma inhoudelijk ingegaan op de doelstellingen, de voorgenomen prestaties en de financiële gevolgen van het te voeren beleid. Hier wordt antwoord gegeven op de 3 W-vragen:

■ **Wat willen we bereiken?**
Een algemene tekst wat we willen bereiken binnen het betreffende programma. De doelstellingen zijn geherformuleerd (SMART gemaakt), aangesloten bij de vier hoofdopgaven uit de Strategische agenda en onderliggende beleidsnota's.

■ **Wat gaan wij daarvoor doen?**
Hier wordt toegelicht wat de concrete beleidsvoornemens zijn voor 2014 om de doelen te bereiken en wordt hun verband geschetst met de accenten/prioriteiten voor 2014. Hier wordt vooral gericht op de prioriteiten, met minimale aandacht voor reguliere werkzaamheden.

■ **Wat mag het kosten?**
Hierbij wordt een overzicht gegeven wat deze beleidsvoornemens mogen kosten en worden de verschillen met de Begroting 2013 en de Rekening 2012 toegelicht.

Paragrafen
In de paragrafen zijn de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen. De Begroting 2014 bevat de volgende verplichte paragrafen: weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering/treasury, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en de provinciale belastingen en heffingen.

De bedragen in de programmabegroting zijn weergegeven in eenheden van duizend euro, tenzij anders vermeld. Dit is gedaan om de leesbaarheid te vergroten. Een bedrag van € 45.000 staat dus als 45 in de tabel. Dit kan echter tot afrondingsverschillen van 1 (x € 1.000) leiden in de totaaltellingen.

.

Hoofdstuk 1 HET BELEID IN HOOFDLIJNEN

In dit hoofdstuk leest u de hoofdlijnen van de Programmabegroting voor 2014 van de provincie Utrecht.

1.1 Focus, vertrouwen en oplossingsgericht

Het zijn roerige tijden voor de provincie Utrecht als middenbestuur en de veranderingen voltrekken zich op vele fronten. De economische crisis zet de overheid aan tot forse bezuinigingen en ook wij ondervinden hiervan de gevolgen. Bijvoorbeeld in de uitkeringen uit het provinciefonds. Hierdoor zijn er minder middelen te besteden terwijl wij onverminderd resultaten willen blijven boeken voor een aantrekkelijke woon- werk- en leefomgeving. Wij zullen ons komende jaren blijvend richten op het samen met partners zoeken naar slimme manieren om doelen met minder geld te bereiken. Juist in deze roerige tijden biedt het coalitieakkoord veel houvast, met als sleutelbegrippen focus, vertrouwen en oplossingsgericht. Dit is de basis voor het maken van onze (financiële) beleidskeuzen.

Focus
Om onze inspanningen en prioriteiten te focussen op onze kerntaken en hierop in samenhang te kunnen sturen, hebben wij , zoals u bekend is, voor deze bestuursperiode een strategische agenda uitgewerkt rond vier ontwikkel-opgaven:

- Utrecht Topregio
- Krachtige steden en dorpen
- Vitaal Landelijk Gebied
- Bereikbaar Utrecht

Daarnaast kennen we twee stevige veranderopgaven in onze manier van werken of in onze samenwerking of relatie met mede-overheden of regiopartners:

- Opgaven voor bestuurlijke organisatie
- Wettelijke taken en integrale beleidsontwikkeling.

Daar waar we bij onze kerntaken een regionaal belang zien, zullen wij investeren in zaken die bijdragen aan een sterke en aantrekkelijke regio. Doordat we focussen op onze kerntaken, we hebben ingespeeld op de slechtere economische omstandigheden en onze financiële uitgangspositie gezond was hebben we onze financiën duurzaam op orde. In 2014 blijven we vanuit deze focus keuzes maken.

Vertrouwen
Ook de samenleving verandert in een hoog tempo en daarmee de relatie van de samenleving met de overheid. Er ontstaat een nieuwe balans tussen overheid, maatschappelijk middenveld en de private sector. Dit wordt gekenmerkt door nieuwe netwerken als gevolg van privatisering en deregulering en verschuiving van verantwoordelijkheden. Dat we als provincie hierop anticiperen zien we in 2014 steeds meer terug in de manier waarop we ons beleid ontwikkelen en de wijze waarop de uitvoering tot stand komt. Wij hebben vertrouwen in de samenleving en leggen daarom de nadruk op de eigen verantwoordelijkheid en op ruimte voor ondernemerschap. Zowel van medeoverheden, inwoners, bedrijven als maatschappelijke organisaties. Wij vertalen dit bijvoorbeeld bij onze aanpak ter stimulering van binnenstedelijke woningbouw, bij de vormgeving van cultureel ondernemerschap en bij het veel selectiever toetsen van ruimtelijke plannen van gemeenten.

Oplossingsgericht
Wij blijven inzetten op nieuwe samenwerkingsvormen, instrumenten en financieringsvormen die het oppakken van ieders eigen rol en verantwoordelijkheid stimuleren. Met het AVP hebben we bijvoorbeeld een motor om ook andere partijen in het landelijk gebied te laten investeren. Met het Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma (IGP) zorgen wij voor een gebundelde inzet van provinciale bestuurskracht en middelen. Door middel van de projecten uit het Ruimtelijk Actieprogramma zetten we in 2014 de lijn door van doelgericht en oplossingsgericht werken: meedenken in plaats van bezwaren en problemen opwerpen. Het pakket ‘Beter Benutten’ gaat over een pakket van maatregelen van in totaal meer dan € 200 miljoen, waarvan de helft door de regio wordt bijgedragen. In 2014 zullen veel maatregelen uit dit gezamenlijk initiatief van regionale overheden, rijksoverheid en bedrijfsleven worden uitgevoerd.

1.2 Belangrijke ontwikkelingen

Naast onze eigen keuzes, moeten we ook anticiperen op actuele bestuurlijke ontwikkelingen. Voor 2014 zijn de volgende ontwikkelingen van belang.

- De bestuurlijke organisatie in Nederland. In het regeerakkoord Bruggen slaan is eind oktober 2012 gekozen voor een nieuwe weg van bestuurlijke hervormingen op het niveau van waterschappen, de WGR+ regio's en de provincies. Ook heeft het Rijk in 2013 een omvangrijke decentralisatie op het sociale domein naar de gemeenten verder in gang gezet, die hun beslag zullen krijgen in 2014 en volgende jaren. Deze decentralisaties zullen zeker gevolgen hebben voor de rol van de provincie, onder andere op het gebied van de Jeugdzorg. De transitie van dit domein wordt verderop in deze begroting uitgebreid beschreven.
- De bestuurlijke organisatie in de Noordvleugel. In 2012 heeft minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken (BZK) een Arhi-procedure gestart voor de fusie van de provincies Flevoland, Noord-Holland en Utrecht een Arhi-procedure gestart. Wij bereiden samen met PS een zienswijze voor om in te dienen op het herindelingsontwerp. Daarnaast is op 17 juni ook het wetsvoorstel voor de afschaffing van de Wgr-plusregio's naar de Tweede Kamer gestuurd. In dit wetsvoorstel is afschaffing beoogd per 1 januari 2015. In de provincie Utrecht betreft dat het Bestuur Regio Utrecht (BRU). De taken, bevoegdheden en middelen (BDU verkeer en vervoer) gaan dan naar de provincie.
- Gemeentelijke samenwerking en herindelingen. In het regeerakkoord staan plannen om op termijn gemeenten op te schalen naar 100.000+ inwoners in 2025. Minister Plasterk heeft duidelijk laten weten dat het kabinet niet meer vasthoudt aan deze norm en gemeenten met 40.000 inwoners of 60.000 inwoners worden geaccepteerd, mits er voldoende uitvoeringskracht verwacht wordt. Het heeft de voorkeur dat een gemeentelijke herindeling van onderop plaatsvindt. In het nieuwe Beleidskader gemeentelijke herindeling is de rol van de provincie versterkt. Provincies spelen vanuit hun algemene verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokaal bestuur vaak een modererende rol in de discussie over de bestuurskracht van gemeenten. Het proces van de decentralisaties is ingezet, en de eerste decentralisaties in het sociale domein vinden plaats per 1 januari 2014.
- De koers van het Interprovinciaal overleg (IPO). Het IPO heeft als kerntaak de behartiging van de belangen van de provincies in Den Haag en Brussel. Het nieuwe regeerakkoord eind 2012 en de voornemens van het kabinet Rutte II, zoals hierboven geschetst, hebben in 2013 hun invloed gehad op de lobbythema's die in het IPO-jaarplan 2013 waren opgenomen. Dit zal ook in 2014 het geval zijn. De prioritaire lobbythema's van het IPO volgen ook in 2014 de kerntaken van de provincies en de voornemens in het regeerakkoord als het gaat over de positie van provincies en hun taken en bevoegdheden.
- Interbestuurlijk toezicht (IBT). Medio 2012 heeft GS de belangrijkste IBT-instrumenten, die in IPO-verband zijn gemaakt, vastgesteld. In 2013 is gewerkt aan het opstellen van een provinciale verordening systematische toezichtsinformatie, waarin afspraken worden opgenomen welke informatie per IBT-terrein door gemeenten en waterschappen aangeleverd dient te worden om het nieuwe en sobere IBT als provincie uit te kunnen voeren. Naar verwachting wordt deze verordening eind 2013 vastgesteld. In 2014 zal de verordening worden geïmplementeerd.
- Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD). In september 2012 is bestuurlijke overeenstemming bereikt over het streven om te komen tot één RUD in de provincie Utrecht. Vanaf dat moment is er een projectorganisatie ingericht om te bouwen aan de RUD. Vanaf het najaar 2013 worden er twee sporen bewandeld, waarbij de ODRU (Omgevingsdienst Regio Utrecht), die de als basis van de RUD zou optreden, eerst de eigen bedrijfsvoering op orde brengt. Daarnaast brengen de provincie en de overige Utrechtse gemeenten zo snel mogelijk de taken onder in één RUD. In het najaar van 2013 zal worden vastgelegd op welke manier het eindbeeld van 1 RUD in Utrecht bereikt kan worden in 2014 en daaropvolgende jaren.

1.3 Beleidsaccenten 2014

In deze paragraaf stippen wij kort diverse beleidsaccenten voor 2014 aan.

Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling.

In de provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 hebben wij de afspraak vastgelegd om realisatie van beleid gebiedsgericht op te pakken. Wij doen dit samen met medeoverheden, maatschappelijke organisaties, gebruikers en marktpartijen. Zo is er ruimte voor gebruikers van het Eiland van Schalkwijk om de plannen voor dit gebied mee te ontwikkelen. Naast het bieden van ruimte voor initiatieven programmeert de provincie ook zelf de realisatie van beleid. Dit gebeurt via het Ruimtelijk ActieProgramma 2012-2015 (12 thema's die worden uitgediept door toepassing bij actuele gebiedsvraagstukken), het Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma 2012-2019 (dat zich richt op bundeling van provinciale inspanningen in enkele gebiedsprojecten) en de Ruimtelijke Agenda Gemeenten. Bij deze laatste gaat het om het per gemeente benoemen en uitvoeren van gezamenlijke ontwikkelopgaven; dit is voor Leusden, Utrechtse Heuvelrug, Vianen en Woerden inmiddels in uitvoering.

In 2014 geven we verder uitvoering aan het programma wonen en binnenstedelijke ontwikkeling. De beleidsdoelen uit de PRS en kadernota wonen en binnenstedelijke ontwikkeling worden o.a. gerealiseerd middels een gebiedsgerichte aanpak bij een aantal gemeenten waaronder Veenendaal, Woerden, Nieuwegein en Wijk bij Duurstede. Omdat er sprake is van een hardnekkige stagnatie in de woningmarkt leggen we ook accent op het aanjagen en ondersteunen van projecten die als voorbeeld dienen voor vernieuwing in de woningmarktsector en die kunnen leiden tot beweging in de woningmarkt in onze provincie. De gebiedsaanpak van De Engk in Wijk bij Duurstede is zo'n voorbeeld. De kennis die hieruit voortkomt wordt gedeeld met ketenpartners en nieuwe initiatiefnemers. Op regionaal niveau stemmen gemeenten en andere stakeholders periodiek vraag en aanbodgegevens met betrekking tot de woningmarkt met elkaar af.

Landelijk gebied

In 2014 gaan we het provinciale natuurbeleid dat in november 2013 door Provinciale Staten wordt vastgesteld verder concretiseren. Een belangrijk onderdeel hiervan is het agrarisch natuurbeheer waar we middelen effectiever en gerichter gaan inzetten en aansluiten bij de grote veranderingen die vanaf 2016 te verwachten zijn door het nieuwe Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en de landelijke afspraken over het nieuwe stelsel van agrarisch natuurbeheer.

Verder zijn we bezig met het doelbereik voor het programma Agenda Vitaal Platteland (AVP). Hiertoe gaan de gebiedscommissies verder met het uitvoeren van hun gebiedsprogramma's. De doelen en projecten van AVP zijn vastgelegd in het Kaderdocument AVP van PS en in de Gebiedsprogramma's van de AVP-gebiedscommissies. Waar nodig worden deze documenten geactualiseerd naar aanleiding van nieuw beleidsontwikkelingen, zoals Natuurbeleid 2.0, POP3 en de herstelplannen Nb-wetgebieden. Binnen AVP is voor het realiseren van de beleidsdoelen verwerving van gronden een cruciale factor, omdat grond de motor vormt voor de gebiedsprocessen. Grondmobiliteit draagt ook aan meerdere doelen bij zoals aan het realiseren van het Akkoord van Utrecht. Daarom blijft ook in 2014 de focus gericht op de grondmobiliteit..

Om bij te dragen aan de doelen van het Akkoord van Utrecht wordt in 2014 onder meer in de Uiterwaarden Nederrijn, in diverse verdrogingsbestrijdingsprojecten en bij het uitvoeren van de opgestelde Natuurherstelplannen flinke voortgang geboekt. De nog ontbrekende Natuurherstelplannen voor de oeverlanden in de veenweidegebieden zullen worden afgerond.

De inrichting van de Bethunepolder wordt in 2014 afgerond. Met de inrichting van de natuurgebieden in de Wilnisse Bovenlanden, Groot Wilnis Vinkeveen en Oostelijke Vechtplassen gaan we in 2014 beginnen.

Voor de cultuurhistorische doelen ronden wij bij Fort aan de Buursteeg de reconstructie van de wallen en de sanering van het terrein af. Ook verwachten we de afronding van de bouwwerkzaamheden op Fort Vechten. Fort Vechten is dan tevens ingericht als Nationaal Waterliniemuseum. Hiermee wordt invulling gegeven aan een nationaal centrum voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie, waarin tevens aandacht is geven aan andere linies.

In het kader van Recreatie om de Stad (Rods) gaan we eind 2013 samen met de partners het programma vaststellen. Dit betekent dat we in 2014 full speed met de uitvoering van de 'nieuwe gebieden' aan de slag gaan.

De inrichtingsprojecten zullen met name in de deelgebieden Haarzuilens en Hollandse IJssel liggen, omdat hier tot nu toe het minst gerealiseerd is. Het project Hamlaangebied leveren we in 2014 op.

Bodem, water en milieu

Begin 2014 leveren we de *Keuzenotitie Bodem-, water-, milieubeleid* op. Dit is de eerste stap naar het integrale beleidsplan voor deze beleidsvelden, dat in 2015 gereed komt. Hiermee anticiperen we op de integrale beleidsvorming voor de fysieke leefomgeving zoals de Omgevingswet. Het integrale beleid zal er in de toekomst voor zorgen dat in de uitvoeringsfase minder tegenstrijdige belangen vertragend werken.

In het kader van het *Deltaprogramma*, leveren wij, als trekker van het Regioproces Nederrijn-Lek, in 2014 de met de regio opgestelde voorkeursstrategie op om het gebied tot 2100 veilig te krijgen en te houden tegen overstromingen vanuit de Neder-Rijn en Lek. Belangrijke inbreng in dit proces wordt gevormd door de resultaten van de studies Waterveiligheid Centraal Holland en de Grebbedijk als Deltadijk. Deze studies zijn eerder door de regio uitgevoerd. Op basis van de voorkeursstrategie worden de komende jaren concrete maatregelenprogramma's uitgewerkt.

Begin 2014 is de *Kadernota Ondergrond* gereed. De nota richt zich op de vier thema's van de ondergrond waar een maatschappelijke vraag leeft, waar urgentie bestaat en waar de provincie een rol heeft. Zo geeft de nota o.a. direct richting aan de toekomstige uitvoering van bodemsanering en sturing aan koude-warmte opslag in de bodem. Er zal zo veel mogelijk een ruimtelijke benadering (object gericht) worden gekozen. De Kadernota ondergrond dient tevens als bouwsteen voor het Integrale Beleidsplan Bodem Water en Milieu.

De vorming van een Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) voor Vergunningverlening en Handhaving Milieu zal volgend jaar vorm gaan krijgen op zowel bestuurlijk als, naar alle waarschijnlijkheid, ambtelijk niveau. Dit vergt inzet vanuit de provincie Utrecht als een van de partners in dit proces. Behoud van kwaliteit en de bouw van een hoogwaardige uitvoeringsorganisatie zijn hierbij de speerpunten. Binnen de provincie wordt een 'opdrachtgeversunit' ingericht. In 2014 zal het bevoegd gezag (Wet Milieubeheer) voor een deel van de provinciale inrichtingen over gaan naar de gemeenten. De uitvoering van de taken zal vanuit de RUD plaatsvinden. Afspraken over de overdracht van werkzaamheden, personeel en financiën zullen in het kader van de RUD-vorming worden uitgewerkt.

Economische zaken en recreatie

In 2014 ligt de nadruk op de uitvoering van de economische agenda van de EBU en de kantorenaanpak. Ook het expatcenter zal in 2014 operationeel worden zodat buitenlandse kenniswerkers en internationale bedrijven in de provincie Utrecht op één locatie terecht kunnen voor overheidsdienstverlening (GBA inschrijving en IND) en voor vragen over de regio op het sociale vlak (wonen, werken, school, leisure etc).

In 2014 worden voor de vier recreatieschappen en de koepel Recreatie Midden Nederland samen met gemeenten uitvoeringsprogramma's opgesteld. Het doel hiervan is om te komen tot een omvorming van de recreatieschappen op maat van de verschillende gebieden. Met deze omvorming kan de veranderende vraag naar recreatiemogelijkheden beter worden opgevangen.

Mobiliteit

Het ontwerp Mobiliteitsplan leggen we in 2014 ter besluitvorming voor aan Provinciale Staten. Onderdeel van dit plan is om de programmering van realisatieprojecten meer aan te sluiten bij de onderhoudsplanning, zodat de overlast voor de weggebruiker beperkt is en we efficiënt kunnen omgegaan met onze middelen. In de beleidsvoorbereiding zal in 2014 voor deze aanpak een pilot worden gedaan.

Ook wordt ingezet op het oplossen van de verkeersproblematiek op de Rijnbrug bij Rhenen – in 2014 wordt een start gemaakt met de realisatie van de eerste van in totaal vijf maatregelen - en op besluitvorming met betrekking tot een goederenoverslagstation aan het Amsterdam Rijnkanaal bij Het Klooster in Nieuwegein.

In 2014 ligt net als in voorgaande jaren de nadruk op het realiseren van het vastgestelde VERDER-maatregelenpakket. Dit bestaat uit een groot aantal maatregelen die ervoor moeten zorgen dat het verkeer (fiets, auto en OV) in onze regio beter kan doorrijden. Het provinciale aandeel in het regionale pakket van € 500 miljoen bedraagt tot en met 2021 in totaal € 185 miljoen. De provincie heeft zowel bij de uitwerking als bij de realisatie van de regionale maatregelen een coördinerende rol. De planstudies onder coördinatie van RWS - met als doel

de doorstroming bevorderen op rijkswegen - maken ook onderdeel uit van dit programma. Kwaliteit van de leefomgeving ofwel inpassing van de infrastructuur maakt hier nadrukkelijk onderdeel van uit. Ook in 2014 is de inzet van de provincie met name op dit aspect gericht. Het programma Regionaal Verkeersmanagement (RVM) als onderdeel van het VERDER programma, zal in 2014 in zijn geheel worden afgerond en in operationeel beheer genomen waarbij de provincie een coördinerende rol zal behouden.

Het pakket 'Beter Benutten' gaat over een pakket van maatregelen van in totaal meer dan € 200 miljoen, waarvan de helft door de regio wordt bijgedragen. Het provinciale aandeel in de regionale bijdrage is € 21,8 miljoen. Naast projecten om bestaande infra beter te benutten zet de provincie in op het verbeteren van de ketenmobiliteit (carpoolplaatsen en een P&R voorziening) en op innovatieve (ICT) toepassingen. In het gezamenlijk initiatief van regionale overheden, rijksoverheid en bedrijfsleven wordt in 2014 het merendeel van de maatregelen uitgevoerd.

2014 is het laatste jaar van de huidige convenantperiode, waarin de provincie met de gemeenten op basis van een jaarprogramma diverse activiteiten op het vlak van verkeersveiligheid uitvoert.

Cultuur en samenleving

Ter verbetering van de zichtbaarheid en versterking van de recreatieve functie van de voormalige vliegbasis Soesterberg stellen we een plan vast waarin kunstuitingen en militair erfgoed het focuspunt zijn. Op basis van dit plan zullen publieksactiviteiten op de vliegbasis georganiseerd kunnen worden.

Voor alle Utrechtse historische buitenplaatszones ontwikkelen we een zogenaamde Buitenplaatsbiotoop. Hiermee krijgen eigenaren en gemeenten een instrument in handen waarmee ze nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen op buitenplaatsen op een verantwoorde manier kunnen vormgeven.

In 2014 is de Utrechtse Erfgoedmonitor gereed. Deze brengt de restauratiebehoefte van alle rijksmonumenten, uitgezonderd woonhuizen, in kaart. Op basis daarvan kunnen we een gerichte keuze maken voor de inzet van ons Fonds Erfgoedparels en kunnen we ook andere partijen overtuigen van de noodzaak te investeren in Utrechtse rijksmonumenten. In 2014 zullen met een bijdrage uit het Fonds Erfgoedparels minimaal vier rijksmonumenten worden gerestaureerd.

Met onze 'Nieuwe aanpak bibliotheekbeleid', die in 2014 in gaat, creëren we meer ruimte voor maatwerk en vernieuwing bij bibliotheken. De rechtstreekse subsidierelatie met de SUB wordt beëindigd en de BiSC krijgt vanaf 2014 de taak de gemeenschappelijke stelseltaken en de vernieuwing te coördineren. Daarnaast is er een aparte lijn innovatie binnen het bibliotheekbeleid waarin wij ondernemerschap en samenwerking met nieuwe partijen, publiek en privaat, stimuleren. Door deze nieuwe opzet wordt ons bibliotheekbeleid beter afgestemd op de veranderde vraag uit de samenleving.

Jeugdzorg

2014 is voor Jeugdzorg een bijzonder jaar: het is het laatste jaar dat de provincies verantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de Wet op de Jeugdzorg. Naar verwachting gaat per 1 januari 2015 de Jeugdwet in, die voorziet in gemeentelijke verantwoordelijkheid voor zowel de huidige provinciaal gefinancierde geïndiceerde jeugdzorg als de jeugd-GGZ (Geestelijke Gezondheidszorg) en zorg voor Jeugd-VB (Verstandelijk Beperkten).

Het Uitvoeringsprogramma voor 2014 is tot stand gekomen in een interactief proces met vertegenwoordigers van regio's/gemeenten, aanbieders van Jeugd- en Opvoedhulp, Bureau Jeugdzorg Utrecht, de cliëntvertegenwoordiger JIJ Utrecht en het ministerie van VWS. Uitgangspunt is dat de Provincie in haar subsidie-afspraken met de zorgaanbieders en BJU zo veel als mogelijk voorsorteert op hoe de regio's/gemeenten de zorg vanaf 2015 willen organiseren en uitvoeren.

De Provincie faciliteert daarbij de regio's/gemeenten bij het proces, o.a. door middel van de afspraken die vastgelegd zijn in de Transitieagenda. Hierin zijn voor de gemeenten mijlpalen en kritische data benoemd om op 1 januari 2015 klaar te zijn om de verantwoordelijkheid voor de zorg voor de jeugd over te nemen. Dat zij daarbij geconfronteerd worden met een korting op het huidige budget, maakt dat er in de zorg een transformatie moet plaatsvinden. Daarom is het van belang dat al in 2014 stappen gezet worden waarbij de uitgangspunten voor de transformatie leidend zijn.

Bestuur en middelen

Kortheidshalve verwijzen wij u ook naar paragraaf 1.2 waar ontwikkelingen op bestuurlijk vlak worden beschreven.

bedrijfsvoering

In 2014 wordt verder gebouwd aan een slanke en efficiënte bedrijfsvoering met optimale toegevoegde waarde voor het primair proces. Uitgangspunt is het verlagen van de overhead en tegelijkertijd bedrijfsvoeringsdiensten van kwaliteit blijven leveren. Hiertoe wordt de personele bezetting verder ingericht conform het eerder vastgestelde Organisatie- en Formatieplan (O&F plan).

In 2014 zal de zelfredzaamheid van de organisatie op het gebied van bedrijfsvoering worden versterkt. Dit vraagt enerzijds om voorlichting, training en een cultuurverandering bij medewerkers in zowel de bedrijfsvoering als het primair proces. Anderzijds worden ook instrumenten aangereikt om die zelfredzaamheid ook daadwerkelijk te kunnen invullen. Belangrijkste voorbeeld hiervan is het project PRESTO, dat onder andere voorziet in de invoering van een ERP-systeem dat de interne administratie moet vereenvoudigen en de kwaliteit van sturingsinformatie (voor zowel management als voor GS en PS) moet verbeteren. Hiermee wordt het voor managers en medewerkers ook eenvoudiger om relevante informatie te raadplegen en te duiden, en zal minder vaak een beroep worden gedaan op adviseurs uit de bedrijfsvoeringsafdelingen.

duurzaamheid

Duurzaamheid is een integraal onderdeel van ons provinciaal beleid. Wij beschouwen duurzaamheid vanuit een brede context: mens, markt en milieu (people, profit, planet). Vanuit deze drie elementen vindt een zorgvuldige afweging plaats. Dit houdt tevens in dat wij ons handelen niet afwentelen in plaats en tijd. Iedereen binnen onze organisatie is mede verantwoordelijk voor de invulling van duurzaamheid.

In 2014 komt het netwerk Utrecht 2040 op eigen benen te staan. Na 1 september 2014 stopt onze financiële ondersteuning. In de tussentijd houden wij de vinger aan de pols en brengen waar nodig advies uit. Wij rekenen erop dat het netwerk haar activiteiten op een succesvolle manier kan continueren. Ook verschijnt de derde editie van de Staat van Utrecht, een ‘duurzaamheidsfoto’ van onze regio. Deze publicatie verschijnt onder de vlag van het netwerk Utrecht2040, waardoor beter zichtbaar wordt dat deze mede wordt gedragen door partners in de regio. Wij zullen de realisatie en publicatie van deze editie nog volledig financieren.

Het plan van aanpak duurzame bedrijfsvoering 2014-2016 treedt in werking. Regelmatig vindt een monitor plaats of we op de juiste koers zitten. De eventueel benodigde middelen vallen in principe onder de reguliere financiering. Als duurzaamheid een integraal onderdeel is van ons beleid, behoort het financiële aspect ook een integraal onderdeel te zijn van onze begroting. In dat jaar wordt duidelijk of de provincie Utrecht de eerste fairtrade provincie van Nederland zal worden. Dit hangt mede af van het aantal fairtrade gemeenten in onze provincie.

Van toonaangevende projecten over duurzaamheid (en innovatie) maken we factsheets, publiceren deze in relevante gremia en maken daarmee onze duurzaamheidsambities beter zichtbaar. Zichtbaarheid blijft een belangrijk aandachtspunt in al onze pr-activiteiten.

Per 1 januari 2014 heeft elk relevant beleidsdocument een aparte duurzaamheidsparagraaf. In de herziening van de P&C-cyclus zal ook aandacht worden besteed aan duurzaamheid. Uiteindelijk kan dit ertoe leiden dat aan het eind van elk jaar een duurzaamheids’balans’ wordt opgemaakt. Daarin laten wij als provincie zien op welke wijze wij invulling hebben gegeven aan duurzaamheid in het provinciale beleid. Waar mogelijk en zinvol zullen wij ook in 2014 participeren in Green Deals met andere partners.

1.4 Financiële ontwikkelingen

In deze Programmabegroting 2014 geven we inzicht in de begrote baten en lasten voor het komende begrotingsjaar 2014 en de daaropvolgende jaren 2015, 2016 en 2017. Voor meer inzicht hebben we de cijfers ook afgezet tegen de gerealiseerde bedragen over 2012 en de stand van de Begroting over het lopende begrotingsjaar 2013. In deze paragraaf presenteren wij u enkele algemene conclusies op basis van de Begroting.

Financieel perspectief 2012-2017

	Realisatie 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
A. Saldi programma's incl. overhead	140.914	178.866	184.607	180.430	142.661	144.345
B. Stelposten	4.951	1.314	3.806	5.964	8.464	10.664
C. Beschikbare dekkingsmidd./baten	-174.577	-163.024	-164.687	-164.038	-165.111	-165.442
D. Saldo begroting bruto = (A+B+C)	-28.712	17.156	23.726	22.356	-13.986	-10.433
E. Mutaties in reserves	20.352	-16.911	-28.045	-27.990	8.103	6.536
F. Saldo begroting netto	-8.359	245	-4.319	-5.634	-5.883	-3.897

Tabel 1.1: financieel perspectief 2012-2017

Wij presenteren u een materieel sluitende Begroting voor 2014. Het lagere saldo ten opzichte van (het addendum van) de Voorjaarsnota wordt verklaard doordat in deze begroting voor € 7 mln. aan voorstellen zijn verwerkt die naar onze mening passen bij het uitgangspunt van een realistische en solide financiële basis. Daarmee wordt een aantal financiële zaken op een structurele wijze in de begroting verankerd. De inhoudelijke discussie is gevoerd bij de behandeling van de betreffende beleidsdossiers. Kortheidshalve verwijzen wij naar de bijgevoegde begrotingswijziging met toelichting in het Statenvoorstel. Met het netto begrotingssaldo (onder regel F) is voorzien in een door ons gewenste financiële buffer in verband met mogelijke bezuinigingen vanuit het Rijk.

Incidenteel–structureel

Om ervoor te zorgen dat u zich een verantwoord oordeel kunt vormen over de baten en lasten van de Begroting en over de vraag of deze Begroting (materieel) sluitend is, geven wij u inzicht in het saldo van de structurele baten en lasten, het saldo van de incidentele baten en lasten en in de verhouding hiertussen. Onder incidentele baten en lasten verstaan wij die baten en lasten die zich maximaal vier jaar (analoog aan een collegeperiode) in de Begroting voordoen. Tabel 1.2 laat het meerjarig beeld zien, onderverdeeld in structurele en incidentele[1] baten en lasten.

Structurele en Incidentele baten en lasten	Realisatie 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
						Bedragen
Totaal structurele lasten (A)	666.536	142.633	140.899	144.270	149.230	150.988
Totaal structurele baten (B)	674.896	183.413	185.580	184.877	185.877	185.748
Saldo structurele baten en lasten (C=A+B)	-8.359	-40.780	-44.681	-40.607	-36.647	-34.760
Totaal incidentele lasten (D)	0	441.072	365.302	184.574	110.868	104.687
Totaal incidentele baten (E)	0	400.047	324.940	149.601	80.104	73.824
Saldo incidentele baten en lasten (F=D-E)	0	41.025	40.362	34.973	30.764	30.863
Netto begrotingssaldo (C+F)	-8.359	245	-4.319	-5.634	-5.883	-3.897

Tabel 1.2: meerjarig beeld incidenteel-structureel

Uit het overzicht kunt u vrij eenvoudig de totalen van baten(B+E) en lasten (A+D) afleiden

[1] De onderverdeling in incidenteel-structureel is in de realisatiecijfers 2012 technisch nog niet mogelijk. Daarom zijn in alle tabellen alle baten en lasten voor 2012 onder structureel opgenomen.

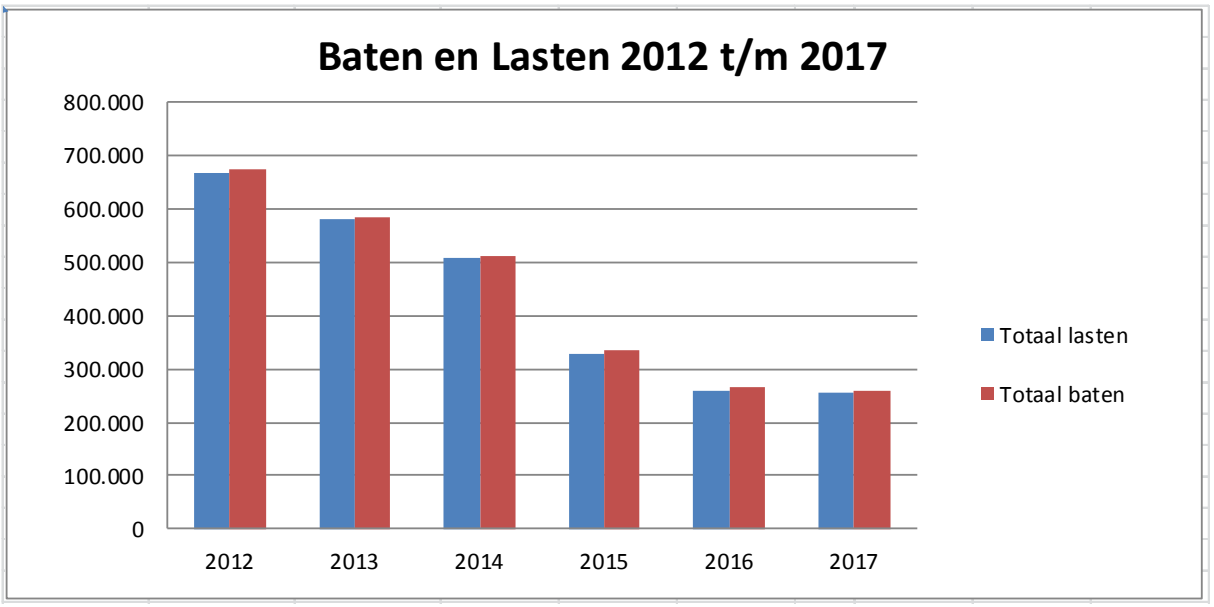

Grafiek 1.1: baten en lasten 2012-2017

Het totaal aan begrote lasten over 2014 is ongeveer € 506 mln. (2013: € 584 mln.) In 2012 was dit nog € 667 mln. In 2017 zal dit nog maar € 256 mln. zijn. De combinatie van beide overzichten laat zien dat de afname van lasten (en baten) vooral komt door afnemende incidentele uitgaven en inkomsten. Dat is gedeeltelijk het gevolg van de keuzes die wij als coalitie hebben gemaakt, zoals onze focus op de kerntaken. Daarnaast worden hierin de bezuinigingen en keuzes van het Rijk zichtbaar. De overgang van de jeugdzorg naar de gemeenten per 1 januari 2015 valt daarbij het sterkst op.

Waarvan worden de programma's betaald?

We hebben per programma de herkomst van de baten inzichtelijk gemaakt, zodat u een beter beeld hebt van hoe de programma's gefinancierd worden. Grafiek 1.2 laat die herkomst voor het totaal van de programma's zien.

Grafiek 1.2: herkomst baten 2012-2017

De categorieën zijn als volgt gedefinieerd: per programma zijn de binnenkomende middelen in hoofdcategorieën ingedeeld. Dit zijn de bestemmingsreserves die bij het programma horen en de specifieke uitkeringen van het Rijk. Dan blijven er nog diverse programmaspecifieke inkomsten over die te divers zijn om onder één noemer te vatten. Die vallen onder 'Overig'. Nadat alle programmaspecifieke lasten en baten zijn verrekend blijft er nog een saldo over. Dit is het beslag op de 'Algemene middelen'.

In de grafiek is duidelijk te zien dat ook onze inkomsten de komende jaren teruglopen met name vanaf 2015.Hier ziet u het duidelijkst de bezuinigingen door het Rijk samen met de overgang van de jeugdzorg naar gemeenten.

Structurele baten en lasten 2014

In de volgende twee grafieken ziet u welke structurele baten wij in 2014 verwachten en voor welke structurele lasten wij die gaan inzetten.

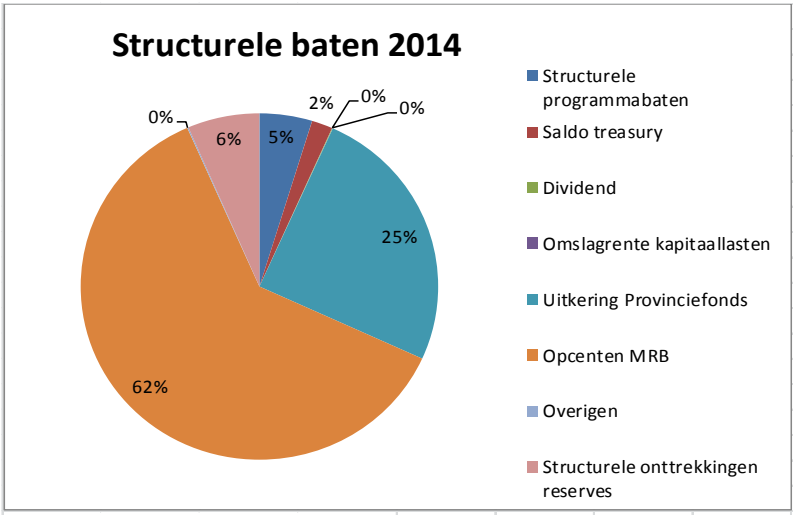

Grafiek 1.3: structurele baten 2014

Grafiek 1.3 laat zien dat de opcenten motorrijtuigenbelasting onze belangrijkste structurele inkomstenbron is met 62% (€ 114 mln.), gevolgd door de uitkering Provinciefonds met 25%. Hierna volgen de structurele onttrekkingen uit reserves en de programmabaten, samen goed voor 13%. Structurele programmabaten zijn bijvoorbeeld huurinkomsten en inkomsten uit heffingen en leges. Tot slot volgen de treasuryinkomsten, dividenden en de overige inkomsten. Sinds de Voorjaarsnota 2012 wordt er geen omslagrente meer berekend over onze vaste activa.

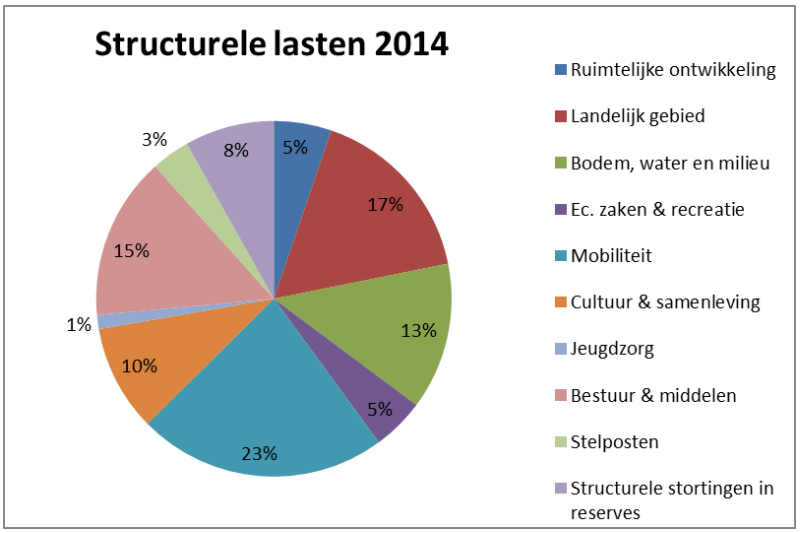

Grafiek 1.4: structurele lasten 2014

In grafiek 1.4 vindt u de structurele lasten. Het programma waar we structureel het meest aan uitgeven is Mobiliteit (programma 5) 23%, gevolgd door Landelijk gebied (programma 2) 17%.

Incidentele baten en lasten 2014

In de grafiek 1.5 staan de incidentele baten en in de grafiek 1.6 de incidentele lasten per programma.

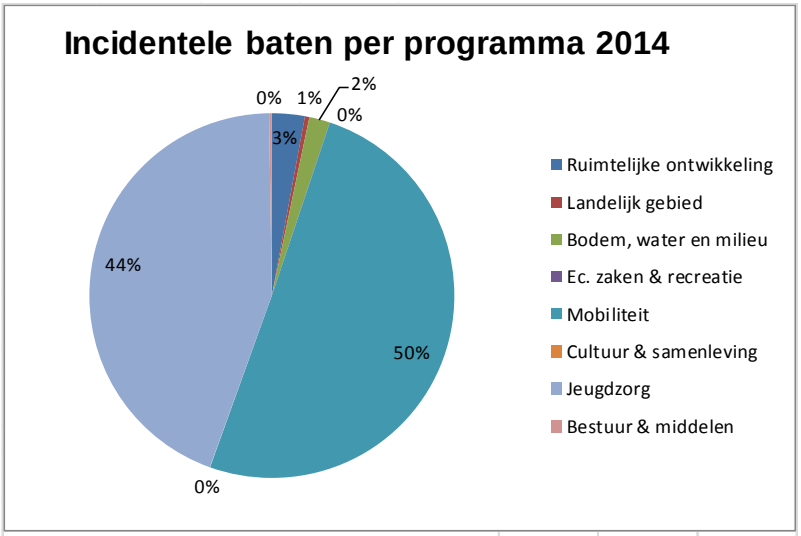

Grafiek 1.5: Incidentele baten per programma 2014

We hebben de meeste inkomsten voor Mobiliteit met 50%, gevolgd door de inkomsten voor Jeugdzorg 44%. De belangrijkste mobiliteitsinkomsten zijn de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer (rijksbijdrage BDU), bijdragen van gemeenten en anderen. Bij Jeugdzorg gaat het met name om de rijksbijdrage jeugdzorg.

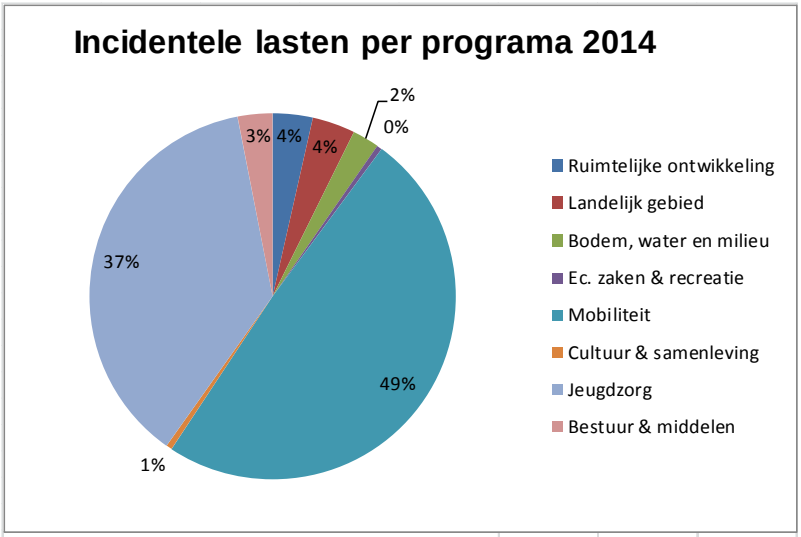

Grafiek 1.6: Incidentele lasten per programma 2014

De grootste incidentele uitgaven worden gedaan op het gebied van Mobiliteit met 49%, gevolgd door de uitgaven voor Jeugdzorg met 37%.

Bij alle programma's worden de incidentele lasten vrijwel volledig gedekt uit incidentele programmabaten of door onttrekkingen uit de programmareserves.

Conclusies

Op basis van de gepresenteerde overzichten kunnen we een aantal algemene conclusies trekken. Allereerst is er sprake van een meerjarig (materieel) sluitende Begroting met een netto begrotingsoverschot van enkele miljoenen euro's.

Verder laat deze Begroting zien dat zowel de inkomsten als de uitgaven de komende jaren teruglopen. De opstelling in structurele en incidentele lasten en baten maakt duidelijk dat dit voornamelijk komt doordat we minder incidentele uitgaven doen, maar ook minder incidentele inkomsten hebben. Alhoewel de inkomsten teruglopen, leidt dit nergens tot problemen; onze financiën zijn nog steeds duurzaam op orde. Doordat onze financiële uitgangspositie gezond was en wij ons dankzij onze focus op de kerntaken goed hebben voorbereid en ingespeeld op de slechtere economische omstandigheden, doen wij geen groter beroep op onze reserves en is ook het beslag op algemene middelen vrijwel gelijk gebleven. Bovendien kunnen wij zo de lasten voor de burger gelijk houden.

Op de volgende pagina vindt u in tabel 1.3 het totaaloverzicht over 2014 van de baten en lasten per programma. Gedetailleerder overzichten en uitgebreidere toelichtingen op het financieel meerjarenperspectief vindt u in de financiële begroting in hoofdstuk 2. De uitgebreidere toelichtingen op de stelposten en de algemene middelen staan in hoofdstuk 3.

OVERZICHT BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA 2014

Bedragen x € 1.000

					Mutaties reserves			NETTO		
Progr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Programma's	Reserves	Saldo
1	Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en binnenstec	18.905	7.466	11.439	4.348	5.198	-850	11.439	-850	10.589
2	Landelijk gebied	35.833	1.056	34.777	7.500	18.660	-11.160	34.777	-11.160	23.617
3	Bodem, Water en Milieu	26.642	6.215	20.427	4.613	6.819	-2.206	20.427	-2.206	18.221
4	Economische zaken & recreatie	8.237	101	8.136	2.564	2.564	0	8.136	0	8.136
5	Mobiliteit	191.955	130.705	61.250	26.768	30.358	-3.590	61.250	-3.590	57.660
6	Cultuur & samenleving	15.375	1.554	13.821	332	1.481	-1.149	13.821	-1.149	12.672
7	Jeugdzorg	122.391	113.827	8.564	0	3.170	-3.170	8.564	-3.170	5.394
8	Bestuur en middelen	31.349	5.156	26.193	4.832	11.234	-6.402	26.193	-6.402	19.791
Totaal programma's		**450.687**	**266.080**	**184.607**	**50.957**	**79.484**	**-28.527**	**184.607**	**-28.527**	**156.080**
	Stelposten	3.806	0	3.806				3.806		3.806
	Algemene middelen	0	164.687	-164.687				-164.687		-164.687
Saldo begroting (bruto)		**454.493**	**430.767**	**23.726**	**50.957**	**79.484**	**-28.527**	**23.726**	**-28.527**	**-4.801**
	Mutaties reserves via programma's	50.957	79.484	-28.527						
	Mutaties reserves via algem. Middelen	751	269	482						
	Totaal reserves	51.708	79.753	-28.045						
Saldo begroting (netto)		**506.201**	**510.520**	**-4.319**						

Hoofdstuk 2 FINANCIËLE BEGROTING

In dit hoofdstuk beschrijven we de financiële vooruitzichten van de provincie Utrecht voor de komende vier jaren. Om u meer inzicht in deze cijfers te geven, hebben wij ze dit jaar ook afgezet tegen de gerealiseerde bedragen over 2012 en de stand van de begroting over het lopende begrotingsjaar, 2013. De vooruitzichten hebben we in tabel 2.1 samengevat. Lasten staan hierin positief weergegeven en baten met een min-teken. Een positief saldo betekent dus een tekort en een negatief saldo een (begrotings)overschot.

2.1 Financieel meerjarenperspectief

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A. Saldi programma's incl. overhead	140.914	178.866	184.607	180.430	142.661	144.345
B. Stelposten	4.951	1.314	3.806	5.964	8.464	10.664
C. Beschikbare dekkingsmidd./baten	-174.577	-163.024	-164.687	-164.038	-165.111	-165.442
D. Saldo begroting bruto = (A+B+C)	-28.712	17.156	23.726	22.356	-13.986	-10.433
E. Mutaties in reserves	20.352	-16.911	-28.045	-27.990	8.103	6.536
F. Saldo begroting netto	-8.359	245	-4.319	-5.634	-5.883	-3.897

Tabel 2.1: financieel perspectief 2012-2017

Wij presenteren u een materieel sluitende Begroting voor 2014. Het lagere saldo ten opzichte van (het addendum van) de Voorjaarsnota wordt verklaard doordat in deze begroting voor ruim € 7 mln. aan voorstellen zijn verwerkt die naar onze mening passen bij het uitgangspunt van een realistische en solide financiële basis. Kortheidshalve verwijzen wij naar de bijgevoegde begrotingswijziging met toelichting in het Statenvoorstel. Met het netto begrotingssaldo (onder regel F) is voorzien in een door ons gewenste financiële buffer in verband met mogelijke bezuinigingen vanuit het Rijk.

In dit hoofdstuk lichten wij toe hoe we tot bovenstaande cijfers zijn gekomen, waaruit de posten precies bestaan en welke wijzigingen ten opzichte van de Voorjaarsnota we in de cijfers hebben verwerkt. Tot slot kijken we voorzichtig naar de toekomst.

2.1.1 Hoe de Begroting 2014 tot stand gekomen is

We zijn gestart met de oorspronkelijke ramingen uit de Begroting 2013. Hierna hebben we alle Statenbesluiten verwerkt, inclusief de Voorjaarsnota 2013 en Najaarsnota 2013. Ook hebben we de inkomsten uit algemene middelen herzien, op basis van de meest recente cijfers en prognoses. Tot slot hebben we de provinciale meerjarenbegroting bijgesteld voor de nominale ontwikkelingen (loon- en prijscompensatie). Daarbij zijn we voor de looncompensatie uitgegaan van de gestegen werkgeverslasten. Prijscompensatie is alleen toegekend indien er sprake is van contracten/afspraken zijn waarin indexeringsafspraken zijn opgenomen die nagekomen moeten worden. Als in de contracten geen indexeringspercentage wordt vermeld, wordt het prijsmutatie cijfer netto materieel voor de overheidsconsumptie uit de meest recente circulaire voor het Provinciefonds (i.c. de meicirculaire 2013) gehanteerd, te weten 1,75% voor 2014.

2.1.2 Samenvattende uitkomsten (saldo) Begroting 2014

Saldo begroting	2014
Saldi programma's incl. overhead	184.607
Stelposten	3.806
Beschikbare dekkingsmidd./baten	-164.687
Saldo begroting bruto = (A+B+C)	23.726
Mutaties in reserves	-28.045
Saldo begroting netto	-4.319

Tabel 2.2: Saldo Begroting 2014

Het saldo van de Begroting 2014 is als volgt opgebouwd. Eerst zetten wij de begrote lasten per programma, inclusief overhead, af tegen de verwachte baten. Hierin hebben wij de mutaties in de reserves die gekoppeld zijn aan deze programma's nog niet meegenomen. Het saldo van de programma's inclusief overhead bedraagt € 184,6 mln. over 2014 (2013: € 178,9 mln.). Een verdere toelichting vindt u in paragraaf 2.2. Hierna hebben wij de stelposten erbij opgeteld. Stelposten zijn voorlopige reserveringen die wij later verder kunnen invullen. Daarom moeten deze posten als voorlopige kosten worden beschouwd. Het totaal van de stelposten is € 3,8 mln. (2013 € 1,3 mln. na wijzigingen). Wij lichten de stelposten verder toe in paragraaf 2.3. Hiertegenover staan inkomsten uit algemene dekkingsmiddelen. De algemene dekkingsmiddelen zijn in 2014 ongeveer € 164,7 mln. (2013: € 163,0 mln.). Wij lichten ze verder toe in paragraaf 2.4.

Nadat de inkomsten uit algemene dekkingsmiddelen zijn verrekend, resteert een bruto begrotingssaldo (tekort) van € 23,7 mln. (2013: € 17,2 mln. tekort). Behalve dat we begrote programmabaten hebben, hebben we voor sommige (incidentele) onderwerpen ook gespaard of extra geld opzijgezet. Dit geld zit in gelabelde reserves. Na de mutaties in deze reserves resteert een netto begrotingssaldo (overschot) van € 4,3 mln. (2013: tekort € 0,2 mln.). De mutaties in de reserves lichten we verder toe in paragraaf 2.5. Nu analyseren we eerst het begrotingssaldo 2014, vergeleken met de Voorjaarsnota 2013.

2.1.3 Analyse ten opzichte van Voorjaarsnota 2013

Saldo Voorjaarsnota t.o.v. Begroting	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Begrotingsoverschot Voorjaarsnota 2013	-8.359	-3.255	-11.463	-14.200	-11.097	-8.206
Begrotingsoverschot Begroting 2014	-8.359	245	-4.319	-5.634	-5.883	-3.897
Verschil	0	-3.500	-7.144	-8.566	-5.214	-4.309

Tabel 2.3: verschil ten opzichte van de Voorjaarsnota 2013

De Begroting 2014 laat voor de jaarschijf 2014 een netto begrotingsoverschot zien van € 4,3 mln. Bij de Voorjaarsnota 2013 werd nog uitgegaan van een netto begrotingsoverschot van € 11,5 mln. Dit verschil wordt verklaard door de verwerking van de financiële effecten van de meicirculaire op onze uitkering uit het Provinciefonds, de voorstellen passend bij het uitgangspunt van een realistische en solide financiële basis en de effecten van de zoektocht vrije ruimte in 2013. In onderstaande tabel zijn de verschillen meerjarig in beeld gebracht:

Verschillenanalyse meerjarig	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Accres (trap-op-trap-af) Provinciefonds	141	-433	3.941	5.092
Financiële voorstellen Statenvoorstel	-7.516	-9.366	-9.331	-9.331
Zoektocht vrije ruimte	231	1.233	176	176
Technische aanpassing aansluiting jaarschijf 2017				-246
Verschil	**-7.144**	**-8.566**	**-5.214**	**-4.309**

Tabel 2.4: verschillenanalyse ten opzichte van de Voorjaarsnota 2013

2.1.4 Analyse incidenteel-structureel

Structurele baten en lasten zijn die baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting, meerjarenraming en jaarrekening zijn opgenomen. Indien de structurele lasten worden gedekt door de structurele baten is er sprake van 'materieel' begrotingsevenwicht. Voor het begrip incidenteel kan gedacht worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal vier jaar voordoen. Het is daarbij van belang dat het gaat om 'eenmalige zaken'. De incidentele lasten komen meestal via de besluitvorming over nieuw beleid tot stand, vaak via de Voorjaarsnota. Incidentele baten zijn de eenmalige onttrekkingen uit reserves, niet-structurele specifieke uitkeringen en bijdragen van derden.

Wilt u de baten en lasten en het (materieel) sluitend zijn van de Begroting goed kunnen beoordelen, dan is inzicht in het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de incidentele baten en lasten van belang. Tabel 2.5 laat het meerjarig beeld zien, onderverdeeld in structurele en incidentele baten en lasten. De onderverdeling in de realisatiecijfers 2012 is technisch niet mogelijk. Vandaar dat in alle tabellen alle baten en lasten voor 2012 onder structureel zijn opgenomen.

Meerjarig beeld van structurele en incidentele baten en lasten						Bedragen
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Structurele materiele lasten	364.425	60.477	62.287	64.552	63.915	63.467
Structurele personele lasten	45.940	42.790	41.924	40.481	39.653	39.653
Centrale overhead	26.806	26.561	21.300	20.924	20.924	20.924
Stelposten	4.951	1.314	3.806	5.964	8.464	10.664
Structurele stortingen in reserves	224.414	11.491	11.582	12.349	16.274	16.280
Totaal structurele lasten (A)	666.536	142.633	140.899	144.270	149.230	150.988
Structurele baten	296.257	8.564	8.848	8.794	8.752	8.620
Beschikbare dekkingsmiddelen	174.577	163.024	164.687	164.038	165.111	165.442
Structurele onttrekkingen reserves	204.062	11.825	12.045	12.045	12.014	11.686
Totaal structurele baten (B)	674.896	183.413	185.580	184.877	185.877	185.748
Saldo structurele baten en lasten (C=A-B)	-8.359	-40.780	-44.681	-40.607	-36.647	-34.760
Incidentele lasten programma's	0	328.695	325.176	148.795	79.041	72.854
Incidentele stortingen in reserves	0	112.377	40.126	35.779	31.827	31.833
Totaal incidentele lasten (D)	0	441.072	365.302	184.574	110.868	104.687
Incidentele baten programma's	0	271.093	257.232	85.528	52.120	43.933
Incidentele onttrekkingen reserves	0	128.954	67.708	64.073	27.984	29.891
Totaal incidentele baten (E)	0	400.047	324.940	149.601	80.104	73.824
Saldo incidentele baten en lasten (F=D+E)	0	41.025	40.362	34.973	30.764	30.863
Netto begrotingssaldo (C+F)	-8.359	245	-4.319	-5.634	-5.883	-3.897

Tabel 2.5: meerjarig beeld van de structurele en incidentele baten en lasten

Uit dit overzicht kunt u eenvoudig de totalen van de baten (B+E) en lasten (A+D) afleiden:

Totalen van de baten en lasten	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal lasten	666.536	583.705	506.201	328.844	260.098	255.675
Totaal baten	674.896	583.460	510.520	334.478	265.981	259.572
	-8.359	245	-4.319	-5.634	-5.883	-3.897

Tabel 2.6: totalen van de baten en lasten

Het totaal aan begrote lasten over 2014 is ongeveer € 506 mln. (2013: € 584 mln.). In 2012 was dit nog € 667 mln. en in 2017 zal dit nog maar € 256 mln. zijn.

Uit het overzicht van de incidentele en structurele baten en lasten kunt u verder aflezen dat er een structureel begrotingsoverschot bestaat. Dat zetten wij voor een deel in om incidentele uitgaven te dekken. Een nadere analyse van de incidentele baten en lasten laat zien dat het incidentele tekort in alle jaren voor een groot deel wordt veroorzaakt door onze investeringen in bereikbaarheid. Een nadere toelichting vindt u in paragraaf 2.2 Saldi van de programma's en programma 4.5 Mobiliteit.

Verder blijken de saldi van de structurele en incidentele baten en lasten redelijk constant in verhouding te zijn in de komende jaren. De afname van baten en lasten die in het totaaloverzicht staat (tabel 2.6), blijkt vooral een afname van de incidentele uitgaven te zijn. Dit is gedeeltelijk het gevolg van de keuzes die wij als coalitie hebben gemaakt, zoals onze focus op de kerntaken. Daarnaast laat deze afname de bezuinigingen en keuzes van het Rijk zien.

2.2 Saldi van de programma's

Saldi van de programma's (incl. overhead)	2012	2013	2014	2015	2016	2017
01 Ruimtelijke ontwik., wonen en binnenstedelij	13.155	12.944	11.439	10.164	6.564	6.564
02 Landelijk gebied	-14.913	33.334	34.777	38.774	23.763	23.763
03 Bodem, water en milieu	17.758	19.478	20.427	20.077	18.368	18.148
04 Economische zaken en recreatie	11.628	9.958	8.136	7.326	6.771	6.571
05 Mobiliteit	40.648	47.273	61.250	69.973	55.689	58.407
06 Cultuur & samenleving	32.634	27.404	13.821	12.453	12.114	11.804
07 Jeugdzorg	9.362	8.061	8.564	1.545	0	0
08 Bestuur en middelen	30.642	20.414	26.193	20.118	19.392	19.088
Totaal saldi	**140.914**	**178.866**	**184.607**	**180.430**	**142.661**	**144.345**

Tabel 2.7: saldi van de programma's

De totaalsaldi van de programma's inclusief centrale overhead nemen gestaag af van ongeveer € 179 mln. in 2013 naar ongeveer € 144 mln. in 2017. Dit komt vooral door een afname in incidentele baten en lasten. De afname in de saldi ziet u bij alle programma's, behalve bij programma 4.5 Mobiliteit. Wij zetten de komende jaren extra in op bereikbaarheid, met het programma Beter Benutten als belangrijkste component. Dit versterkt het relatieve aandeel van het programma Mobiliteit in onze Begroting. In 2014 bedraagt het relatieve aandeel van het programma Mobiliteit 33%. In 2017 is dit opgelopen tot 41%. De grootste afnames zijn te vinden bij de programma's 2 Landelijk gebied en 7 Jeugdzorg, vooral een gevolg van een afname van (overheids)middelen en het vervallen van de wettelijke taak Jeugdzorg. Uitgebreidere toelichtingen op alle programma's vindt u in de betreffende programmabladen.

2.3 Stelposten

Stelposten zijn voorlopige reserveringen die later preciezer worden ingevuld. Na het geheel inboeken en daarmee vervallen van de stelposten Ombuigingen en Intensiveringen coalitieprogrogramma 2011-2015 (Voorjaarsnota 2013) kent de provincie Utrecht vanaf 2014 nog drie stelposten, te weten Onvoorzien, Loon- en prijscompensatie en Bedrijfsvoeringsreserve. In tabel 2.8 staat het totaaloverzicht.

Stelposten	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Stelpost onvoorzien	400	400	400	400
Stelpost loon- en prijscompensatie	3.137	5.564	8.064	10.264
Stelpost bedrijfsvoeringsreserve	269	0	0	0
Totaal	**3.806**	**5.964**	**8.464**	**10.664**

Tabel 2.8: stelposten

Tabel 2.9 laat zien hoe de stelposten ten opzichte van de Voorjaarsnota 2013 zijn veranderd.

Mutatie stelposten	2014	2015	2016	2017
Stelposten Voorjaarsnota 2013	5.019	7.419	9.919	12.119
Stelposten Begroting 2014	3.806	5.964	8.464	10.664
Verschil	1.213	1.455	1.455	1.455

Tabel 2.9: mutatie stelposten

De mutaties zijn het gevolg van de toevoeging van loon- en prijscompensatie aan de Begroting en dekking van de structurele WW lasten via de reserve Frictiekosten personeel en Veranderopgave. Een uitgebreidere toelichting op de stelposten vindt u in hoofdstuk 3 Stelposten en algemene dekkingsmiddelen. Een toelichting op de mutaties in 2013 staat in de Najaarsrapportage 2013.

2.4 Algemene dekkingsmiddelen

Als provincie hebben wij jaarlijks de beschikking over algemene financiële middelen om onze beleidsplannen uit te voeren. Dat zijn de algemene dekkingsmiddelen. Zij staan los van de doeluitkeringen met een specifieke bestemming.

De algemene dekkingsmiddelen hebben de volgende bronnen:

Beschikbare dekkingsmiddelen	Realisatie 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Totaal	**171.082**	**163.024**	**164.687**	**164.038**	**165.111**	**165.442**
Opcenten motorrijtuigenbelasting	107.596	106.000	114.282	116.172	116.572	117.072
Uitkering Provinciefonds	54.934	52.144	46.585	43.506	43.639	43.470
Treasuryresultaat	7.244	4.050	3.520	4.060	4.600	4.600
Overige algemene inkomsten	1.308	830	300	300	300	300

Tabel 2.10: beschikbare algemene dekkingsmiddelen

Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2013 zijn de algemene middelen als volgt gewijzigd:

Mutatie Algem. dekkingsmiddelen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Alg dekkingsmidd. Voorjaarsnota 2013	174.577	165.972	174.167	173.907	170.606	169.786
Alg dekkingsmidd. Begroting 2014	171.082	163.024	164.687	164.038	165.111	165.442
Verschil	3.495	2.948	9.480	9.869	5.495	4.344

Tabel 2.11: mutatie algemene dekkingsmiddelen

Het gaat om de veranderingen in onze uitkering uit het Provinciefonds (verwerking meicirculaire). Een nadere toelichting vindt u in hoofdstuk 3 Stelposten en algemene dekkingsmiddelen.

2.5 Reserves

Voor sommige (incidentele) onderwerpen hebben we gespaard of extra geld opzij gezet. Dit geld hebben wij ondergebracht in gelabelde programmareserves, de zogenoemde bestemmingsreserves. Daarnaast hebben we de algemene reserves. In tabel 2.12 ziet u het saldo van de stortingen en onttrekkingen in deze programmareserves, en de stortingen en onttrekkingen in de reserves die niet via een programma, maar via de algemene middelen lopen:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
E. Mutaties in reserves	**20.352**	**-8.552**	**-28.045**	**-27.990**	**8.103**	**6.536**
Reserves via programmas	40.767	14.575	-28.527	-28.290	8.103	6.536
Reserves via algemene middelen	-20.414	-23.127	482	300	0	0

Tabel 2.12: mutaties in reserves

Een compleet overzicht van alle reserves vindt u in de Staat van reserves in de bijlagen. Een overzicht van de stortingen en onttrekkingen aan reserves per programma staat in de gelijknamige bijlage. Tabel 2.13 bevat het overzicht van de mutaties in de reserves via de algemene middelen:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
E. Mutaties in reserves	**-20.414**	**-23.127**	**482**	**300**	**0**	**0**
Algemene reserve	-21.512	-22.127	751	300	-	-
Reserve rente en afschrijving	-	-	-	-	-	-
Reserve projecten	57.183	-600	-	-	-	-
Reserve coalitieakkoord	-57.369	-	-	-	-	-
Reserve weerstandsvermogen	-873	-	-	-	-	-
Reserve Rente en afschrijving	257	-	-	-	-	-
Reserve Bedrijfsvoering	-	-400	-269	-	-	-
Reserve Treasury	1.900	-	-	-	-	-

Tabel 2.13: mutaties in reserves via algemene middelen

Verrekeningen met de algemene reserve
Per saldo storten wij in 2014 € 0,751 mln. in de algemene reserve (saldireserve) op grond van besluitvorming in voorgaande jaren. Dit betreffen een storting van € 0,451 mln. van de als vrij betitelde middelen in het Overdrachtsdocument (aanvulling ISV, zie Overdrachtsdocument 2011 pagina 54) en een storting van € 0,3 mln. als gevolg van de herbestemming van het frictiebudget Alleato (zie Najaarsrapportage 2012, pagina 6).

De stand van de algemene reserve zal volgens de huidige ramingen de komende jaren rond de € 13 mln. liggen.

Onttrekking reserve Bedrijfsvoering
De onttrekking uit de reserve Bedrijfsvoering is de onttrekking van het mandaat 2014 voor calamiteiten in de bedrijfsvoering. Bij de Voorjaarsnota 2012 hebt u ingestemd met een jaarlijks vast mandaat, gemaximeerd op € 0,4 mln. (Voorjaarsnota 2012, pagina's 33-36).
In de Voorjaarsnota 2013 is een stand van € 0,269 mln. gepresenteerd. Voorgesteld wordt om in 2014 dit bedrag aan de reserve te onttrekken. Als bij de Jaarrekening 2013 blijkt dat de stand van de bedrijfsvoeringsreserve gunstiger uitvalt, stellen wij alsnog voor om de onttrekking uit de reserve bedrijfsvoering aan te vullen tot € 0,4 mln.

2.6 Financiële positie

De financiële positie van de provincie wordt bepaald door het meerjarig sluitend zijn van de begroting alsmede door de relatie tussen de omvang van de risico's en de weerstandscapaciteit. Wij hebben de financiële omvang van de risico's en het risicoprofiel beoordeeld en afgezet tegen de middelen die de provincie heeft dit op te vangen. Op grond hiervan kan worden geconcludeerd dat het weerstandsvermogen van de provincie Utrecht als ruim voldoende kan worden gekwalificeerd. Voor een uitgebreide uiteenzetting hiervan verwijzen wij naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Hoofdstuk 3 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN STELPOSTEN

3.1 Algemene dekkingsmiddelen

Als provincie hebben wij jaarlijks de beschikking over algemene financiële middelen om de beleidsplannen van Provinciale Staten uit te voeren. Dat zijn de algemene dekkingsmiddelen en deze staan los van de doeluitkeringen met een specifieke bestemming. De algemene dekkingsmiddelen hebben een viertal bronnen:

1.	opcenten motorrijtuigenbelasting	€ 114,3 mln.
2.	uitkering uit het Provinciefonds van het Rijk	€ 46,6 mln.
3.	rente-inkomsten op uitgezette middelen (treasuryresultaat)	€ 3,5 mln.
4.	overige algemene inkomsten	€ 0,3 mln.

Wij hechten aan een realistische en solide financiële basis onder ons beleid. Zoals wij ook schreven in ons coalitieakkoord 2011-2015, gebruiken wij alleen de financiële middelen die we nu hebben. Zo kunnen we tegenvallers opvangen en de provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting gelijk houden. Uiteindelijk moet onze focus op kerntaken en een kleinere provinciale overheid leiden tot lagere lasten voor onze inwoners. De algemene dekkingsmiddelen worden hieronder nader toegelicht.

3.1.1 Opcenten motorrijtuigenbelasting

Circa 69 procent van de algemene dekkingsmiddelen bestaat uit de opcenten motorrijtuigenbelasting. Dit is dus de belangrijkste eigen inkomstenbron. Wij baseren ons op de meest recente gegevens van de Belastingdienst ten aanzien van aantallen en gewichtsklassen van motorrijtuigen in de provincie Utrecht. Beide factoren zijn mede bepalend voor de hoogte van de provinciale inkomsten uit opcenten MRB.

	Realisatie 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Opcenten motorrijtuigenbelasting	107.596	106.000	114.282	116.172	116.572	117.072

Tabel 3.1: opcenten motorrijtuigenbelasting

Vanaf 2014 wordt uitgegaan van een gematigde groei van circa 0,5%. Ten opzichte van 2013 stijgt in 2014 de motorrijtuigenbelasting flink doordat het Rijk de vrijstelling voor zeer zuinige auto's vanaf 2014 heeft afgeschaft. Het volledige effect van deze afschaffing is vanaf 2015 te zien.

3.1.2 Algemene uitkering Provinciefonds

Het ministerie van Binnenlandse Zaken informeert ons over de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Provinciefonds, door middel van zogenaamde circulaires. In deze begroting is de meest recente circulaire (de meicirculaire 2013) verwerkt. Op basis van die circulaire is een nieuwe raming gemaakt van de ontwikkeling van de algemene uitkering voor de jaren 2013 tot en met 2017.

De toepassing van de normeringssystematiek (''trap op-trap af'') leidt tot een neerwaartse bijstelling van de accressen voor de periode 2013 - 2017, behalve voor het jaar 2014. Het accres (na aanpassing) is in dat jaar positief als gevolg van een aantal incidentele maatregelen in 2013, zoals het inhouden van de prijsbijstelling. Daarbij is in 2014 sprake van pieken in infrastructurele werken.
De grote neerwaartse bijstelling van de ramingen (in 2014 en 2015) worden vrijwel geheel veroorzaakt door de uitname van € 142 mln. uit het provinciefonds als gevolg van de centralisering van het budget van de regionale omroepen.
In het financieel akkoord dat het Rijk en de decentrale overheden op 18 januari 2013 hebben gesloten is afgesproken het BTW Compensatiefonds (BCF) in stand te houden. De taakstellende korting van € 40 miljoen vanaf 2015 blijft wel gehandhaafd. Deze korting wordt, evenals de uitname vanwege de voorgenomen samenvoeging van provincies verdeeld via de uitkeringsfactor.

In de onderstaande tabel zijn de financiële effecten van de meicirculaire voor de provincie Utrecht weergeven, afgezet tegen de stand van de Voorjaarsnota 2013:

Uitkering Provinciefonds	Realisatie 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Stand Voorjaarsnota 2013	54.934	54.592	56.065	53.375	49.134	47.814
Effecten meicirculaire	-	-2.448	-9.480	-9.869	-5.495	-4.344
Stand Begroting 2014	54.934	52.144	46.585	43.506	43.639	43.470

Tabel 3.2: Uitkering Provinciefonds

De getoonde ramingen kennen een relatief hoge mate van onzekerheid, aangezien besluitvorming over de Rijksbegroting in aanloop naar de Miljoenennota hierop effect heeft.

3.1.3 Treasuryresultaat

Naar verwachting zal begin 2014 € 330 miljoen zijn uitgezet in geld- en kapitaalmarkt. Deze gelden worden uitgezet conform de wet Fido en de bepalingen in de Verordening interne zaken provincie Utrecht 2004**.** Hiertegenover staan in belangrijke mate beleidsverplichtingen en voorzieningen. Zolang deze middelen niet zijn aangewend (er rusten uiteraard wel claims op), worden deze belegd.

	Realisatie 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Treasuryresultaat	7.244	4.050	3.520	4.060	4.600	4.600

Tabel 3.3: treasuryresultaat

3.1.4 Overige algemene inkomsten

De overige algemene inkomsten bestaan uit te ontvangen dividenden (€ 0,1 mln.) van de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank en de renteopbrengst van het Startersfonds (€ 0,2mln.)

	Realisatie 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Overige algemene inkomsten	1.308	830	300	300	300	300

Tabel 3.4: overige algemene inkomsten

3.2 Stelposten

De provincie Utrecht kent een drietal stelposten:

Stelposten	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Stelpost onvoorzien	400	400	400	400
Stelpost loon- en prijscompensatie	3.137	5.564	8.064	10.264
Stelpost bedrijfsvoeringsreserve	269	0	0	0
Totaal	**3.806**	**5.964**	**8.464**	**10.664**

Tabel 3.6: stelposten

3.2.1 Stelpost onvoorzien

Wij reserveren ongeveer 0,25 procent van de jaarlijkse (verwachte) inkomsten[1] uit motorrijtuigenbelasting en provinciefonds voor onvoorzien. Dit is jaarlijks € 0,4 mln.

3.2.2 Stelpost loon- en prijscompensatie

Loon- en prijscompensatie	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Stand na Voorjaarsnota 2013	4.619	7.019	9.519	11.719
Inzet looncompensatie ‘14 (toevoeging programma’s)	-552	-525	-525	-525
Inzet prijscompensatie ‘14 (toevoeging programma’s)	-180	-180	-180	-180
Structurele WW lasten	-750	-750	-750	-750
Stand Begroting 2014	**3.137**	**5.564**	**8.064**	**10.264**

Tabel 3.7: stelpost loon- en prijscompensatie

Loon- en prijscompensatie wordt vooraf in de begroting toegevoegd voor de nominale ontwikkelingen (loon- en prijscompensatie). Daarbij wordt voor de looncompensatie uitgegaan van de gestegen werkgeverslasten. Prijscompensatie is alleen toegekend indien er sprake is van contracten/afspraken waarin indexeringsafspraken zijn opgenomen die nagekomen moeten worden. Indien hierin geen indexeringspercentage wordt vermeld, wordt het prijsmutatie cijfer netto materieel voor de overheidsconsumptie uit de meest recente circulaire voor het provinciefonds (i.c. de meicirculaire 2013) gehanteerd, te weten 1,75% voor 2014.

In de Najaarsnota 2013 is besloten om de WW lasten structureel te dekken uit de Stelpost loon- en prijscompensatie. Voor een toelichting voor deze stelpost voor 2013 wordt verwezen naar de Najaarsrapportage 2013.

Het restant van de stelpost loon- en prijscompensatie 2014 (€ 3,1 mln.) blijft in stand voor het opvangen van tussentijdse stijgingen van sociale lasten en pensioenpremies.

[1] Ter indicatie: de IFLO (Inspectie Financiën Lokale Overheden) van het ministerie van Binnenlandse Zaken hanteert bij artikel 12-gemeenten voor onvoorzien 0,6 procent van de som van de algemene uitkering en de ozb-capaciteit.

3.2.3 Stelpost Bedrijfsvoeringsreserve

In de Voorjaarsnota 2012 is opgenomen dat de Bedrijfsvoeringsreserve een maximaal saldo heeft van € 2,5 mln. (meerdere naar de Saldireserve) en dat GS een jaarlijks vast mandaat hebben voor het doen van uitgaven uit de Bedrijfsvoeringsreserve ter grootte van € 0,4 mln. voor tussentijdse calamiteiten in de bedrijfsvoering. In de Voorjaarsnota 2013 is een stand van € 0,269 mln. gepresenteerd, wat onvoldoende is om de jaarlijkse onttrekking van € 0,4 mln. te kunnen ramen. Voorgesteld wordt om in 2014 het bedrag van € 0,269 mln. aan de reserve te onttrekken en gunste van de stelpost Bedrijfsvoeringsreserve. Als bij de Jaarrekening 2013 blijkt dat de stand van de bedrijfsvoeringsreserve gunstiger uitvalt, stellen wij alsnog voor om de onttrekking uit de reserve bedrijfsvoering aan te vullen tot 0,4 mln.

.

Programma’s

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.1	**Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en binnenstedelijke ontwikkeling**	**Dhr. Drs. R.W. Krol** **Dhr. Drs. R.E. de Vries**

Wat willen we bereiken?

Met dit programma streven wij naar een levenskrachtige en aantrekkelijke provincie. Hiermee willen we bijdragen aan een vitale Randstad waarin de steeds verrassende ruimtelijke kwaliteit van stad en ommeland duurzaam wordt versterkt. Meer specifiek wordt ook gestreefd naar een voldoende en passend woningaanbod. Deze doelstelling is gebaseerd op onze ambities in het Coalitieakkoord 2011-2015. Deze hebben wij vertaald in de Strategische Agenda en beleidsmatig verankerd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) en de Kadernota Wonen en Binnenstedelijke Ontwikkeling.
De provincie Utrecht heeft een uitstekende uitgangspositie. Mensen wonen, werken, recreëren en studeren hier graag, wat resulteert in een hoge verstedelijkingsdruk. Dit blijft alleen een sterke regio als het vestigingsklimaat voor mensen en bedrijven aangenaam is. Daarom willen wij de ruimte evenwichtig en samenhangend ontwikkelen en het woningaanbod zoveel mogelijk laten aansluiten op de vraag. Het grootste deel van de verstedelijkingsdruk willen wij binnenstedelijk opvangen, en de groen-blauwe kwaliteiten gaan wij borgen. Een goede bereikbaarheid is voor het behoud van onze sterke positie van belang.
Op basis van een vastgesteld en breed gedragen Ruimtelijke Structuurvisie, maken we scherpe afwegingen rond concrete nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij zoeken we een optimale mix voor mens, milieu en middelen. Aan de realisatie van het ruimtelijk beleid werken we onder andere via het Ruimtelijk Actieprogramma en de Ruimtelijke Agenda Gemeenten waarbij het ons streven is om eind 2015 met alle gemeenten over een bestuurlijk ondertekende agenda te beschikken. Met het Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma zorgen wij voor een gebundelde inzet van provinciale bestuurskracht en middelen.
Wij zoeken nadrukkelijk de verbinding met medeoverheden, maatschappelijke organisaties en marktpartijen. Zo kan onze regio de kansen benutten die zich voordoen.

In de kadernota Wonen en Binnenstedelijke ontwikkeling hebben wij de drie ambities vastgelegd die wij actief gaan oppakken: betere afstemming van vraag en aanbod, efficiënt ruimtegebruik en toekomstbestendige en duurzame binnenstedelijke kwaliteit. Het programma Wonen en Binnenstedelijke ontwikkeling gaat uit van deze kaders en speelt tegelijkertijd flexibel in op de veranderende wereld, via maatwerkondersteuning van geselecteerde projecten. Programma-initiatieven dienen bij te dragen aan de kadernota-doelen en moeten tegelijkertijd leiden tot beweging en systeemvernieuwing.

Wat gaan wij daarvoor in 2014 doen?

Ruimtelijke ontwikkeling
In 2014 is onze focus gericht op het realiseren van het in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 en Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) vastgestelde beleid. Daarbij bestaat nadrukkelijk aandacht voor de mogelijke provinciale rollen: participeren, stimuleren en reguleren. De beleidsrealisatie via het ruimtelijk spoor verloopt langs twee lijnen: samenwerking met gemeenten (RAG; zie hierna) in samenhang met de inzet van Wro-instrumentarium (borging provinciaal belang, inpassingsplannen) en operationeel maken van beleidsthema's via onder meer het RAP (zie hierna). De verordening bevat algemene regels voor de doorwerking van het provinciale ruimtelijke beleid in het gemeentelijk ruimtelijk beleid.
Elementen van het ruimtelijk beleid worden ook gerealiseerd via andere beleidssporen en (gebieds)projecten. Daarom is onze inzet in 2014 gericht op een goede afstemming tussen beleidsvelden en een integrale inzet bij gebiedsontwikkeling.
Wij gaan de PRS/PRV partieel herzien. Dit is aangekondigd in de PRS/PRV en is nodig vanwege aangenomen moties bij de behandeling en diverse actualiteiten . Deze herziening wordt in het 1e kwartaal van 2014 vastgesteld..

De projecten van het Ruimtelijk Actieprogramma 2012-2015 (RAP.2) zijn thematisch opgehangen aan de hoofdpijlers van de PRS: duurzame leefomgeving, vitale dorpen en steden, en versterking kwaliteit landelijk gebied. In 2014 werken wij, binnen het beschikbaar budget (€ 0,75 mln.), de projecten verder uit. Thema's worden gebiedsgericht toegepast, bijvoorbeeld uitnodigingsplanologie in het Eiland van Schalkwijk. Daarmee beogen wij een meer heldere doorwerking in gemeentelijk én flankerend provinciaal beleid. Ook in 2014 wordt nadrukkelijk de actualiteit bij de uitwerking betrokken. Jaarlijks stellen we een voortgangsrapportage vast.

In het traject van de Ruimtelijke Agenda Gemeenten (RAG) gaan wij ook in 2014 verder met het bepalen en realiseren van agenda's per gemeente. In nadrukkelijke samenwerking met de gemeenten en in samenhang met andere ruimtelijk relevante beleidsvelden worden gezamenlijke agenda's met strategische ruimtelijke ontwikkelopgaven ontwikkeld en uitgevoerd. Deze werkwijze sluit direct aan bij onze inzet om met gemeenten als partners samen op te trekken. In 2011 is dit pro-actieve proces opgestart en inmiddels zijn met de gemeenten

Leusden, Woerden, Utrechtse Heuvelrug en Vianen ruimtelijke agenda's in uitvoering en voor onder andere Stichtse Vecht en Veenendaal in voorbereiding.

Wij willen in het verlengde daarvan structureel minder energie steken in de beoordeling van gemeentelijke ruimtelijke plannen en eveneens minder gebruik maken van het wettelijk WRO-instrumentarium. Uitgangspunt is dat gemeenten voor de meeste ruimtelijke afwegingen en keuzes eigen verantwoordelijkheid nemen. Wij gaan met name die plannen nog tegen het provinciale licht te houden, waarin gemeenten voor ons belangrijk beleid formuleren en daar waar majeure ruimtelijke ontwikkelingen in het geding zijn.

Als onderdeel van ons Wro-instrumentarium zetten wij zo nodig het instrument inpassingsplan in, met als doel de provinciale belangen zelf te borgen of te helpen realiseren. In 2014 zullen we de in 2013 in gang gezette procedures voor de inpassingsplannen voor het landgoed Prattenburg en voor het gebied van de Grebbelinie voortzetten en zo mogelijk ook afronden. Voor de totstandkoming van deze inpassingsplannen wordt nauw samengewerkt met de betrokken gemeenten.

Gebiedsontwikkeling wordt via verschillende provinciale beleidsvelden in gang gezet. Wij streven ernaar de toekomstkansen van gebieden zo integraal en effectief mogelijk op te pakken. Daarom is het belangrijk dat wij samenwerking met partners zoeken en de provinciale inzet bundelen. Dit doen we onder meer via het Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma 2012-2019 (IGP) waarin momenteel 9 projecten zijn opgenomen. Onder meer de A12-zone (Oudenrijn-Lunetten) en Utrecht-oost. Naast het jaarlijkse procesgeld (€ 0,08 mln.) is voor 2014 een investeringsbudget van € 3,15 mln. beschikbaar (vermeerderd met de eventuele niet besteedde middelen uit voorgaande jaren. Per gebiedsontwikkelingsproject gaan we na of en hoe met een financiële bijdrage vanuit het IGP meerdere grote provinciale beleidsdoelen kunnen realiseren. Besluitvorming hierover vindt plaats in PS op basis van een realisatieplan. Daarin zijn ook de inspanningen van financiële bijdragen van externe partijen opgenomen. Eind 2014 gaan we het IGP evalueren. .
Voor het gebiedsprogramma Hart van de Heuvelrug wordt in 2014 verder uitwerking gegeven aan diverse groene en rode projecten die bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit van de Utrechtse Heuvelrug. Uitgangspunt zijn daarbij de nieuwe samenwerkingsafspraken, die naar verwachting in 2013 vorm hebben gekregen. Zie voor Hart van de Heuvelrug en de Vliegbasis Soesterberg verder de paragraaf grondbeleid.

Ook in 2014 steken wij energie in de samenwerking met buurprovincies, in Noordvleugelverband en met het Rijk. Het gaat daarbij onder meer om de structuurvisie rondom Schiphol (SMASH), Schaalsprong Almere, Groene Hart en Food Valley. De door Rijk en regio samen opgestelde Gebiedsagenda geeft de gezamenlijk visie van Rijk en regio op het fysiek ruimtelijk domein en biedt in 2014 een kader (en voorraadagenda) voor besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT). In 2014 gaan we, waar nodig met onze NV partners, verder om onze ambities te agenderen bij het Rijk en daar waar noodzakelijk betrokkenheid van het Rijk en andere partners te bewerkstelligen.

In 2014 zal specifiek aandacht worden gevraagd voor ruimtelijke kwaliteit en inpassingsvraagstukken. Dit onder meer via de kwaliteitsgidsen en door de Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit. De adviseur neemt namens de provincie onder meer deel aan de Kwaliteitsteams voor de Ring Utrecht (A27, A12 en NRU) en knooppunt Hoevelaken. In 2014 wordt daarnaast een Dag van de Ruimtelijke Kwaliteit en een landschapscafé georganiseerd. In het kader van RAP.2 worden handvatten uitgewerkt voor het inpassen van duurzame energie. Energielandschappen krijgen hierbij specifiek aandacht. Deze handvatten worden in 2014 vastgesteld.

In 2014 willen we integrale gebiedsgerichte aanpak versterken middels centrale en geharmoniseerde ruimtelijke informatievoorziening. Hiermee worden wettelijke registratie- en publicatieverplichtingen doelmatig en efficiënt onderdeel van onze werkzaamheden. Deze harmonisering vormt een basis om effectiever te werken, vooraf beter inzicht te krijgen in de consequenties van beleidskeuzes en de monitoring hiervan. We gaan het digitaal instrumentarium meer benutten om partijen te verbinden. Ook wordt ingezet op een betere functionaliteit van de informatie. Hiermee wordt de uitwisseling (en daarmee de samenwerking en communicatie) verbeterd.

Programma Wonen en Binnenstedelijke Ontwikkeling
In 2014 voeren we het Programma Wonen en Binnenstedelijke Ontwikkeling (WBO) verder uit op grond van de kaders en ambities zoals gesteld in de kadernota WBO 2012-2028.
Vanwege de huidige complexiteit en stagnatie op de woningmarkt richten we ons in 2014 op de ondersteuning van projecten en processen waarvan we verwachten dat ze beweging en verandering in het hele speelveld teweeg kunnen brengen, zodat uiteindelijk de woningmarkt productie weer op gang komt. Dit zijn onder andere projecten en processen gericht op transformatie van leegstaande gebouwen, tijdelijk ruimtegebruik en organische gebiedsontwikkeling. Om onze aanpak effectiever en robuuster tot uitvoering te brengen, maken we met een aantal gemeenten waar relatief grote, complex maar kansrijke opgaven liggen afspraken over samenwerking gericht op geprioriteerde binnenstedelijke gebieden. In 2014 zullen we tenminste uitvoering geven aan 5 samenwerkingsagenda's gericht op tenminste 14 geprioriteerde binnenstedelijke gebieden. Tot slot zullen we in 2014, indien de kans zich voordoet, projecten ondersteunen die met een laatste zetje direct tot uitvoering kunnen komen. De wijze waarop we processen ondersteunen is maatwerk. We kijken per situatie hoe we vanuit onze rol het meest effectief kunnen zijn variërend van begeleiding bij het proces, toevoegen van kennis, bemiddelen, een bijdrage in de vorm van een eenmalige financiële impuls. De criteria op grond waarvan wordt afgewogen of we ondersteuning bieden zijn vastgelegd in de verordening 'WBO'.

Wij zullen alleen participeren als er sprake is van een complexe en integrale aanpak van een stedelijke ontwikkeling waarbij een substantieel deel van de provinciale woningbouwopgave wordt gerealiseerd en andere provinciale beleidsdoelen zoals infrastructuur, water, milieu en recreatie zijn mee gekoppeld. Omdat we zien dat nieuwe initiatieven vooral kleinschalige stapsgewijze ontwikkelingen (organisch ontwikkelen) betreffen en complexe integrale binnenstedelijke gebiedsprocessen op dit moment niet tot nauwelijks worden opgestart, verwachten we dat participatie in 2014 niet of hooguit voor 1 project aan de orde zal zijn.
Betere regionale woningmarktafstemming over vraag en aanbod en over lokale woningbouwprogrammering kan leiden tot een gezondere woningmarkt. We streven naar een continue en duurzaam proces van afstemming tussen alle ketenpartijen in een regio waarbij partijen blijvend met elkaar in gesprek zijn en informatie uitwisselen. In 2014 zullen wij periodiek in gesprek gaan met gemeenten en ketenpartijen in de regio's zodat uitwisseling van vraag en aanbodgegevens en woningbouwprogrammering gecontinueerd wordt. Wij gaan door met het pilotproces dat in 2012 in de regio Amersfoort is gestart, blijven betrokken bij het proces in Food Valley, actief betrokken bij het proces van de U10 (BRU). Daar waar samenwerking uitblijft terwijl er een aantoonbare urgentie is om afspraken te maken, zullen wij binnen onze mogelijkheden extra interventies doen om alsnog tot bovenlokale afspraken te komen.

In 2014 gaan we door met het monitoren van vraag en aanbodgegevens over de woningmarkt. We ondersteunen daarnaast gemeenten in het registreren van eigen plancapaciteit gegevens en bieden op basis van deze input totaaloverzichten aan. Daarnaast stimuleren we bredere kennisuitwisseling over binnenstedelijke ontwikkeling, zoals kennis over vernieuwende ontwikkelconcepten, slimme financiële constructies en duurzame vraagstukken. Dit doen we door (kennis)netwerken op te bouwen en te faciliteren en kennis op te bouwen en te delen via onze eigen projecten.

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	**Omschrijving**	**streef waarde**	**2012 werk.**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Verslag Ruimtelijk Beleid	Tijdige voortgangsrapportage gebiedsontwikkeling en uitvoering PRS aan PS	2e kwartaal	2e kwartaal	2e kwartaal	**2e kwartaal**	2e kwartaal	2e kwartaal	2e kwartaal
Beperking Stedelijk Ruimtebeslag	Percentage van de woningvoorraad dat ligt in stadsgewest Utrecht en regio Amersfoort	75%	78%	75%	**75%**	75%	75%	75%
Woningbouw	Aantal gemeentelijke bouwplannen dat met het instrumentarium uit de Kadernota Binnenstedelijke Ontwikkeling en Wonen in de ontwikkeling verder is gebracht	20	11	20	**25**	30	30	30
Aantal ingediende zienswijzen WRO bij gemeenten	Aantal bestemmingsplannen waarbij de provincie een zienswijze heeft ingediend als % van het totaal aantal bestemmingsplannen	10%	3 zienswijzen en 2 aanwijzingen	10%	**10%**	10%	10%	10%

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma

Bedragen

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Structurele materiele lasten	14.062	1.427	1.524	1.224	774	774
Structurele personele lasten	4.430	4.169	4.045	3.901	3.901	3.901
Centrale overhead	2.035	1.877	1.870	1.861	1.889	1.889
Subtotaal structurele lasten	*20.527*	*7.473*	*7.439*	*6.986*	*6.564*	*6.564*
Subtotaal incidentele lasten	*0*	*27.859*	*11.466*	*16.513*	*5.127*	*3.888*
Totaal lasten	***20.527***	***35.332***	***18.905***	***23.499***	***11.691***	***10.452***
Structurele baten	7.372	0	0	0	0	0
Incidentele baten	0	22.388	7.466	13.335	5.127	3.888
Totaal baten	***7.372***	***22.388***	***7.466***	***13.335***	***5.127***	***3.888***
Saldo van dit programma	**13.155**	**12.944**	**11.439**	**10.164**	**6.564**	**6.564**
Storting in reserves	12.311	13.313	4.348	3.901	4.351	4.351
Onttrekking aan reserves	9.653	11.474	5.198	3.178	0	0
Beslag op de algemene middelen	**15.813**	**14.783**	**10.589**	**10.887**	**10.915**	**10.915**

Waar wordt dit programma van betaald

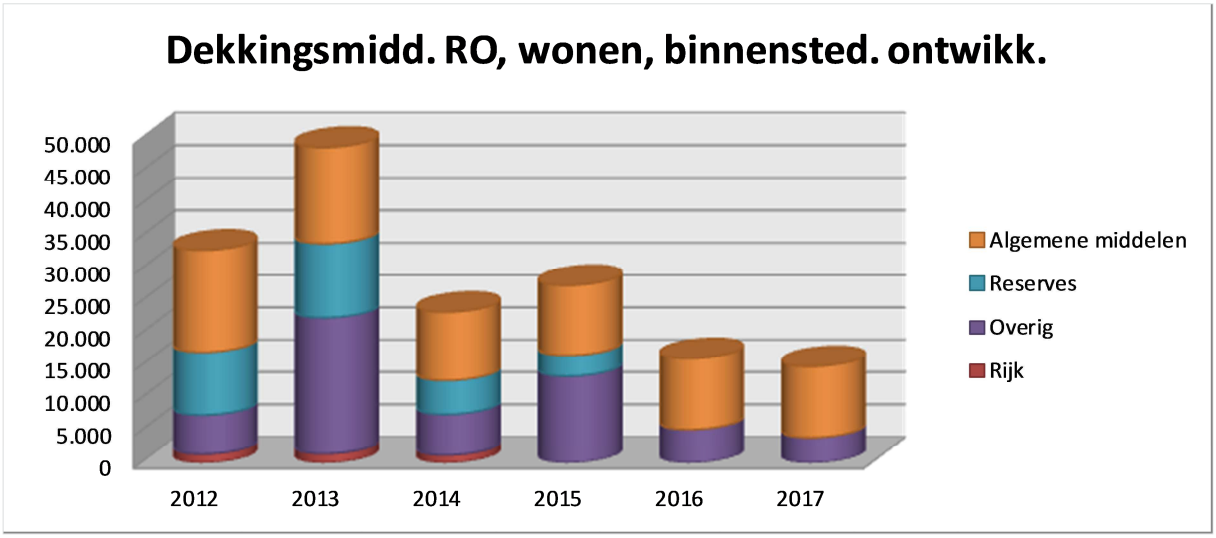

Toelichting:
Dit programma wordt voornamelijk uit 3 categorieën gefinancierd, te weten de algemene middelen, de provinciale reserves (t/m 2015) en overige middelen. Deze overige middelen betreffen voornamelijk de verwachte verevening ten behoeve van het project Hart van de Heuvelrug. De provincie zorgt als projecttrekker namelijk voor de uitvoering en de voorfinanciering van de diverse deelprojecten.
De baten uit de provinciale reserves betreffen voor de jaren 2012 en 2013 voornamelijk onttrekkingen uit de reserve Projecten (met name onderwerpen uit het coalitieakkoord 2007-2011) en vanaf 2013 voornamelijk onttrekkingen uit de reserve Wonen en Binnenstedelijke ontwikkeling.
Hiernaast wordt tot en met 2014 nog de decentralisatie-uitkering Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing van het Rijk ontvangen.

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2014 ten opzichte van Rekening 2012 en Begroting 2013					
	2012	2013	2014	Verschil 2012	Verschil 2013
Lasten					
Ruimtelijke ontwikkeling	9.172	20.923	10.773	-1.601	10.150
Wonen en stedelijke vernieuwing	9.319	12.532	6.262	3.057	6.270
Centrale overhead	2.035	1.877	1.870	165	7
Totaal lasten	20.526	35.332	18.905	1.621	16.427
Baten					
Ruimtelijke ontwikkeling	5.449	15.925	6.268	-819	9.657
Wonen en stedelijke vernieuwing	1.923	6.463	1.198	725	5.265
Totaal baten	7.372	22.388	7.466	-94	14.922
Saldo van dit programma	**13.154**	**12.944**	**11.439**	**1.715**	**1.505**

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2013

De circa € 16,4 miljoen lagere lasten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven bij de onderwerpen Ruimtelijke ordening (€ 10,2 mln.) en Wonen en stedelijke vernieuwing (€ 6,3 mln.).

- Ruimtelijke ontwikkeling: dit wordt grotendeels veroorzaakt door € 9,7 mln. lagere lasten in 2014 voor het programma Hart van de Heuvelrug (€ 8,1 mln. lagere lasten en opname € 2,0 mln. verevening Richelleweg aangezien de geraamde opbrengsten hoger zijn dan de geraamde kosten) en Vliegbasis Soesterberg (€ 3,6 mln.). Zie hiervoor ook de paragraaf Grondbeleid.
- Wonen en stedelijke vernieuwing:
    - In 2014 € 4 mln. lagere lasten voor het Fonds stedelijk bouwen en wonen (FSBW). De lasten betreffen uitbetalingen van diverse woningbouwprojecten bij Utrechtse gemeenten. De uitbetaling is afhankelijk van de realisatiedatum van de projecten waardoor het kasritme aan fluctuatie onderhevig is.
    - In 2014 € 1,1 mln. lagere lasten voor Woningbouwproductie. Door de economische recessie is er in de afgelopen jaren minder geld op dit onderwerp uitgegeven dan verwacht, waardoor een deel van het budget nog in 2013 ingezet kan worden. De verwachting is dat de resterende middelen dat jaar volledig besteed zullen worden, waardoor er vanaf 2014 geen budget meer voor geraamd staat.
    - In 2014 € 1 mln. lagere lasten voor Nieuw Wonen. Dit project zal naar verwachting in 2013 worden afgerond.

De circa € 14,9 mln. lagere baten in 2014 worden veroorzaakt door lagere ontvangsten voor de onderwerpen Ruimtelijke ontwikkeling (€ 9,7 mln.) en Wonen en stedelijke vernieuwing (€ 5,3 mln.).

- Ruimtelijke ontwikkeling: in 2014 € 9,7 mln. lagere baten voor het programma Hart van de Heuvelrug en Vliegbasis Soesterberg. De projecten worden saldo neutraal in de begroting opgenomen. Zie ook de paragraaf Grondbeleid.
- Wonen en stedelijke vernieuwing: In 2014 € 5,1 mln. lagere baten voor het Fonds stedelijk bouwen en wonen. In 2013 zijn een aantal projecten uit de 2^{e} tranche van het FSBW niet realiseerbaar gebleken voor de einddatum van 1 januari 2013. Van deze projecten wordt de bevoorschotting teruggevorderd. Omdat de 2^{e} tranche ook tevens de laatste tranche van het FSBW is, worden er in 2014 geen baten meer verwacht.

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2012

De circa € 1,6 miljoen lagere lasten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere uitgaven op het onderwerp Ruimtelijke ontwikkeling (€ 1,6 mln.) en lagere uitgaven op het onderwerp Wonen en stedelijke vernieuwing (€ 3,1 mln.).

- Ruimtelijke ontwikkeling: dit wordt grotendeels veroorzaakt door € 0,8 mln. hogere lasten in 2014 voor het programma Hart van de Heuvelrug en Vliegbasis Soesterberg. Zie ook de paragraaf Grondbeleid.
- Wonen en stedelijke vernieuwing:
    - In 2014 € 5,6 mln. lagere lasten voor het Fonds stedelijk bouwen en wonen. De lasten betreffen uitbetalingen van diverse woningbouwprojecten bij Utrechtse gemeenten. De uitbetaling is afhankelijk van de realisatiedatum van de projecten waardoor het kasritme aan fluctuatie onderhevig is.
    - In 2014 € 4 mln. hogere lasten voor de kadernota Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling. Deze nota is in 2012 vastgesteld door PS en zal vanaf 2013 vol in uitvoering zijn.
    - In 2014 lagere lasten door afbouw van diverse onderwerpen uit het coalitieakkoord 2007-2011, zoals woningbouwproductie, startersleningen en de knelpuntenpot woningbouwstagnatie.

De circa € 0,1 miljoen hogere baten in 2014 worden veroorzaakt door hogere ontvangsten voor het onderwerp Ruimtelijke ontwikkeling (€ 0,8 mln.) en lagere ontvangsten voor het onderwerp Wonen en stedelijke vernieuwing (€ 0,7 mln.).

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.2	**Landelijk gebied**	**Dhr. Drs. R.W. Krol** **Dhr. Drs. R.E. de Vries**

Wat willen we bereiken?

De ontwikkeling van een vitaal landelijk gebied ten behoeve van een aantrekkelijke woon- en vestigingsomgeving voor de mens en behoud van de biodiversiteit.
Dit willen we bereiken door:

- De ontwikkeling van een vitaal en samenhangend stelsel van natuurgebieden met voldoende areaal en voldoende kwaliteit;
- Behouden en ontwikkelen van internationale en agrarische natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). [1]
- Behouden en verbeteren van robuuste bodem- en watersystemen als belangrijke dragers voor de functies natuur, landschap en landbouw;
- Behoud, versterking en beleefbaar maken van de cultuurhistorische kwaliteiten en kernkwaliteiten van het landschap;
- Ruimte te bieden voor de ontwikkeling van een economisch vitale landbouw, 'duurzame groei in een gevarieerd landschap';
- Voldoende recreatiemogelijkheden en - voorzieningen voor de bewoners van de provincie en bezoekers.

Op basis van het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur is natuurbeleid een kerntaak van de provincie geworden. Centraal staat de uitvoering van het Akkoord van Utrecht (herijkte EHS) om uiteindelijk 1.506 hectare nieuwe natuur te realiseren in 2021. Richtinggevend daarin zijn de Europese vogel en- habitatrichtlijnen die van belang zijn voor de bescherming van gebieden die zijn aangewezen als Natura 2000-gebied en de gebieden waar de EHS-realisatie noodzakelijk is voor de realisatie van doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water. De nog vast te stellen nota Natuurbeleid 2.0 (werktitel) geeft de hoofdlijnen aan van het natuurbeleid in de provincie Utrecht binnen de kaders van de "hoofdlijnennotitie" van het Rijk. Voor de kwaliteit van een aantal natuurgebieden is het essentieel om passende maatregelen (Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), TOP- en SubTOP-gebieden) er verbetering van de kwaliteit van deze gebieden te nemen. Tenslotte heeft de provincie de opgave om natuurbeheerders in staat te stellen deze natuurgebieden op een adequate manier te beheren en om natuurwaarden die specifiek zijn voor het agrarisch gebied, zoals weidevogels, te behouden.

Het water- en bodembeleid is hiermee onlosmakelijk verbonden. Hiervoor zijn Europese verplichtingen op het gebied van waterkwaliteit richtinggevend. Als beleidskader geldt het Provinciaal Waterplan 2010-2015.

Het landelijk gebied van Utrecht heeft vele kwaliteiten. In landschappelijk opzicht zijn het de zeven landschappen, zoals beschreven in de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen uit 2011 die we willen behouden. In de Cultuurnota 2012-2015 'Cultuur van U' zijn de hoofdlijnen geschetst van het provinciale cultuurbeleid. Het beleidsdoel dat beoogd wordt via dit programma is het realiseren van samenhangende, cultuurhistorisch waardevolle ruimtelijke structuren van militair erfgoed en die zichtbaar en beleefbaar maken. Prioriteit wordt gegeven aan de Grebbelinie, de Limes (met name de archeologische vindplaats Castellum Fectio) en het Nota Ruimte Project Nieuwe Hollandse Waterlinie.

De provincie streeft naar duurzame groei van de landbouw in een gevarieerd landschap (Landbouwvisie 2011, Agenda landbouw 2012). Daarvoor biedt zij mogelijkheden voor ontwikkeling en beheerste groei. Daarnaast heeft zij de ambitie de landbouw te verduurzamen waarbij belasting van het milieu wordt teruggedrongen en de landbouwbedrijven energie besparen of zelf opwekken. De landbouw speelt steeds meer een rol bij het vervullen van maatschappelijke diensten op het gebied van natuur, landschap, bodem, water en milieu. De landbouw draagt bij aan rust, ruimte en beleving via stadslandbouw en multifunctionele landbouw.

In ons toeristisch-recreatief beleid (Visie Recreatie en Toerisme 2020) stimuleren wij de kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkeling van het toeristisch recreatieve aanbod in aansluiting op de verwachte vraagontwikkeling van de Utrechtse bevolking. Een van de belangrijke doelstellingen is het accommoderen van de recreatieve druk rond de stad Utrecht.

[1] Dit nieuwe doel komt na de decentralisatie voort uit de landelijke hoofdlijnennotitie .

Wat gaan wij daarvoor in 2014 doen?

Wij zetten 4 instrumenten in voor het bereiken van onze doelen voor het landelijk gebied.
1. Programma Agenda Vitaal Platteland (AVP)
2. Regelingen voor natuur- en landschapsbeheer
3. Groene regelgeving
4. Ruimtelijke instrumenten

1. Programma Agenda Vitaal Platteland

De uitvoering van het provinciale beleid voor het landelijk gebied vindt voor een belangrijk deel plaats via het programma Agenda Vitaal Platteland (AVP). Het in december 2011 door PS vastgestelde Kaderdocument Agenda Vitaal Platteland 2012 – 2015 vormt de basis van dit programma. Conform het Kaderdocument richt AVP zich op de opgaven *Natuur, water en bodem, Landschap, Cultureel erfgoed, Landbouw, Recreatie en Leefbaarheid*.

Voor de uitvoering hebben wij ervoor gekozen te werken met gebiedscommissies. Hierin zijn gemeenten, waterschappen en maatschappelijke organisaties vertegenwoordigd. De Gebiedscommissies hebben ter concretisering van de doelen uit het Kaderdocument, Gebiedsprogramma's opgesteld. Enkele onderdelen van AVP sturen we niet via de gebiedscommissies maar rechtstreeks vanuit de provincie aan, zoals de programma's Recreatie om de Stad en Nieuwe Hollandse Waterlinie. Wij gaan op basis van het decentralisatieakkoord natuur en natuurbeleid 2.0 bezien welke aanvullingen in het AVP noodzakelijk zijn. Hierna wordt op elk van de opgaven uit het AVP nader ingegaan.

Natuur, water en bodem

Centraal staat de realisering van het Akkoord van Utrecht. Hiervoor zetten wij ons in op de realisatie van 1.506 ha nieuwe natuur in 2021 door verwerving, functiewijziging (particulier natuurbeheer), inrichting en beheer. Hierbij geven wij prioriteit aan natuur met hoge internationale waarden. Daarnaast bieden wij de ruimte voor de realisatie van 3.000 ha EHS op vrijwillige basis (groene contour) op basis van de PRS. Verder gaan wij door met het als natuur inrichten van al verworven gronden. Voor zowel verwerving als inrichting van natuur verrichten we in 2014 voorbereidende en afrondende activiteiten. Een belangrijk deel van de natuuropgaven wordt gerealiseerd als onderdeel van de integrale gebiedsplannen voor Bethunepolder, Noorderpark-Broek, Groot Wilnis Vinkeveen, Wilnisse Bovenlanden en Groot Mijdrecht Noord. Verder wordt het realiseren van drie ecoducten binnen deze coalitieperiode verder vormgegeven.

Om de natuurdoelen te kunnen realiseren is de kwaliteit van bodem en water ook van belang. De ammoniakbelasting op Natura 2000 gebieden door landbouwbedrijven dringen wij terug door uitvoering van de provinciale stikstofverordening en de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Op 1 januari 2014 treedt de PAS in werking. Dat betekent het op orde brengen van de Natura 2000 gebieden door het nemen van ecologische herstelmaatregelen en het nemen van emissiebeperkende maatregelen aan de bron door onder andere strengere regelgeving (vooral Rijk). Op basis daarvan wordt ontwikkelruimte vrijgespeeld voor de Natuurbeschermingswetvergunning. Ook stellen wij in 2014 beheerplannen Natura 2000 op, onder meer voor het Binnenveld.

Om invulling te geven aan de afspraken in het Akkoord van Utrecht zijn Natuurherstelplannen opgesteld voor krachtens de Natuurbeschermingswet beschermde natuurmonumenten. De uitvoering daarvan krijgt in 2014 invulling.

Om te kunnen voldoen aan de Kaderrichtlijn water voeren wij samen met de waterschappen Synergieprojecten uit, en wordt gewerkt aan natuurvriendelijke oevers. Dit wordt voortgezet in 2014. Aanpak van verdrogings-bestrijding (TOP-gebieden) richt zich op met name Sense of urgency gebieden en een beperkte inzet op SUBTOP-gebieden (zie voor verdrogingsbestrijding ook programma 3).

De eerder genoemde integrale gebiedsprogramma's richten zich ook op het afremmen van bodemdaling in de veenweidegebieden en het ontwikkelen van robuuste watersystemen. Voor dit doel zijn we in 2013 gestart met een pilot met subsidie voor onderwaterdrainage. Afhankelijk van de ervaringen breiden we deze in 2014 mogelijk verder uit.

Landschap

De subsidies voor beheer van landschapselementen (KLE) wordt in 2014 geïntegreerd in het Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer (SNL) waarmee we de waarden willen behouden en verder ontwikkelen. Beleidsmatig onderzoeken we op welke plekken een financiële bijdrage kan worden geleverd op grond van het Natuurbeleid 2.0.

Landbouw

In 2014 zal het nieuwe door de EU gesteunde plattelandsprogramma POP3 van start gaan dat de beleidsambities kan ondersteunen op het gebied van agrarische structuurversterking, agrarisch natuurbeheer, waterbeheer in het landelijk gebied en hernieuwbare energie financieel. De agrarische structuurversterking realiseren wij in

samenhang met andere prioritaire opgaven zoals het Akkoord van Utrecht, Binnenveld, Modderbeek en Groot Wilnis Vinkeveen.

In de nieuwe PRS en de PRV staan regels en voorwaarden voor de bouw van grote stallen (megastallen). Er is een project gestart dat ook in 2014 gemeenten en boeren moet ondersteunen om de nieuwe regels in de praktijk nader uit te werken en te komen tot integraal duurzame stallen met aandacht voor landschappelijke inpassing, milieu, dierwelzijn en gezondheid.

Wij continueren het agrarisch natuurbeheer, maar gaan deze middelen effectiever en gerichter inzetten. Hiermee bereiden we ons in 2014 voor op grote veranderingen die vanaf 2016 te verwachten zijn door het nieuwe Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en de landelijke afspraken over het nieuwe stelsel van agrarisch natuurbeheer.

Leefbaarheid
Het Leaderprogramma sterk in ontwikkeling met de komst van het nieuwe POP3 programma, nieuwe doelen en resultaten zullen samenhangen met de opgaven die hierin worden gesteld. De precieze inzet van middelen en cofinanciering is nog niet bekend aangezien de voorwaarden van het POP3 programma nog in beweging zijn. Ook is onduidelijk of de huidige Leadergebieden gehandhaafd of herbegrensd zullen worden. Gezien de positieve ervaringen met LEADER, zullen wij de geboden mogelijkheden waar mogelijk benutten.

Cultuurhistorie
Via een aantal projecten wordt ons militair erfgoed zichtbaar, toegankelijk en beleefbaar gemaakt. Prioriteit wordt gegeven aan projecten binnen de Grebbelinie en het Nota Ruimte Project Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW).
Binnen het programma Grebbelinie willen wij in 2014 het herstel en het beleefbaar maken van Fort aan de Buursteeg afronden. Voor NHW is 2014 het laatste jaar van het lopende programma en daarom werken we aan de koers voor de jaren daarna. Een belangrijke mijlpaal in 2014 is de gereedkoming van het Nationaal Waterlinie Museum op Fort bij Vechten (zie voor cultuurhistorie ook programma 6).

Recreatie
In de gebiedsprogramma's is afgesproken om toeristische opstappunten te realiseren. Daarnaast evalueren we de routenetwerken voor wandelen en fietsen en pakken we knelpunten aan. De Gebiedscommissies werken in verband hiermee aan zeven recreatieve poorten, zestien toeristische overstappunten en aan recreatieve routes (met name het versterken fietsknooppuntensysteem en lange afstandswandelpaden). In totaal is daarmee ongeveer € 2 miljoen gemoeid (zie voor recreatie ook programma 4).
Ook werken we verder aan de ontwikkeling van recreatiegebieden om Amersfoort in het project Groen Blauwe Structuur Amersfoort (incl. Vathorst Noord|) en de Laakzone. Een ander belangrijk recreatiegebied in ontwikkeling is Marickenland in De Venen. Dit wordt gefaseerd uitgevoerd.

Recreatie om de Stad Utrecht
Binnen het programma Recreatie om de Stad (RodS) Utrecht zijn we bezig om samen met de regionale partners, waaronder de natuur- en recreatiebeheerders, het Bestuur Regio Utrecht en de gemeenten, de gehele RodS-opgave rondom de stad Utrecht tegen het licht houden. Met de resterende beschikbare middelen (oorspronkelijk regionale cofinanciering) wordt gewerkt aan inrichtingsplannen voor Haarzuilens (Parkbos en De Rivier) en Hollandse IJssel. Daarnaast bekijken hoe we voor het beheer van de bestaande en nog in te richten RodS terreinen financiële dekking kunnen vinden. Tegelijkertijd gaat een deel van de uitvoering door. De verwachting is dat we in 2014 het deelgebied Hamlaan kunnen opleveren en starten met de realisatie van enkele recreatieve paden. Het resterende deel van de oorspronkelijk gereserveerde provinciale cofinanciering zetten we hiervoor in.

<u>2. Regelingen voor natuur- en landschapsbeheer.</u>
Deze stellen wij open voor het bestaande areaal aan natuurgebieden en voor agrariërs. Het beheer van natuurgebieden valt vanaf 1 januari 2014 volledig onder onze verantwoordelijkheid, waaronder de gebieden van Staatsbosbeheer. De benodigde middelen ad. € 4,127 mln. zijn hiervoor als beleidsintensivering opgenomen in deze programmabegroting.

<u>3. Groene regelgeving</u>
De Natuurbeschermingswet, Verordening stikstof veehouderijen en Natura 2000 provincie Utrecht 2012, Boswet, Flora- en faunawet, Landschapsverordening provincie Utrecht 2011 en de Natuurschoonwet dragen bij aan het behoud van de kwaliteit van het landelijk gebied door op onze doelen afgestemde vergunningverlening en handhaving via de Regionale Uitvoerings Dienst (RUD).
In het jaarlijks vast te stellen uitvoeringsplan handhaving (JUP) worden de prioriteiten voor de groene vergunningverlening 2014 aangegeven.
Ontwikkelingen in 2014:

- (Vermoedelijke) Inwerkingtreding Wet natuurbescherming; zodra bekend wordt wanneer deze nieuwe wet in werking treedt en wat dit betekent voor de provincies, pakken we de voorbereiding op de implementatie op, hetgeen tot wijziging zal leiden van verordeningen, beleidsregels en uitvoeringsbeleid.
- (Vermoedelijke) Inwerkingtreding landelijke Programmatische aanpak Stikstof; de voorbereidingen voor de implementatie zijn in volle gang, wat betekent opstellen overgangsregeling huidige stikstofbeleid, zoveel

mogelijk afronden project interim-uitbreiders (primair vergunningverlening, handhaving loopt mogelijk langer door) en vervolgens ontwikkelen nieuw toedelingsbeleid ontwikkelruimte en de invoering en het beheer van het rekenmodel Aerius, zodat bij de inwerkingtreding van het wetsvoorstel PAS de Nb-wetvergunningverlening naadloos overgaat op dit nieuwe stelsel.

- Ganzen 7-akkoord. Uitvoering van de in 2013 uitgewerkte maatregelen tot reductie van de ganzenstand tot het niveau van 2005 door verdere uitvoering van reductie- en beheersmaatregelen. Voor deze beleidsintensivering is voor de jaren 2014 en 2015 elk een bedrag van € 90.000 en voor 2016 en 2017 een bedrag van €55.000 opgenomen in deze programmabegroting.
- De beleidsregel ter bescherming van Kleine Landschapselementen is met de vaststelling van de waardenkaart van kracht en zal extra vergunningsverleningscapaciteit vergen.
- Doorwerking van het beleid in Natuurbeleid 2.0

In 2014 is de provinciebrede RUD naar verwachting een feit. De groene handhavingstaken gaan over naar deze RUD. De Provincie zal als mede-eigenaar van de RUD een Dienstverleningsovereenkomst sluiten. De in te richten 'opdrachtgeversunit' zal hier sturing aan geven. De opdrachtgeversunit formuleert wat betreft toezicht en handhaving de beleidsuitgangspunten en beleidskaders. Daarnaast zorgt ze voor de feitelijke opdrachtverstrekking en beoordeelt ze aan de hand van de vastgelegde kritische prestatie-indicatoren de uitvoeringsresultaten.

4. Ruimtelijke instrumenten

De provinciale PRS en de PRV bepalen het ruimtelijk beleid voor het landelijk gebied en de inzet van de beschikbare instrumenten is van wezenlijk belang bij het realiseren van de doelen voor het landelijk gebied (zie ook programma 1).

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	**Omschrijving**	**streef waarde**	**2012 werk.**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Behouden en ontwikkelen bestaande natuurwaarden en ontwikkelen samenhangend stelsel van natuurgebieden	Verwerving/ functie-verander. nieuwe natuur**	1.506 ha	36	161	286	411	536	661
Behouden en ontwikkelen bestaande natuurwaarden en ontwikkelen samenhangend stelsel van natuurgebieden	Inrichting nieuwe natuur**	4.506 ha	0	20	320	820	1.120	1.420
Behouden en ontwikkelen bestaande natuurwaarden en ontwikkelen samenhangend stelsel van natuurgebieden	Te realiseren ecoducten over provinciale wegen**	3	0	0	1	2	3	3
Bodemdaling veenweide-gebieden beperken	Hogere grond-waterstanden realiseren in het veengebied **	1.500 ha	0	0	200	500	800	1.200
Betere productie-omstandigheden voor landbouw	Uitvoeren kavelruil (stuks) **	10	1	4	10	10	10	10
Behouden, zichtbaar en beleefbaar maken militair erfgoed	Behouden, zichtbaar en beleefbaar maken objecten binnen de Nieuwe Hollandse Waterlinie **	42	9	22	41	42	42	42

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	**Omschrijving**	**streef waarde**	**2012 werk.**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Behouden, zichtbaar en beleefbaar maken militair erfgoed	Objecten behouden, zichtbaar en beleefbaar maken objecten binnen Grebbelinie**	17	1	4	9	17	17	17
Completeren recreatieve hoofdnetwerk en landschap beter kunnen beleven	Ontwikkelde recreatieve poorten en Tops (stuks) **	13	1	5	8	13	13	13
Accommoderen recreatiedruk om de stad	Aangelegd recreatieterrein en groengebied rond Utrecht (Rods)**	170	0	0	0	170	170	170
Accommoderen recreatiedruk om de stad	Aangelegd recreatieterrein en groengebied Amersfoort**	51	0	35,5	0	51	51	51
Jaarplan Vergunningverlening	Percentage binnen de termijn afgegeven ontheffing-/ vergunning-aanvragen	90%	89%	**90%**	90%	90%	90%	90%

Er zijn enkele indicatoren aangepast ten opzichte van de Begroting 2013, maar de oorspronkelijke doelen blijven van kracht. We gaan alleen niet alle oorspronkelijk bedachte indicatoren meten, maar er zijn ook enkele nieuwe toegevoegd. Samen geven deze een afgewogen indicatie van de gerealiseerde doelen en de streefwaarde die eerder ontbrak. Hiermee hebben we een vertaling gemaakt van de sturing in theorie naar de uitwerking van de sturing in praktijk.

*Voor de inrichting van natuur verrichten we in 2012 en 2013 voornamelijk voorbereidende werkzaamheden waarna volgens huidige planning vanaf 2014 de opleveringen plaats vinden.

** Cumulatief vanaf 2012.

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma

Bedragen

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Structurele materiele lasten	55.029	10.432	14.391	14.391	14.391	14.391
Structurele personele lasten	5.320	7.888	7.545	7.709	7.709	7.709
Centrale overhead	3.114	2.675	1.622	1.615	1.639	1.639
Subtotaal structurele lasten	*63.463*	*20.995*	*23.558*	*23.715*	*23.739*	*23.739*
Subtotaal incidentele lasten	*0*	*45.841*	*12.275*	*15.090*	*55*	*55*
Totaal lasten	***63.463***	***66.836***	***35.833***	***38.805***	***23.794***	***23.794***
Structurele baten	78.376	31	31	31	31	31
Incidentele baten	0	33.471	1.025	0	0	0
Totaal baten	***78.376***	***33.502***	***1.056***	***31***	***31***	***31***
Saldo van dit programma	**-14.913**	**33.334**	**34.777**	**38.774**	**23.763**	**23.763**
Storting in reserves	75.310	40.987	7.500	7.500	7.500	7.500
Onttrekking aan reserves	38.307	50.903	18.660	22.500	7.500	7.500
Beslag op de algemene middelen	**22.090**	**23.418**	**23.617**	**23.774**	**23.763**	**23.763**

Waar wordt dit programma van betaald?

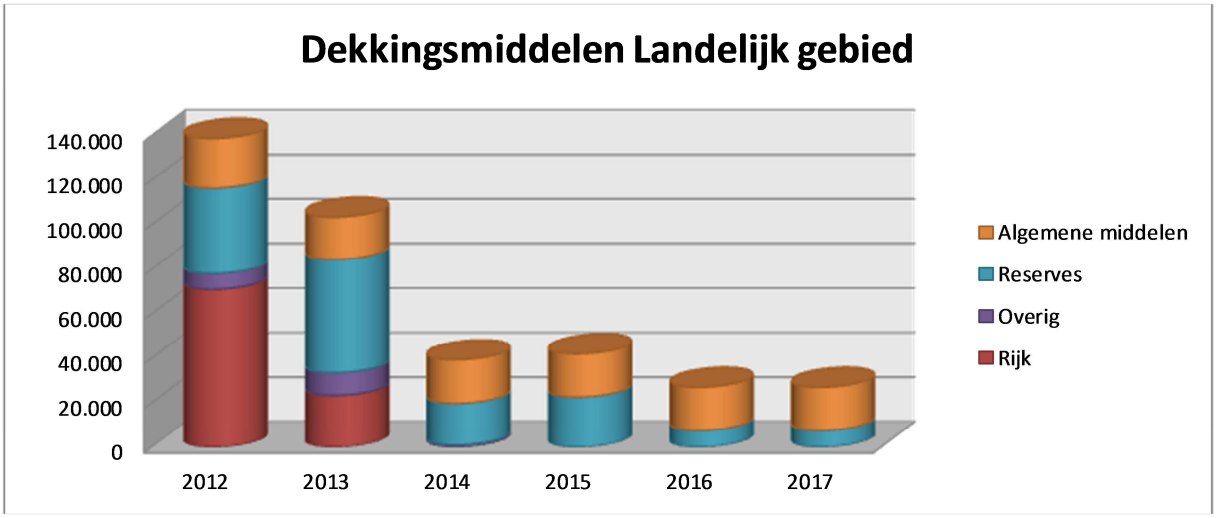

Toelichting:
Dit programma wordt voor 2014 en verder grotendeels gefinancierd vanuit de provinciale reserves (Reserve Landelijk Gebied) en de algemene middelen. Voor 2012 en 2013 loopt er een groot deel via de decentralisatie uitkeringen voor het landelijk gebied. Daarnaast zijn in 2013 decentralisatie uitkeringen begroot voor PAS en Greendeal zonnepanelen asbestdaken.

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2014 ten opzichte van Rekening 2012 en Begroting 2013					
	2012	2013	2014	Verschil 2012	Verschil 2013
Lasten					
Kwaliteitsverbetering natuur en landschap	2.101	1.765	1.877	224	-112
Agrarische zaken en plattelandsontwikkeling	193	460	759	-566	-299
Programmering en uitvoering Agenda Vitaal Platteland	55.125	57.928	28.995	26.130	28.933
Vergunningverlening en handhaving groene regelgeving	2.930	4.008	2.580	350	1.428
Centrale overhead	3.114	2.675	1.622	1.492	1.053
Totaal lasten	63.463	66.836	35.833	27.630	31.003
Baten					
Kwaliteitsverbetering natuur en landschap	9	460	0	9	460
Agrarische zaken en plattelandsontwikkeling	0	813	0	-	813
Programmering en uitvoering Agenda Vitaal Platteland	78.037	31.273	1.025	77.012	30.248
Vergunningverlening en handhaving groene regelgeving	330	956	31	299	925
Totaal baten	78.376	33.502	1.056	77.320	32.446
Saldo van dit programma	**-14.913**	**33.334**	**34.777**	**-49.690**	**-1.443**

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2013
De circa € 31,0 mln. lagere lasten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor programmering en uitvoering Agenda Vitaal Platteland (€ 28,9 mln.) en Vergunningverlening en handhaving groene regelgeving (€ 1,4 mln.).

- Agenda Vitaal Platteland: Deze afname is conform het eerder begrote kasritme waarbij vanaf 2014 minder aan lasten voor Agenda Vitaal Platteland wordt begroot. Bij de Voorjaarsnota 2014 wordt het kasritme voor het Agenda Vitaal Platteland voor 2014 en verder geactualiseerd. Voor de totale uitgaven binnen dit meerjarig programma is dekking binnen de Reserve Landelijk Gebied.
- Vergunningverlening en handhaving groene regelgeving: in het kader van de verordening Stikstof Natura 2000 zijn er in 2013 voor € 0,8 mln. aan extra kosten opgenomen (PS 04-06-2012 en PS 23-04-2013).

De circa € 32,4 mln. lagere baten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere baten voor de onderwerpen programmering en uitvoering Agenda Vitaal Platteland (€ 30,2 mln.) en Vergunningverlening en handhaving groene regelgeving (€ 0,9 mln.).

Agenda Vitaal Platteland: Voornamelijk door de incidentele kasstromen in het kader van de afronding van de Bestuursovereenkomst ILG (decentralisatie) treden er verschillen op in de baten.

- Groene regelgeving: in het kader van de verordening Stikstof Natura 2000 zijn er in 2013 voor € 0,8 mln. aan extra leges inkomsten opgenomen (PS 04-06-2012 en PS 23-04-2013)

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2012

De circa € 27,6 mln. lagere lasten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor programmering en uitvoering Agenda Vitaal Platteland (€ 26,1 mln.) en Centrale Overhead (€ 1,5 mln.).

- Agenda Vitaal Platteland: Deze afname is conform het eerder begrote kasritme waarbij vanaf 2014 minder aan lasten voor Agenda Vitaal Platteland wordt begroot. Bij de Voorjaarsnota 2014 wordt het kasritme voor het Agenda Vitaal Platteland voor 2014 en verder geactualiseerd. Voor de totale uitgaven binnen dit meerjarig programma is dekking binnen de Reserve Landelijk Gebied.
- Centrale overhead: De Veranderopgave en de krimpende organisatie heeft een groot effect op de bedrijfsvoering en hierdoor is de centrale overhead gedaald.

De circa € 77,3 mln. lagere baten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere baten voor programmering en uitvoering Agenda Vitaal Platteland (€ 77,0 mln.).

- Agenda Vitaal Platteland: Lager baten doordat de rijksmiddelen afnemen vanwege de afronding van de Bestuursovereenkomst ILG (decentralisatie). Tevens was er in 2012 een éénmalige verrekening van het saldo met het Groenfonds van € 40,1 mln. wat in de latere jaren niet meer terug zal komen.

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.3	**Bodem, water en milieu**	**Dhr. drs. R.E. de Vries**

Wat willen we bereiken?

Met het herijken van het Bodem-, Water-, en Milieubeleid (BWM-beleid) is focus aangebracht binnen deze beleidsdomeinen en is een koers ingeslagen naar meer integraal beleid. We werken op basis van de in 2012 vastgestelde Kadernota BWM-beleid en het bijbehorende Realisatieplan aan een verdere implementatie van deze aanpak. Wij zien voor bodem, water en milieu vier urgenties: Waterveiligheid, Leefkwaliteit stedelijk gebied, Drukte in de ondergrond en Zoetwatervoorraad. We willen met deze prioriteiten een zodanige kwaliteit van de fysieke leefomgeving bereiken dat optimale voorwaarden ontstaan voor de vier hoofdopgaven uit de Strategische agenda: Utrecht topregio, Krachtige steden en dorpen, Vitaal landelijk gebied en een Bereikbaar Utrecht.
Naast deze vier prioriteiten voeren wij op het gebied van bodem, water, en milieu een groot aantal wettelijke taken uit. Met deze taken zorgen wij voor een goede basiskwaliteit in de fysieke leefomgeving.

Wat gaan wij daarvoor in 2014 doen?

Prioriteit Waterveiligheid
In het kader van het Deltadeelprogramma Rivieren zijn wij trekker van het Regioproces Nederrijn-Lek. We werken aan een door de Regio gedragen advies over de voorkeursstrategie om het Regioprocesgebied tot 2100 veilig te krijgen en te houden tegen overstromingen vanuit de Neder-Rijn en Lek, inclusief het pakket aan waterveiligheidsmaatregelen. We gaan na of het hiertoe voorgestelde pakket aan waterveiligheidsmaatregelen past binnen de ruimtelijke visie van het gebied. Meekoppelkansen vanuit andere beleidsterreinen met de waterveiligheidsmaatregelen brengen we ook in kaart, mede via overleggen met gemeenten en belangenorganisaties. Belangrijke inbreng in dit proces wordt gevormd door de resultaten van de studies Waterveiligheid Centraal Holland en de Grebbedijk als Deltadijk. Deze studies zijn eerder door de regio uitgevoerd. In 2014 wordt de voorkeursstrategie opgeleverd ten behoeve van het Deltaprogramma 2015.
Bovendien zetten we in op het vroegtijdig meenemen van overstromingsrisico's als nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden. We richten ons hierbij met name op advisering over kwetsbare en vitale infrastructuur en grootschalige nieuwbouw.

Prioriteit Zoetwater
In het kader van het Deltaprogramma Zoetwater participeren we aan de totstandkoming van een voorkeursstrategie en uitvoeringsprogramma voor een duurzame en economisch doelmatige zoetwatervoorziening. We participeren hiervoor in de gebiedsprogramma's Midden-West Nederland en Rivieren. In 2014 wordt de voorkeursstrategie opgeleverd ten behoeve van het Deltaprogramma 2015.
We brengen de zoetwaterknelpunten voor Utrecht helder in kaart, evenals oplossingsrichtingen. Ook zetten we in op het meenemen van zoetwater in provinciaal beleid en bij uitvoering ervan, bijvoorbeeld bij natuur en landbouw.
Daarnaast ontwikkelen wij voor de bodemdalingsgevoelige gebieden een toekomstperspectief dat rekening houdt met gevolgen van bodemdaling.
Wij brengen daartoe de gevolgen van bodemdaling voor het grondgebruik voor de lange termijn in beeld. Onze inzet is om het generieke beleid te beoordelen op effectiviteit op de lange termijn en daar mogelijk gedifferentieerd, gebiedsgericht op bij te sturen. In 2014 wordt de eerste inhoudelijke fase afgerond, met de resultaten binnen het beheergebied van HDSR.

Prioriteit Drukte in de ondergrond
Voor de beleidsmatige invulling van een aantal urgente ondergrondse onderwerpen stellen wij de Kadernota Ondergrond op. De Kadernota zal richting gevende beleidsuitspraken en, daar waar dit nodig blijkt, voorstellen voor regels bevatten. De Kadernota Ondergrond zal ingaan op de thema's: drinkwater, bodemenergie, bodemsanering en mijnbouwactiviteiten. De overige ontwikkelingen met een relatie met de ondergrond, waarvoor provinciaal beleid gewenst is, zullen gezamenlijk met andere milieu en water onderwerpen in het integrale Bodem-, Water- en Milieuplan (zie volgende bladzijde) meegenomen worden.

Het rijk zal in 2014 met een ruimtelijke structuurvisie op de ondergrond komen, met daarbij nieuwe bodem afspraken met alle overheden als opvolging van het convenant bodemontwikkeling en aanpak spoedlocaties. Wij zullen vanuit onze eigen provinciale belangen inbreng leveren in dit proces en indien nodig zienswijzen geven op de producten. Hierbij stemmen wij ook nauw af met andere provincies.

Prioriteit Leefkwaliteit stedelijk gebied
Voor het realiseren van een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefkwaliteit van het stedelijk gebied is samenhang tussen ruimtelijke ordening en milieu belangrijk. Daarom wil de provincie stimuleren dat milieukwaliteiten als

externe veiligheid, geluid, geur, lucht, donkerte en bodem en water vroegtijdig en integraal worden meegewogen bij binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen.
In de PRS is een woningbouwprogramma opgenomen van 68.000 woningen tot 2028. De provincie maakt daarbij de keuze om in te zetten op de ontwikkelingsmogelijkheden binnen de rode contouren, onder andere om hiermee de druk op het landelijk gebied te beperken. De binnenstedelijke opgave is in de PRS als één van de belangrijkste beleidsopgaven benoemd. Gevolg hiervan is dat een verdichting van functies plaatsvindt en daardoor de milieukwaliteiten onder druk komen te staan. Door de complexiteit van processen en belangen, is het voor partijen lastig om goede integrale afwegingen te maken en daarmee een goede leefomgevingskwaliteit te bereiken. Door de inbreng van expertise op het gebied van leefkwaliteit bij binnenstedelijke ontwikkeling wil de provincie dit afwegingsproces faciliteren.

We zetten ons in samenwerking met onze partners in op het zoveel mogelijk voorkomen van gezondheidsknelpunten in het stedelijk gebied. Op het moment dat wij betrokken zijn bij ruimtelijke en/of infrastructurele ontwikkelingen, zetten we ons ook in op het aanpakken van bestaande gezondheidsknelpunten. We brengen de belasting in beeld en gaan samen met onze partners op zoek naar aanvullende maatregelen om de milieubelasting terug te dringen en waar nodig aanvullende financiering te regelen. Zo wordt een nieuwe ontwikkeling ook een kans voor verbetering van het leefklimaat.

Integraal Bodem-, Water-, en Milieuplan als bouwsteen voor omgevingsbeleid
De ingezette koers naar meer integraal omgevingsbeleid zetten we in 2014 door bij de actualisatie van het Waterplan, het Milieubeleidsplan, het Grondwaterplan en met het nieuwe beleid voor de ondergrond.
We constateren dat de huidige wetgeving en verplichte (sectorale) planvormen niet zonder meer aansluiten bij onze wens om te komen tot meer integraal omgevingsbeleid. We kiezen er voor een eigen koers uit te zetten die past bij de vraagstukken in onze regio en aansluit bij onze rol voor de kerntaken. Met het bij elkaar brengen van BWM-beleid in één plan in 2015, zetten we een verdere inhoudelijke stap naar integratie van deze beleidsdomeinen en anticiperen we alvast op het gedachtegoed van de Omgevingswet. Het integraal oppakken van de actualisatie van de verschillende plannen levert integratiewinst op, borgt het BWM-beleid op een consistente wijze en voorziet in een veel efficiëntere procesvoering (inclusief inspraak) voor onze eigen organisatie maar ook voor onze partners en burgers.
We hebben met het integrale BWM-plan een plan voor ogen waarin het BWM-beleid nadrukkelijk wordt verbonden aan de provinciale kerntaken. Het plan is complementair aan de PRS en vormt hiermee een belangrijke bouwsteen voor de op termijn op te stellen omgevingsvisie. Het plan zal op hoofdlijnen eind 2014 gereed zijn.

Basiskwaliteiten
Om de basiskwaliteiten in de fysieke leefomgeving te bereiken en te handhaven werken we veelal vanuit wettelijke rol en bevoegdheden aan diverse bodem, water- en milieuthema's.

Water
Voor de Europese kaderrichtlijn water (KRW) worden in het landelijk vastgestelde traject in de eerste helft van 2014 de ontwerp-regionale stroomgebiedsplannen vastgesteld. Voor Rijn West vervullen wij een trekkende rol. De afgesproken maatregelen en de financiële dekking leggen partijen in hun (ontwerp) waterplannen vast. Als grondwaterbeheerder zorgen wij tevens voor de analyses en aanpak ten aanzien van grondwater. Na het definitief worden van de stroomgebiedsbeheersplannen in 2015 zullen wij deze verwerken in ons eigen beleid.
In 2013 hebben we een akkoord bereikt met waterbeheerders over een herprioritering van onze verdrogingsaanpak. In 2014 zullen de waterbeheerders de uitvoering hiervan ter hand nemen met financiële ondersteuningen en inhoudelijke sturing door de provincie (zie Programma 4.2).

Bodem
De bodemtaken van de provincie vinden hun oorsprong in de wet Bodembescherming en in onze invulling van de bodemsaneringsopgave uit het Convenant Bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties van 2009 (Rijk, IPO, VNG en UvW). Onze bodemsaneringsopgave hebben wij beschreven in ons Provinciaal Programma Uitvoering Convenant (PUC) 2010 t/m 2014. In 2014 ligt de focus op de verdere aanpak van de spoedlocaties, het afronden van lopende saneringsprojecten en het voorbereiden en implementeren van gebiedsgericht grondwaterbeheer. Naar verwachting komt in de loop van 2014 vanuit het Rijk meer duidelijkheid over het nieuwe afsprakenkader in de periode na 2015.

Geluid
In 2013 is het actieplan Omgevingslawaai provinciale wegen provincie Utrecht vastgesteld. In 2014 wordt de uitvoering daarvan verder ter hand genomen. Dit gebeurt in samenhang met het in ontwikkeling zijnde nieuwe Mobiliteitsprogramma.
De uitvoering van de taken (toezicht en handhaving) in het kader van de Provinciale Milieuverordening, onderwerp stiltegebieden, wordt ondergebracht bij de Regionale Uitvoeringsdienst. De beleids- en beheerstaken, zoals voorlichting, en RO uitvoeringstaken blijven bij de provincie.

Luchtkwaliteit
We voeren de regie op het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (RSL). We realiseren ons eigen aandeel daarin, het Provinciaal Programma Luchtkwaliteit (PPL). Dit betreft nog de projecten Snelladen en Groen Gasgeven. We werken samen met gemeenten en bedrijven om schoner en zuiniger vervoer te stimuleren.
Het huidige Nationale Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) loopt af per 1 augustus 2014. Omdat de verwachting is dat de knelpunten dan nog niet zijn opgelost, wordt het NSL in 2014 verlengd (tot 1 januari 2017). Voor ons als Utrecht betekent dit het vervolg op het RSL.

Externe veiligheid
We voeren de regie over het realiseren van een adequate uitvoering van externe veiligheidsregelgeving en beleid in het kader van het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2011-2014. We voeren dit programma uit in samenwerking met de gemeenten, omgevingsdienst(en) en de Veiligheidsregio. Een belangrijk onderdeel hiervan is de opdrachtverlening aan de (BRZO)-RUD (zie Vergunningverlening en handhaving). In 2014 wordt duidelijk of en zo ja hoe het programma doorloopt na 2014. Het interbestuurlijk toezicht op gemeenten wordt afgestemd op deze regietaak. In 2014 zal het landelijk basisnet vervoer gevaarlijke stoffen van kracht worden. We hebben een coördinerende taak ten aanzien van het vervoer van gevaarlijke stoffen over het onderliggend wegennet. In 2014 bepalen we of alle provinciale wegen vrijgegeven worden voor het vervoer van gevaarlijke stoffen of dat bepaalde wegen worden gesloten.

Vergunningverlening en handhaving
RUD-vorming
Om fragmentatie in de handhaving/vergunningverlening tegen te gaan, stuurt de Rijksoverheid aan op een landsdekkend netwerk van Regionale UitvoeringsDiensten (RUD's). Er wordt gewerkt aan de vorming van een RUD in onze provincie die het takenpakket met betrekking tot vergunningverlening en handhaving bij inrichtingen uitvoert. Ook hebben wij het voornemen om de overige vergunningverlenings- en handhavingstaken op het gebied van bodem, water en milieu onder te brengen in de RUD. Wij zullen mede-eigenaar worden van de RUD en een Dienstverleningsovereenkomst sluiten. Er wordt een 'opdrachtgeversunit' ingericht om hier sturing aan te geven. De opdrachtgeversunit formuleert wat betreft vergunningverlening, toezicht en handhaving beleidsuitgangspunten en beleidskaders. Daarnaast zorgt ze voor de feitelijke opdrachtverstrekking en beoordeelt ze aan de hand van de vastgelegde kritische prestatie-indicatoren de uitvoeringsresultaten. Per 1 januari 2014 zal landelijk een deel van de inrichtingen, waarvoor de provincies nu de Wabo-vergunningverlening en –handhaving verzorgen, qua bevoegd gezag overgaan op de gemeenten. Omdat de besluitvorming hierover pas plaatsvindt eind 2013, worden de (structurele) gevolgen voor taken en budgetten op een later moment in de begroting verwerkt.

BRZO
Voor de bedrijven die vallen onder het regime van het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO) geldt dat de taken met betrekking tot vergunningverlening en handhaving (kwaliteitscriteria) uiterlijk per 1-1-2014 bij de RUD Noordzeekanaal zullen zijn ondergebracht. Wij blijven bevoegd gezag en zullen diensten afnemen op basis van een dienstverleningsovereenkomst. De overdracht van taken zal budgettair neutraal plaatsvinden en de medewerkers volgen hun werk naar de RUD NZKG.

Uitvoeringsprogramma 2014
De voor 2014 geldende inhoudelijke provinciale prioriteiten op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) zullen in het verlengde liggen van de in het provinciale Jaarprogramma VTH 2013 neergelegde prioritering. De VTH-halfjaarrapportages over 2013 kunnen aanleiding zijn voor accentverschuivingen van provinciale prioritaire aandachtsvelden in 2014. Omdat eerst eind 2013 de besluitvorming over de RUD Utrecht plaats zal vinden, zal de 2014 VTH-opdrachtverlening richting RUD Utrecht nog veel kenmerken van een overgangsperiode vertonen.
In 2014 willen we datgene wat in de in 2013 vastgestelde Provinciale Milieuverordening (PMV) is opgenomen verder implementeren in de samenwerking met gemeenten en waterschappen. De te beschermen waarden zullen door het houden van toezicht worden gehandhaafd.
In 2014 is het ketentoezicht en het informatie-gestuurd Handhaven (IGH) geïmplementeerd. Door middel van het eerste wordt het afval van de bron tot het eindstation gevolgd. IGH geeft ons inzicht waar onze handhavings-capaciteit het meest efficiënt kan worden ingezet voor een maximaal resultaat.
Wij zullen de inzet van de Buitengewone Opsporingsambtenaren en het gebruik van Bestuurlijke Strafbeschikkingen gaan intensiveren. Verder zullen we het naleefgedrag door middel van kritische proces indicatoren (kpi's) gaan monitoren.
We zullen drie gebiedsschouwen uitvoeren in de grondwaterbeschermingsgebieden (Bethunepolder, Zeist en Rhenen) teneinde een zo hoog mogelijk beschermingsniveau te realiseren. Via het ontheffingenstelsel van de PMV voor de stiltegebieden gaan we het gebruik van de stiltegebieden verder reguleren.

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	**Omschrijving**	**streef waarde**	**2012 werk.**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
PUEV	Externe veiligheid is bij minstens 90% van de ruimtelijke plannen goed verwerkt.	90%	87%	89%	**90%**	90%	90%	90%
Jaarplan handhaving	Aantal ontvangen milieuklachten	600	750	750	**700**	700	650	650
Beperking toezichtlast	Percentage binnen de wettelijke termijn afgegeven ontheffing-/vergunning-aanvragen	90%	89%	90%	**90%**	90%	90%	90%
Veiligheid regionale waterkeringen	Percentage regionale waterkeringen dat aan de veiligheidsnorm voldoet.	100%	87%	42%*	**55%**	68%	76%	85
Waterkwantiteit	Aantal TOP-lijst gebieden waar de verdroging is opgelost (cumulatief).	12 TOP 19 sub-TOP	0 TOP 0 sub-TOP	2 TOP 9 Sub-TOP	**6 TOP** **12 Sub-TOP**	10 TOP 19 Sub-TOP	11 TOP 19 Sub-TOP	12 TOP 19 Sub-TOP

* De commissie RGW is op 3 juni schriftelijk geïnformeerd over de uitkomst van de toetsing van de regionale waterkeringen. In deze toetsing is 42% van de regionale waterkeringen beoordeeld met Voldoende.

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma

Bedragen

	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Structurele materiele lasten	23.472	3.616	4.531	4.531	4.248	4.266
Structurele personele lasten	10.403	8.628	8.408	8.349	8.270	8.270
Centrale overhead	6.037	6.609	6.015	5.990	6.079	6.079
Subtotaal structurele lasten	*39.911*	*18.853*	*18.954*	*18.870*	*18.597*	*18.615*
Subtotaal incidentele lasten	*0*	*20.145*	*7.688*	*4.204*	*2.619*	*2.381*
Totaal lasten	***39.911***	***38.998***	***26.642***	***23.074***	***21.216***	***20.996***
Structurele baten	22.153	1.515	1.515	1.515	1.416	1.416
Incidentele baten	0	18.005	4.700	1.482	1.432	1.432
Totaal baten	***22.153***	***19.520***	***6.215***	***2.997***	***2.848***	***2.848***
Saldo van dit programma	**17.758**	**19.478**	**20.427**	**20.077**	**18.368**	**18.148**
Storting in reserves	4.694	5.013	4.613	1.160	1.160	1.160
Onttrekking aan reserves	10.081	8.741	6.819	2.915	1.380	1.160
Beslag op de algemene middelen	**12.371**	**15.750**	**18.221**	**18.322**	**18.148**	**18.148**

Waar wordt dit programma van betaald?

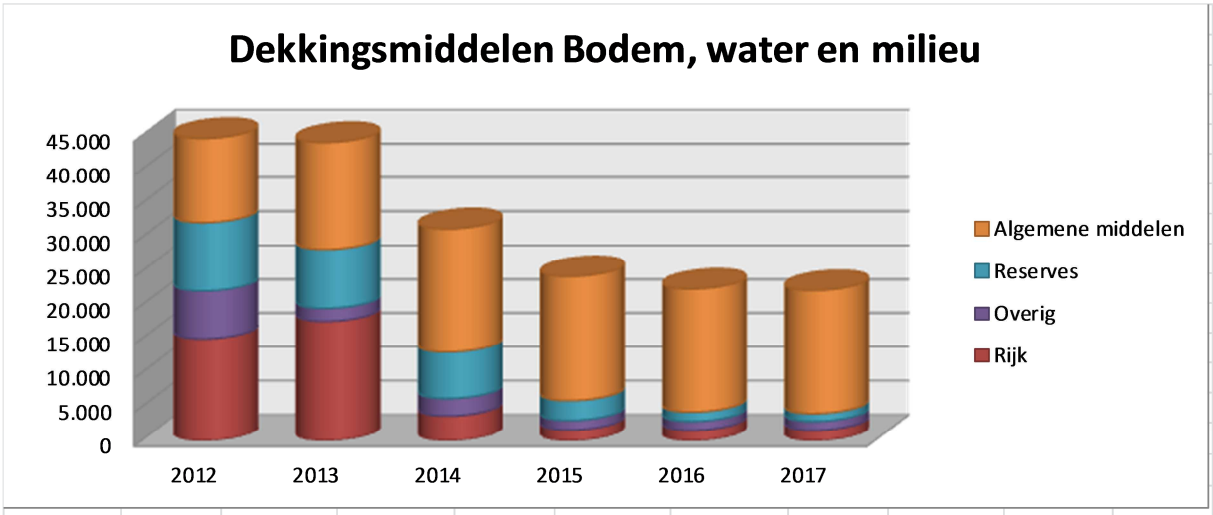

Toelichting:
Dit programma wordt grotendeels gefinancierd vanuit de algemene middelen en (afnemend) vanuit rijksmiddelen en de provinciale reserves. De rijksmiddelen betreffen voornamelijk uitkeringen voor het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (vooral in de jaren 2012-2013), het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing, de Wet Bodem Bescherming (bodemsanering) en de Externe Veiligheid. De reserves betreffen voornamelijk de reserve Projecten (met name onderwerpen uit het coalitieakkoord 2007-2011), de Egalisatiereserve Bodemsanering, de Egalisatiereserve ISV bodemsanering, de reserve Exploitatieverschillen grondwaterbeheer en de reserve PUEV.
Daarnaast wordt jaarlijks ook een deel van dit programma vanuit overige middelen gefinancierd. Dit betreft provinciale leges voor voornamelijk het grondwaterbeheer. In 2012 is tevens nog een bedrag uit de overlopende passiva (specifieke uitkering Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit uit 2011) gebruikt.

Verschillentoelichtingen

.

Verschillenanalyse Begroting 2014 ten opzichte van Rekening 2012 en Begroting 2013					
	2012	2013	2014	Verschil 2012	Verschil 2013
Lasten					
Waterveiligheid	2.200	456	287	1.913	169
Leefkwaliteit stedelijk gebied	2.785	1.934	1.740	1.045	194
Zoetwatervoorziening	523	1.386	1.911	-1.388	-525
Drukte in de ondergrond	313	408	373	-60	35
Vergunningverlening en handhaving BWM	7.791	7.109	7.127	664	-18
Basistaken BVM	20.262	21.096	9.189	11.073	11.907
Centrale overhead	6.037	6.609	6.015	22	594
Totaal lasten	39.911	38.998	26.642	13.269	12.356
Baten					
Waterveiligheid	167	-	-	167	-
Leefkwaliteit stedelijk gebied	-	-	-	-	-
Zoetwatervoorziening	-	-	-	-	-
Drukte in de ondergrond	-	-	-	-	-
Vergunningverlening en handhaving BWM	1.937	1.637	1.437	500	200
Basistaken BVM	20.049	17.883	4.778	15.271	13.105
Totaal baten	22.153	19.520	6.215	15.938	13.305
Saldo van dit programma	**17.758**	**19.478**	**20.427**	**-2.669**	**-949**

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2013
De circa € 12,4 miljoen lagere lasten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor het onderwerp basistaken BWM (€ 11,9 mln.). Dit betreft een verlaging van € 13 mln. van het incidentele budget voor

het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Het kasritme van deze middelen wordt door het Rijk bepaald.

De circa € 13,3 miljoen lagere baten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere ontvangsten voor het onderwerp basistaken BWM (€ 13,1 mln.). Dit betreft een verlaging van € 13,1 mln. van de rijksbijdrage voor het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Het kasritme van deze middelen wordt door het Rijk bepaald.

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2012
De circa € 13,3 miljoen lagere lasten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor de onderwerpen Waterveiligheid (€ 1,9 mln.), Leefkwaliteit stedelijk gebied (€ 1,0 mln.) en Basistaken BWM (€ 11,1 mln.) en hogere uitgaven voor het onderwerp Zoetwatervoorziening (€ 1,4 mln.).

- Waterveiligheid: In 2014 € 1,8 mln. lagere lasten voor het project Ruimte voor de Lek. In 2012 heeft de financiële afronding van de planstudiefase plaatsgevonden, waardoor de uitgaven in dat jaar fors hoger waren.
- Leefkwaliteit stedelijk gebied: In 2014 € 0,7 mln. lagere lasten voor het Fonds uitplaatsing hinderlijke bedrijven. Het fonds wordt in de jaren 2013 tot en met 2015 afgebouwd.
- Zoetwatervoorziening: In 2014 € 1,2 mln. hogere lasten in verband met de grondwaterheffing. In 2012 zijn deze lasten over de diverse productengroepen (met name Vergunningverlening en handhaving BWM en Basistaken BWM) verdeeld.
- Basistaken BWM:
    - In 2014 € 14,4 mln. lagere lasten voor het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Het kasritme van deze middelen wordt door het Rijk bepaald.
    - In 2014 € 2,7 mln. hogere lasten voor Energiek Utrecht. Dit wordt veroorzaakt door de eenmalige vrijval in 2012 van niet uitbetaalde subsidiegelden van de regeling Meer met Minder.
    - In 2014 € 1 mln. hogere lasten voor het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing. Doordat de uitgaven van gemeenten worden gedeclareerd middels verantwoording in de jaarrekening, en zij dus pas worden uitbetaald in het jaar t+1, zijn de uitgaven in 2012 achtergebleven.

De circa € 15,9 miljoen lagere baten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere ontvangsten voor het onderwerp basistaken BWM (€ 15,3 mln.). Dit betreft een verlaging van € 14,4 mln. van de rijksbijdrage voor het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Het kasritme van deze middelen wordt door het Rijk bepaald.

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.4	**Economische zaken en recreatie**	**Dhr. J.W.R. van Lunteren** **Dhr. drs. R.E. de Vries**

Wat willen we bereiken?

De provincie Utrecht is een economische *Topregio*, die aantrekkelijk is voor mensen om te wonen en te werken en voor bedrijven om zich te vestigen. Al jarenlang scoort Utrecht relatief goed op het gebied van economische groei, werkgelegenheid en innovatie. Ons economisch succes wordt mede bepaald door de goede samenwerking in de regio tussen bedrijfsleven, kenniscentra en overheid: de triple helix. Samen met de Economic Board Utrecht (EBU) zorgen wij voor een goed vestigingsklimaat en een concurrerende positie in binnen- en buitenland.

De strategie (Economische Visie 2020) voor de versterking van de provincie Utrecht als topregio bestaat uit:

- een focus op kennis en creativiteit door middel van een gericht stimuleringsbeleid op de speerpuntsectoren life sciences, creatieve industrie en duurzaamheidseconomie. Hierbij zien we als regio kansen voor een economische benadering van maatschappelijke vraagstukken (bijv. zorg, onderwijs, energietransitie).
- het accommoderen van de dynamiek van de gevestigde economische sectoren (o.a. zakelijke dienstverlening, onderwijs, zorg, handel en transport) door zorg voor een goede bereikbaarheid, ruime variatie aan werkmilieus, en een goed woon- en leefklimaat met voldoende culturele en recreatieve voorzieningen.

Bij de uitvoering van onze strategie leggen we de nadruk op eigen verantwoordelijkheid en op ruimte voor ondernemerschap en willen we ontwikkelingen met een regionaal belang versnellen.

In ons toeristisch-recreatief beleid (Visie Recreatie en Toerisme 2020) stimuleren wij de kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkeling van het toeristisch-recreatieve aanbod in aansluiting op de verwachte vraagontwikkeling van de Utrechtse bevolking. We willen hierbij meer ruimte willen geven aan publiek-private samenwerking en ondernemerschap. De belangrijkste opgaven zijn:

- Toekomst van de recreatieschappen
- Recreatief hoofdnetwerk (regionale routenetwerken en TOP's/poorten) versterken/bewaken
- Recreatiedruk om de steden accommoderen (voorheen RodS)
- Ondernemerschap ondersteunen (opendata, pilots, onderzoek)

Wat gaan wij daarvoor in 2014 doen?

Economic Board Utrecht (EBU)
In 2014 zal via de EBU invulling worden gegeven aan het economische stimuleringsbeleid van de provincie. De speerpunten life sciences, creatieve industrie en duurzaamheidseconomie zijn opgenomen in de economische agenda en het jaarprogramma 2014 van de EBU. De economische agenda van de EBU verbindt verschillende sectoren via cross-overs met bijvoorbeeld creatieve industrie (gaming en zorg) en gaat uit van maatschappelijke opgaven als marktkans. In 2014 zullen vanuit de EBU projecten ontwikkeld worden die bijdragen aan een gezonde samenleving (life sciences en zorg), een groene economie (duurzaamheidseconomie) en het slim toepassen van technologie (ICT) en diensteninnovatie ten behoeve van maatschappelijke opgaven.
In 2014 gaat de EBU onder andere met de volgende initiatieven verder/aan de slag:

- European Center for Personalised Health and Selfmanagement (EuCePS)
- Growing Games – opschaling en professionalisering games industrie
- Smart Grids – rendement voor iedereen

Voor de uitvoering van de economische agenda van de EBU is een krachtige, flexibele en compacte organisatie nodig. In 2014 zal de EBU support organisatie met financiële steun van de provincie en andere EBU partners verder opgebouwd worden.

Utrecht Science Park (USP)
In 2014 ligt de nadruk op het bereiken van mijlpalen in lopende projecten zoals de opening van de nieuwe life science incubator. Daarnaast blijven we ook in 2014 een actieve rol spelen bij de ontwikkeling van satellietlocaties van het USP zoals de (her-)ontwikkeling van het RIVM-terrein in De Bilt.

EFRO
In 2014 starten we samen met vier grote steden en de overige Randstadprovincies het nieuwe Operationeel Programma 'Kansen voor West' 2014-2020 in het kader van het Europees Fonds voor de Regionale Ontwikkeling (EFRO). Via dit programma worden de Europese middelen in combinatie met de nationale en decentrale

middelen ingezet voor projecten op het gebied van innovatie en koolstofarme economie. Daarbij zullen wij aansluiten bij de economische agenda van de EBU.

Energie
Wij voeren als provincie geen separaat beleid voor energiebesparing en/of duurzame energie, maar zetten in op een duidelijke positionering van dit thema in relatie tot onze kerntaken in de ruimtelijke ordening en economische ontwikkeling. Dat betekent het faciliteren van initiatieven vanuit onze rol in het Bevoegd Gezag (PRS; vergunningverlening) en het stimuleren van innovatieve projecten binnen de duurzaamheidseconomie.
In de agenda van de EBU heeft het onderwerp 'groene economie' een prominente plaats. Het energievraagstuk is daarin een van de belangrijkste pijlers. In 2014 zijn we verder nog actief betrokken bij het Interreg IV-b project ARBOR t.b.v. van een innovatieve, duurzame aanpak voor de productie van energie uit biomassa.

Internationale acquisitie
Ook in 2014 zullen onze inspanningen conform het Uitvoeringsplan Internationale Acquisitie 2012-2015 zijn gericht op het aantrekken van buitenlandse bedrijven in de speerpuntsectoren uit de Economische Visie. De doelstelling voor 2014 is het realiseren van minimaal 10 investeringsprojecten van buitenlandse bedrijven. Om deze doelstelling te halen zullen we internationale acquisitiereizen plannen gericht op het aantrekken van bedrijven uit de kernsectoren. Bovendien zullen we ons strategisch accountmanagement richting reeds gevestigde buitenlandse bedrijven onderhouden op tenminste het niveau van 45 bezoeken per jaar. De samenwerking met de regio partners en de andere regio's in Nederland zal verder worden geïntensiveerd. Ter versterking van het internationale vestigingsklimaat zal in 2014 een regionaal expat center geopend worden.

Aanpak leegstand kantoren
In 2014 geven wij uitvoering aan het eind 2013 vastgestelde kantorenprogramma. Dit programma richt zich op het schrappen van plancapaciteit en de zet in op kwaliteitsverbetering, transformatie en sloop van problematische kantoorlocaties. De nadruk zal liggen bij de prioritaire locaties: het vinden van alternatieve invullingen bij te schrappen plancapaciteit en het aanjagen van gebiedsontwikkeling op transformatie en beperkingslocaties. Daarnaast lopen de activiteiten op het gebied van netwerkvorming, kennisuitwisseling en monitoring door.

Herstructurering bedrijventerreinen
Samen met de OMU zullen wij ons inzetten voor de aanpak van de herstructureringsopgave van bedrijventerreinen in de provincie. Ook van de gemeenten verwachten wij de nodige inspanningen bij de aanpak van verouderde bedrijventerreinen en structurele leegstand conform de afspraken die gemaakt zijn in de regionale convenanten. Wij zullen de gemeenten ondersteunen bij de planvorming. De OMU heeft een belangrijke rol bij de investeringen in private kavels. In 2014 zal de OMU volgens haar Meerjarenplan 2011-2014 in vier projecten en/of vijf hectaren bedrijventerrein investeren. In nauwe samenwerking met de andere provincies en de Utrechtse gemeenten zullen wij ons inzetten voor een betere monitoring van het aanbod van bedrijventerreinen en kantoorlocaties.

Recreatie en Toerisme
Een belangrijke opgave in 2014 is het opstellen van een gezamenlijk uitvoeringsprogramma Toekomst Recreatie(schappen). De opgave hierbij is dat de besturen van de verschillende recreatieschappen en de uitvoeringsorganisatie Recreatie Midden Nederland de voor hen relevante acties gaan uitvoeren. De provincie Utrecht ziet hierbij voor zichzelf een meer eenduidige rol in en meer focus op ontwikkeling en beheer van (boven)regionale terreinen en routes.
In lijn met de Visie Recreatie en Toerisme 2020 zetten we in 2014 in op het bewaken en ontwikkelen van een recreatief hoofdnetwerk met (boven)regionale routenetwerken voor fietsen/wandelen/varen en toeristische overstappunten/poorten, uit te voeren door de programmabureaus Oost en West in de Agenda Vitaal Platteland.
Een ander belangrijk programma is de ontwikkeling van de recreatiegebieden Haarzuilens en IJsselbos in het kader van recreatie om de stad, die we samen met gemeenten, natuurbeheerders en Recreatie Midden Nederland uitvoeren. Vanuit onze opgave om ondernemerschap te stimuleren zetten we in 2014 in op monitoring en onderzoek, de verspreiding van leefstijldata over recreantengedrag en het (laten) uitvoeren van gebiedsgerichte pilots om nieuw ondernemerschap in relatie tot ruimte en natuur te faciliteren, bijvoorbeeld voor regionale recreatiegebieden als het Henschotermeer en de Loosdrechtse Plassen. De toeristische marketing wordt in 2014 verder afgebouwd met de bestemmingsgebieden Utrecht, Amersfoort e.o., Utrechtse Heuvelrug en Gooi en Vechtstreek. De beschikbare provinciale database met toeristisch-recreatieve informatie willen we in 2014 'opendataproof' maken, behalve voor de recreatiesector ook voor erfgoed- en natuurpartners.

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	**Omschrijving**	**streef waarde**	**2012 werk.**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Recreatie	Aantal gerealiseerde recreatieprojecten (o.a. routes/poorten /TOP's)	70 projecten in 2012-2015	25	15	**15**	15	PM	PM
Internationale acquisitie	Aantal gerealiseerde investeringsprojecten	40 projecten in 2012-2015	10	10	**10**	10	PM	PM
Innovatie	PM							

Het acquisitieplan loopt tot en met 2015, daarom zijn de streefwaarden voor 2016 en 2017 niet ingevuld.

Er moet nog bepaald worden wat de juiste omschrijving en streefwaarde voor Innovatie moet zijn. Dit zal in samenwerking met de EBU gebeuren.

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma

Bedragen

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Structurele materiele lasten	9.304	3.982	4.240	4.424	4.099	4.099
Structurele personele lasten	1.732	1.756	1.717	1.695	1.695	1.695
Centrale overhead	760	611	794	791	803	803
Subtotaal structurele lasten	*11.796*	*6.349*	*6.751*	*6.910*	*6.597*	*6.597*
Subtotaal incidentele lasten	*0*	*3.910*	*1.486*	*442*	*200*	*0*
Totaal lasten	***11.796***	***10.259***	***8.237***	***7.352***	***6.797***	***6.597***
Structurele baten	169	26	26	26	26	26
Incidentele baten	0	275	75	0	0	0
Totaal baten	***169***	***301***	***101***	***26***	***26***	***26***
Saldo van dit programma	**11.628**	**9.958**	**8.136**	**7.326**	**6.771**	**6.571**
Storting in reserves	955	3.974	2.564	2.498	2.266	2.266
Onttrekking aan reserves	5.157	5.481	2.564	1.661	844	644
Beslag op de algemene middelen	**7.426**	**8.451**	**8.136**	**8.163**	**8.193**	**8.193**

Waar wordt dit programma van betaald?

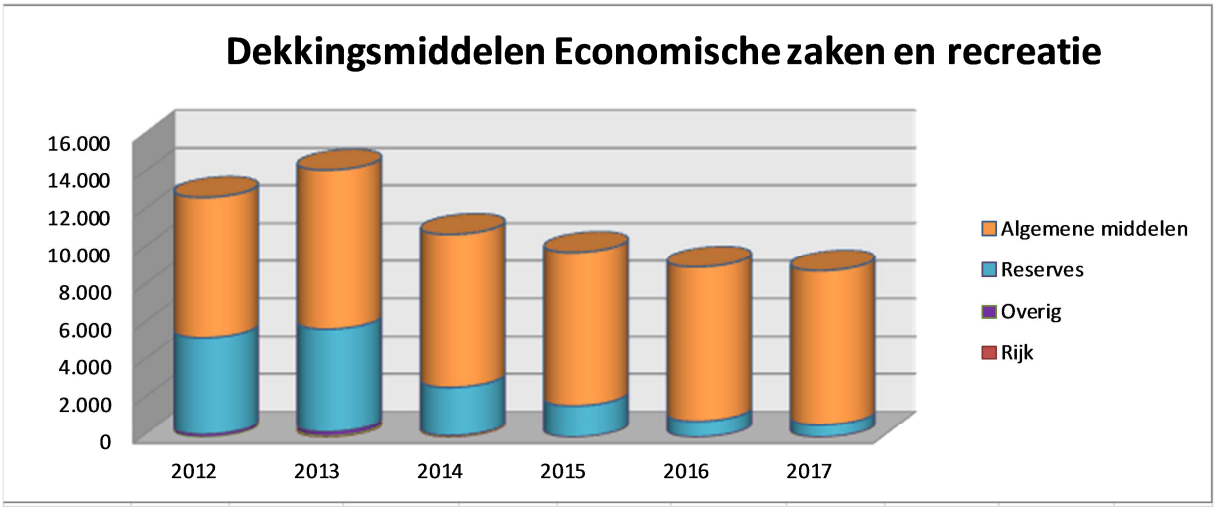

Toelichting:
Dit programma wordt grotendeels gefinancierd vanuit de algemene middelen en onze reserves(met name reserve Projecten, betreft voornamelijk afronding van projecten coalitieakkoord 2007-2010, en het Cofinancieringsfonds Kennis en Innovatie).

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2014 ten opzichte van Rekening 2012 en Begroting 2013					
	2012	2013	2014	Verschil 2012	Verschil 2013
Lasten					
Economische zaken	6.111	6.566	4.415	1.696	2.151
Recreatie	4.926	3.082	3.028	1.898	54
Centrale overhead	760	611	794	-34	-183
Totaal lasten	11.797	10.259	8.237	3.560	2.022
Baten					
Economische zaken	168	301	101	67	200
Recreatie	0	0	0	-	-
Totaal baten	168	301	101	67	200
Saldo van dit programma	**11.629**	**9.958**	**8.136**	**3.493**	**1.822**

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2013
De circa € 2 mln. lagere lasten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere uitgaven bij het onderwerp Economische zaken (€ 2,2 mln.).

- Economische zaken: Hogere uitgaven in 2013 bij het cofinancieringsfonds ad € 1,4 mln. door snellere voortgang van een aantal projecten waardoor afrekening in 2013 kon plaatsvinden. Ook hogere uitgaven bij het project Stimulering project lager opgeleiden ad € 1,1 mln. Dit project is in 2013 afgewikkeld.

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2012
De circa € 3,6 mln. lagere lasten in 2014 worden veroorzaakt door lagere uitgaven bij de onderwerpen Economische zaken (€ 1,7 mln.) en Recreatie (€ 1,9 mln.).

- Economische zaken: In 2012 waren de materiële lasten bij het cofinancieringsfonds € 1 mln. hoger door snellere voortgang van een aantal projecten, zodat afrekening in 2012 plaats konden vinden terwijl dit voorzien was in 2014.
- Recreatie: Het programma Vrije Tijd liep van 2009 tot en met 2012 en werd vooral uit incidentele middelen gefinancierd (onder andere middelen uitvoeringsprogramma 2007-2011) en middelen die door u beschikbaar waren bij de voorjaarsnota 2009. Zo waren de uitgaven voor toeristische promotie ongeveer € 0,8 mln. en voor het coördinatiepunt en planner routes circa € 0,5 mln. hoger in 2012.

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.5	**Mobiliteit**	**Dhr. J.R.W. van Lunteren**

Wat willen we bereiken?

Zoals genoemd in de Strategische agenda betekent een sterke regio Utrecht dat deze bereikbaar moet zijn. Bereikbaar Utrecht is een van de vier ontwikkelopgaven. Wij willen, vooral op die verbindingen en netwerken die bijdragen aan onze regionale economie, ons inzetten voor een goede bereikbaarheid en tegelijkertijd de negatieve effecten voor mensen, natuur en milieu verminderen. Een doelmatig verkeers- en vervoersysteem dat dienstbaar is aan de maatschappelijke behoeften moet daar in voorzien.

In 2014 verschijnt een nieuw mobiliteitsplan als opvolger van het huidige Strategisch mobiliteitsplan Provincie Utrecht (SMPU+). Het voorontwerp hiervan wordt in 2013 gepubliceerd. De planhorizon verschuift in het nieuwe plan van 2020 naar 2028. Het plan geeft aan hoe we met doelstellingen en streefwaarden omgaan. Totdat het definitieve plan is vastgesteld hanteren we de indicatoren zoals beschreven in het vigerende SMPU+, die de kern weergeven van het streven naar:

- een doelmatig verkeer en vervoersysteem, ter bevordering van de bereikbaarheid
- verbeteren van de verkeersveiligheid en
- verbeteren van de kwaliteit leefomgeving, ter vermindering van de negatieve effecten voor mensen, natuur en milieu

Utrecht bereikbaar houden kan de provincie niet alleen. Daarom zijn er twee programma's die we samen met de regiopartners en het Rijk in uitvoering nemen. Het betreft de programma's VERDER en Beter Benutten.

Wat gaan wij daarvoor in 2014 doen?

Mobiliteitsplan
Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte door de Minister van Infrastructuur en Milieu vastgesteld. De planwet Verkeer en Vervoer schrijft voor dat de provincie haar eigen Provinciaal Verkeer en Vervoerplan (PVVP) hierop actualiseert. Het huidige Strategische Mobiliteitsplan Provincie Utrecht (SMPU) is al ruim tien jaar oud. Het plan is in de tussentijd geactualiseerd maar de doelstellingen van het plan zijn niet gewijzigd. Ingezet wordt op een vernieuwd mobiliteitsbeleid voor de provincie Utrecht. Het Voorontwerp van het nieuwe Mobiliteitsplan is in 2013 voor reactie vrijgegeven. Op basis van het Voorontwerp is er overleg gevoerd met de partners over de inhoud van het nieuwe mobiliteitsbeleid. Aan de hand van reacties en bevindingen wordt een Ontwerpversie opgesteld die in 2014 voor besluitvorming wordt voorgelegd aan Provinciale Staten.

<u>Doelmatig Verkeer- en vervoersysteem</u>
Programma Verder
Het regionale programma VERDER is gericht op de verbetering van de bereikbaarheid (kortere reistijden) voor OV, fiets en auto tussen de economische kerngebieden in de provincie. In 2014 staat de realisatie van een aantal projecten uit dit programma gepland. De planstudies - met als doel de doorstroming bevorderen op rijkswegen - maken ook onderdeel uit van dit programma. Kwaliteit van de leefomgeving c.q. inpassing van de infrastructuur maakt nadrukkelijk onderdeel uit van de Planstudies. Ook in 2014 is de inzet van de provincie vooral op dit aspect gericht. Het betreft de planstudies: Ring Utrecht (inclusief de Noordelijke Randweg Utrecht), Knooppunt Hoevelaken en A1/A27.

Programma Regionaal Verkeersmanagement
Het programma Regionaal Verkeersmanagement (RVM) is onderdeel van het VERDER programma waarvan de mobiliteitsaanpak van het ministerie van Infrastructuur en Milieu een onderdeel is. In het programma worden verkeersmanagementmaatregelen gerealiseerd om de doorstroming in Midden Nederland te verbeteren. In 2013 zal het gedeelte 'zicht op het verkeer' gerealiseerd zijn, waardoor de actuele verkeerssituatie in Midden Nederland kan worden gemonitord. Vanaf 2014 zal de weggebruiker door middel van informatiepanelen op het onderliggend wegennet worden geïnformeerd over de actuele verkeerssituaties door middel van het tonen van reistijden. Dan wordt het systeem ook in beheer genomen.

Programma Beter Benutten
In 2012 is een start gemaakt met het programma Beter Benutten, waarin wij met lokale overheden, het rijk en het bedrijfsleven uiteenlopende projecten uitvoeren met het doel de files op de drukste punten met 20% terug te dringen en 5% groei op het spoor te realiseren. In 2013 zijn hiervoor uitvoeringsvoorstellen gemaakt en in 2014 start de uitvoering van de infrastructurele projecten. De inzet van het bedrijfsleven wordt vorm gegeven door de U15. Zij willen in 2014 minimaal 80 werkgevers aangesloten hebben. Daarnaast sluiten we deals´ tussen Rijk, wegbeheerders en het bedrijfsleven. Daarbij pakt ieder zijn verantwoordelijkheid binnen zijn domein. Het Rijk past fiscale regelingen en/of wetgeving aan, wij leggen bijvoorbeeld fietsparkeervoorzieningen aan en de bedrijven zorgen dat een groot deel van het personeel gebruik maakt van OV en de fiets. Daarnaast wordt ingezet op

innovatie, waarbij bijvoorbeeld samen met de Taskforce voor innovatie gezocht wordt naar mogelijkheden om “gaming” in te zetten voor gedragsbeïnvloeding.
Bij een aantal projecten is sprake van een vertraging ten opzichte van de eerste planningen. Vooralsnog heeft dit geen consequenties voor het tijdig realiseren van de projecten. In 2013 zijn aanvullende beheersmaatregelen getroffen om verdere vertraging te voorkomen.
Het risico van onderbesteding wordt beperkt door tijdig vervangende maatregelen te zoeken voor projecten die niet tijdig gereed blijken te kunnen zijn. Gebleken is dat twee provinciale projecten (Robuust wegennet N237/A28 en aansluiting/aanrijroute N229) niet tijdig uitgevoerd kunnen worden. Besloten is deze uit dit programma te laten vervallen en deze op een andere wijze te financieren.
Veel projecten zullen in 2014 in uitvoering zijn. In principe komen projecten die later starten dan 2014 niet in aanmerking voor een rijksbijdrage vanuit Beter Benutten.

Rijnbrug Rhenen
In het coalitieakkoord 2011 is het project Rijnbrug opgenomen. Doel van het project is het verbeteren van de zuidelijke bereikbaarheid van de Regio Food Valley en het verbeteren van de leefbaarheid en verkeersveiligheid in Rhenen. In 2012 vond in opdracht van de Provincie Utrecht, de Provincie Gelderland, Regio Food Valley en regio Rivierenland een verkeerskundig onderzoek plaats dat eind 2012 heeft geleid tot een vastgestelde bestuursovereenkomst. Er wordt nu gekoerst op een zo snel mogelijke realisatie. In 2014 zullen de voorbereidingen daartoe plaatsvinden.

Goederenvervoer
Ter bevordering van goederenvervoer over water zetten we in op concrete ontwikkeling van binnenhavens die op voorhand kansrijk lijken. Meer vervoer over water leidt tot vermindering van de verkeersdruk op het wegennet. In 2014 ligt de focus op besluitvorming over havenontwikkeling op bedrijvenpark Het Klooster in Nieuwegein in samenwerking met het bedrijfsleven.

Openbaar vervoer
Door de invoering van de chipkaart is monitoring van het gebruik van het OV en de prestatie van de vervoerders veel beter geworden. Inzichten hieruit zullen worden beschreven in het jaarverslag concessie openbaar vervoer.

In 2014 wordt de samenwerking in Randstadspoorverband voortgezet, om onze ambities onder de aandacht te blijven houden van de spoorsector en het Rijk. Het gaat dan om uitbreiding van de frequenties van regionale spoorverbindingen en mogelijk nieuwe halteplaatsen. Voor de kwaliteitsverbetering van de verbinding naar Woerden wordt, met de aanlegbeslissing van het rijk voor de komst van een extra spoorbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal voldaan aan een belangrijke randvoorwaarde.
Wat betreft de verbinding naar Harderwijk zijn de gewenste 2 extra sprinters niet eenvoudig haalbaar gebleken. Inzet is om in een MIRT-verkenning met een bredere scope naar dit probleem te kijken om tot een oplossing te kunnen komen.
Wij ondersteunen het Rijk bij de uitvoering van het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS), waarvoor de komende jaren steeds meer projecten worden gestart. Als onderdeel van afspraken over PHS is, namens betrokken overheden (gemeenten Renswoude, Ede en Veenendaal en provincie Gelderland), provincie Utrecht trekker geworden van de aanpak van de gelijkvloerse overweg Nieuweweg-Noord, met als doel een nieuwe verkeersstructuur te bewerkstellen ten noorden van Veenendaal. In het najaar van 2013 willen wij met betrokken overheden afspraken maken over het beoogde voorkeursontwerp en de onderlinge verdeling van de kosten voor de regionale bijdrage, zodat in 2014 met de uitvoering gestart kan worden.

Ten aanzien van stationsproject Driebergen-Zeist verwachten wij met onze projectpartners dat nog voor 2014 een realisatieovereenkomst is afgesloten voor de aanpak van de infrastructuur op en rond het station. De bestemmingsplanprocedure loopt. Vervolgens kan Prorail in 2014 de aanbestedingsprocedure voorbereiden.

Fiets
In het VERDER-programma worden de laatste fietsverbindingen van het provinciale netwerk (conform SMPU) gerealiseerd. Na besluitvorming wordt, naar verwachting in 2014 gestart met de uitvoering van het nieuwe fietsprogramma als onderdeel van het nieuwe mobiliteitsplan. Voor een aantal provinciale fietspaden wordt het onderhoud gecombineerd met een kwaliteitsverbetering.

<u>Verkeersveiligheid</u>
Verkeersveilige infrastructuur.
We werken aan het duurzaam veilig inrichten van onze wegen met als leidraad de richtlijn Basiskenmerken Wegontwerp (BKWO). De inzet is om vanuit de benadering van "asset management" dit zoveel mogelijk te laten aansluiten op het regulier onderhoud. Aanvullend blijft het, ook met de nieuwe in mobiliteitsplan voorgestelde aanpak, mogelijk om bij ‘gebleken’ gevaarlijke situaties een separaat project te starten.
Oversteekbaarheid
Om de oversteekbaarheid van fietsers en voetgangers te verbeteren zijn er verkenningen gestart op de N411 (km 0,81) , N224 (km 10,92 en 11,15) en de N226 (km 57,0). Afhankelijk van de uitkomsten en de kosten-baten

analyse worden hier maatregelen getroffen. Er wordt een quick scan gedaan naar de oversteekbaarheidsproblemen in de kom van Elst.

Gedragsbeïnvloeding.
Samen met gemeenten en politie zetten we in op gedragsbeïnvloeding van de weggebruikers. De door ons aangeboden producten in het kader van permanente verkeerseducatie en handhaving worden waar mogelijk en zinvol gecombineerd met voorlichting en communicatie om meer effect te bereiken (gericht verkeerstoezicht). Daarnaast starten we met enkele pilots, waarin de mogelijkheden van sociale media ter bevordering van verkeersveiligheid worden verkend.

Kwaliteit leefomgeving
Vermindering verkeershinder
Bij de uitwerking en besluitvorming van de Planstudies streven wij naar een goede inpassing van de hoofdverkeersinfrastructuur om de leefkwaliteit van de inwoners van de provincie Utrecht te waarborgen. De belangrijkste aandachtlocaties zijn gelegen langs de A28 en A27. Hierbij is de nieuwe wetgeving rondom geluid (SWUNG) een belangrijk item. Op onze eigen wegen geven we invulling aan het actieplan omgevingslawaai. Bij wegen waar onderhoud wordt gepleegd, wordt onderzocht hoe het met geluid is en waar dit doelmatig is worden maatregelen genomen om de geluidbelasting terug te dringen.

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	**Omschrijving**	**streef-waarde 2020.**	**2012 werk.**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
UMP	Percentage gerealiseerd hoofdfiets-routenetwerk	100%	95%	100%	**100%**	100%	100%	100%
UMP	Percentage trajecten gemiddelde snelheid > 40 km/uur	100%	88%	80%	**85%**	85%	90%	90%
Open-baar vervoer	Gemiddelde (algemene) waardering reiziger m.b.t. alle aspecten OV	>7,5	7,5	>7,5	**>7,5**	>7,5	>7,5	>7,5
Open-baar vervoer	Percentage bussen dat op tijd vertrekt. (minder dan 1 minuut te vroeg vertrekt en minder dan 3 minuten te laat aankomt	85%	83,3%	85%	**85%**	85%	85%	85%
Verkeers veilig-heid	Aantal onveilige locaties provinciale wegen (>6 letselongeval)	15	6 op basis van slechte registratie	28	**26**	24	22	20
Verkeers veilig-heid	Aantal ver-keersdoden en ernstig gewon-den op provin-ciale wegen.	100	26 doden: aantal gewonden nog onbekend	112	**110**	108	106	104
Verkeers veiligheid	Aantal opgeloste knelpunten oversteekbaar-heid	40	26	29	**30**	32	34	36
Geluids-reduce-rend asfalt	Aantal woningen met > 61 Lden geluidsbelasting	<500	3300	3240	**3180**	3120	3060	3000

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma

Bedragen

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Structurele materiele lasten	84.174	15.730	17.472	18.293	18.295	18.295
Structurele personele lasten	10.404	4.091	9.359	9.332	9.332	9.332
Centrale overhead	6.548	7.049	5.337	5.315	5.387	5.387
Subtotaal structurele lasten	*101.126*	*26.870*	*32.168*	*32.940*	*33.014*	*33.014*
Subtotaal incidentele lasten	*0*	*103.071*	*159.787*	*108.199*	*69.310*	*65.093*
Totaal lasten	***101.126***	***129.941***	***191.955***	***141.139***	***102.324***	***98.107***
Structurele baten	60.478	1.198	1.198	1.087	1.087	1.087
Incidentele baten	0	81.470	129.507	70.079	45.548	38.613
Totaal baten	***60.478***	***82.668***	***130.705***	***71.166***	***46.635***	***39.700***
Saldo van dit programma	**40.648**	**47.273**	**61.250**	**69.973**	**55.689**	**58.407**
Storting in reserves	26.533	50.953	26.768	27.670	27.672	27.678
Onttrekking aan reserves	12.507	17.640	30.358	38.198	23.843	26.561
Beslag op de algemene middelen	**54.675**	**80.586**	**57.660**	**59.445**	**59.518**	**59.524**

Waar wordt dit programma van betaald?

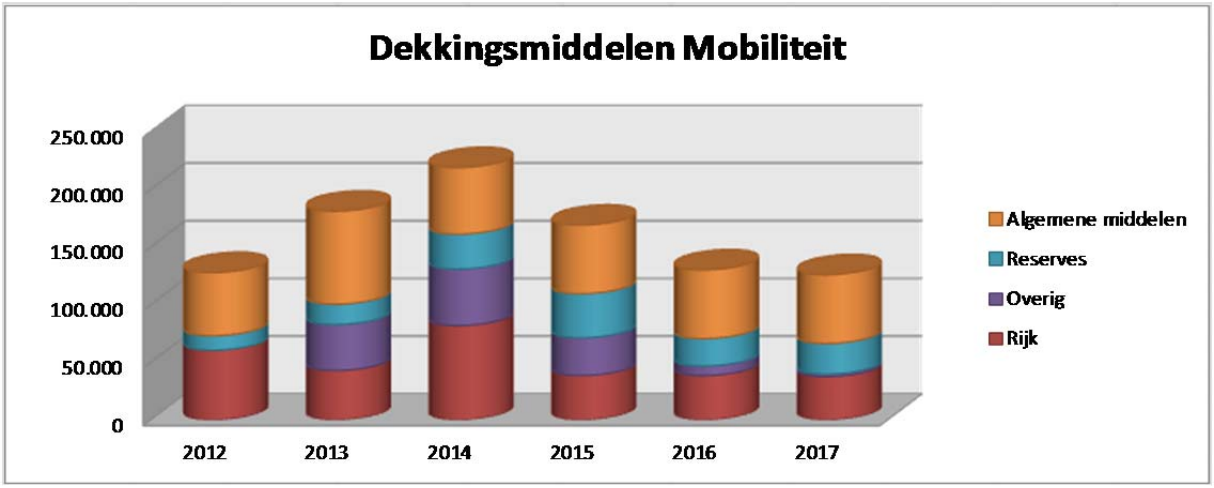

Toelichting:
Dit programma wordt uit vier categorieën gefinancierd, te weten de algemene middelen, de provinciale reserves, rijksuitkeringen en overige middelen. Deze overige middelen betreffen bijdragen van diverse organisaties(waaronder meerdere gemeenten) ten behoeve van onder andere investeringen in wegen en verkeersveiligheid. De rijksbijdragen betreffen voornamelijk de rijksuitkeringen Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer(BDU) en Bereikbaarheidsoffensief Randstad (BOR).
De provinciale reserves ter financiering van de investeringen op dit programma betreffen voornamelijk de reserves Grote Wegen Werken(GWW), de reserve VERDER, de reserve Masterplan Soesterberg en de reserve Projecten, betreft vooral de afloop van projecten Coalitieakkoord 2007-2010.

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2014 ten opzichte van Rekening 2012 en Begroting 2013					
	2012	2013	2014	Verschil 2012	Verschil 2013
Lasten					
Doelmatig verkeer- en vervoersysteem	88.992	118.481	180.702	-91.710	-62.221
Verkeersveiligheid	3.484	2.938	3.990	-506	-1.052
Kwaliteit leefomgeving	2.102	1.473	1.926	176	-453
Centrale overhead	6.548	7.049	5.337	1.211	1.712
Totaal lasten	101.126	129.941	191.955	-90.829	-62.014
Baten					
Doelmatig verkeer- en vervoersysteem	57.340	80.687	129.339	-71.999	-48.652
Verkeersveiligheid	2.364	1.965	1.350	1.014	615
Kwaliteit leefomgeving	774	16	16	758	-
Totaal baten	60.478	82.668	130.705	-70.227	-48.037
Saldo van dit programma	**40.648**	**47.273**	**61.250**	**-20.602**	**-13.977**

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2013
De circa € 62 mln. hogere lasten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere uitgaven voor Doelmatig verkeer- en vervoersysteem (€ 62,2 mln.), hogere uitgaven voor Verkeersveiligheid (€ 1,1 mln.) en lagere uitgaven Centrale overhead (€ 1,7 mln.).

- Doelmatig verkeer- en vervoersysteem: Vanwege onder meer de omvang de projecten, de lange doorlooptijden, inspraakprocedures, afhankelijkheid derden en externe (weers)omstandigheden, kunnen de uitgaven (kasritmes) voor deze verkeersprojecten op jaarbasis nogal van elkaar verschillen. Zo zijn er in 2014 hogere uitgaven bij project versnelde aanpak Hoevelaken € 1,3 mln., Verder pakketstudies € 3,8 mln., Verdiepte ligging Soesterberg € 6,2 mln., kasritmes projecten BDU, mede door Beter Benutten projecten) € 24,2 mln., diverse uitvoeringsprojecten UMP € 31,1 mln. en diverse BOR projecten € 2,9 mln. Lagere uitgaven waren er bij het RVM programma € 1,9 mln., uitvoeringsprogramma pakketstudies € 0,7 mln. Op de Fiets € 0,6 mln. en Stationsgebied Driebergen-Zeist € 5 mln. Ook is de storting in de voorziening groot onderhoud en beheer wegen in 2014 met € 1,9 miljoen verhoogd.

De € 48 mln. hogere baten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere inkomsten voor het Doelmatig verkeer- en vervoersysteem (€ 48,7 mln.).

- Doelmatig verkeer- en vervoersysteem: hogere baten bij de diverse uitvoeringsprojecten UMP en BOR projecten ad € 27,4 mln. Bij een aantal projecten dragen ook derden bij. Dit geldt onder andere voor de BRAVO- projecten ad € 9,5 mln. en het A12 Salto project ad € 18 mln. Daarnaast ontvangen wij in 2014 een hogere specifieke uitkering van het rijk (Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer, BDU) van € 24,2 mln. voor met name de Beter Benutten projecten. Lagere baten bij het programma RVM ad € 1,9 mln. en uitvoeringsprogramma pakketstudies ad € 0,7 mln. De lasten worden gedekt door bijdragen van derden. Hogere/lagere lasten hebben daarom automatisch ook hogere/lagere baten tot gevolg. Zie ook bovenstaande toelichting bij de lasten.

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2012
De circa € 90,8 mln. hogere lasten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere uitgaven voor het Doelmatig verkeer- en vervoersysteem (€ 91,7 mln.) en lagere uitgaven Centrale overhead (€ 1,2 mln.). De voornaamste oorzaak zijn de verschillen in de geprognosticeerde kasritmes.

- Doelmatig verkeer- en vervoersysteem: hogere uitgaven voor diverse BOR projecten ad € 2,7 mln., diverse uitvoeringsprojecten UMP ad € 34,2 mln., kasritmes projecten BDU € 42,3 mln., versnelde aanpak knelpunten Hoevelaken € 2,3 mln., Verder pakketstudies € 4,4 mln. en de verdiepte ligging Soesterberg ad € 6,2 mln. Ook is de storting in de voorziening beheer en onderhoud wegen € 2,1 mln. hoger. Lagere uitgaven bij het uitvoeringsprogramma pakketstudies ad € 1 mln. en bij het RVM programma € 2,3 mln.

De circa € 70,2 mln. hogere baten in 2013 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere inkomsten voor het Doelmatig verkeer- en vervoersysteem (€ 72 mln.) en lagere inkomsten voor Verkeersveiligheid (€ 1 mln.).

- Doelmatig verkeer- en vervoersysteem: hogere baten UMP en BOR projecten omdat een aantal uitvoeringsprojecten worden gedeclareerd bij derden, onder andere de BRAVO projecten en het A12 SALTO project, ad € 31 mln. en hogere rijksuitkering BOR projecten ad € 2,7 mln. Daarnaast ontvangen we in 2014 een hogere specifieke uitkering van het rijk (BDU) van € 42,3 mln. Lagere inkomsten bij het uitvoeringsprogramma pakketstudies € 1 mln. en bij het RVM programma ad € 2,3 mln.

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.6	**Cultuur en samenleving**	**Mw. A.M.A. Pennarts-Pouw**

Wat willen we bereiken?

Cultuurnota 2012-2015 'Cultuur van U'
Utrecht is een aantrekkelijke regio om te wonen en de werken. Daaraan levert het cultuurbeleid een bijdrage. Het culturele aanbod trekt bezoekers, bedrijven en inwoners aan en het staat aan de basis van een sterke economische bedrijfstak, die van de creatieve industrie. In de Strategische Agenda kiest de provincie voor het ondersteunen en verder ontwikkelen van cultuur als kernkwaliteit. Het cultuurbeleid is nauw verbonden met andere provinciale beleidsterreinen en geeft mede invulling aan twee van de grote ontwikkelopgaven: Utrecht topregio en Vitaal landelijk gebied. Cultureel erfgoed is bovendien een van de door ons aangewezen vijf kerntaken van de provincie.

In de Cultuurnota 2012-2015 'Cultuur van U' schetsen wij de hoofdlijnen van het provinciale cultuurbeleid. Deze nota geeft focus in de ambities en inspanningen, duidelijkheid over de invulling van de provinciale rol en zicht op de in te zetten instrumenten. We manifesteren ons daar waar onze rol toegevoegde waarde heeft en trekken ons terug waar anderen aan zet zijn. Het stimuleren van maatschappelijke verantwoordelijkheid, van ondernemerschap van cultuurproducenten en eigenaarschap van erfgoedbezitters en gemeenschappen krijgt daarom in deze beleidsperiode hoge prioriteit.

We geven onze rol op het gebied van cultuur vorm en inhoud in de volgende ambities (deze 3 ambities zijn in de cultuurnota uitgewerkt in doelen, resultaten en inspanningen):

I. Cultuur verrijkt: wij willen de cultuurhistorische kwaliteit van onze leefomgeving behouden, verbeteren en zichtbaar maken. Cultuur is van waarde en genereert waarde. Cultuur verrijkt. De kwaliteit van de provincie Utrecht als leefomgeving en vestigingsplaats is in hoge mate een culturele kwaliteit en ons belangrijkste kapitaalgoed. Het erfgoedbeleid is behalve onderdeel van ons cultuurbeleid een essentieel aspect van het ruimtelijk beleid en maakt de culturele dimensie en potentie van allerhande provinciale vraagstukken duidelijk.

II. Cultuur verbindt: wij willen de provincie Utrecht profileren als regio die sterk is in cultuur en mensen laten genieten van het rijke culturele aanbod. De inspirerende kracht van cultuur maakt een samenleving vitaal en veerkrachtig. Cultuur verbindt. Het is een anker in tijden van verandering en tegelijkertijd een motor van innovatie. Daarom vindt de provincie het belangrijk dat de inwoners van Utrecht profiteren van alles wat het culturele aanbod hen te bieden heeft: vermaak en genot, verbazing en verwondering, uitdaging en prikkeling, nieuwe ideeën en oeroude wortels.
Cultuur is een belangrijk kapitaalgoed voor de provincie Utrecht. Het maakt onze regio aantrekkelijk voor bewoners, bezoekers en bedrijven. En het heeft een hoge economische waarde; het verhoogt de aantrekkelijkheid van Utrecht als woonomgeving en als vestigingsplaats van bedrijven. Daarom koesteren we ons sterke culturele profiel en doen we er alles aan om dat te behouden.

III. Cultuur versterkt: wij willen de culturele sector professioneel en economisch verstevigen en daartoe het maatschappelijk draagvlak vergroten. De veranderingen in de maatschappij vragen van de provincie en de culturele sector fundamentele bezinning op verantwoordelijkheden, kerntaken, organisatie, financiering en draagvlak. De provincie heeft een rol in het begeleiden van en sturen op de transitie die de culturele sector als geheel en de instellingen afzonderlijk moeten maken. Daarom lopen ondernemerschap, verantwoordelijkheid en eigenaarschap als een rode draad door de hele cultuurnota heen. Cultuur versterkt.

Zorg en welzijn
Wij willen uitvoering geven aan onze wettelijke taken met betrekking tot zorg en welzijn. Dat gaat om de steuntaak van Clientenbelang voor gemeenten en Sensoor West Midden.

Wat gaan wij daarvoor in 2014 doen?

Cultuurnota 2012-2015 'Cultuur van U'
I. Cultuur verrijkt
Ruimtelijk erfgoedbeleid
Wij zetten ons in voor het borgen van gebieden met een bijzondere cultuurhistorische waarde zoals de buitenplaatszones, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Grebbelinie. Dit ruimtelijk erfgoedbeleid is opgenomen en uitgewerkt in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Verordening 2013-2028 (PRV/PRS)

en stimuleert gemeenten om in hun ruimtelijk beleid deze waarden te borgen. Met de buitenplaatsbiotoop hebben we een uitgewerkt maatwerkinstrument dat voor gemeenten en eigenaren handvatten biedt hoe om te gaan met de historisch-ruimtelijke kwaliteiten. Dit inspiratie-instrument gaan we de komende jaren verder uitzetten en communiceren.
Wat betreft het militaire erfgoed is voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) een koersdocument vastgesteld dat ons beleid voor de komende periode 2015-2020 weergeeft. Uitwerking met andere overheden vindt plaats van het nominatiedossier van de NHW en de Limes als UNESCO Werelderfgoed. Tenslotte gaan we door met de vulling en de verbetering van de toepassings- en ontsluitingsmogelijkheden van de herijkte Cultuurhistorische Atlas (CHAT) voor wat betreft de speerpunten.

Gebiedsontwikkeling
Met het Programma Agenda Vitaal Platteland (AVP, zie programma 4.2) werken we aan het zichtbaar en beleefbaar maken van de samenhangende, cultuurhistorisch waardevolle ruimtelijke structuren van militair erfgoed. Prioriteit ligt bij de Grebbelinie en de Nieuwe Hollandse Waterlinie en in beide gevallen betreft het een meerjarig uitvoeringsprogramma. Het zichtbaar en beleefbaar maken van Castellum Fectio (in het kader van beleidsprioriteit Romeinse Limes) wordt zowel vanuit de AVP-begroting als de erfgoedbegroting bekostigd. Dit project wordt in 2014 afgerond.

Monumentenzorg
Wij gaan door met het fonds Erfgoedparels. De provincie Utrecht ontvangt van het rijk jaarlijks 1.5 mln. middelen voor de restauratie van rijksbeschermde monumenten. Vanuit het coalitieakkoord is 0.8 mln. beschikbaar. De middelen zullen ook in 2014 in principe ingezet worden voor de restauratie van rijksbeschermde buitenplaatsen. Als instrument zetten wij de erfgoedmonitor historische buitenplaatsen in.
In het najaar van 2013 is ook een erfgoedmonitor voor de overige objecten, niet woonhuis zijnde, ontwikkeld. De resultaten zullen medio 2014 aan PS gepresenteerd worden met, indien nodig, een voorstel om middelen beschikbaar te stellen voor een aantal urgente gevallen.

Iconen van Utrechts erfgoed
In 2014 gaan we verder met de ingezette samenwerking tussen de kasteelmusea en pakken we de aanbevelingen van de kwartiermaker (uitgebracht in het vierde kwartaal van 2013) op. Ook gaat aandacht naar andere erfgoedsamenwerkingen, zowel sectoraal als multidisciplinair, om de lokale betrokkenheid bij erfgoed te vergroten.

II. Cultuur verbindt
Cultuureducatie
Wij zetten Kunst Centraal en Landschap Erfgoed Utrecht in om scholen, gemeenten en culturele instellingen te adviseren over cultuureducatie en om goede programma's te leveren aan scholen in het primair onderwijs. Met ons cultuureducatiebeleid zetten we in op een grotere lokale inbedding van cultuureducatie en meer eigen verantwoordelijkheid bij (grotere) gemeenten en lokale culturele instellingen. Hiermee neemt de uitvoerende rol van Kunst Centraal en Landschap Erfgoed Utrecht geleidelijk af. Vanuit het budget cultuureducatie hebben wij matchingsgeld beschikbaar voor deelname aan het door het rijk geïnitieerde verdiepingsprogramma '*Cultuureducatie met kwaliteit'*, waar de instellingen samen met 66 scholen in 2013 mee van start zijn gegaan.

Publieksbereik cultureel erfgoed
In 2014 werken we verder aan een webportal voor Utrechts Erfgoed en ontwikkelen we met Urule, een initiatief van het Cultuur Consortium Utrecht games voor Utrechtse iconen en prioritaire thema's. Tevens zet de provincie in op publieksontsluiting van belangrijke archeologische vindplaatsen door het ontwikkelen van een digitale publiekstoepassing van het Provinciaal Archeologisch Depot.

Festivals
In de jaren 2013-2016 ondersteunen we vier grootschalige festivals: Nederlands Film Festival, Festival Oude Muziek, SPRING en Tweetakt. Daarnaast dragen we voor twee jaar (2013 en 2014) bij aan vijf meer kleinschalige festivals. In 2014 maken we een nieuwe selectie voor dit laatste segment festivals voor de periode 2015 en 2016.
Met de negen aansprekende internationale evenementen profileren we de provincie als culturele regio bij uitstek en dragen we bij aan het vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven. We zien het als onze taak de samenwerking tussen deze instellingen te stimuleren om het publiek nog beter te kunnen bedienen.

Regionale omroep
Vanaf 2014 ligt de financiering van de regionale omroepen bij het Rijk. Wij hebben hierdoor geen rol meer in de bekostiging van RTV Utrecht. De provincies zetten in IPO-verband in op waarborgen bij de aanpassing van de Mediawet (in 2016), waarbij onder andere wordt ingezet op regionale verankering en redactionele zelfstandigheid van de regionale omroepen. We gaan samen met RTV Utrecht bekijken hoe we inhoudelijk goed met elkaar kunnen blijven afstemmen.

Archieven
Het Utrechts Archief beheert vanaf 2013 het archief van de provincie Utrecht en daartoe sluiten wij een dienstverleningsovereenkomst. We werken mee aan de landelijke Innovatieagenda voor de archiefsector, waarin

duurzaamheid, collectievorming, toegankelijkheid en openbaarheid trefwoorden zijn. In 2014 zullen alle provinciale Doop-, Trouw- en Begraafboeken digitaal toegankelijk zijn voor het publiek.

III. Cultuur versterkt

Cultuur en ondernemerschap

De provincie initieert of stimuleert andere financieringsvormen als crowdfunding en een revolverend fonds en werkt samen met het culturele veld aan een invulling van het eerder afgeronde behoeftenonderzoek. We blijven ons inzetten voor het vergroten van draagvlak voor cultuur bij de inwoners van de provincie. In 2014 continueren we de verbetering van de bedrijfsvoering van de culturele instellingen waaronder een zakelijker verhouding met de structureel gesubsidieerde instellingen.

Versterking erfgoedsector

We ondersteunen erfgoedbeheerders bij de zorg voor het erfgoed via Landschap Erfgoed Utrecht, de Monumentenwacht Utrecht, het Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht en het Restauratie Opleidingsproject. In 2014 vindt een evaluatie van Landschap Erfgoed Utrecht plaats.

Archeologie

De provincie zet zich in voor aanpak van monitoring en beheer van belangrijke archeologische vindplaatsen samen met andere publieke en private partijen. Ook stelt de provincie een provinciale onderzoeksagenda op en stimuleert de uitvoering daarvan. De provincie werkt aan het behoud, beheer, kennisontwikkeling en bevordering van de publieksontsluiting van de Romeinse Limes. Dit doen wij samen met het rijk en de provincies Gelderland en Zuid-Holland, met wie wij de Landelijke Limessamenwerking vormen. Tenslotte voert de provincie een verkenning uit naar de omgang met het ruimtegebrek van het provinciaal archeologisch depot na 2018.

Bibliotheken

Vanaf 2014 is de “Nieuwe aanpak bibliotheekbeleid” van kracht. Tot 2014 was de aanpak gericht op collectiviteit, met de nieuwe aanpak komt er meer ruimte voor differentiatie. We zetten hierbij in op het bestendigen van de gezamenlijke backoffice taken onder regie van de BiSC. Ook zetten we in op vernieuwing en maatwerk. De behoeften en vragen die spelen halen we op bij bibliotheken en gemeenten. Zij stemmen deze vragen onderling af. De inzet op vernieuwing werd tot 2014 gedaan onder opdracht van de SUB. Vanaf 2014 gebeurt dit onder coördinatie van de BiSC. De middelen die beschikbaar waren voor de SUB worden per 2014 toegevoegd aan de subsidie voor de BiSC.

Zorg en welzijn

De provincie Utrecht heeft binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning de taak om een steunfunctie voor gemeenten in stand te houden. Wij ondersteunen voor het begeleiden van de transitie van de WMO Cliëntenbelang Utrecht en Sensoor West Midden als telefonische hulpdienst.

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	**Omschrijving**	**streef waarde**	**2012 werk.**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Uitvoerings-agenda historische buitenplaatsen	Aantal nieuw gestarte projecten	5	10	7	**4**	4		
Monumenten-zorg	Aantal verleende subsidies voor restauratieprojecten fonds erfgoedparels	5	4	5	**5**	5	5	5
Cultuureducatie	Percentage leerlingen po dat via programma’s van KC en LEU structureel in aanraking komt met cultuur educatie	75%	90%	83%	**75%**	75%	75%	75%

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	**Omschrijving**	**streef waarde**	**2012 werk.**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Festivals	Aantal door de provincie ondersteunde festivals	9	11	9	**9**	9	9	
Cultuur en ondernemerschap	Aantal organisaties met doorgelichte bedrijfsvoering	18 (in totaal)	-	6	**6**	6		
Bibliotheken	Aantal innovatieve projecten	3 per jaar	3	3	**3**	3	3	3

Indicatoren zijn in 2016 en 2017 niet allemaal ingevuld omdat deze afkomstig zijn uit programma's die tot en met 2015 lopen.

Het budget dat per 2013 beschikbaar is voor festivals zetten we gerichter in, waardoor we minder festivals ondersteunen. Dit budget is beschikbaar tot en met 2016, in afwijking van de cultuurnota.

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma

Bedragen

	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Structurele materiele lasten	32.875	21.414	11.084	11.062	10.762	10.762
Structurele personele lasten	1.945	1.780	1.782	1.724	1.724	1.724
Centrale overhead	1.198	1.241	852	848	860	860
Subtotaal structurele lasten	*36.019*	*24.435*	*13.718*	*13.634*	*13.346*	*13.346*
Subtotaal incidentele lasten	*0*	*4.895*	*1.657*	*373*	*323*	*0*
Totaal lasten	***36.019***	***29.330***	***15.375***	***14.007***	***13.669***	***13.346***
Structurele baten	3.384	1.542	1.542	1.542	1.542	1.542
Incidentele baten	0	384	12	12	13	0
Totaal baten	***3.384***	***1.926***	***1.554***	***1.554***	***1.555***	***1.542***
Saldo van dit programma	**32.634**	**27.404**	**13.821**	**12.453**	**12.114**	**11.804**
Storting in reserves	575	1.712	332	0	0	0
Onttrekking aan reserves	3.404	2.516	1.481	400	300	0
Beslag op de algemene middelen	**29.806**	**26.600**	**12.672**	**12.053**	**11.814**	**11.804**

Waar wordt dit programma van betaald?

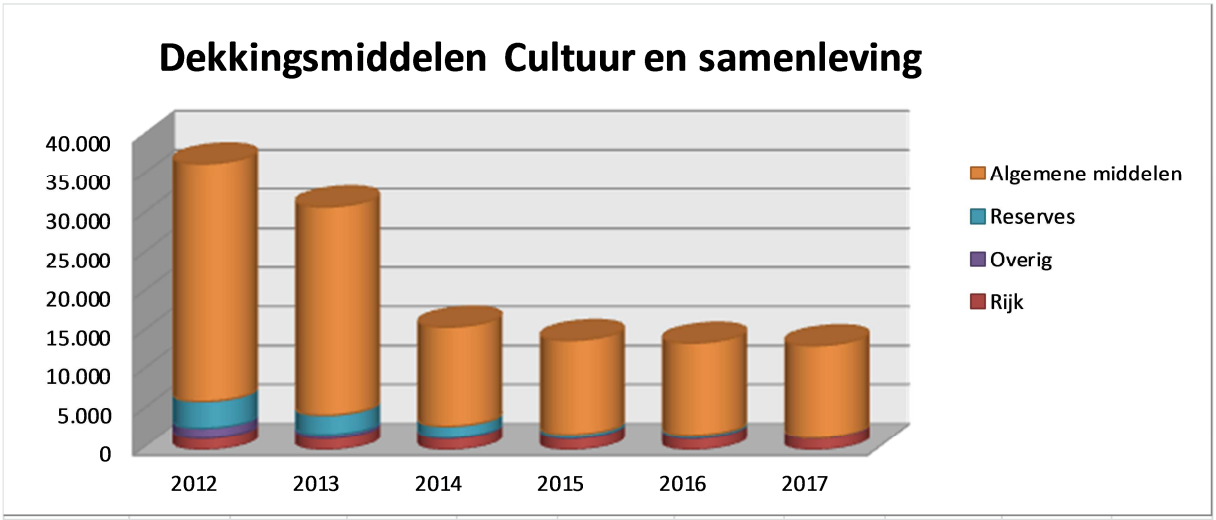

Toelichting:
Dit programma wordt grotendeels gefinancierd uit de algemene middelen en (afnemend) vanuit de reserve projecten, betreft voornamelijk afloop coalitieakkoord projecten 2007-2010. Ook wordt er vanaf 2012 een decentralisatie-uitkering voor restauratie van rijksmonumenten ad € 1,5 miljoen per jaar ontvangen.

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2014 ten opzichte van Rekening 2012 en Begroting 2013

	2012	2013	2014	Verschil 2012	Verschil 2013
Lasten					
Erfgoed	7.695	7.979	6.955	740	1.024
Kunsten	10.510	6.432	3.792	6.718	2.640
Omroep en bibliotheken	15.362	12.172	2.661	12.701	9.511
Maatschappelijke ontwikkeling	1.254	1.506	1.115	139	391
Centrale overhead	1.198	1.241	852	346	389
Totaal lasten	36.019	29.330	15.375	20.644	13.955
Baten					
Erfgoed	1.863	1.809	1.542	321	267
Kunsten	1.341	48	12	1.329	36
Omroep en bibliotheken	180	0	0	180	-
Maatschappelijke ontwikkeling	0	69	0	-	69
Totaal baten	3.384	1.926	1.554	1.830	372
Saldo van dit programma	**32.635**	**27.404**	**13.821**	**18.814**	**13.583**

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2013
De circa € 14 mln. lagere lasten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door de onderwerpen Erfgoed (€ 1 mln.), Kunsten (€ 2,6 mln.) en Omroep en bibliotheken (€ 9,5 mln.).

- Erfgoed: lagere uitgaven voornamelijk het gevolg omdat de budgetten voor Fort Fectio ad € 0,3 mln. en CP monumentale gebiedsprojecten ad € 0,3 mln. in 2013 besteed zijn.
- Kunsten: In 2013 zijn de uitgaven lager door de ombuigingen vanuit het coalitieakkoord. Hierdoor zijn in 2013 een drietal subsidie bijdragen aan instellingen voor een bedrag van € 0,6 mln. gestopt. Ook is de bijdrage voor de Vrede van Utrecht in 2013 ad € 2,1 mln. beëindigd.
- Omroep en bibliotheken: lagere lasten als gevolg van de centralisatie van de regionale omroep ad € 9,4 mln. naar het rijk.

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2012
De circa € 20,6 mln. lagere lasten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door het afwikkelen van budgetten uit het oude coalitieakkoord en de ombuigingen uit het nieuwe coalitieakkoord 2012-2015. Dit is vooral bij het onderwerp Kunsten (€ 6,7 mln.) en bij Omroep en bibliotheken (€ 3 mln.) het geval. De overige lagere lasten worden voornamelijk veroorzaakt bij het onderwerp Omroep en bibliotheken ad € 9,7 mln.

- Omroep en bibliotheken: lagere lasten ad € 9,4 mln. als gevolg van de centralisatie van de regionale omroep.

De circa € 1,8 mln. lagere baten worden voornamelijk veroorzaakt door de lagere baten bij het onderdeel Kunsten (€ 1,3 mln.).

- Kunsten: In 2012 is de rijksbijdrage voor het programma cultuurparticipatie ad € 1,3 mln. beëindigd.

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.7	**Jeugdzorg**	**Mw. A.M.A. Pennarts-Pouw**

Wat willen we bereiken?

Naar een nieuw jeugdstelsel
Uit de evaluatie van de huidige Wet op de jeugdzorg blijkt dat de afgelopen jaren onder regie van provincies het nodige bereikt is op het terrein van de zorg voor jeugd. Ondanks dat is in 2011 besloten dat de verantwoordelijkheid voor alle vormen van jeugdzorg in 2015 volledig bij de gemeenten komt te liggen, zowel bestuurlijk als financieel. Niet alleen de geïndiceerde, provinciaal gefinancierde jeugdzorg gaat naar de gemeenten, ook de zorg voor jeugd met een licht verstandelijke beperking (jeugd-LVB), de geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-ggz), de Jeugdzorgplus, jeugdbescherming en jeugdreclassering gaan dus over. De decentralisatie van de zorg voor jeugd kent twee dimensies: de bestuurlijke en organisatorische transitie ('dingen anders doen') en de zorginhoudelijke transformatie ('andere dingen doen'). Beide dimensies zijn integraal onderdeel van het veranderproces en zijn daardoor onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Rol van de provincie, in samenhang met de Strategische Agenda
Wij zien voor onszelf de komende jaren een tweeledige opdracht. Enerzijds hebben we de verantwoordelijkheid om tot aan de overdracht naar de gemeenten onze wettelijk taken binnen de bestaande kaders uit te voeren. Anderzijds spelen we een rol in het transitieproces, door gemeenten te ondersteunen bij de voorbereiding op hun nieuwe taken. Ons beleid – beschreven in het Meerjaren Beleidskader 2013-2014 " De kunst van het loslaten" – is gericht op een zorgvuldige overdracht, samen met onze partners en met een inzet op veranderen met behoud van het goede. De decentralisatie van de jeugdzorg is ook opgenomen in de provinciale Strategische Agenda, onder de Transitieopgave Bestuurlijke Organisatie. Wij gaan daarbij uit van de governance-benadering, waarbij samenwerking het uitgangspunt is.
Ons aandeel in het transitieproces is te onderscheiden in twee rollen. Ten eerste door in samenwerking met de gemeenten het overdrachtsproces vorm te geven, waarbij ons streven gericht is op een actieve en warme overdracht van onze huidige taken en verantwoordelijkheden. Ten tweede willen wij vanuit onze rol als ketenregisseur en middenbestuur de dialoog met en tussen de gemeenten stimuleren en daarbij de kansen, risico's en valkuilen benoemen.

Wat gaan wij daarvoor in 2014 doen?

Transitie
In 2013 is met externe begeleiding door gemeenten en provincie de Transitie Agenda Jeugdzorg opgesteld. Dit is een routekaart die inzicht geeft en overzicht biedt in de te zetten stappen in met name de bovenlokale vraagstukken, tot aan het moment van de feitelijke overdracht in 2015. Daarnaast biedt een gezamenlijke planning de mogelijkheid om onderwerpen te selecteren waarop samenwerking effectief is.
Er zijn 6 hoofdonderwerpen benoemd, te weten: Regionale samenwerking; Informatievoorziening; Financiering, sturing en inkoop; Cliëntenparticipatie; Inrichting van zorg en Kennisdeling en communicatie. Voor elk van deze hoofdonderwerpen is een werkgroep samengesteld. Ook in 2014 zal de samenwerking tussen de regio's en de provincie, naast de bestuurlijk en de ambtelijk platforms, in deze werkgroepen voortgezet worden.

Uitvoeringsprogramma 2014 - Wettelijke taak
In het Meerjarenbeleidskader 2013-2014 'De Kunst van het Loslaten' zijn de contouren geschetst van het jeugdzorgbeleid, in het Uitvoeringsprogramma 2014 worden de accenten voor 2014 weergegeven. Dit Uitvoeringsprogramma is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de Utrechtse gemeenten, maar ook met Bureau Jeugdzorg Utrecht (BJU), de aanbieders van Jeugd en Opvoedhulp (J&O) en JIJ Utrecht.

In juni 2013 hebben enkele sessies plaatsgevonden waarin bovenstaande partijen gezamenlijk de uitgangspunten voor 2014 benoemd hebben. De twee belangrijkste uitkomsten zijn:
- Starten met de decentralisatie van de jeugdzorg in 2014, bijvoorbeeld door taken van BJU te beleggen bij en ambulante zorg te verankeren in het lokale veld. Het eerder beëindigen van taken, zoals het afschaffen van de huidige vorm van indiceren, is hier onderdeel van.
- Het creëren van 100% experimenteerruimte voor de inrichting van zorg in 2014, waarbij de vraag uit de regio's leidend is. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid voor gemeenten en aanbieders om reeds in 2014 intensief samen te werken zodat transformatie kan ontstaan.

Daarnaast is afgesproken om speciale aandacht te besteden aan het onderdeel cliënten(participatie), door deze terug te laten komen in de uitwerking.

Wij staan positief tegenover bovengenoemde wensen en zijn bereid om deze, in samenwerking met de gemeenten en de andere partners, te onderzoeken. Ook VWS neemt deel aan de uitwerkingsfase die in september 2013 gestart is.

In 2013 is het Afsprakenkader Experimenteermiddelen van kracht geworden. Feitelijk zijn de projecten na de zomer gestart en lopen door in 2014. De uitkomsten hiervan zullen mede van invloed zijn op de invulling van de experimenteerruimte 2014.

Voor zowel de aanbieders van J&O als BJU is de transitie een spannend proces. In 2014 zal dit proces in de relatie tussen deze partijen en de provincie voortdurend op de agenda staan. Ondanks alle aandacht voor de situatie na 2014 moet de focus op de kwaliteit van de zorg voor de cliënt in 2014 blijven liggen. Het doel is onveranderd: tijdige zorg, zo kort als kan en zo lang als nodig is, zoveel mogelijk in een thuis(gelijkende)situatie en aansluiten op de aard en ernst van de problematiek van cliënten. Op verzoek van gemeenten is aan deze uitgangspunten voor 2014 een aantal transformatiedoelen expliciet toegevoegd, te weten dat de zorg moet uitgaan van de eigen kracht van de cliënt, waar mogelijk ingestoken wordt via één gezin, één plan en dat het moet aansluiten op aanpalende zorgdomeinen. Verder is onze opdracht dat de zorg in voldoende mate beschikbaar is, aantoonbaar effectief is en binnen het beschikbare budget wordt geleverd.

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	**Omschrijving**	**streef waarde**	**2012 werk.**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Zorgaan bod	Aantal cliënten dat langer dan 9 weken wacht op de benodigde zorg (op peildatum 31 dec.)	0	29	0	0	-	-	
Advies- en Meld-punt Kinder-mis-hande-ling (AMK)	% van de aanmeldingen AMK waarvan het onderzoek binnen 5 dagen na aanmelding start	100%	97%	90%	95%	-	-	
Jeugd-bescher-ming	De kwaliteit van de jeugd-bescherming wordt deels bepaald door het aantal cases per medewerker.	1 : 15	1 : 15,8	1 : 15	1 : 15	-	-	
Transitie	Aantal voorlichtings-bijeenkomsten voor gemeenten, zoals kennisateliers		5	4	4	-	-	
	Aantal gemeenten dat experimenteert met opdrachtgever-schap		nvt	26	26	-	-	

.

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma

Bedragen

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Structurele materiele lasten	121.194	0	0	0	0	0
Structurele personele lasten	1.211	6.631	1.231	727	0	0
Centrale overhead	1.254	884	579	288	0	0
Subtotaal structurele lasten	*123.659*	*7.515*	*1.810*	*1.015*	*0*	*0*
Subtotaal incidentele lasten	*0*	*114.523*	*120.581*	*530*	*0*	*0*
Totaal lasten	***123.659***	***122.038***	***122.391***	***1.545***	***0***	***0***
Structurele baten	114.297	0	0	0	0	0
Incidentele baten	0	113.977	113.827	0	0	0
Totaal baten	***114.297***	***113.977***	***113.827***	***0***	***0***	***0***
Saldo van dit programma	**9.362**	**8.061**	**8.564**	**1.545**	**0**	**0**
Storting in reserves	1.680	167	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	4.293	2.413	3.170	0	0	0
Beslag op de algemene middelen	**6.748**	**5.815**	**5.394**	**1.545**	**0**	**0**

Waar wordt dit programma van betaald?

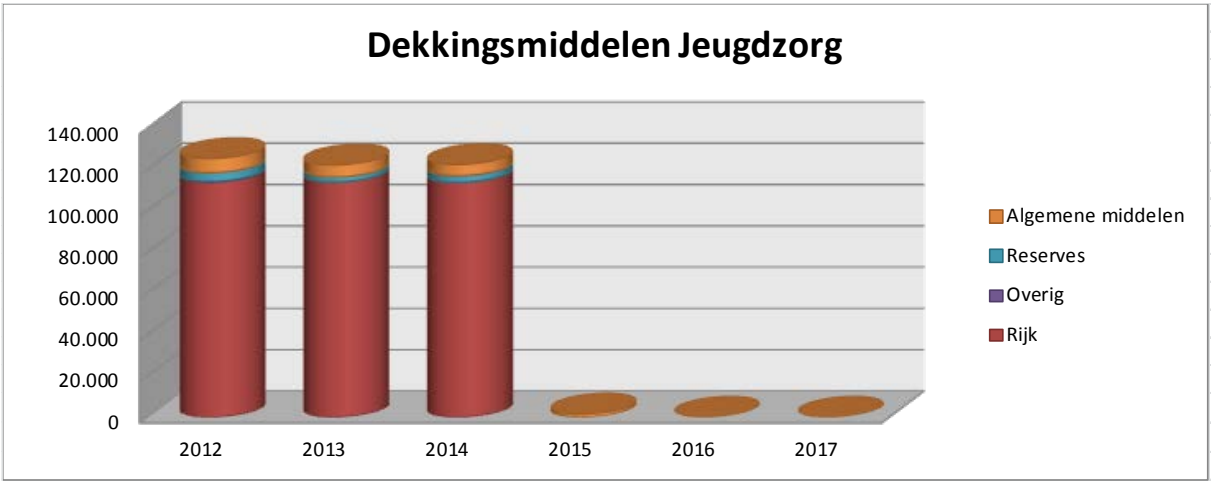

Toelichting:
Dit programma wordt vrijwel volledig gefinancierd uit de doeluitkering Jeugdzorg van het Rijk van circa € 114 mln. per jaar (tot en met 2014). Naast de Rijksbijdrage heeft u ook autonome middelen beschikbaar gesteld voor knelpunten in de jeugdzorg. Deze middelen worden onder andere gebruikt ter bestrijding van de wachtlijsten in de jeugdzorg en voor de transitie van de jeugdzorg naar gemeenten.

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2014 ten opzichte van Rekening 2012 en Begroting 2013					
	2012	2013	2014	Verschil 2012	Verschil 2013
Lasten					
Jeugdzorg	122.405	121.154	121.812	593	-658
Centrale overhead	1.254	884	579	675	305
Totaal lasten	123.659	122.038	122.391	1.268	-353
Baten					
Jeugdzorg	114.297	113.977	113.827	470	150
Totaal baten	114.297	113.977	113.827	470	150
Saldo van dit programma	**9.362**	**8.061**	**8.564**	**798**	**-503**

Toelichting verschillen ten opzichte van begroting 2013
De verschillen zijn marginaal, behoeven geen nadere toelichting.

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2012
De circa € 1,3 mln. lagere lasten in 2014 worden onder andere veroorzaakt door lagere lasten voor het onderwerp Jeugdzorg:

- In 2014 lagere lasten voor het onderwerp Zorg, welzijn en onderwijs (€ 1,5 mln.). Vanaf 2013 worden de kosten hiervoor verantwoord op programma 4.6 Cultuur en Samenleving.
- In 2014 hogere lasten in verband met een hogere doeluitkering Jeugdzorg (€ 0,9 mln.). Het kasritme van deze middelen wordt door het Rijk bepaald.

Programmanummer	Programma	Portefeuillehouder:
4.8	**Bestuur en middelen**	**Dhr. W.I.I. van Beek, Dhr. J.W.R. van Lunteren, Dhr. Drs. R.W. Krol, Dhr. Drs. R.E. de Vries, Mw. A.M.A. Pennarts-Pouw**

Wat willen we bereiken?

Provinciale Staten
Het doel is het optimaal en actief door Provinciale Staten benutten van de aan hen toekomende instrumentaria voor het ontwikkelen en realiseren van beleid.
Het gaat dan primair om het stellen van beleidskaders, het controleren of Gedeputeerde Staten binnen die kaders blijven en het actief invulling geven aan de volksvertegenwoordigende rol, door middel van het afleggen van werkbezoeken en excursies en het houden van hoorzittingen.

Gedeputeerde Staten
Het doel is het realiseren van het Collegeprogramma en de daaruit voortvloeiende Strategische Agenda.

Kabinet van de commissaris van de Koning
Het kabinet van de commissaris van de Koning (cvdK) ondersteunt de commissaris in de uitoefening van diens taken als rijksorgaan (burgemeestersaangelegenheden, aangelegenheden Koninklijk Huis, gemeentebezoeken, openbare orde en veiligheid, verzoeken om hulp en bemiddeling, advisering Koninklijke onderscheidingen en Predicaten). Daarnaast ondersteunt het kabinet de commissaris in de uitoefening van diens functie als boegbeeld van de provincie, als voorzitter van de provinciale afdeling van het Prins Bernhard Cultuurfonds en bij zijn representatieve taken. Het kabinet is tevens verantwoordelijk voor de strategische advisering over de woordvoering, het schrijven van toespraken e.d. en het beheer van het afzonderlijk archief van de commissaris.
Bij de uitoefening van deze taken wordt gestreefd naar een hoog niveau van beleid, serviceverlening en ondersteuning.

Bestuurlijke zaken
Economische en maatschappelijke ontwikkelingen in Europa en Nederland hebben steeds meer impact op de vraagstukken die zich aandienen in de Utrechtse regio, en maken deze voor de overheden steeds complexer. Daardoor wordt de samenwerking tussen de provincie Utrecht en de medeoverheden en onze partners intensiever. Ontwikkelingen en samenwerking houden niet op bij de provinciegrens. Wij geven daarom samen met onze partners in Europa, Nederland, het Inter Provinciaal Overleg (IPO), de Noordvleugel verder vorm aan een effectievere en efficiëntere samenwerking en lobby. Provinciegrensoverschrijdende samenwerking zoals in de NV Utrecht, het Groene Hart en de regio FoodValley blijft daarnaast ook van groot belang.
Deze ontwikkelingen stellen ook hoge eisen aan de bestuurskracht en de positionering van de Utrechtse overheden/ gemeenten. Wij voelen ons als Utrechts middenbestuur (mede-)verantwoordelijk voor de kwaliteit van het bestuur in onze regio. Wij willen dat de overheden in de Utrechtse regio over voldoende bestuurskracht beschikken zodat we samen krachtig kunnen werken aan een - mede op basis van onze Strategische Agenda – blijvend aantrekkelijk woon-, werk-, en leefklimaat.

Communicatie
Communicatie is er om het primaire proces en het bestuur te ondersteunen. De instrumenten en middelen die worden ingezet zijn gebaseerd op de opgaven uit de Strategische Agenda en de uitvoering daarvan. De beleids- en uitvoerende afdelingen zélf zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de communicatie. De basis is de Strategische Communicatievisie die meer richting en focus geeft waardoor de herkenbaarheid en zichtbaarheid van de provincie Utrecht wordt vergroot. Er zijn drie corporate communicatiethema's: Verbinden, Vernieuwen, Versterken.

Interbestuurlijk Toezicht.
Interbestuurlijk toezicht (IBT) regelt het toezicht tussen de drie bestuurslagen en maakt onderdeel uit van het provinciale takenpakket dat richt zich op gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. Het toezicht beslaat de werkterreinen financiën van lokale overheden, milieu, ruimtelijke ordening, water, natuur, huisvesting van verblijfsgerechtigden en de archiefwet. De nieuwe wet Revitalisering Generiek Toezicht RGT, die 1 oktober 2012 van kracht is geworden, is een uitwerking van het rapport van de commissie Oosting en betekent een vernieuwing en herijking van het bestaande IBT: uitgaan van vertrouwen; sturing aan de voorkant; toezicht meer op afstand en risicogericht; integrale beoordeling en totaalbeeld; meervoudig gebruik van de toezichtinformatie; gebruiken van vernieuwd instrumentarium; nieuwe kennis opbouwen bij nieuwe taakvelden; versterking van de horizontale verantwoording bij gemeenteraden en provinciale staten. Toezicht wordt in principe uitgevoerd door de nabijgelegen bestuurslaag.

Europese zaken
Europa biedt de provincie kansen, maar legt de provincie ook wetten en regels op. Om de kansen te benutten is voor de periode 2012-2015 een Europa-strategie opgesteld, die tot hoofddoel heeft om Europa optimaal te laten bijdragen aan de provinciale beleidsdoelstellingen. Hierbij werkt de provincie volgens een strategie van 'halen en brengen' en in nauwe samenwerking met regionale en andere partners (P4, IPO, etc.). De start van de nieuwe Europese budget- en programmaperiode (2014-2020) biedt de provincie nieuwe kansen om met Europese fondsen een bijdrage te leveren aan regionaal economische structuurversterking (Europawise). Het realiseren van voldoende cofinanciering voor de uitvoering van de Europese projecten in de regio is een belangrijk aandachtspunt.
De provincie wil ook in 2014 haar beleid uitvoeren conform de Europese wetten en regels en zet daarom in 2014 in op het Europaproof blijven van zowel de bestuurlijke als ambtelijke organisatie.

Concerncontrol
Control richt zich op de sturing (governance), risicomanagement en naleving van wet en regelgeving (compliance). Als onderdeel van de vier lines of defense (management, verbijzondere interne controlemedewerkers, internal audit en de externe audit) is concern control verantwoordelijk voor de afstemming tussen de lines of defense en de invulling van de internal audit (waar onder de 217a audit[1]) functie.

Utrecht 2040
Met het ontwikkelen van een Profiel van Utrecht (Utrecht 2040) op basis van de Staat van Utrecht beoogden wij:
- een duurzamere Utrechtse samenleving waarbij de afwenteling tussen de drie p's (people, profit en planet) in beeld wordt gebracht;
- te zorgen voor een meer samenhangende strategische oriëntatie voor de lange termijn in beleid en politiek ten aanzien van het Utrechtse grondgebied en haar samenleving;

Daarbij zoeken we naar synergie met de stakeholders van de provincie, door het scheppen van een gemeenschappelijk referentiekader. Met de stakeholders wordt samengewerkt in het zogenoemde Netwerk 2040.
Kijkend naar de doelen kunnen we constateren dat er met de strategie Utrecht2040 en de Staat van Utrecht belangrijke bouwstenen zijn opgeleverd en dat het project als zodanig hiermee is afgerond. De strategie Utrecht 2040 is verwerkt in de Strategische Agenda van de provincie Utrecht. De twee doelen die permanente aandacht blijven vragen, namelijk de PPP-gedachte als leidraad nemen bij beleidskeuzes en de samenhang tussen beleidskeuzes versterken, zullen in de lijn worden opgepakt onder andere in de verdere uitwerking van de Strategische Agenda door de inhoudelijk verbinders.

Wat gaan wij daarvoor in 2014 doen?

Provinciale Staten
Ook in 2014 is het de uitdaging voor de Staten om in haar agendering en besluitvorming er voor te zorgen dat die zaken aan de orde komen, die van betekenis zijn voor een Utrechtse samenleving waarin het goed wonen, werken en leven is. Van groot belang zijn hierbij de contacten met de belanghebbenden: burgers, organisaties, instellingen en bedrijven.
In de tweede helft van 2014 zal de voorbereiding van de statenverkiezingen van maart 2015 opgepakt gaan worden. Voor de elf politieke partijen in de staten en eventuele nieuwkomers betekent dit kandidaten werven, programma's maken. Bij uitstek een periode waarin de volksvertegenwoordigende rol tot zijn recht komt. Als de fusie met Noord-Holland en Utrecht zijn beslag zal krijgen conform de rijksplannen (per januari 2016), dan zullen er ook nog extra herindelingsverkiezingen komen in 2015. Aangezien bij een nieuwe Staten bij een fusie ook een nieuwe griffie direct nodig is, kan dit al in 2014 zijn schaduw vooruitwerpen.
Om de hoofdtaken (volksvertegenwoordiging, kaderstelling en controle) goed te kunnen uitoefenen is de werkwijze van Provinciale Staten voortdurend onderwerp van evaluatie en bijstelling. De bijzondere organen van de Staten, het presidium met de commissievoorzitters en het fractievoorzittersconvent spelen hierbij een belangrijke rol.
Bij al haar werkzaamheden wordt Provinciale Staten ambtelijk bijgestaan door de griffie, waarvan de Staten de werkgever zijn.

Kabinet cvdK
Na de inwerkperiode van de nieuwe waarnemend commissaris van de Koning (cvdK) zal het komende jaar 2014 extra aandacht worden geschonken aan de advisering en ondersteuning. De reguliere werkzaamheden worden proactief opgepakt en de advisering van de commissaris wordt geïntensiveerd en uitgebreid. Daarbij heeft de kwaliteitsbewaking prioriteit. Daarnaast worden de ambities van de nieuwe cvdK vertaald naar de beleidsvelden en rijkstaken. Intensivering wordt voorzien met betrekking tot burgemeestersaangelegenheden (onder meer in het kader van de loopbaanbegeleiding burgemeesters) en openbare orde en veiligheid (onder meer nader inrichten

[1] Gedeputeerde staten verrichten periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hen gevoerde bestuur

crisisorganisatie). Verder zullen voorbereidingen worden getroffen voor verwachte nieuwe taken in het kader van integer bestuur (nieuwe wettelijke taken burgemeesters en cvdK met betrekking tot integriteit).

Bestuurlijke zaken
Op het gebied van bestuurlijke zaken speelt een aantal complexe ontwikkelingen op nationaal, provinciaal, regionaal en lokaal niveau die nog volop in beweging zijn en nog niet uitgekristalliseerd, waardoor het lastig duiden is wat een en ander betekent voor 2014. Het gaat hierbij om ontwikkelingen zoals:

- Het voorstel tot provinciale herindeling van Noord-Holland-Utrecht-Flevoland per 2016;
- Het voorbereiden van onze zienswijze op het herindelingsvoorstel
- De parlementaire behandeling van de Visienota op openbaar bestuur
- Afschaffing Wgr + (voor ons het BRU)
- Decentralisaties in sociale domein en wat dat betekent voor de (congruente) bestuurlijke samenwerking en bestuurskracht van gemeenten en de rol van de provincies
- De mogelijke herindeling zoals die actueel is in de Gooi en Vechtstreek en die interfereert met Utrechtse belangen
- Het nieuwe Beleidskader gemeentelijke herindeling en de versterkte rol voor provincies

Interbestuurlijk Toezicht.
Evenals het vorige begrotingsjaar staat ook in 2014 de uitvoering van het interbestuurlijke toezicht (IBT) van de in oktober 2012 in werking getreden wet Revitalisering Generiek Toezicht (RGT) centraal. Dit gaat in samenspraak met de lokale overheden (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen).
Medio 2012 hebben wij de belangrijkste IBT-instrumenten, die in interprovinciaal (IPO)-verband zijn ontworpen, vastgesteld (algemeen beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing en aanvullend beleidskader interbestuurlijk archieftoezicht). Ten tijde van het opstellen van deze begroting wordt gewerkt aan een provinciale verordening systematische toezichtsinformatie, waarin afspraken worden opgenomen welke informatie per IBT-terrein door gemeenten en waterschappen aangeleverd dient te worden om het nieuwe en sobere IBT als provincie uit te kunnen voeren.
In het najaar 2013 moet ook duidelijk worden of het IBT-team uiteindelijk een escalatieteam gaat worden of een centraal team waarbinnen alle IBT-toezichthouders van alle IBT-velden zijn gepositioneerd. Ook wordt dan duidelijk in hoeverre deze keuze strookt met het organisatie- en formatieplaatje zoals beschreven in het O&F-plan. Deze keuze over de organisatie en positionering van het IBT-team, de werkwijze van IBT, alsook de prioritering van het IBT op basis van risicoanalyse, wordt momenteel beschreven in een meerjarenbeleidsplan IBT dat naar verwachting in oktober a.s. door ons zal worden vastgesteld. Op basis van dit beleidsplan zullen de komende jaren uitvoeringsplannen per IBT-veld en jaarlijkse voortgangsrapportage worden opgesteld.
Vanuit het IBT-uitgangspunt dat toezicht in principe wordt uitgevoerd door de nabijgelegen bestuurslaag, zijn de taken van de VROM-inspectie overgeheveld naar de provincies. Hierover is recent overeenstemming bereikt, waarbij het rijk heeft toegezegd 12 fte over te dragen naar de provincies. Op dit moment speelt nog wel de discussie hoe deze formatie verdeeld gaat worden over de provincies. Tegelijkertijd is er nog onduidelijkheid over de afwikkeling van overdracht van financiële middelen van Rijk naar provincies met betrekking tot het overhevelen van bovengenoemde aantal fte's. Zodra hierover meer duidelijkheid is, zal deze wijziging in de begroting aan u worden voorgelegd.

Europese zaken
Het jaar 2014 is een belangrijk Europees jaar voor de provincie. De nieuwe Europese budget – en programmaperiode (2014-2020) begint en deze biedt nieuwe kansen op het gebied van subsidies en fondsen. Het nieuwe EFRO-programma[2] Kansen voor West II gaat in de loop van 2014 van start en biedt de provincie de mogelijkheid om in samenwerking met lokale en regionale partners uit de triple helix te werken aan regionaal economische structuurversterking[3]. Hierbij spelen de thema's kennis en innovatie een centrale rol. POPIII (plattelandsontwikkeling) heeft uitstel gekregen tot begin 2015. De provincie levert in 2014 actief een bijdrage aan het opstellen van het nationale programma van POP III.

In 2014 participeren we actief in Europese netwerken zoals AIR, ERRIN, ENCORE en PURPLE. Via projecten in het kader van de Europese programma's climate KIC Interreg en LIFE+ zetten wij in op de uitwisseling van kennis en ervaringen met andere Europese regio's ter versterking van de regionale economie (innovatie), een schoner milieu en het behoud van het cultureel erfgoed. Een goed voorbeeld hiervan is het LIFE+ project Dutch Fens voor het Noorderpark en Botshol. Europese samenwerkingsprojecten en netwerken worden benut om Utrecht als interessante samenwerkingspartner te presenteren. We doen dit mede om onze regionale partners hierbij te faciliteren. Samen met hen onderzoeken we of we in de nieuwe programmaperiode Europese subsidies kunnen verwerven.
Naast binnenhalen van Europese fondsen en subsidies (Europawise) blijven we Europaproof en worden er workshops over (nieuwe) Europese regels gegeven. De herziening van de Europese staatssteun- en aanbestedingsregels vallen hierbij extra in het oog.

[2] EFRO: Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
[3] Op het moment van het opstellen van de begroting 2014 is het nog onduidelijk hoeveel middelen van het EFRO voor de provincie Utrecht beschikbaar komen. Duidelijk is wel dat door een fikse teruggang in het totaalbudget voor Nederland, ook de provincie in budget zal teruggaan.

We participeren ook actief in de gezamenlijke lobby van de Randstadprovincies (P4) en het IPO voor goed uitvoerbare regels t.a.v. de luchtkwaliteit in het kader van de herziening van de huidige Europese Richtlijn Luchtkwaliteit. De nadruk ligt hierbij op reële termijnen voor het uitvoeren van de regels en een steviger bronbeleid van de EU. In Brussel voeren we de belangenbehartiging uit in een consortium van soortgelijke grootstedelijke regio's (AIR), die net als wij nadrukkelijk geraakt worden door de Europese Richtlijn.
Eind 2014 beginnen wij met de evaluatie van de Europastrategie 2012-2015.

Communicatie
De focus ligt op het inbedden van communicatie in de kern van het beleid rond de corporate thema's uit de strategische agenda. Hiertoe wordt de speciaal voor de beleidsmedewerkers, projectleiders en programmamanagers ontwikkelde training C-Factor (de Communicatie-factor) aangeboden en worden de communicatieadviseurs ingezet als facilitator. Daarnaast zal de zelfredzaamheid van de beleids- en uitvoerende afdelingen worden vergroot door de implementatie van een digitaal portaal voor communicatie. Nagegaan zal worden welke communicatiemiddelen moeten worden geïnnoveerd en gedigitaliseerd. Tot slot vindt via de communicatiekwaliteitsmeter ('dashboard') sturing plaats op de communicatieve doelen.

Concerncontrol
De verschillende rollen m.b.t. control zijn in 2013 door afdelingsmanagers opgedragen aan verschillende medewerkers. Het jaar 2014 zal in het teken staan van een verdere professionalisering van de betrokken medewerkers en het opbouwen van een functioneel netwerk binnen de organisatie. De procesorganisatie zal in 2014 verder uitgebouwd en verankerd worden. In 2015 willen we voor de bedrijfskritische werkprocessen een incontrolverklaring door de proceseigenaren laten afgeven.

Ten aanzien van risicomanagement worden in 2014 de afdelingen en het management verder ondersteund bij het professionaliseren van het identificeren-, beheersen - en monitoren van risico's in de verschillende werkprocessen en projecten & programma's. Het met elkaar bespreken, ook op managementniveau, van risico's is belangrijk om het risicobewustzijn verder te vergroten.

In 2014 zal de Verbijzonderde Interne Controle onder de verantwoordelijkheid van de verschillende afdelingsmanagers worden ingevuld. Daartoe zal een webapplicatie ingericht zijn zodat alle medewerkers die betrokken zijn bij verbijzonderde interne controles hun werkzaamheden kunnen vastleggen in deze applicatie. De accountant steunt bij zijn (accountants-)controle op de werkzaamheden van deze medewerkers en de kwaliteit dient derhalve op het gewenste niveau te zijn. Er zullen activiteiten worden ontwikkeld om te komen tot het terugdringen van het aantal kaders en regels en het aanscherpen van de controle en handhaving van de regels.
In 2014 zal één audit ex art 217a worden uitgevoerd[4].

Utrecht 2040
Het project Utrecht 2040 als zodanig is afgerond. Zoals gezegd is de inhoud organisatorisch geborgd in de lijn en inhoudelijk in de (uitwerking van) de Strategische Agenda. In 2013 is bepaald dat wij als provincie nog drie taken op ons nemen ten behoeve van het Netwerk 2040: de overdracht van het secretariaat van het Netwerk 2040 naar één van de partners (NMU), het laten maken van de Staat van Utrecht en de duurzaamheidsprijs. Daarnaast is de provincie een actieve deelnemer in het Netwerk 2040. Het Netwerk 2040 houdt zich onder andere bezig met het stimuleren van een aantal sleutelprojecten, die van belang zijn voor een duurzame Utrechtse samenleving. Waar relevant participeert de provincie hierbij in de activiteiten van het Netwerk. In 2014 zal voor de derde keer de Staat van Utrecht uitgebracht worden waarbij de provincie nauw samenwerkt met het Netwerk 2040.

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	**Omschrijving**	**streef waarde**	**2012 werk.**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Archieftoezicht lokale overheden	Aantal uitgevoerde reality checks (m.i.v. 2013)	5		5	**5**	5	5	5
Archieftoezicht lokale overheden	Aantal gemeenten/watergeschappen/gr beoordeeld op taakverwaarlozing (vanaf trede 3 interventieladder)	5		5	**5**	5	5	5

[4] Gedeputeerde staten verrichten periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hen gevoerde bestuur

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	**Omschrijving**	**streef waarde**	**2012 werk.**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Dekkend net Regionale Historische Centra	Een dekkend net van RHC's/archiefdiensten waarbinnen alle gemeenten/waterschappen hun archiefzorg hebben georganiseerd	100%	95%	100%	**100%**	100%	100%	100%
Afhandeling bezwaar schriften	Percentage tijdige afgehandelde bezwaar schriften	90%	99%	90%	**90%**	90%	90%	90%
Financieel toezicht lokale overheden	Aantal gemeenten onder preventief toezicht: - financieel - arhi - termijn	 0 0 0	 0 0 0	 5 0 0	 **4** **0** **0**	 4 0 0	 4 0 0	 4 0 0
Financieel toezicht lokale overheden	Aantal gemeenschappelijke regelingen onder preventief toezicht - financieel - termijn	 0 0	 1 0	 1 0	 **0** **2**	 0 0	 0 0	 0 0

Wat mag het kosten?

Tabel 2: Totalen van de baten en lasten van dit programma

Bedragen

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Structurele materiele lasten	24.315	3.926	9.045	10.626	11.345	10.879
Structurele personele lasten	10.495	8.111	7.837	7.045	7.023	7.023
Centrale overhead	5.860	5.615	4.231	4.216	4.267	4.267
Subtotaal structurele lasten	*40.671*	*17.652*	*21.113*	*21.887*	*22.635*	*22.169*
Subtotaal incidentele lasten	*0*	*8.137*	*10.236*	*3.444*	*1.407*	*1.437*
Totaal lasten	***40.671***	***25.789***	***31.349***	***25.331***	***24.042***	***23.606***
Structurele baten	10.028	4.252	4.536	4.593	4.650	4.518
Incidentele baten	0	1.123	620	620	0	0
Totaal baten	***10.028***	***5.375***	***5.156***	***5.213***	***4.650***	***4.518***
Saldo van dit programma	**30.642**	**20.414**	**26.193**	**20.118**	**19.392**	**19.088**
Storting in reserves	36.708	6.398	4.832	5.099	5.152	5.158
Onttrekking aan reserves	34.598	8.774	11.234	7.266	6.131	5.712
Beslag op de algemene middelen	**32.752**	**18.038**	**19.791**	**17.951**	**18.413**	**18.534**

Waar wordt dit programma van betaald?

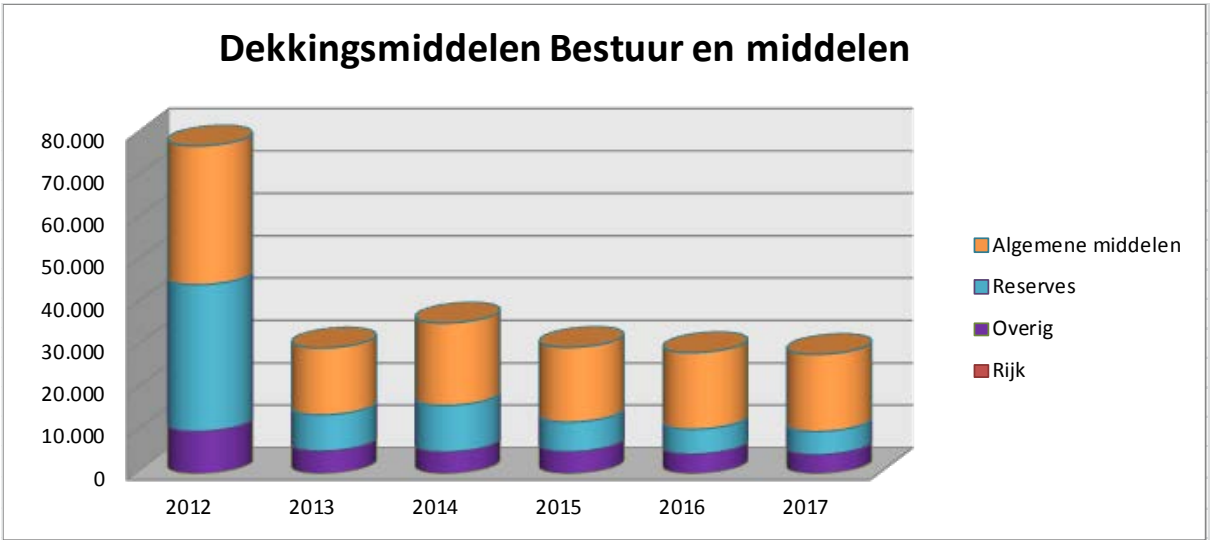

Toelichting:
Ten opzichte van 2013 liggen de uitgaven onder andere hoger vanwege de bijdrage aan de Ecoduct Boele Staal, deze bijdrage wordt onttrokken uit de reserves.
Opvallend is de grote bijdrage vanuit de reserves in 2012. Dit heeft voornamelijk te maken met het besluit omtrent de nieuwe huisvesting waarbij een deel van de reserve Rente en Afschrijving is onttrokken en daarna in de reserve Huisvesting is gestort. De uitgaven zijn in 2012 ook hoger vanwege de kosten voor oplevering en sanering oude provinciehuis, deze kosten zijn uit de verkoopopbrengst oud provinciehuis en de algemene middelen gedekt

Verschillentoelichtingen

Verschillenanalyse Begroting 2014 ten opzichte van Rekening 2012 en Begroting 2013					
	2012	2013	2014	Verschil 2012	Verschil 2013
Lasten					
Provinciale staten	2.336	2.700	2.706	-370	-6
Strategie en bestuurlijke zaken	9.195	9.838	13.758	-4.563	-3.920
Communicatie	2.786	3.212	2.758	28	454
Kabinetszaken	2.169	1.456	1.196	973	260
Bedrijfsvoering	18.324	2.968	6.700	11.624	-3.732
Centrale overhead	5.860	5.615	4.231	1.629	1.384
Totaal lasten	40.670	25.789	31.349	9.321	-5.560
Baten					
Provinciale staten	47	34	34	13	-
Strategie en bestuurlijke zaken	1.636	1.403	1.168	468	235
Communicatie	288	44	44	244	-
Kabinetszaken	95	114	35	60	79
Bedrijfsvoering	7.962	3.780	3.875	4.087	-95
Totaal baten	10.028	5.375	5.156	4.872	219
Saldo van dit programma	**30.642**	**20.414**	**26.193**	**4.449**	**-5.779**

Toelichting verschillen ten opzichte van Begroting 2013

De circa € 5,6 mln. hogere lasten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere uitgaven bij de onderwerpen Strategie en bestuurlijke zaken (€ 3,9 mln.) en Bedrijfsvoering (3,7 mln.).

- Strategie en bestuurlijke zaken: In 2014 wordt vanuit het Programmabureau Hart van de Heuvelrug een bijdrage van max. € 4,6 mln. verstrekt voor de bouw van het ecoduct Boele Staal. Daarnaast zijn er lagere lasten in 2014 voor onder andere het Programmabureau Hart van de Heuvelrug en Utrecht 2040.
- Bedrijfsvoering: Hogere uitgaven van € 1,0 mln. in 2014 vanwege het project Presto (VJN2013), maar lagere uitgaven in verband met het aflopen van het project Eureka (€ 1,3 mln.) en lagere programmakosten voor de Veranderopgave (€ 1,3 mln.). Daarnaast is de centrale overheid gedaald vanwege de verwerking van de O&F plannen (VJN2013). Deze daling is in 2013 ingeboekt bij het onderdeel bedrijfsvoering maar vanaf de begroting 2014 verwerkt in de centrale overhead en verdeeld over alle programma's.

Toelichting verschillen ten opzichte van Rekening 2012

De circa € 9,3 mln. lagere lasten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere uitgaven bij het onderwerp Strategie en bestuurlijke zaken (€ 4,6 mln.) en lagere uitgaven op de onderwerpen Kabinetszaken € 1,0 mln.) en Bedrijfsvoering (€ 11,6 mln.).

- Strategie en bestuurlijke zaken: In 2014 wordt vanuit het Programmabureau Hart van de Heuvelrug een bijdrage van max. € 4,6 mln. verstrekt voor de bouw van het ecoduct Boele Staal
- Kabinetszaken: In 2012 is er een bijdrage van € 0,5 mln. verstrekt ten behoeve van de viering Koninginnedag in de provincie Utrecht
- Bedrijfsvoering: In 2012 is er voor € 11,5 mln. aan kosten gemaakt in verband met het geschil over de oplevering en asbestsanering van het oude provinciehuis. Daarnaast is er in 2012 € 2,9 mln. uitgegeven in verband met de verhuizing en het nieuwe provinciehuis. In 2014 zijn er hogere lasten vanwege het project Presto € 1,6 mln. en is er voor de structurele WW lasten € 0,8 mln. opgenomen.

De circa € 4,9 mln. lagere baten in 2014 worden voornamelijk veroorzaakt door lagere inkomsten bij het onderwerp Bedrijfsvoering (€ 4,1 mln.).

- Bedrijfsvoering: In 2012 is er een hogere verkoopopbrengst van € 4,4 mln. voor het oude provinciehuis ontvangen.

Paragrafen

5.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

5.1.1 Inleiding

Als provincie willen wij risico's niet uit de weg gaan. Het openbaar bestuur speelt zich meer en meer af in een open markt, waarin het aankomt op interactief besturen en actieve participatie. Exponenten hiervan zijn garantstellingen, voorfinancieringen en grondaankopen. Hierdoor kunnen grote projecten van maatschappelijk belang worden uitgevoerd of versneld. Risicomanagement neemt hierdoor een steeds belangrijker plaats in binnen onze beleidsuitvoering.

Het nemen van tijdige en adequate beheersmaatregelen is hierbij een belangrijk verdedigingsmechanisme om risico's te reduceren tot een aanvaardbaar niveau. Globaal zijn de volgende (combinaties van) strategieën voor risicobeheersing beschikbaar; vermijden, overdragen, reduceren en accepteren.

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de provincie Utrecht in staat is om op langere termijn aan haar verplichtingen te voldoen en financiële risico's - oftewel tegenvallers - te dekken. Van belang is de mate waarin de provincie risico's wil nemen en de beschikbare weerstandscapaciteit.

Actualiteiten rondom risicomanagement worden beschreven in paragraaf 5.1.2, het risicoprofiel in paragraaf 5.1.3 en de risicoanalyse / -inventarisatie in paragraaf 5.1.3, waarna in paragraaf 5.1.4 het daaruit volgende vereiste weerstandsvermogen wordt afgezet tegen de aanwezige weerstandscapaciteit.

5.1.2 Risicomanagementactualiteiten

De op grond van de herijkte Nota's 'Beleids- en uitvoeringskader weerstandsvermogen en risicomanagement' ingezette lijn is in deze weerstandsparagraaf verder doorgetrokken.
De komende periode zal in het teken staan van het verder vergroten van het risicobewustzijn en -verantwoordelijkheid in de organisatie.

5.1.3 Risicoprofiel

In de onderstaande tabel is de spreiding van de geïdentificeerde risico's weergegeven. De tabel leest als volgt: de '3' in de cel linksboven geeft aan dat er 3 risico's zijn geïdentificeerd met een kans van voorkomen tot en met 10%, met een maximaal schadebedrag van € 5 mln. of meer. Idealiter bevinden risico's zich zoveel mogelijk linksonder in de tabel (lage kans van voorkomen, laag maximaal schadebedrag).

Financieel	**Netto**				
x > € 5.000.000	**3**	**1**	**1**		
€ 2.500.000 < x < € 5.000.000	**3**	**1**			
€ 1.000.000 < x < € 2.500.000	**6**	**1**	**1**		
€ 250.000 < x < € 1.000.000	**9**	**6**	**7**		
x < € 250.000	**12**	**10**	**3**		
Geen financiële gevolgen					
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

5.1.4 Risicoanalyse

De geïdentificeerde risico's zijn aflopend gesorteerd op hun invloed op de omvang van het vereiste weerstandsvermogen.

N.B. de berekende invloed van een ongewijzigd risico (bijvoorbeeld t.o.v. de jaarrekening 2012) op de omvang van het vereiste weerstandsvermogen is bij iedere analyse (in beperkte mate) verschillend. Dit is juist en hangt samen met de simulatietechniek van de toegepaste Monte Carlo-analyse.

Tabel 1: financiële risico's provincie Utrecht

No.	Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R35	Verlaging kredietwaardigheid financiële instelling waarop wij debiteurenrisico lopen	**Financieel** - Waardevermindering van onze effectenportefeuille (beleggingsverliezen)	1%	max. € 200.000.000	25.98%
R41	Hart van de Heuvelrug	**Financieel** - Inkomsten (verkopen)	33%	max. € 17.500.000	24.71%
R171	Samenvoeging 3 provincies (politiek en ambtelijk)	**Financieel** - Extra kosten	20%	max. € 10.000.000	8.38%
R165	Uitstel invoeringsdatum 1-1-2015 van de transitie jeugdzorg	**Financieel** - De in MJP reeds opgenomen kostenvermindering wordt niet gerealiseerd.	50%	max. € 2.000.000	4.36%
R43	Projecten gelieerd aan Hart van de Heuvelrug (Dorrestein)	**Financieel** - Inkomsten (verkopen)	25%	max. € 2.600.000	2.77%
R20	Aanspraak op de borgstelling voor de convenantsleningen van het Nationaal Groenfonds	**Financieel** - Kosten (a.g.v. de aanspraak op de borgstelling)	10%	max. € 5.435.000	2.26%
R175	De concessiehouders Openbaar vervoer en Regio taxi gaan failliet.	**Financieel** - er moet een andere vervoerder worden ingehuurd.	10%	max. € 5.000.000	2.21%
R62	Gewijzigde inzichten en/of gewijzigde regelgeving	**Financieel** - extra kosten voor sanering; uitvoering kan anders zijn dan vereist met kans op niet verhaalbare vervolgschade **Imago** - imagoschade bij calimiteiten **Vertraging / stagnatie** - vertraging van het project	50%	max. € 1.000.000	2.14%
R42	Projecten gelieerd aan Hart van de Heuvelrug (Vliegbasis)	**Financieel** - Inkomsten (verkopen)	10%	max. € 4.400.000	1.96%
R13	Ten onrechte verleende subsidie i.h.k.v. de bedrijvenregeling	**Financieel** - Derving inkomsten (vergoeding Ministerie)	10%	max. € 3.323.000	1.39%
R34	Aanspraak op de borgstelling voor de hypothecaire geldleningen van (34) medewerkers	Financieel - Kosten (a.g.v. de aanspraak op de borgstelling) *N.b. betreft in het verleden afgegeven borgstellingen; deze mogelijkheid wordt niet meer geboden.*	5%	max. € 5.467.000	1.34%
R177	Als bibliotheken geen klant meer willen/kunnen zijn van BISC dan ontstaan frictiekosten, bijv. omdat personeel moet afvloeien. De provincie wordt hierop aangesproken vanwege de wettelijke rol van de provincies.	**Financieel** - personeel moet afvloeien.	30%	max. € 1.000.000	1.30%

R52	Toegezegde geldelijke bijdragen van derden vervallen	**Financieel** - provincie moet zelf de kosten dragen **Imago** - politieke imago schade **Vertraging / stagnatie** - uitvoering van het project start te laat; bijvoorbeeld "Beter Benutten" projecten zijn niet voor 2014 klaar	15%	max. € 2.000.000	1.29%
R166	Rechtelijke uitspraak kan de provincie verplichten tot aanvullende compensatie OV -bedrijven voor de gestegen dieselprijzen.	**Financieel** - Uitkeren compensatie	50%	max. € 560.000	1.21%
R36	Decentralisatie Rijkstaken met efficiencykorting	**Financieel** - De uitkering voor naar de provincie gedecentraliseerde Rijkstaken is ontoereikend voor het (adequaat kunnen) uitvoeren van deze taken	25%	max. € 1.000.000	1.08%
R23	Garantstelling Europees jeugd olympisch festival (EYOF)	**Financieel** - Bijdragen aan tekort **Imago** - Imago schade	50%	max. € 505.000	1.08%
R173	In- of uitplaatsen van taken uit verbonden partijen (RUD)	**Financieel** - Transitiekosten	50%	max. € 500.000	1.06%
R172	In- of uitplaatsen van taken uit verbonden partijen (BRU)	**Financieel** - Transitiekosten	50%	max. € 500.000	1.06%
R7	Vervuiling bodem voormalige stortplaatsen	**Financieel** - Kosten (sanering)	10%	max. € 2.500.000	1.04%
R161	Bewuste nalatigheid in het uitvoeren van de handhaving.	**Financieel** - Calamiteit, waarbij schade ontstaat bij derden die in tweede aanleg bij de provincie wordt verhaald	20%	max. € 1.000.000	0.89%
R63	Risico's ten gevolg van het gebruik van de weg	**Financieel** - schade aan de weg en/of kunstwerken; aansprakelijkheid voor ongeval; schade aan voertuigen **Imago** - aansprakelijkheid voor ongeval; afloop van ongeval is erger **Vertraging / stagnatie** - schade aan de weg en/of kunstwerken;	40%	max. € 500.000	0.86%
R29	De provincie wordt aangesproken op de verstrekte borgstelling aan RTV Utrecht voor het pand	**Financieel** - De executieverkoop dekt borgstelling niet	10%	max. € 2.000.000	0.82%
R24	Zwakke financiële situatie recreatieschappen	**Financieel** - Bijdragen aan tekort bij recreatieschappen (verbonden partijen)	50%	max. € 300.000	0.65%
R65	Inroepen garantstelling duurzame energie nieuw	**Financieel** - De provincie wordt aangesproken op de versterkte garantstelling(en)	10%	max. € 2.000.000	0.60%
R10	Garantiefonds Energie oud	**Financieel** - Kosten (garantstelling)	10%	max. € 1.960.000	0.57%
R61	Vertraging in de realisatie van activiteiten	**Financieel** - wijziging van de projectopdracht; beroep op nadeelcompensatie verkeer- en vervoersbewegingen **Imago** - imagoschade door onbegrip aanwonende en weggebruikers **Vertraging / stagnatie** - project kan niet gestart worden; project wordt stilgelegd	20%	max. € 625.000	0.56%
R3	Decentralisatie ontheffingsverlening Flora en fauna wet van het Rijk zonder (of met te weinig) financiële dekking.	**Financieel** - Niet gedekte (personeels)kosten (eigen personeel / inhuur)	50%	max. € 250.000	0.53%

R176	Veroordeeld worden tot indexatie van de tarieven voor het beheer van weidevogels (lopende contracten)	**Financieel** - Meer kosten (niet begroot)	10%	max. € 1.125.000	0.49%
R64	Provincie wordt aansprakelijk gesteld voor schade aan kabels en leidingen.	**Financieel** - boetes; kapot getrokken kabels en leidingen; onderhoud aan de verkeerde objecten uitgevoerd **Imago** - organisatie aansprakelijk gesteld voor gebreken aan elektrische installaties	10%	max. € 1.000.000	0.45%
R39	Financiering justitietaken Bureau Jeugdzorg	**Financieel** - Kosten (justitietaken)	10%	max. € 1.000.000	0.44%
R1	Benadeelde partij doet beroep op planschade-verordening (Wro)	**Financieel** - Kosten (planschade)	10%	max. € 1.000.000	0.44%
R6	Nazorg afvalberging (stortplaats Smink)	**Financieel** - Kosten (nazorg)	10%	max. € 1.000.000	0.43%
R66	Niet of onvolledig dekken van claims door aansprakelijkheids-verzekering	**Financieel** - Extra kosten voor provincie	10%	max. € 1.000.000	0.42%
R67	Schades blijken niet te zijn verzekerd	**Financieel** - Hogere kosten dan noodzakelijk - niet of onvolledige dekking - te laat betalen verzekering waardoor vervallen mogelijkheid tot aanspraak - eigen risico neemt toe - onvoldoende benutting verhaalmogelijkheid	10%	max. € 1.000.000	0.42%
R11	Niet nakomen aflossings-verplichtingen door houders aardgas tankstations	**Financieel** - Kosten (kwijtschelding)	20%	max. € 470.000	0.41%
R15	De provincie wordt aangesproken voor de Rijkskorting op de bijdrage aan Waterschappen t.b.v. de muskusrattenbestrijding	**Financieel** - Extra kosten	25%	max. € 375.000	0.41%
R48	Inkoop en aanbestedingen zijn niet rechtmatig	**Financieel** - Schadeclaims **Imago** - Imagoschade **Vertraging / stagnatie** - Vertraging omdat aanbesteding over moet	40%	max. € 193.000	0.34%
R162	Te weinig legesopbrengsten	**Financieel** - De legesopbrengsten zijn niet kostendekkend	30%	max. € 250.000	0.33%
R112	Er wordt misbruik en/of oneigenlijk gebruik gemaakt van subsidiegelden	**Financieel** - Verspilling gemeenschapsgeld **Imago** - Onrechtmatige subsidies **Vertraging / stagnatie** - Beleidsdoelen worden niet gehaald	25%	max.€ 250.000	0.28%
R30	Archeologische opgravingskosten	**Financieel** - Kosten (schadeloosstelling)	5%	max. € 1.200.000	0.28%
R2	Tekort(en) op het 'woonschepenproject'	**Financieel** - Meer uitgaven dan inkomsten	20%	max. € 250.000	0.22%
R163	De provincie wordt aansprakelijk gesteld voor onterecht verleende, of geweigerde vergunning	**Financieel** - Schadeclaim bij de provincie	20%	max. € 250.000	0.22%
R33	Aanspraak op de borgstelling voor de leningen van een drietal in de provincie gevestigde zorginstellingen	**Financieel** - Kosten (a.g.v. de aanspraak op de borgstelling)	10%	max. € 500.000	0.22%

R178	Aan de Monumentenwacht Utrecht heeft de provincie verklaard dat de uitgaven van de Stichting (voor zover niet gedekt door inkomsten uit de opbrengst van goederen en diensten) voor tenminste 90% worden gefinancierd uit de door de provincie jaarlijks ter beschikking gestelde middelen. Deze uitleg kan verschillend worden geïnterpreteerd. Vooralsnog wordt uitgegaan van de "worse case" -interpretatie . Dit houdt in dat de provincie jaarlijks het risico loopt ter hoogte van het bedrag dat op de provinciale begroting staat.	**Financieel** - Garantstelling wordt uitbetaald **Imago** - Politieke gevoeligheid	10%	max. € 626.000	0.21%
R60	Het niet voldoen aan (interne en/of) Europese regels m.b.t. inkoop- en aanbesteding en/of onduidelijkheid over te leveren product(en).	**Financieel** - aanbesteding over doen; boetes en schadeclaims **Vertraging / stagnatie** - aanbesteding over doen	20%	max. € 250.000	0.21%
R5	Garantstelling knelpuntenpot woningbouw	**Financieel** - Kosten (garantstelling)	15%	max. € 200.000	0.13%
R97	Archief bevat incomplete informatie	**Financieel** - Tekortkomingen in bewijslast bij een rechtszaak **Vertraging / stagnatie** - Stagnatie bedrijfsproces	10%	max. € 250.000	0.12%
R22	Garantstelling Staatsbosbeheer (voor gederfde erfpachtinkomsten)	**Financieel** - Kosten (garantstelling)	50%	max. € 50.000	0.11%
R100	Fysieke calamiteiten archief (onbevoegde toegang tot het archief, bedreigingen door ongedierte, brandbeveiliging onvoldoende)	**Financieel** - Claims bij uitlekken van vertrouwelijke informatie - Beschadiging van archiefstukken **Vertraging / stagnatie** - Stagnatie bij verlies van belangrijke dossiers **Imago** - Imagoschade bij uitlekken van vertrouwelijke informatie;	10%	max. € 250.000	0.11%
R170	Subsidie wordt aangemerkt als staatssteun	**Financieel** - Schadeclaim **Imago** - Imagoschade bij negatieve publiciteit door terugvordering	25%	max. € 100.000	0.11%
R37	Claims in verband met recht op jeugdzorg	**Financieel** - Kosten (zorgkosten)	10%	max. € 250.000	0.11%
R71	Uitlekken van vertrouwelijke informatie	**Financieel** - Claims in geval van misbruik gegevens en identiteitsfraude **Imago** - Imagoschade	10%	max. € 250.000	0.11%
R157	Contract- en/of faillissementsrisico bij (innovatieve) projecten	**Financieel** - project duurder dan voorzien; nieuwe opdrachtnemer zoeken **Imago** - imagoschade **Vertraging / stagnatie** - project kan niet worden afgemaakt / loopt vertraging op	20%	max. € 125.000	0.11%
R169	Onvoldoende fysieke beveiliging provinciale gebouwen	**Financieel** - Extra kosten bij diefstal; Onbevoegden hebben toegang tot provinciale gebouwen;	10%	max. € 250.000	0.11%

		Brand- en gevolgschade met verstoring normale bedrijfsproces; Schadeclaims bij letselschade; Leenkunst raakt beschadigd of wordt gestolen, waardoor extra kosten **Imago** - Toegang tot vertrouwelijke informatie en openbaarmaking daarvan **Vertraging / stagnatie** - Stagnatgie bij verlies van documenten			
R159	Aangekondigde wijziging van de oude regelgeving nadeelcompensatie kabels en leidingen	**Financieel** - meer uitkering van vergoedingen	10%	max. € 250.000	0.10%
R72	ICT gerelateerde voorvallen, waaronder hacking, uitval, etc.	**Financieel** - Claims in geval van misbruik/oneigenlijk gebruik privacygevoelige gegevens - stagnatie bedrijfsproces met extra herstelkosten - verloren gaan van gegevens - extra kosten door noodzakelijke inhuur externen met het oog op (gevaar voor) continuïteit - traag netwerk, storingen	10%	max. € 250.000	0.10%
R160	Onrechtmatig handelen	**Financieel** - Schadeplichtig aan de medepartij	20%	max. € 100.000	0.09%
R168	Negatieve publiciteit	**Financieel** - Imagoschade	20%	max. € 100.000	0.09%
R40	Garantstelling gemeente Houten inzake Berg&Boschschool	**Financieel** - Kosten (garantstelling)	5%	max. € 369.000	0.08%
R4	Gemeentelijke nalatigheid bij huisvesting statushouders	**Financieel** - Kosten (huisvesting)	5%	max. € 250.000	0.05%
R174	Provincie draait op voor niet nakomen van toezeggingen door mede-overheden (cofinanciering)	**Financieel** - Extra kosten	10%	max. € 100.000	0.04%
R167	Financiële problemen Verbonden partijen	**Financieel** - Claim bij provincie/verlies	10%	max. € 100.000	0.04%
R107	Inkomende en uitgaande post wordt niet adequaat geregistreerd	**Financieel** - Schadeclaims **Imago** - Belangrijke post wordt niet tijdig behandeld (fatale termijnen)	10%	max. € 100.000	0.04%
R16	Het toepassen van bestuursdwang	**Financieel** - De provincie draait op voor de kosten van bestuursdwang	5%	max.€ 20.000	0.00%

Totaal geïdentificeerde risico's binnen het risicoprofiel : € 289 mln.

Buiten het risicoprofiel aangehouden reserveringen : € 15 mln.
Deze reserveringen worden niet meegenomen in de NARIS -berekening voor de omvang van het vereiste weerstandsvermogen, maar tellen hiervoor voor de volle 100% mee.

A. Bedrijfsvoeringsrisico's (€ 12,5 mln.)
Gedoeld wordt op onvoorziene risico's waarop geen invloed kan worden uitgeoefend.
We onderscheiden twee typen risico's: 1.) risico's zoals calamiteiten, aansprakelijkheidsclaims etc., waarvoor geen verzekering bestaat of de verzekeringsdekking ontoereikend blijkt en 2.) risico's zoals een verlaging van de uitkeringen uit het provinciefonds, gevolgen van loon- en prijsstijging, rente-ontwikkelingen en lagere opbrengst uit deelnemingen.

B. Risico's bij projecten met (voor)financiering uit het eigen vermogen (€ 2,5 mln.)
Er lopen meerdere grote projecten die worden (voor)gefinancierd uit het eigen vermogen. Voor alle projecten geldt dat ze duurder of goedkoper kunnen uitvallen, door hogere/lagere grondprijzen, wel of niet meebetalen door derden, hogere of lagere projectkosten en meer/minder vervuiling van water of bodem. Voor al deze projecten geldt dat er naar maatregelen wordt gezocht om de risico's te verkleinen maar hierover is nog geen zekerheid.

5.1.5 Conclusie

Weerstandsvermogen

Het totaalbedrag waarover de provincie risico loopt, bedraagt € 289 mln., exclusief de bedrijfsvoeringsrisico's (€ 12,5 mln.) en de risico's die wij lopen bij projecten die in de komende jaren worden gefinancierd uit het eigen vermogen (€ 2,5 mln.). Het is echter niet waarschijnlijk dat alle opgenomen risico's zich (tegelijkertijd) voordoen. Met behulp van het statistische systeem NARIS (Monte Carlo-analyse) is berekend dat met een zekerheid van 90 procent (landelijke norm) een weerstandsvermogen van € 19,2 mln. voldoende is om alle risico's op te vangen[1]. Inclusief de bedrijfsvoeringsrisico's en de risico's die wij lopen bij projecten die gefinancierd worden uit het eigen vermogen bedraagt het vereiste weerstandsvermogen derhalve € 34,2 mln. (€ 19,2 + € 12,5 + € 2,5).

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit zijn de middelen die de provincie heeft om de risico's die zich voordoen op te vangen. Wij maken onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit is het bedrag dat de provincie eenmalig beschikbaar heeft om te gebruiken voor het opvangen van risico's, zonder dat hiervoor beleid hoeft te worden gewijzigd. De structurele weerstandscapaciteit is het bedrag dat de provincie jaarlijks kan gebruiken voor het opvangen van risico's, zonder inhoudelijke beleidswijzigingen. Het doorvoeren van bezuinigingen behoort op zich ook tot de structurele weerstandscapaciteit, maar dat is meestal alleen mogelijk na een inhoudelijke beleidswijziging. In de onderstaande tabel zijn de geprognosticeerde bedragen weergegeven per ultimo 2013.

Categorie (geprognosticeerd per 31 dec. 2013)	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Saldireserve	€ 12,9 miljoen	
Reserve bedrijfsvoering	€ 0,3 miljoen	
Reserve Weerstandsvermogen	€ 35,6 miljoen	
Verhogen opcenten MRB *		€ 52,1 miljoen
Totaal incidenteel	**€ 48,8 miljoen**	
* Jaarlijks kunnen wij de opcenten op de motorrijtuigenbelasting verhogen. Het maximaal toegestane aantal te heffen opcenten wordt jaarlijks vastgesteld door het Rijk. Het maximum voor de periode 1 april 2013 tot en met 31 maart 2014 bedraagt ten hoogste 107,3 opcenten. De provincie heft met ingang van 1 april 2008 72,6 opcenten. De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt per 1 april 2013 dus 34,7 opcenten. Eén opcent correspondeert met een jaarlijkse opbrengst van ongeveer € 1,5 miljoen. Op dit moment bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit dus ruim € 52 miljoen structureel.		

Stille reserves

Stille reserves betreffen de meerwaarde van activa die (te) laag of tegen nul zijn gewaardeerd, maar verkoopbaar zijn indien men dat zou willen. Gedacht kan worden aan kapitaalgoederen die op de balans staan, maar die in het economisch verkeer een hogere waarde vertegenwoordigen dan de balanswaarde. Hiertoe behoren ook aandelen die een lagere verkrijgingsprijs hebben dan de marktwaarde. Omdat het aanhouden van stille reserves gelieerd is aan een maatschappelijke doel of omdat voor deze goederen moeilijk een private partij kan worden gevonden, worden deze zaken niet tot de weerstandscapaciteit gerekend.

Het beleid omtrent de aanwending van de weerstandscapaciteit

Wanneer risico's geëffectueerd worden of de provincie succesvol aansprakelijk wordt gesteld, zal er door de provincie betaald moeten worden. In een dergelijk geval wordt de financiële positie van de provincie aangetast en moeten maatregelen worden getroffen om de gewenste situatie weer te bereiken. Het volgende is van toepassing met betrekking tot risicobeheer:

1. allereerst worden tijdig beheersingsmaatregelen genomen, zoals het op orde krijgen van processen, de inzet van gekwalificeerd personeel en het verzekeren tegen bepaalde risico's;
2. indien (genomen) beheersmaatregelen niet werken, dan wordt gekeken of de schade uit de daarvoor bedoelde programmabudgetten kan worden betaald;

[1] Bij een zekerheid van 95% zou het vereiste weerstandsvermogen € 23,1 mln. bedragen.
Bij een zekerheid van 85% zou het vereiste weerstandsvermogen € 16,8 mln. bedragen.
Bij een zekerheid van 80% zou het vereiste weerstandsvermogen € 14,5 mln. bedragen.

3. als dat niet mogelijk of bestuurlijk ongewenst is, dan zal de reserve Weerstandsvermogen worden aangesproken. In de algemene reserves wordt in de reserve Weerstandsvermogen € 35,6 mln. gereserveerd om risico's uit de paragraaf Weerstandsvermogen mee te dekken.
4. indien de € 35,6 mln. uit de reserve Weerstandsvermogen niet toereikend is, zal een beroep worden gedaan op de Algemene reserve en de bestemmingsreserves;
5. in het geval de algemene reserve en de bestemmingsreserves tekort schieten, zullen wij een voorstel uitwerken om te bezuinigen. Zoals wij hebben aangegeven in het coalitieakkoord 2011-2015 gebruiken wij alleen de middelen die we hebben, zodat wij de opcenten op de Motorrijtuigenbelasting gelijk kunnen houden.

Conclusie: weerstandsvermogen ruim voldoende
De relatie tussen de weerstandscapaciteit en de omvang van de risico's kan worden uitgedrukt via de 'ratio weerstandsvermogen'. Hiertoe wordt de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit gedeeld door de omvang van de risico's/het risicoprofiel. Als deze ratio 1 bedraagt, dan kunnen wij er vanuit gaan dat wij de risico's voldoende hebben afgedekt. De ratio weerstandsvermogen bij de provincie Utrecht bedraagt ultimo 2013 € 48,8 mln. / € 34,2 mln. = 1,43 Dat is ruim voldoende om de risico's die we lopen op te vangen.
In onderstaand overzicht is het verloop van de ratio weerstandvermogen in de afgelopen 5 jaar weergegeven:

Jaar	Ratio weerstandsvermogen (begroting)
2014	1,43
2013	2,10
2012	2,70
2011	4,00
2010	2,90

Op grond van bovenstaande gegevens kan worden geconcludeerd dat het weerstandsvermogen van de provincie Utrecht als ruim voldoende kan worden gekwalificeerd.

5.2 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Wat zijn kapitaalgoederen?
“Kapitaalgoederen” zijn goederen in eigendom van de provincie die de provincie meerjarig ten dienste staan. Deze goederen vragen bij aanschaf (of vervaardiging) veelal substantiële investeringen en vergen daarna regelmatig onderhoud. Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) noemt in dit kader gebouwen, wegen, water, groen en riolering.

De belangrijkste kapitaalgoederen van de provincie Utrecht zijn:
1. provinciale wegen, kunstwerken en groen;
2. provinciale vaarwegen;
3. provinciale gebouwen;
4. grond (zie paragraaf grondbeleid).

Hierna wordt met betrekking tot deze kapitaalgoederen ingegaan op de volgende aspecten:
a. ambitie en gehanteerde normen voor beheer en onderhoud;
b. uitwerking in beheerplan;
c. uit beheerplan voortvloeiende lasten meerjarenperspectief en verloop van voorziening;
d. majeure ontwikkelingen;
e. eventuele achterstanden in onderhoud.

1. Provinciale wegen, kunstwerken en groen
Tot het onderhoud van wegen, kunstwerken en groen behoort ook het onderhoud van ecoducten, faunapassages, bermen en bomen.

Wegen
a. Ambitie
Algemeen uitgangspunt is dat de wegen duurzaam veilig zijn en dat de doorstroming wordt bevorderd. Naast bereikbaarheid draagt de provincie ook zorg voor een leefbare omgeving.
Net als de andere provincies, Rijkswaterstaat en veel gemeenten wordt wegbeheer uitgevoerd met de CROW – methode (de CROW is het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en Verkeerstechniek). De oorspronkelijke versie van deze methodiek is in de tachtiger jaren geïntroduceerd onder de naam “Rationeel Wegbeheer”.
Op 4 februari 2013 is, voor de periode 2013 – 2017, door u het beleid voor het onderhoud van verhardingen vastgesteld. Dit beleid is dat op minimaal 95% van het wegennet het kwaliteitsniveau ”voldoende” is.

b. Beheerplan
Het beheerplan (kwaliteit en onderhoudsplan) is een nadere uitwerking van het beleidsplan. Het beheerplan verschijnt jaarlijks en verschaft informatie over de kwaliteit van de verhardingen in het voorafgaande jaar bevat de planning voor de komende 5 jaar. In het voorjaar 2012 was het kwaliteitsniveau 89% voldoende, volgens prognoseberekeningen zal het gewenste kwaliteitsniveau in 2013 worden gehaald.

Kunstwerken
a. Ambitie
De provincie Utrecht is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van circa 200 civiele kunstwerken. Met civiele kunstwerken worden onder andere bruggen, viaducten, tunnels, keermuren die deel van de brugconstructie uitmaken (damwanden, geluidsschermen, et cetera) en duikers bedoeld. Deze kunstwerken vervullen een specifieke functie in de infrastructuur en openbare ruimte en maken onderdeel uit van de provinciale wegenstructuur. De strategische onderhoudsfilosofie van de provincie is het kunstwerkenbestand in goede staat te houden (functioneel, veilig en schoon). Voor het bepalen van de technische kwaliteitsniveaus van de kunstwerken wordt NEN 2767, de norm voor het bepalen van de technische kwaliteit van gebouwen en installaties, gehanteerd. De provincie Utrecht speelt een voortrekkersrol om de slag van traditioneel onderhoud naar risico gestuurd onderhoud te maken. De onderzoeksfase is voltooid en wij zijn voornemens om deze nieuwe methode toe te gaan passen. Risico gestuurd onderhoud vormt een belangrijke basis van Assetmanagement.

b. Beheerplan
In 2010 is het beleidsplan beheer en onderhoud kunstwerken vastgesteld waarin een meer planmatige aanpak wordt voorgestaan op basis van technische urgentie. Hierin zijn de in 2009 gemaakte opmerkingen verwerkt van de Randstedelijke Rekenkamer. Indien een kunstwerk het einde van zijn levensduur nadert zal dat zichtbaar worden in de periodieke (eens per 5 jaar) inspectierapportages. Bij een (theoretische) restlevensduur van 5 jaar of minder wordt een voorbereidingsplan opgesteld voor het te vervangen kunstwerk. Het definitieve besluit tot de vervanging is afhankelijk van de technische staat van het kunstwerk .

Onderhoud groen: bermbeheer
a. Ambitie
De provincie Utrecht past ecologisch wegbermbeheer toe langs een groot deel van haar wegen zoals geformuleerd onder de noemer “Aanleg en beheer, kwaliteit van de leefomgeving” in het Strategisch

Mobiliteitsplan Provincie Utrecht 2004 – 2020 (SMPU+). Het monitoringsinstrument van het SMPU+ is bedoeld om het effect van het beleid te meten op de overkoepelende doelstellingen en niet specifiek voor bermbeheer. Het resultaat van deze monitoring wordt gebruikt voor onder andere de Beleidseffectrapportage Verkeer en Vervoer Utrecht (BER). Om ervoor te zorgen dat bij aanleg of reconstructie van wegen voldoende en tijdig rekening gehouden wordt met de aanwezige beschermde flora en fauna wordt gewerkt volgens de IPO Gedragscode Provinciale Infrastructuur. Deze code in het kader van de Flora- en Faunawet is in 2010 ook in het nieuwe groen bestek geïmplementeerd door aanpassing van de standaard procedures. Bij het groenonderhoud mag de verkeersveiligheid niet in het geding komen.

b. Beheerplan
Voor het groenonderhoud langs provinciale wegen wordt gewerkt met een vast jaarplan. Dit jaarplan omvat onder andere het maaien van bermen, het schoonhouden van watergangen en het snoeien van bomen. De bermen worden zoveel mogelijk op ecologische wijze beheerd. Op basis van een in 2007 uitgevoerd onderzoek is het bermbeheer in 2010 geëvalueerd, hetgeen heeft geleid tot aanpassing van het maairegime en van de frequentie en de manier van maaien en afvoeren. Op dit moment is onderzoek lopende voor de aanschaf van digitaal beheerpakket voor onder andere groenbeheer. Dit beheerpakket zal inzicht en sturing kunnen verschaffen over de kwaliteit en kosten van de diverse onderdelen en voorziet in informatie overdracht aan de uitvoerende partij. Het beheerpakket zal gedurende 2013 – 2014 in fases worden aangeschaft.

Onderhoud groen: boomcontrole
a. Ambitie
De provincie streeft naar een duurzaam bomenbestand langs de provinciale wegen, waarbij rekening wordt gehouden met het belang van de verkeersveiligheid, de ecologie en het landschap. Voor de laanbomen langs de provinciale wegen in Utrecht is in 2009 beleid geformuleerd voor het handhaven van een duurzaam bomenbestand, waarbij rekening is gehouden met het belang van zowel verkeersveiligheid als het belang van ecologie en landschap.

b. Beheerplan
Jaarlijks wordt 1/3^{e} van het totale bomenbestand langs de provinciale wegen geïnspecteerd volgens de methode Visual Tree Assessment, zodat na drie jaar het gehele bomenbestand waar de provincie verantwoordelijk voor is, is onderzocht. Dit gebeurt door gecertificeerde bedrijven. Op basis van de uitkomsten hiervan worden beheersmaatregelen uitgevoerd. Aan de hand van een vast stramien worden de bomen op basis van een visuele inspectie beoordeeld op hun gezondheid. Waar nodig vindt aanvullend boom mechanisch onderzoek plaats. Aan de hand van de daaruit voortkomende adviezen worden bomen die een gevaar voor de omgeving betekenen gesnoeid en indien nodig verwijderd. De opengevallen plaatsen worden zoveel mogelijk opnieuw ingeplant of op andere locaties gecompenseerd.

c. Uit beheerplan voortvloeiende lasten meerjarenperspectief en verloop van voorzieningen
Ter dekking van de kosten bij de uitvoering van het meerjarenonderhoudsplan is in 2002 de voorziening Beheer en onderhoud wegen ingesteld. De voorziening wordt gevoed uit de jaarlijkse exploitatie van het programma Doelmatig verkeer- en vervoersysteem.

Verloop van de voorziening Beheer en onderhoud wegen 2012 – 2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Beginsaldo	2.724	4.332	5.824	7.905	9.524	11.525
Stortingen	7.040	7.268	9.151	10.085	10.090	10.090
Onttrekkingen	5.432	5.776	7.070	8.466	8.089	9.477
Eindsaldo	**4.332**	**5.824**	**7.905**	**9.524**	**11.525**	**12.138**

In de cijfers is het nieuwe beheerplan wegen verwerkt. Eind 2015 zal het tekort binnen de voorziening voor het onderdeel verhardingen, nagenoeg zijn weggewerkt. Dit tekort, dat is ontstaan ten gevolge van de investeringsimpuls, kan vooralsnog worden opgevangen binnen de totale voorziening beheer en onderhoud.

Daarnaast is vanaf 2014 in de stortingen de beleidsintensivering opgenomen voor de vervangingsinvesteringen van de verhardingsconstructies (renovatie wegverhardingen) en extra beheer en onderhoud programma RVM. De extra storting voor de renovatie wegverhardingen is € 1,8 mln. in 2014 en vanaf 2015 bedraagt dit jaarlijks € 2,5 mln. Door de genomen maatregelen in het programma RVM is er extra beheer en onderhoud van de verkeersregelinstallaties nodig en wordt daarom vanaf 2014 € 50.000 extra in de voorziening beheer en onderhoud gestort. Naast een hogere storting door de renovatie wegverhardingen en RVM leidt dit tevens vanaf 2014 tot hogere onttrekkingen aan de voorziening Beheer en onderhoud wegen.

Voor het groot onderhoud van de kunstwerken zijn in het Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan speciale budgetten bestemd voor Herinvestering civieltechnische kunstwerken en Vervanging verhardingsconstructies.

Naast de werkelijke cijfers van 2012 laat de onderhoudsbegroting het volgende beeld zien voor de jaren 2013 tot en met 2017, onderverdeeld naar categorie (alle tabelbedragen x € 1.000).

Categorie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Onderhoud verhardingen	2.713	3.390	3.000	3.000	3.000	3.000
2 Renovatie wegverhardingen	0	0	1.800	2.500	2.500	2.500
3. Onderh. beweegbare bruggen	362	225	339	547	417	1.795
4. Verv. verkeersregelinstallaties	388	327	235	635	690	700
5. Groot onderh. wegverlichting	295	500	362	450	148	148
6. Verv. rollend materieel	0	0	0	0	0	0
7. Onderhoud groenvoorziening	1.642	1.334	1.334	1.334	1.334	1.334
8.Algemeen	32	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven	**5.432**	**5.776**	**7.070**	**8.466**	**8.089**	**9.477**

In 2017 is de onttrekking voor het onderdeel onderhoud beweegbare bruggen duidelijk hoger dan voorgaande jaren. Dit komt doordat er in 2017 voor de beweegbare bruggen meer groot onderhoud is gepland.

d. Majeure ontwikkelingen
Geen bijzonderheden.

e. Eventuele achterstanden in onderhoud

Achterstand totale voorziening Beheer en Onderhoud wegen
In 2014 is er geen tekort op de totale voorziening Beheer en Onderhoud. Op beleidsmatig gebied zijn echter ontwikkelingen gaande die op termijn van invloed kunnen zijn op de hoogte maar ook de inrichting van de Voorziening Beheer en Onderhoud. Hierbij wordt gedacht aan intensiveringen als gevolg van het nieuwe nog vast te stellen mobiliteitsplan en assetmanagement. Om een betrouwbaar beeld te krijgen van de gevolgen van deze ontwikkelingen wordt u nader geïnformeerd in de Voorjaarsnota 2014.

2. Provinciale vaarwegen
De provincie Utrecht is verantwoordelijk voor het dagelijkse beheer van rivier de Eem, het westelijk gedeelte van de Oude Rijn vanaf Woerden tot aan de provinciegrens en het Utrechtse deel van het Merwedekanaal. Voor de Eem zijn de belangrijkste vaarwegbeheerstaken het baggeren van de Eem en Eemmond en het vervangen van de houten damwand door staal. Beide zijn vastgelegd in de Eemvisie. In het verleden had de provincie meerdere boezemwateren in beheer, deze zijn de afgelopen jaren overgedragen aan de waterschappen. Het reguliere onderhoud aan de Eem wordt grotendeels uitbesteed aan derden en beperkt nog door eigen personeel uitgevoerd. De kosten komen ten laste van de jaarlijkse begrotingspost.

Eem
a. Ambitie
Uitgangspunt voor de provinciale vaarwegen is dat zij in 2015 voldoen aan de normen voor vaardiepten, mede gebaseerd op de klassenindeling van de Conferentie van Europese Ministers van Transport (CEMT), de richtlijnen van de Beleidsvisie Recreatietoervaart Nederland (BRTN) en de Commissie Vaarwegbeheerders (CVB) Richtlijnen Vaarwegen 2005. Het kwaliteitsniveau voor de Eem is uitgewerkt in de Eemvisie. In de Eemvisie is het profiel van de Eem gebaseerd op CEMT-klasse lll (tot 1.000 ton vrachtschepen).

b. Beheerplan

Baggeren
Het beheerplan uit 2006 vormt de basis voor een nieuwe planning voor 2010 tot 2025. De bestaande 10-jaren onderhoudscyclus blijft gehandhaafd. De Eem wordt nog steeds vaksgewijs, stroomafwaarts gebaggerd. Voor de Eemmond geldt een driejaarlijkse baggercyclus in verband met de snellere aanwas vanuit het Eemmeer.

Damwand
De gehele houten damwand langs de Eem (in het gedeelte Amersfoort-Rijksweg A1) zal in de periode tot 2015 nog niet vervangen zijn door een stalen damwand. Dit wordt veroorzaakt omdat er in het noordelijke deel al meer hersteld moet worden terwijl dat pas voor na 2015 gepland staat. In de Eemvisie zijn deze beschoeiingen nader omschreven.

Over de meerjaren-onderhoudsplannen is overeenstemming met de medebeheerders, de gemeente Amersfoort en het waterschap Vallei & Eem. De onderhoudsplannen worden per jaar op details bijgesteld aan de hand van peilingen, overleg met de medebeheerders en opmerkingen van gebruikers.

c. Uit beheerplan voortvloeiende lasten meerjarenperspectief en verloop van de voorziening.
Aan de hand van de actualisatie van het meerjarenbeheerplan Eem zijn de stortingen in de voorziening in 2008 opnieuw bepaald, en is de voorziening weer op peil gebracht.

De gemeente Amersfoort draagt bij in de onderhoudskosten van het gehele vaarwegbeheer voor 10/39e deel. Het waterschap Vallei en Eem draagt bij in de kosten van het boezembeheer voor 1/3e deel uitgezonderd het baggeren van de Eemmond.

Merwedekanaal
Het beheer van het Merwedekanaal wordt tot nader orde door de provincie Zuid-Holland uitgevoerd. In de overeenkomst met Zuid-Holland zijn afspraken gemaakt over de praktische, financiële en juridische uitvoering van het beheer en onderhoud van het kanaal. Deze overeenkomst is nodig omdat Zuid-Holland (sinds de grenswijziging in 2002) het beheer en onderhoud uitvoert voor het, vanaf dat moment, Utrechtse deel van het kanaal. Uitgangspunt is dat Zuid-Holland dit blijft doen, en dat kosten en opbrengsten voor het gehele kanaal volgens een vaste verdeelsleutel worden verdeeld. Volgens bijbehorende afspraak is het Utrechtse aandeel in de afkoopsom van het Rijk (die haar bijdrage voor het beheer en onderhoud met ingang van 2006 eeuwigdurend heeft afgekocht) door Zuid-Holland in 2011 aan ons overgedragen en gestort in de voorziening. Jaarlijks wordt er € 566.000 gestort om de voorziening op peil te houden, de provincie Zuid-Holland krijgt volgens afspraak een jaarlijkse vergoeding van € 649.000. Om de 4 jaar wordt deze bedragen geactualiseerd.

Verloop van de voorziening Beheer en onderhoud vaarwegen 2012 – 2017

(bij benadering) (x 1.000)	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Beginsaldo	16.109	16.732	17.413	17.948	18.630	19.414
Stortingen	1.331	1.355	1.713	1.602	1.602	1.602
Onttrekkingen	708	674	1.178	920	818	1.693
Eindsaldo	16.732	17.413	17.948	18.630	19.414	19.323

d. Majeure ontwikkelingen
De overdracht van het westelijke gedeelte van de Oude Rijn aan het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden staat nog steeds op de rol. Vanuit de nieuwe Waterwet, die per 22 december 2009 in werking is getreden, wordt vaarwegbeheer beschouwd als een onderdeel van het watersysteembeheer. Onze scheepvaartwegen-verordening valt daar nu onder.
De provincie kan het vaarwegbeheer over de regionale wateren zelf (blijven) uitoefenen, of een waterschap aanwijzen. Hierover zal in 2013 of 2014 een beslissing worden genomen.

Voor de kostenvergoeding vaarwegenbeheer wordt in de begroting 2014 voorgesteld € 412.000 aan budget toe te voegen. Van dit bedrag is € 358.000 groot beheer en daarom wordt de storting in de voorziening beheer en onderhoud vaarwegen vanaf 2014 voor dit onderwerp verhoogd met € 358.000.

e. Achterstanden in onderhoud
Niet van toepassing.

3. Provinciale gebouwen
De provincie beheert en onderhoudt het Provinciehuis Archimedeslaan 6, het monumentale pand Paushuize als representatieve ruimte voor de provincie inclusief twee poortwoningen en steunpunten in De Meern en in Huis ter Heide.

<u>Provinciehuis</u>
a. Ambitieniveau en gehanteerde normen (beleidsmatige ontwikkelingen)
Het provinciehuis bestaat uit 18 verdiepingen en een entreepartij met receptie, koffiecorner, diverse zitcorners en een restaurant. In het gebouw is ook een ondergrondse parkeergarage aanwezig en een centraal vergadercentrum. Het ambitieniveau voor het onderhoud van het 18 verdiepingen tellende gebouw uit 1996 ligt op conditieniveau 3 volgens de NEN 2767. De conditiescore van bouw- en installatiedelen wordt weergegeven op een zespuntsschaal. Conditiescore 1 representeert de nieuwbouwstaat en conditiescore 6 de slechtst aan te treffen conditie. Conditiescore 3 wordt gedefinieerd als: redelijke conditie met plaatselijk zichtbare veroudering. De functievervulling van bouw- en installatiedelen zijn niet in gevaar. Hiermee wordt voldaan aan het uitgangspunt voor sober en doelmatig onderhoud.

b. Beheerplan
Voor het gebouwbeheer is een lange termijn onderhoudsplanning (LTOP) gemaakt. Aan de hand hiervan zal preventief onderhoud plaatsvinden. Bij aankoop van het provinciehuis is gebruik gemaakt van de zogenaamde componentenmethode. De aankoop is verdeeld naar componenten die een verschillende nuttigheidsduur hebben: constructie, parkeren, installaties, inventaris, vloerbedekking en data. Daarom is in het LTOP onderscheid gemaakt in vervangingsinvesteringen en kosten groot onderhoud.

c. Uit het beheerplan voortvloeiende lasten in meerjarenperspectief en verloop van de voorziening
Bij de voorjaarsnota 2013 heeft u ingestemd met de verwerking van de vervangingsinvesteringen via de bestemmingsreserve Huisvesting. Onderstaande tabel geeft het verwachte investeringsbedrag voor de komende jaren weer.

Overzicht vervangingsinvesteringen provinciehuis 2013 – 2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Verwachte investeringen	951	456	1.720	556	0

De vervangingsinvesteringen worden geactiveerd en de afschrijvingskosten worden als last genomen via de bestemmingsreserve huisvesting. Voor verloop van deze reserve zie in de bijlage de staat van reserves.

De lasten voor het groot onderhoud worden ten laste gebracht van de Voorziening Groot onderhoud Provinciehuis en Paushuize. Zie voor de verloop hiervan onder het kopje Paushuize

d. Majeure ontwikkelingen
De Europese aanbesteding voor het onderhoud is in 2013 voorbereid en wordt in 2014 uitgevoerd ten behoeve van de periode 2014 en verder. Conform de huidige planning is het onze ambitie om contractering voor de zomer van 2014 af te ronden.

e. Eventuele achterstanden in onderhoud
Alle achterstanden met betrekking tot groot onderhoud worden betrokken bij de Europese aanbesteding en zullen eind 2014 zijn weggewerkt.

<u>Paushuize en poortwoningen</u>
a. Ambitie
Paushuize wordt geëxploiteerd door een exploitant, die verantwoordelijk is voor de commerciële verhuur van de ruimten en de cateringvoorzieningen. Paushuize behoort tot de meest duurzame gebouwen van Nederland en is als cultureel erfgoed door renovatie behouden en wordt voor het publiek in beperkte mate opengesteld. Het gebouw heeft voor de provincie een representatieve functie en vormt de ceremoniële werkplek van de Commissaris van de Koning. De poortwoningen vallen buiten de exploitatieovereenkomst. De ambitie is om de poortwoningen hun oude functie terug te geven. Hiertoe wordt een voorstel voor renovatie gemaakt.

b. beheerplan
Het onderhoud voor Paushuize voor de komende jaren wordt vastgelegd in een lange termijn onderhoudsplanning (LTOP). De onderhoudsplanning is conform de eisen die gesteld worden aan het behoud van het historische gebouw en de toegepaste duurzaamheidsmaatregelen.

c. Uit beheerplan voortvloeiende lasten meerjarenperspectief en verloop van de voorziening.
Ten behoeve van het onderhoud van het provinciehuis en Paushuize is een voorziening aanwezig. Op basis van het opgestelde LTOP is voor de komende 10 jaar de begroting voor het onderhoud vastgesteld. Onderstaande tabel is gebaseerd op de aangepaste begroting en is met de LTOP's geactualiseerd.

Verloop van de voorziening Onderhoud provinciehuis en Paushuize 2012 – 2017

(bij benadering)	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Beginsaldo	4.942	862	300	287	12	43
Stortingen	220	183	183	183	183	183
Onttrekkingen	4.300	745	196	458	152	101
Eindsaldo	**862**	**300**	**287**	**12**	**43**	**125**

d. Majeure ontwikkelingen
Voor Paushuize geldt dat er een grootschalige renovatie van het gebouw heeft plaatsgevonden in 2011 en 2012 en er geen grote vervangingsinvesteringen gepland staan in de periode tot 2017. Voor de renovatie van de poortwoningen wordt nog een voorstel uitgewerkt.

e. Eventuele uitgesteld onderhoud
Niet van toepassing.

Steunpunten
a. Ambitie
Vanuit het steunpunt Veenweide in De Meern beheert de provincie haar wegen in het westelijk deel van de provincie Utrecht. Op de locatie Huis ter Heide is de Regionale Verkeersmanagement Centrale van de provincie gehuisvest. De Verkeersmanagement Centrale bundelt alle kennis en informatie over verkeer in de provincie Utrecht. Vanuit deze locatie onderhoudt de provincie ook haar wegen in het oostelijk deel van de provincie.
Ook voor de steunpunten geldt een conditieniveau 3 conform de NEN 2767.

b. Beheerplan
Een beheerplan en LTOP voor de beide steunpunten is voor 2013 en verder geactualiseerd.

c. Uit beheerplan voortvloeiende lasten meerjarenperspectief en verloop van voorziening
Ten behoeve van het onderhoud van steunpunten is een voorziening aanwezig. Op basis van het opgestelde LTOP is voor de komende 10 jaar de begroting voor het onderhoud vastgesteld. Onderstaande tabel is gebaseerd op de aangepaste begroting en is met de LTOP's geactualiseerd.

Verloop van de voorziening Groot onderhoud kantons 2012 – 2017

(bij benadering)	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Beginsaldo	87	147	52	106	166	120
Stortingen	60	60	60	60	60	60
Onttrekkingen	0	155	6	0	106	86
Eindsaldo	**147**	**52**	**106**	**166**	**120**	**94**

d. Majeure ontwikkelingen
Diverse maatregelen zijn in 2013 genomen om de duurzaamheid te verhogen, waaronder het aanpassen van de koelsystemen. Daarnaast heeft in 2013 de volledige sanering van het asbest plaatsgevonden.

e. Eventuele achterstanden in onderhoud.
Niet van toepassing

4. Grond
Zie hiervoor de paragraaf grondbeleid.

5.3 Financiering/Treasury

Algemeen
Voor zover er nog sprake is van een financiële crisis, spreken we nu over de naweeën daarvan. De markten zijn tot rust gekomen en de risicoperceptie is weer op een normaal niveau. Dit wil echter niet zeggen dat alles voorbij is. De rentes op de markten van de degelijke Euro-landen zijn extreem laag tengevolge van sterk teruggevallen economische activiteit en actief beleid op dit punt van de Europese Centrale Bank. De aandacht gaat vrijwel volledig uit naar economische hervormingen teneinde weer een groeipad te bewerkstelligen.

Provinciale ontwikkelingen
Naar verwachting zal begin 2014 € 330 miljoen zijn uitgezet. Voor een steeds minder groot deel betreft het middelen uit de oude portefeuille. Voor ca € 158 miljoen betreft het gelden die aangehouden worden bij de schatkist. In de loop van 2013 zal de verplichting tot schatkistbankieren worden ingevoerd. Dit zal worden vormgegeven door wijzigingen van de wet Fido. Het wetsvoorstel is op 4 juli 2013 in de Tweede Kamer aangenomen. Naar verwachting wordt het wetsvoorstel in de Eerste Kamer aangenomen in de loop van het vierde kwartaal 2013. Gestreefd wordt naar invoering per 1 januari 2014. Daarna zal door ons worden bekeken of en in hoeverre ons treasurybeleid naar aanleiding hiervan nog moet worden aangepast. Aangezien wij reeds eind 2012 op vrijwillige basis op schatkistbankieren zijn overgestapt, is het aannemelijk dat eventueel noodzakelijke aanpassingen beperkt zullen zijn. Met name zal bekeken worden of de mogelijkheid om naast zuiver schatkistbankieren, uitzettingen en opnames van geld tussen lokale overheden onderling, voor de provincie Utrecht interessant kan zijn. Eventueel zal in dit verband een voorstel aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

Verwachte stand per 1 januari 2014	**Bedrag x € 1.000**
Kapitaalmarkt	
Obligaties	22.000
Garantieproducten	149.727
Totaal kapitaalmarkt	**171.727**
Saldo bij de Schatkist	**158.273**
Totaal kapitaal- en geldmarkt	**330.000**

1. Treasurybeleid
Het treasurybeleid wordt vormgegeven en uitgevoerd binnen de wettelijke en de door de staten uitgezette kaders.

Kasgeldlimiet
De vlottende middelen overtreffen de vlottende schulden ruimschoots. De provincie blijft daarmee royaal binnen de gestelde norm ten aanzien van de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm
Aangezien er geen sprake is van ingeleend geld, wordt er zondermeer aan de renterisiconorm voldaan.

Instrumentaria
Bij het aantrekken en uitzetten van voor de publieke taak van de provincie benodigde of overtollige middelen wordt een aantal instrumenten gehanteerd. Het betreft de 1-jaars en de 10-jaars liquiditeitenprognose en de rentevisie. Wij hanteren bij de keuze van looptijden een neutrale rentevisie.

2. Treasuryresultaat
Het resultaat van de treasury wordt begroot onder de algemene middelen. In de navolgende tabel wordt het verwachte resultaat voor het begrotingsjaar 2014 uitgewerkt. Hierbij is uitgegaan van de actuele rentetarieven en de tarieven die verwacht kunnen worden op basis van verplicht schatkistbankieren.

Bedragen berekend per 31 december 2014	**Bedrag x € 1.000**
Renteopbrengsten	
Obligaties	440
Garantieproducten	1.320
Schatkistbankieren	660
Saldo intern verrekende rente	1.100
Totaal renteopbrengsten	**3.520**

5.4 Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding
Wij willen onze bedrijfsvoering zo inrichten dat de toegevoegde waarde voor het primaire proces maximaal is en de overhead minimaal. De bedrijfsvoeringafdelingen kunnen echter nooit alleen bepalen wat goed is voor 'het primaire proces'. Dergelijke keuzes zullen in gezamenlijkheid moeten worden gemaakt. We maken concrete keuzes in de dienstverlening. Hiermee werken we aan de kleinere en goedkopere organisatie. Ook werken we aan verdere stroomlijning van processen, standaardisatie en zelfredzaamheid van de afnemers van de dienstverlening. Uiteraard blijft er ruimte voor innovatie en professionele hoogwaardige advisering op meer complexe vraagstukken.

Terugblik
In de bedrijfsvoering heeft bundeling van de zeven bedrijfsvoeringsdomeinen (juridisch, financieel, personeel, informatie, inkoop, facilitair en communicatie) tot twee integraal werkende eenheden plaatsgevonden, de afdeling Managementondersteuning en de afdeling Services. En er is een visie geformuleerd op de wijze waarop een kleinere bedrijfsvoering de kwaliteit kan blijven leveren en waar nodig vergroten. Met deze nieuwe inrichting en visie is de basis gelegd voor meer samenhang en efficiency.

Om tot een kleinere bedrijfsvoering te komen, die hoogwaardige kwaliteit levert, moeten processen en middelen anders ingeregeld, georganiseerd of herschikt worden. Hiervoor zijn 22 opgaven geformuleerd. Deze opgaven zijn ondergebracht in één programma zodat de focus op de samenhang blijft en de opgaven daarbinnen worden uitwerken.

Daar niet alles tegelijk kan is in 2013 aan 10 opgaven prioriteit gegeven: De aanbesteding van PRESTO, het nieuwe ERP-systeem, is voorbereid, de Producten- en Dienstencatalogus (PDC) is op orde en het daarop aansluitende digitale serviceplein en de Front office is gerealiseerd (Click-Call-Face), en is begonnen met de vereenvoudiging van de financiële systemen. De overige opgaven worden daarna opgepakt.

2014

Komend jaar gaan we verder invulling geven aan de kleinere organisatie met eigen mensen en geven we vorm en inhoud aan de kwaliteitslag. PRESTO gaan we implementeren, beginnende bij de financiële- en projectadministratie.

De diensten van bedrijfsvoering worden aangeboden middels het Click-Call-Face-systeem: eerst de dienst opzoeken op het serviceplein (click), als het niet werkt een call aanmaken (call) en als de gevraagde dienst ingewikkeld is, kan er een medewerker komen helpen (face) Dit kan omdat de PDC op orde is; binnen de bedrijfsvoering is bekend welke service (producten en diensten) op welke wijze aangeboden worden.

Om dit een succes te laten worden, wordt in 2014 ook veel aandacht gegeven aan de gebruikers. Alle medewerkers binnen de provincie moeten een cultuuromslag maken en meer zelf gaan doen (zelfredzaamheid), bijv. documenten scannen, declaraties invoeren en facturen laten betalen, kleine mutaties in p-portaal doorvoeren, communicatie-uitingen t.b.v. projecten maken. De collega's moeten meegenomen worden in deze nieuwe manier van werken. Dit gaan we doen door het organiseren van workshops en trainingen daarbij gebruik makend van alle soorten media.

Ook de medewerkers bedrijfsvoering zullen een cultuuromslag moeten maken. Dit wordt zowel ingegeven doordat de systemen vereenvoudigd worden en de service meer gericht wordt op zelfredzaamheid. Hier gaan we dan ook op investeren, door per situatie te kijken wat de medewerkers aan trainingen, workshops of andere instrumenten nodig hebben.

Met bovenstaande acties zullen we de personele krimp bewerkstelligen, zonder aan kwaliteit in te boeten.

Tot slot

Het jaar 2014 wordt ten aanzien van de bedrijfsvoering het jaar waarin we meer concrete resultaten kunnen gaan zien op de opdrachten uit het coalitieakkoord. Het jaar waarin we met een meer slagvaardige en flexibele organisatie maximaal ondersteunend kunnen zijn aan de doelen waar we als Provincie Utrecht voor staan.

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	**Omschrijving**	**streef waarde**	**2012 Werk.**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Bezuinigingen / afbouw bezetting	Afbouw bezetting tot 675 fte.	675	819	761	718	675	675	675
Bezuinigingen / afbouw formatie	Realisatie financiële taakstelling € 4,8 mln.	€ 4,8 mln.	€ 0,4 mln.	€ 2,4 mln.	€ 3,6 mln.	€ 4,8 mln.	€ 4,8 mln.	€ 4,8 mln.
Externe inhuur	Bedrag dat besteed wordt aan externe inhuur	Max. € 13 mln.	€ 9 mln	< € 13 mln	< € 13 mln	< € 13 mln	< € 13 mln	< € 13 mln

De financiële taakstelling is verwerkt in de begroting. De sturing vindt plaats op het totaal van de personeelslasten.

De actuele stand van de bezetting per 1 januari 2013 was als volgt:

- 743 (bezetting vaste aanstellingen)
- 27 (bezetting tijdelijke aanstellingen)
- 770 (totaal bezetting)

Hiermee ligt de bezetting per 1 januari 2013 iets hoger dan de in de tabel genoemde streefwaarde (761).

De genoemde waarden voor de jaren 2014 - 2017 betreft de stand per 1 januari van het desbetreffende jaar van zowel formatie als bezetting.

Naast de specifiek voor de huidige coalitieperiode geldende indicatoren met betrekking tot de (afbouw van de) formatie, zowel in aantallen als in geld, blijven ook een aantal universele indicatoren van kracht:

Indicatoren voor provinciale prestaties								
Naam	**Omschrijving**	**streef waarde**	**2012 Werk.**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Financiën	Toezicht van het Rijk achteraf i.p.v. vooraf	Ja	Ja	Ja	**Ja**	Ja	Ja	Ja
Financiën	Jaarrekening voor 1 mei gereed met goedkeurende controle-verklaring	Ja	Ja	Ja	**Ja**	Ja	Ja	Ja
Financiën	Percentage facturen binnen 30 dagen betaald	90%	90%	90%	**90%**	90%	90%	90%

E-dienst-verlening	Percentage dienstverle-ning via internet	80%	80%	80%	**80%**	80%	80%	80%
Telefo-nische bereik-baarheid	Percentage bellers algemeen provincie nummer dat door KCC binnen 30 seconden wordt opgenomen	90%	90%	90%	90%	**90%**	90%	90%

5.5 Verbonden partijen

De provincie Utrecht heeft bestuurlijke en financiële belangen in gemeenschappelijke regelingen en stichtingen. Daarnaast wordt deelgenomen in diverse vennootschappen. Deze worden in deze paragraaf toegelicht.

Verbonden partijen zijn samenwerkingsverbanden van de provincie Utrecht en externe partijen waarin de provincie Utrecht zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft en die de status van publiek- of privaatrechtelijk rechtspersoon hebben. Er is sprake van een bestuurlijk belang indien namens de provincie Utrecht iemand zitting heeft in het bestuur, dan wel de provincie Utrecht stemrecht heeft. Van een financieel belang is sprake zodra de provincie Utrecht middelen ter beschikking stelt, waarover risico wordt gelopen in geval van financiële problemen bij de verbonden partij. Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publieke belang.

Uit intern onderzoek is gebleken dat de financiële risico's in veel gevallen gelijk zijn aan de omvang van het directe financiële belang. In bepaalde gevallen is er sprake van een potentieel financieel risico dat die omvang aanzienlijk kan overstijgen. In dat verband is met name te noemen het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Utrecht. Hoewel technische maatregelen zijn genomen om die risico's zoveel mogelijk te beperken, kunnen calamiteiten niet volledig worden uitgesloten.

Verbonden partijen voeren beleid dat de provincie Utrecht (gedeeltelijk) ook zelf had kunnen uitvoeren. De provincie Utrecht draagt de verantwoordelijkheid voor het bereiken van de doelstellingen die worden beoogd door het aangaan van de samenwerking met de verbonden partijen.
Hieronder volgt een overzicht van alle met de provincie Utrecht verbonden partijen:

Publiekrechtelijk	Privaatrechtelijk
1. Fonds nazorg gesloten stortplaatsen	8. Vitens N.V.
2. Randstedelijke Rekenkamer	9. N.V. Bank Nederlandse gemeenten
3. Recreatie Midden Nederland	10. Nederlandse Waterschapsbank N.V.
4. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug	11. N.V. Remu Houdstermaatschappij
5. Recreatieschap Stichtse Groenlanden	12. Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht
6. Recreatieschap Vinkeveenseplassen	13. Vereniging Interprovinciaal overleg
7. Plassenschap Loosdrecht e.o.	14. Vereniging Huis der Nederlandse provincies

Naast deze partijen heeft de provincie Utrecht in de afvalverwijdering Utrecht (AVU) en de Vereniging Deltametropool enkel een bestuurlijk belang, zodat deze niet onder de definitie van verbonden partijen vallen. Dit geldt ook voor de stichting Vrede van Utrecht, waarin de provincie enkel een financieel belang kent. Het totaal van veertien verbonden partijen is beperkt in vergelijking met ander provincies, zo kende de provincie Zuid Holland vijfendertig verbonden partijen in 2013.

In 2009 is de beleidsnota Verbonden Partijen provincie Utrecht vastgesteld (PS2009BEM12). Hierin wordt het thema verbonden partijen in een meer integraal afwegingskader beschouwd. Het oprichten van een verbonden partij is bij het uitvoeren van provinciaal beleid immers slechts één van de opties. De nota concludeert dat de huidige praktijk ten aanzien van verbonden partijen binnen de provincie geen aanpassing behoeft. Als nieuw element is opgenomen dat alle verbonden partijen binnen een collegeperiode worden geëvalueerd. Bij een eerstvolgende evaluatie zal hierbij speciaal worden gekeken naar de toegevoegde waarde van de deelnemingen voor de provincie Utrecht.

Aan de beleidsnota Verbonden Partijen provincie Utrecht zal een juridisch kader worden toegevoegd. Hierin zal aandacht worden geschonken aan de juridische aspecten bij het deelnemen in besturen van verbonden partijen en hoe daar meer waarborgen aan kunnen worden gegeven. Tevens zal hierin een nadere uitwerking worden gegeven aan het aandachtspunt van de toegevoegde waarde van verbonden partijen, met de nadruk op deelnemingen, zowel op bestuurlijk als op financieel gebied. In dit kader zal ook aandacht worden besteed aan de standpunten van de leden van gedeputeerde staten die in het bestuur van verbonden partijen zijn vertegenwoordigd.

Voor een overzicht van de bestuursdeelname van de provincie Utrecht en overige deelnemers in de verschillende verbonden partijen is navolgend een overzicht opgenomen.

Verbonden partij	Bestuursdeelname	Overige deelnemers
Publiekrechtelijk		
1. Fonds nazorg gesloten stortplaatsen	GS is het bestuur	Er worden bedragen geïnd t.g.v. het fonds. PU beheert het fonds.
2. Randstedelijke Rekenkamer	PS (ab)	4 provincies (ZH, Fl, NH, U)
3. Recreatie Midden Nederland	PS (bv) GS (ab, db), amb	Zie deelnemers bij de recreatie-schappen en het plassenschap.
4. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug	GS	11 gemeenten uit de provincie Utrecht
5. Recreatieschap Stichtse Groenlanden	PS (bv) GS (ab, db), amb	8 gemeenten uit de provincie Utrecht
6. Recreatieschap Vinkeveenseplassen	PS (bv) GS (ab, db), amb	Gemeenten De Ronde Venen en Amsterdam
7. Plassenschap Loosdrecht e.o.	PS (bv) GS (ab, db), amb	Gemeenten Wijdemeren (NH), Stichtse Vecht en prov. Noord-Holland
Privaatrechtelijk		
8. Vitens NV	Ava	Provincies en gemeenten
9. NV Bank Nederlandse gemeenten	Ava	Provincies en gemeenten
10. Nederlandse Waterschapsbank NV	Ava	Provincies en gemeenten
11. NV Remu Houdstermaatschappij	Ava	Provincies en gemeenten
12. Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht	Ava	n.v.t.
13. Vereniging Interprovinciaal overleg	PS (alv) GS (db)	Alle provincies
14. Vereniging Huis der Nederlandse provincies	Alv	Alle provincies en het IPO.

Verklaring afkortingen:
Alv: algemene ledenvergadering
Ab: algemeen bestuur
Amb: ambtenaren bestuurlijk verbonden
Ava: algemene vergaderingen van aandeelhouders
Db: dagelijks bestuur

Hierna volgt een beschrijving van elk van de verbonden partijen, welk openbaar belang (visie) middels deze verbonden partij wordt gediend en de aard van de relatie met de provincie. Tevens wordt de financiële participatie toegelicht. Voor inzicht in financiële gegevens wordt gebruik gemaakt van de meest recent gepubliceerde gegevens.

Publiekrechtelijk

1. Fonds nazorg gesloten stortplaatsen

Het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Utrecht (Nazorgfonds) beheert de middelen voor de nazorg van stortplaats Smink. Het fonds, dat conform de Nazorgregeling Wet milieubeheer is ingesteld, is gevormd om de eeuwigdurende nazorg van deze stortplaats na sluiting te kunnen bekostigen. De heffingen die de provincie bij de stortplaatsbeheerder (op basis van een daarvoor geldende verordening) int, worden overgedragen aan het nazorgfonds dat op zijn beurt zorgt voor de belegging van de ontvangen middelen. Het thans opgebouwde vermogen is toereikend om het doelvermogen (voor het laatst vastgesteld in 2006 op circa € 7,2 miljoen) in 2032 (sluiting stortplaats) te bereiken. In geval van faillissement van de exploitant voor het aanbrengen van de eindafdichting kan de zekerheidsstelling die in de milieuvergunning is opgenomen worden gelicht. De bankgarantie wordt jaarlijks vernieuwd.
Openbaar belang: Het treffen van zodanige maatregelen dat wordt gewaarborgd dat de stortplaats geen nadelige gevolgen voor het milieu met zich meebrengt, dan wel, voor zover dat redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de grootst mogelijke bescherming wordt geboden tegen die nadelige gevolgen.

Wijziging in het belang gedurende 2013: De provincie kent zowel een bestuurlijk als een financieel belang in het nazorgfonds. Ons college van Gedeputeerde Staten is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Nazorgregeling Wet milieubeheer en vormt het bestuur van het nazorgfonds. Ook verzorgt de provincie het financieel beheer van het nazorgfonds.
Risico's: Volgens de huidige regels neemt de provincie de nazorg van de stortplaats Smink over in 2032. Om een eventueel financieel risico, dat het doelvermogen niet toereikend is, te voorkomen wordt elke drie jaar onderzocht of het nazorgplan moet worden aangepast. Op basis van dit plan wordt het doelvermogen opnieuw vastgesteld en kan de provincie een aangepaste heffing opleggen. Hierdoor wordt een eventueel financieel risico voor de provincie verkleind.

In 2013 heeft een actualisatie van het nazorgplan plaatsgevonden. Uit de berekening van het doelvermogen op grond van het nieuwe concept-nazorgplan blijkt dat het doelvermogen bij sluiting in 2040 circa € 9,975 mln. bedraagt

Balans per 31 december 2012:
- voorziening stortplaats € 2,723 mln. (2011€ 2,593 mln.)
- eigen vermogen € 0,562 mln. (2011 € 0,511 mln.)

De egalisatiereserve dient enerzijds ter dekking van toekomstige lager dan begrote beleggingsresultaten en anderzijds ter dekking van mogelijke extra kosten als gevolg van hernieuwde technologische en/of milieu gerelateerde inzichten met betrekking tot de nazorg van de stortplaats.

2. Randstedelijke Rekenkamer
De Randstedelijke Rekenkamer is een zogenaamde gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland.
Vestigingsplaats: Amsterdam
Openbaar belang: het doel van de Randstedelijke Rekenkamer is om de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de provincies te verbeteren. Zij verricht hiervoor onafhankelijk onderzoek naar de provincies en de daarmee verbonden organen. De rekenkamer informeert primair Provinciale Staten over haar onderzoeksbevindingen, oordelen en aanbevelingen.
De taken en bevoegdheden van de Randstedelijke Rekenkamer zijn in de Provinciewet vastgelegd. De onafhankelijke positie wordt gewaarborgd door onder meer de vrijheid van onderzoek, de toegang tot personen en gegevens en openbaarheid van rapportage. De Rekenkamer doet onderzoek op basis van een eigen onderzoeksprogramma, dat wordt vastgesteld na overleg met de programmaraad. Deze programmaraad bestaat uit leden van de Provinciale Staten van de vier provincies.
De Randstedelijke Rekenkamer heeft, ter voldoening aan de Provinciewet, een Reglement van Orde opgesteld. Het Reglement van Orde bevat regels over de organisatie en werkwijze van de Rekenkamer.
Wijziging in het belang gedurende 2013: geen.
Begroting 2013: De begroting van de Randstedelijke Rekenkamer, die ieder jaar in juli voorafgaand aan het begrotingsjaar wordt aangeboden aan Provinciale Staten, bevat een beleidsbegroting en een financiële begroting. In de beleidsbegroting is het onderzoeksprogramma opgenomen met een overzicht van de onderzoeken die de Rekenkamer in dat begrotingsjaar gaat doen. Na afloop van het begrotingsjaar maakt de Rekenkamer voor 1 april de jaarstukken met jaarverslag en jaarrekening openbaar. In het jaarverslag wordt verantwoord in hoeverre het onderzoeksprogramma is gerealiseerd en hoeveel dit heeft gekost.
Risico's: Als gevolg van activiteiten die meer kostten dan begroot is er een risico dat uiteindelijk een bedrag aan contributie moet worden nabetaald. Dit risico wordt op dit moment verwaarloosbaar geacht, gezien de ervaring in de afgelopen jaren.

Balans per 31 december 2012
- Eigen vermogen € 0,23 mln. (2011: € 0,23 mln.)
- Vreemd vermogen € 0,47 mln. (2011: € 0,50 mln.)

Begroting 2013
- Lasten onderzoeksprogramma € 1,56 mln. (realisatie 2012 € 1.49 mln.)
- Bijdrage provincie Utrecht € 0,32 mln. (realisatie 2012 € 0,26 mln.)

De provinciale bijdrage aan de begroting van de Randstedelijke Rekenkamer wordt als volgt berekend:
- Voor de helft van de begroting dragen de provincies evenveel bij;
- voor de andere helft van de begroting is de omvang van de bijdrage naar rato van de som van de belastingcapaciteit en de uitkering uit het provinciefonds

3. Recreatie Midden Nederland
Gemeenschappelijke regeling tussen de recreatieschappen Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied, Stichtse Groenlanden, Vinkeveense Plassen, Plassenschap Loosdrecht en Omstreken.
Vestigingsplaats: Utrecht

Openbaar Belang: Recreatie Midden Nederland is een samenwerkingsverband van de deelnemende recreatieschappen. Recreatie Midden Nederland is het gemeenschappelijk facilitair bedrijf van de recreatieschappen en ondersteunt de deelnemende schappen. De provincie is vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.
Wijziging in het belang gedurende 2013: Er loopt een proces om nader te verkennen welke vormen er zijn om de huidige gemeenschappelijke regeling op een effectievere en efficiëntere wijze te organiseren. Gedurende 2014 zal hiertoe een implementatieprogramma worden uitgevoerd.
Bijdrage 2013: de provincie draagt niet direct bij aan Recreatie Midden Nederland, maar indirect via bijdragen aan de deelnemende recreatieschappen.
Risico's: de provincie Utrecht is als deelnemende partij indirect - via de recreatieschappen en het plassenschap Loosdrecht e.o. - aanspreekbaar voor tekorten. De financiële reserves zijn de afgelopen jaren flink geslonken.
Zie hiervoor ook de toelichting in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Balans per	**1 jan. 2012**	**31 dec. 2012**
Eigen vermogen:	€ 0,02 mln.	€ 0,00 mln.
Vreemd vermogen:	€ 0,78 mln.	€ 0,64 mln.

Exploitatielasten	**2013**	**2014**
Totaal begrote lasten:	3,79 mln.	3,87 mln.
Provinciale bijdrage:	n.v.t.	n.v.t.

Recentere cijfers waren ten tijde van het definitief maken van de provinciale begroting nog niet beschikbaar.

4. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug
Gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Utrecht en de gemeenten De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Bunnik, Zeist, Wijk bij Duurstede, Rhenen, Veenendaal, Leusden, Woudenberg, Amersfoort en Renswoude.
Vestigingsplaats: Utrecht.
Openbaar belang: De kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling van recreatieruimte en recreatievoorzieningen. Het recreatieschap is een samenwerkingsverband van de provincie en gemeenten en behartigt de belangen van de deelnemers bij de intergemeentelijke openluchtrecreatie en de bescherming van natuur en landschap. Het recreatieschap houdt de recreatieve infrastructuur binnen het eigen werkgebied in stand en ontwikkelt dit, waar nodig, verder. Daarbij voert het recreatieschap het beleid van de provincie en de gemeenten uit.
Wijziging in het belang gedurende 2013: Er loopt een proces om nader te verkennen welke vormen er zijn om de gemeenschappelijke regeling op te heffen. Gedurende 2014 zal hiertoe een implementatieprogramma worden uitgevoerd. De provincie is bestuurlijk vertegenwoordigd in het dagelijks en algemeen bestuur.
Risico's: zie de toelichting bij Recreatie Midden Nederland.

Balans per	**1 jan. 2012**	**31 dec. 2012**
Eigen vermogen:	€ 1,45 mln.	€ 1,26 mln.
Vreemd vermogen:	€ 1,48 mln.	€ 1,45 mln.

Exploitatielasten	**2013**	**2014**
Totaal begrote lasten:	€ 1,92 mln.	€ 1,92 mln.
Totaal begrote baten(excl.deeln.bijdragen):	€ 1,35 mln.	€ 1,38 mln.
Provinciale bijdrage:*	€ 0,47 mln.	€ 0,49 mln.

* betreft 40,5% van de deelnemersbijdragen.
Recentere cijfers waren ten tijde van het definitief maken van de provinciale begroting nog niet beschikbaar.

5. Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht, Nieuwegein, Houten, IJsselstein, Lopik, Woerden, Maarssen en De Bilt.
Vestigingsplaats: Utrecht
Openbaar belang: De kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling van recreatieruimte en recreatievoorzieningen. Het recreatieschap is een samenwerkingsverband van de provincie en gemeenten en behartigt de belangen van de deelnemers bij de intergemeentelijke openluchtrecreatie en de bescherming van natuur en landschap. Het recreatieschap houdt de recreatieve infrastructuur binnen het eigen werkgebied in stand en ontwikkelt dit, waar nodig, verder. Daarbij voert het recreatieschap het beleid van de provincie en de gemeenten uit.
Wijziging in het belang gedurende 2013 Er loopt een proces om nader te verkennen welke vormen er zijn om de huidige gemeenschappelijke regeling op een effectievere en efficiëntere wijze te organiseren. Gedurende 2014 zal hiertoe een implementatieprogramma worden uitgevoerd.
De provincie is bestuurlijk vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur en algemeen bestuur.
Risico's zie de toelichting bij Recreatie Midden Nederland.

Balans per	**1 jan. 2012**	**31 dec. 2012**
Eigen vermogen:	€ 5,76 mln.	€ 5,89 mln.
Vreemd vermogen:	€ 4,82 mln.	€ 4,44 mln.

Exploitatielasten	2013	2014
Totaal begrote lasten	€ 4,18 mln.	€ 4,21mln.
Totaal begrote baten(excl.deeln.bijdragen)	€ 0,91 mln.	€ 0,93 mln.
Provinciale bijdrage:*	€ 0,75 mln.	€ 0,76 mln.

* betreft 32,21% van de werkelijke deelnemersbijdragen.
Recentere cijfers waren ten tijde van het definitief maken van de provinciale begroting nog niet beschikbaar.

6. Recreatieschap Vinkeveense Plassen
Gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten De Ronde Venen en Amsterdam. De provincie draagt bij in het nadelig exploitatiesaldo volgens een vastgesteld percentage.
Vestigingsplaats: Utrecht
Openbaar belang: De kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling van recreatieruimte en recreatievoorzieningen.
Het recreatieschap is een samenwerkingsverband van de provincie en gemeenten en behartigt de belangen van de deelnemers, bij de intergemeentelijke openluchtrecreatie en de bescherming van natuur en landschap. Het recreatieschap houdt de recreatieve infrastructuur binnen het eigen werkgebied in stand en ontwikkelt dit, waar nodig, verder. Daarbij voert het recreatieschap het beleid van de provincie en de gemeenten uit.
Wijziging in het belang gedurende 2013: De provincie is bestuurlijk vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur. Het recreatieschap wordt momenteel geliquideerd. Gedurende het liquidatieproces moet ook de vraag worden beantwoord: "wat te doen met de eigendommen". In 2014 is het liquidatieproces in volle gang. De gemeenten en de provincie hebben gezamenlijk een liquidatiemanager aangesteld. Deze onafhankelijke liquidatiemanager moet het liquidatieproces in goede banen leiden. Gedurende 2014 zal er meer duidelijkheid komen over het liquidatieproces.
Risico's: zie de toelichting bij Recreatie Midden Nederland.

Balans per	1 jan. 2012	31 dec 2012
Eigen vermogen:	€ 2,54 mln.	€ 2,39 mln.
Vreemd vermogen:	€ 0,70 mln.	€ 0,73 mln.

Exploitatielasten	2013	2014
Totaal begrote lasten:	€ 1,54 mln.	€ 1,56mln.
Totaal begrote baten(exl.deeln.bijdragen)	€ 0,14 mln.	€ 0,16 mln.
Provinciale bijdrage:	€ 0,45 mln.	€ 0,46 mln.

* betreffen 35,76% en 50% van de deelnemersbijdragen voor respectievelijk programma A en B.
Recentere cijfers waren ten tijde van het definitief maken van de provinciale begroting nog niet beschikbaar.

7. Plassenschap Loosdrecht e.o.
Gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Wijdemeren en Stichtse Vecht. De provincies Utrecht en Noord Holland dragen bij in het nadelig exploitatiesaldo volgens vastgestelde percentages.
Vestigingsplaats: Utrecht
Openbaar belang: De kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling van recreatieruimte en recreatievoorzieningen. Het recreatieschap is een samenwerkingsverband van gemeenten en heeft ten doel de behartiging van de belangen van de recreatie binnen zijn gebied. Dit betekent concreet dat het Plassenschap de recreatieve infrastructuur binnen het eigen werkgebied in stand houdt en waar nodig verder ontwikkelt. Het recreatieschap voert daarbij het beleid van provincies en gemeenten uit.
Wijziging in het belang gedurende 2013: De gebiedspilot mini-economie Loosdrechtse Plassen wordt in 2014 geëffectueerd en deze pilot kan gevolgen hebben voor de toekomstige financiering en organisatie van het Recreatieschap Loosdrecht. Hierover zal gedurende 2014 meer bekend worden.
Risico's: zie de toelichting bij Recreatie Midden Nederland.

Balans per	1 jan. 2012	31 dec 2012
Eigen vermogen:	€ 1,38 mln.	€ 1,41 mln.
Vreemd vermogen:	€ 3,10 mln.	€ 2,83 mln.

Exploitatielasten	2013	2014
Totaal begrote lasten:	€ 2,13 mln.	€ 2,14 mln.
Totaal begrote baten(excl.deeln.bijdragen)	€ 1.50 mln.	€ 1.53 mln.
Provinciale bijdrage *:	€ 0,16 mln.	€ 0,17 mln.

* betreft 14,74 % van de deelnemersbijdragen.
Recentere cijfers waren ten tijde van het definitief maken van de provinciale begroting nog niet beschikbaar.

Privaatrechtelijk

De privaatrechtelijke organisaties zijn te verdelen in deelnemingen en overige publiekrechtelijke organisaties.
Het saldo van de deelnemingen per 31 december 2012 is als volgt te specificeren (bedragen x € 1.000):

Deelnemingen	Nominaal	Vol-gestort	Belang (%)
Vitens N.V. 285.869 aandelen van € 1	286	286	0,057
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten 87.750 aandelen van € 2,50	219	219	0,158
N.V. Nederlandse Waterschapsbank 50.478 aandelen A van € 115 8.511 aandelen B van € 460	 5.805 3.915	 5.805 3.915	 0,178
N.V. REMU Houdstermaatschappij 95 aandelen van € 500	0	0	0,475
N.V. Ontwikkelmaatschappij Utrecht 150.000 aandelen van € 100	15.000	7.500	1,000

8. Vitens NV

Op 30 augustus 2006 hebben de aandeelhouders ingestemd met een fusie van drie waterbedrijven om te komen tot één waterbedrijf.
Vestigingsplaats: Utrecht
Openbaar belang: het publiek op een duurzame wijze voorzien van schoon drinkwater.
Wijziging in het openbaar belang gedurende 2013: geen.
Belang: het belang van de provincie Utrecht bedraagt 5,692% (2012 5,692%). Jaarlijks wordt dividend uitgekeerd. In 2013 bedroeg dit € 735.000 (2012: € 766.000).

Balans per 31 december 2012

- Eigen vermogen € PM mln. (2011: € 402,6 mln.)
- Vreemd vermogen € PM mln. (2011: € 1.277,8 mln.)

9. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

De NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank voor de overheid en voor het maatschappelijk belang. BNG heeft in haar jaarrekening van 2012 aangegeven dat: de naar risico gewogen solvabiliteit uitgedrukt in de zogenaamde BIS-ratio van de bank 22 % bedraagt (2011: 20%). De BIS-ratio geeft de verhouding weer tussen het risicodragend vermogen en de naar risico gewogen activa.
Vestigingsplaats: Den Haag
Openbaar belang: het bankieren ten dienste van overheden - waaronder provincies - en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg.
Wijziging in het belang gedurende 2013: geen.
Belang: het eigen vermogen van de bank bedraagt per aandeel € 34,00 (was € 40,56).
De provincie heeft hiermee een belang van 0,16% in de BNG. Het is niet zonder meer mogelijk een marktwaarde voor deze aandelen te bepalen, omdat deze niet vrij verhandelbaar zijn.
In 2012 is € 0,10 mln. dividend ontvangen (2011: € 0,20 mln.).

10. N.V. Nederlandse Waterschapsbank

De Nederlandse Waterschapsbank (NWB) is een financiële dienstverlener voor de overheidssector. Uit de jaarrekening 2012 van de NWB blijkt dat de naar risico gewogen solvabiliteit uitgedrukt in de zogenaamde BIS-ratio van deze bank 111,2% bedraagt (2011: 90,3%).
Vestigingsplaats: 's-Gravenhage
Openbaar belang: voor gemeenten, provincies, gezondheidszorg, onderwijs en activiteiten op het gebied van water en milieu, arrangeert de bank korte en langlopende kredieten.
Wijziging in het openbaar belang gedurende 2013: geen.
Belang: het eigen vermogen van de NWB bedraagt per 31 december 2011 € 1,19 mln. (2010 € 1,14 mln.). De nominale waarde van de 50.478 aandelen A (volgestort) en de 8.511 aandelen B (voor 26 procent volgestort) bedraagt slechts € 9,72 miljoen. Ook de aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) kennen geen marktwaarde.
In 2012 is geen dividend ontvangen (2011: € 0,04 mln.)

11. N.V. REMU Houdstermaatschappij

De NV Remu Houdstermaatschappij had als enige activiteit het beheren van aandelen van REMU NV. De REMU NV is in 2003 verkocht aan ENECO.
Vestigingsplaats: Utrecht
Openbaar belang: niet (langer) van toepassing.
Wijziging in het belang gedurende 2013: geen.

Belang: de provincie is voor 47,5% aandeelhouder in de houdstermaatschappij. De vennootschap heeft een eigen vermogen van € 1,5 mln. en wordt in stand gehouden in verband met een eventueel nog te ontvangen vergoeding van ENECO. Deze vergoeding bedraagt 4,66% van de totale waarde bij verkoop voor 31 december 2010 van meer dan 50% van ENECO (privatiseringsvergoeding). Zoals oorspronkelijk overeengekomen, vervalt het recht op deze vergoeding na 31 december 2010, echter vanwege het verzet dat ENECO heeft gepleegd tegen de Wet Onafhankelijk Netbeheerder (zgn. splitsingswetgeving), komt ENECO, naar het standpunt van de voormalige aandeelhouders, geen beroep meer toe op de vervaldatum van de privatiseringsvergoeding.
De aandelen in de NV REMU Houdstermaatschappij zijn in 2003 afgeboekt in verband met de verkoop van de aandelen REMU NV aan ENECO. Hiermee was een bedrag gemoeid van € 0,05 mln. De afboeking is verrekend met de opbrengst van de verkoop van de deelneming van NV REMU Houdstermaatschappij in REMU NV. De waardering van de houdstermaatschappij blijft wel pro memorie opgenomen op de balans en wordt alleen nog aangehouden om aanspraken te kunnen maken bij een eventuele verkoop van ENECO.
Er staat nog een klein bedrag open (circa € 1,5 mln.), dat mogelijk bij liquidatie aan de aandeelhouders zal worden uitgekeerd. Totdat er duidelijkheid is omtrent de mogelijke verlenging van het recht op een privatiseringsvergoeding wordt de vennootschap in stand gehouden.

Balans per 31 december 2010
- Eigen vermogen € 1,46 mln.
- Vreemd vermogen € 0,01 mln.

Recentere cijfers waren ten tijde van het definitief maken van de provinciale begroting nog niet beschikbaar.

12. Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht
N.V. in 2011 opgericht voor het investeren in verouderde bedrijventerreinen in de provincie Utrecht.
Vestigingsplaats: Utrecht
Openbaar belang: De provincie Utrecht is voor 100% aandeelhouder van de N.V. Doel van de N.V. is het investeren in de private delen (lege delen van terreinen, verouderde bedrijfsbebouwingen) ten einde deze met andere participanten (zoals gemeenten en/of private ontwikkelaars) te herontwikkelen en opnieuw in de markt te zetten. Het gaat om projecten die zonder ingrijpen van de overheid niet of ernstig vertraagd van de grond zouden komen en die een bijdrage leveren aan het vestigingsklimaat op bedrijventerreinen
Wijziging in het belang in 2013: geen.
Risico's: als aandeelhouder loopt de provincie geen financiële risico's ten gevolge van het handelen van de N.V. Voorwaarde is wel dat de provincie zich niet bezig houdt met het bestuur. Ander risico is dat de N.V. gebonden is aan de regels voor staatssteun en dat de daarvoor geldende regels moeten worden gevolgd.
Belang:

Balans per 31 december 2012
- Eigen vermogen € 7,25 mln.
- Exploitatielasten € 0,43 mln.

13. Vereniging Interprovinciaal Overleg
De vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO) heeft twaalf leden: de Nederlandse provincies.
Vestigingsplaats: 's-Gravenhage
Openbaar belang: het optimaliseren van de condities waaronder provincies werken en provinciale vernieuwingsprocessen stimuleren. Het IPO is actief op dezelfde terreinen als de provincies, zoals milieu, landelijk gebied, sociaal beleid, ruimtelijke ordening, wonen, economie en mobiliteit. De kernfuncties van het IPO zijn belangenbehartiging en platform. De belangenbehartiging geeft het IPO vorm door regelmatig te overleggen met onder andere de verschillende overheden en maatschappelijke organisaties. De platformfunctie wordt ingevuld door gelegenheden te creëren om kennis en ervaringen uit te wisselen, gezamenlijke standpunten te bepalen en initiatieven te ontplooien. Daarnaast ondersteunt het IPO de provincies bij het uitvoeren van taken.
Wijziging in het belang in 2013: geen.
Het IPO is een vereniging, waarvan alle Nederlandse provincies lid zijn. Deze zijn vertegenwoordigd in het verenigingsbestuur en de algemene vergadering. Het bestuur bestaat uit dertien leden, uit elke provincie één gedeputeerde. Elk heeft een eigen portefeuille waarvan hij of zij ook woordvoerder is. Een commissaris van de Koning is voorzitter. De algemene vergadering bestaat uit 24 Statenleden; uit elke provincie twee.
Risico's: Als gevolg van activiteiten die meer kostten dan begroot, is er een risico dat uiteindelijk een bedrag aan contributie moet worden nabetaald. Daarnaast ligt er een risico bij het werken met projectmedewerkers, die een tijdelijke arbeidsovereenkomst hebben waarbij bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst WW-rechten ontstaan die door het IPO als eigen risicodrager volledig worden gedragen. De risico's worden beperkt door waar mogelijk te werken met uitzendconstructies, detacheringsovereenkomsten en het begeleiden van medewerkers in het zoeken naar een volgende baan.
Verder zijn er geen budgetten voor de (extra kosten van) extern ingehuurde deskundigen. Deze kosten worden veelal (nacalculatorisch) doorbelast aan de deelnemende provincies. Dit kan tot nu toe op incidentele basis door de inhoudelijke beleidsvelden worden opgevangen, maar zou in de toekomst mogelijk problemen op kunnen leveren.

Balans 31 december 2012
- Eigen vermogen € 0,71 mln. (2011: € 0,57 mln.)

- Vreemd vermogen € 8,66 mln. (2011: € 9,51 mln.)

Begroting 2013

- Totale lasten € 7,04 mln. (2012: € 6,80 mln.)
- Contributies provincies € 6,86 mln. (2012: € 7,27 mln)
- Aandeel provincie Utrecht 0,52 mln (plm. 7,6 %) .

De kosten van de vereniging worden door de provincies gedragen volgens een maatstaf, waarbij de ene helft van de kosten gelijkelijk over de provincies wordt verdeeld, en de andere helft over de provincies wordt verdeeld naar rato van de som van de totale uitkeringen uit het provinciefonds en de belastingcapaciteit.

14. Vereniging Huis der Nederlandse provincies

De provincie Utrecht is lid van de Vereniging Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) en betaalt daarvoor een bijdrage voor huisvestings- en apparaatskosten. Het HNP is een vereniging volgens Belgisch recht (Internationale non-profit organisatie).

Vestigingsplaats: Brussel

Openbaar belang: vertegenwoordigers van de twaalf provincies en het IPO werken in opdracht van het HNP-bestuur vanuit het Huis als liaison tussen de provincies en Europese instellingen en netwerken. De EU-lobbyprioriteiten van het IPO gelden hierbij als basis, naast landsdelige en provinciale agenda's. Namens de provincie Utrecht is gedeputeerde De Vries lid van het Bestuur van het HNP.

Wijziging in het belang gedurende 2013: geen.

Belang:

Balans per 31 december 2012

- Eigen vermogen € 0,13 mln.
- Vreemd vermogen € 0,0 mln.

Bijdrage van de provincie Utrecht in 2013: 0,05 mln. (15,8 % van de totale bijdrage P4 aan de vereniging) (2012: € 0,05 mln.)

5.6 Grondbeleid

Eén van onze drie pijlers is de focus op de kerntaken. Wij werken samen met Rijk, gemeenten en waterschappen om de regionale kerntaken te realiseren: de taken waarbij de toegevoegde waarde van het regionale bestuur evident is. Leidend voor onze keuze voor de kerntaken is het streven naar een sterke regio met een aantrekkelijke leefomgeving en een goed vestigingsklimaat. Daarom hebben onze provinciale kerntaken en de hiervan afgeleide beleidsdoelstellingen vooral betrekking op het fysieke domein. Bij de provinciale beleidsdoelstellingen kan bijvoorbeeld gedacht worden aan gebiedsontwikkelingsprojecten, natuur, water, recreatie, bedrijventerreinen, infrastructuur en (binnenstedelijke) woningbouw.

Visie
De basis voor het provinciaal (actief) grondbeleid binnen de provincie Utrecht vormt de in 2002 vastgestelde "Nota grondbeleid Provincie Utrecht", aangevuld met de in 2005 vastgestelde nota "Actief provinciaal grondbeleid" ten behoeve van regionale gebiedsontwikkeling. Hierin is als visie verwoord dat "Grondbeleid geen doel op zichzelf is, maar een instrument om het eigen provinciale beleid -zoals neergelegd in diverse beleidsdocumenten- in goed overleg met gemeenten en (al dan niet publiekrechtelijke) instellingen en organisaties mede vorm en inhoud te geven. Daarnaast kan provinciaal grondbeleid zo nodig mede worden ingezet ter ondersteuning van gemeentelijk beleid." Het provinciale grondbeleid was en is daarmee gericht op de bevordering van ruimtelijke kwaliteit en op het door middel van investeringen in de grond leveren van een wezenlijke bijdrage aan de snelle realisering van een project.

Voor het verwezenlijken van provinciale beleidsdoelstellingen in het fysieke domein kan het grondbeleid faciliterend en actief worden ingezet.

Faciliterend grondbeleid
Bij faciliterend grondbeleid wordt de verwezenlijking van onze beleidsdoelstellingen zoveel mogelijk overgelaten aan andere partijen, zoals gemeenten en marktpartijen. Bij faciliterend grondbeleid is dus geen sprake van het voeren van eigen grondexploitaties, al dan niet samen met gemeenten.

Bij faciliterend grondbeleid hoeft er minder te worden geïnvesteerd en is er dus minder risico.

Actief grondbeleid
Als wij als private partij, alleen of in samenwerkingsverband met één of meerdere gemeenten, zelf grond aankopen om op die grond de gewenste bestemming te realiseren, is er sprake van actief grondbeleid.
Bij het actieve grondbeleid zijn er verschillende categorieën, zoals taakgebonden verwervingen, anticiperende, strategische en exploiterende aankopen te onderscheiden. De categorieën staan in oplopende volgorde qua activiteit en risico.

Bij taakgebonden verwervingen vindt grondaankoop plaats als de noodzaak zich voordoet, bijvoorbeeld in het kader van de aanleg of verbetering van wegen of bij de realisatie van kunstwerken zoals bijvoorbeeld ecoducten en bruggen. Ook is er sprake van taakgebonden (anticiperende) grondaankopen als de provincie gronden aankoopt met een oorspronkelijk agrarische bestemming die na aankoop een nieuwe functie, bijvoorbeeld recreatie, krijgen. Hierbij zijn de risico's beperkt tot die risico's die gepaard gaan met de normale bedrijfsvoering. De aankopen zijn functioneel voor de aanleg van een weggedeelte of ecoduct of de realisatie van nieuwe recreatiegebieden. Eventuele restpercelen worden weer verkocht.

Bij de strategische grondaankopen zijn de risico's groter. Bij de provincie betreft het de aankoop van zogenaamde ruilgronden. Ruilgronden zijn gronden met een strategische ligging, die in de toekomst mogelijk kunnen worden geruild. Het risico bestaat hierbij dat ruil niet of veel later dan gedacht plaats kan vinden en de waarde van de grond tussentijds daalt. Ook is er in dat geval langer sprake van een vermogensbeslag.

Er is sprake van exploiterende aankopen, of grondexploitatie, als de provincie alleen of samen met gemeenten of andere partijen gronden aankoopt, zorg draagt voor het bouw- en woonrijp maken en vervolgens de grond uitgeeft aan bijvoorbeeld een aannemingsbedrijf. Zoals uit de crisis op de woningmarkt is gebleken, zijn de risico's op verlies hierbij veel groter, aangezien ook de investeringen veel groter zijn en deze verminderd kunnen worden terugverdiend of zelfs geheel verloren kunnen gaan, als de woningmarkt stagneert.

Hierna wordt ingegaan op het actieve grondbeleid binnen de provincie Utrecht, op de in 2014 verwachte ontwikkelingen en op de mogelijke risico's en genomen beheersingsmaatregelen.

Taakgebonden grondbeleid

Actief grondbeleid binnen de provincie Utrecht: Grondverwerving voor aanleg en verbetering van infrastructuur

De aankopen zijn functioneel voor de aanleg en reconstructie van de provinciale wegen, met bijkomende werken. Alleen eventuele restpercelen worden weer verkocht. De grondverwerving start niet eerder dan nadat wij een uitvoeringsbesluit hebben genomen en er projectkrediet beschikbaar is. Projectgebonden grondaankopen vinden plaats op basis van volledige schadeloosstelling en conform de onteigeningswet. Grondaankopen die van belang zijn voor de realisatie van een project, maar die niet vallen binnen de kaders van het uitvoeringsbesluit, worden apart ter goedkeuring aan ons voorgelegd. In die gevallen waar het niet lukt om met de grondeigenaren overeenstemming te krijgen in het minnelijk traject, maken wij gebruik van de mogelijkheid om het instrument van onteigening in te zetten. In 2014 ligt het accent bij de grondverwerving op Rijnbrug Rhenen, fietsbrug Nigtevecht, N226 Amersfoort-Leusden, vrij liggend fietspad N204 en diverse kleinere projecten. Eén en ander verloopt via de bestemmingsreserve Grote Wegenwerken, die is bestemd voor de uitvoering van het Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht 2004-2020 (SMPU). Voor een nadere toelichting op het SMPU, het UMP en de voornemens voor 2014 wordt verwezen naar de bijlage Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan 2014-2017.

Schaderegelingen voortvloeiend uit taakgebonden grondbeleid

Vergoeding van planschade, als gevolg van een ruimtelijke maatregel ten behoeve van de realisering van provinciale infrastructuur, worden behandeld, vastgesteld en uitgekeerd op grond van art. 6.1 Wro, volgens de ter plekke geldende gemeentelijke verordening, dan wel volgens de Planschadeverordening provincie Utrecht 2011.
Een verzoek om Nadeelcompensatie wordt behandeld, vastgesteld en uitgekeerd op basis van de Richtlijn nadeelcompensatie verkeer en vervoersvoorzieningen provincie Utrecht 2004.

Financiële risico's bij grondverwerving in het kader van aanleg en verbetering van infrastructuur

De risico's hierbij zijn beperkt tot de risico's die gepaard gaan met de normale bedrijfsvoering.

Grondverwerving in het kader van het programma Agenda Vitaal Platteland

In december 2011 zijn er tussen het Rijk en de provincies nieuwe afspraken gemaakt over realisatie van de ecologische hoofdstructuur (EHS) en decentralisatie van deze taak naar de provincies. Provincies zullen de EHS in hun provincie verkleinen en het Rijk draagt alleen nog bij aan de realisatie van de EHS als daarmee internationale verplichtingen worden gediend, te weten Kader Richtlijn Water (KRW), Natura 2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). In het zogenaamde decentralisatie akkoord natuur is aangegeven dat er landelijk nog 17.000 hectare voor nieuwe natuur wordt verworven en 40.000 hectare wordt ingericht. Hiervoor stelt het Rijk ruilgrond beschikbaar via het zogenaamde grond-voor-grond-principe. Het is de bedoeling dat de provincies gronden in bezit bij Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) die buiten de (herijkte) EHS liggen verkopen en hiermee geld vrijspelen om de hectares nieuwe natuur aan te kopen die bijdragen aan internationale verplichtingen. Op dit moment is een externe commissie bezig nog enkele omissies uit een eerdere verdeling (2012) van de restantopgave te verwerken en wordt een voorstel gemaakt voor het aanwenden van (delen van) het beschikbaar gestelde extra natuurbudget vanuit het zogenaamde Lenteakkoord (2012). Het Rijk heeft hierin de forse bezuinigingen op het natuurbeleid met € 200 mln. teruggedraaid. In het najaar 2013 dient er dan volledig uitsluitsel te zijn over de omvang en financiering van de restanttaakstelling ten aanzien van de EHS.

Vooruitlopend op de discussies met het Rijk is al eerder in 2011 met de gebiedspartners overeenstemming bereikt over het Akkoord van Utrecht. In dit akkoord hebben partijen afspraken gemaakt over een afgeslankte EHS. Er is afgesproken dat nog 1.506 hectare nieuwe natuur verworven zal worden en 3.000 ha ingericht. Momenteel wordt nog verkend hoe verder moet worden gegaan met de nog resterende opgave voor Recreatie om de Stad (RodS). Het Rijk stelt voor afronding van RodS, binnen het grond-voor-grond principe, landelijk 1.200 hectare beschikbaar (dit is grond in bezit van BBL binnen de RodS-begrenzing).
In 2011 en 2012 is er slechts in beperkte mate grond verworven, door de aangekondigde bezuinigingen op de EHS bij het Rijk. In december 2011 heeft u € 20 mln. beschikbaar gesteld voor grondverwerving en inrichting ten behoeve van de EHS. In juni 2012 hebben wij besloten over een korte termijn grondstrategie. Pas als de afspraken tussen de provincies helder zijn, weten we welke middelen beschikbaar zijn vanuit het Rijk en kan een totale grondstrategie voor een langere termijn worden vastgesteld. Tot die tijd zal de korte termijn grondstrategie op onderdelen aangepast worden.

Voortgang grondverwerving in het kader van het programma Agenda Vitaal Platteland

In de zogenaamde Natuurmeting op kaart (NOK) wordt jaarlijks in beeld gebracht hoe groot het BBL-bezit is. In bijgaande tabellen is aangegeven hoe groot het BBL-bezit in de provincie Utrecht was op 1 januari 2012 en op 1 januari 2013 (de laatste cijfers zijn nog in concept).
In de tabellen is te zien dat het totale BBL-bezit binnen de provincie met ca. 200 ha is gestegen. Dat komt vooral doordat er meer ruilgrond is gekocht. Het aantal hectares binnen de EHS begrenzing zijn gedaald van 435 ha in 2012 naar 366 ha in 2013. Dat komt onder andere doordat met de vaststelling van het Akkoord van Utrecht de zoekgebieden EHS grotendeels zijn komen te vervallen. Aankopen die binnen deze zoekgebieden voor EHS zijn gedaan, worden in de NOK 2013 (stand van zaken per 1/1/2013) niet meer gerekend tot gronden binnen de begrenzing van de EHS. Deze vallen nu in de categorie 'buiten begrenzing'.

Globaal beeld BBL bezit in hectaren provincie Utrecht 1 januari 2012 2.158 hectare					
Ten behoeve van ILG 1.892 hectare				Inzet BBL-bezit ten behoeve van derden	
Binnen begrenzing		Buiten begrenzing		Marickenland	54
				Voorfinanciering	
RodS	167			Revolverend Fonds	212
EHS	435				
NURG	20				
Totaal	622		1.270		266

Globaal beeld BBL bezit in hectaren provincie Utrecht 1 januari 2013 2.361 hectare				
Ten behoeve van ILG 1.892 hectare			Inzet BBL-bezit ten behoeve van derden	
Binnen begrenzing		Buiten begrenzing	Marickenland	54
			Voorfinanciering	
RodS	170	0	Revolverend Fonds	293
EHS (excl. Bufferzones)	64	1.254		
EHS Bufferzones	302	204		
NURG	20	0		
Totaal	556	1.458		347

Financiële risico's bij grondverwerving in het kader van het programma Agenda Vitaal Platteland

Het financiële risico bij grondverwerving voor de inrichting van het landelijk gebied is over het algemeen beperkt, omdat grond relatief waardevast is. Zo uitte het effect van de financiële crisis zich de afgelopen jaren bijvoorbeeld vooral in een daling in de huizenprijzen en veel minder in de grondprijzen. Grondverwerving wordt hierbij met name gedaan voor het realiseren van nieuwe natuur en RodS.

Veel gemeenten hebben de laatste tijd moeten afschrijven op hun grondbezit en onroerende zaken. Bij verwerving ten behoeve van EHS en RodS speelt dit minder, omdat de gronden niet zijn gekocht met het doel winst te behalen door ontwikkeling van rode functies (zoals woningbouw, kantoren). Bij EHS kopen we grond tegen de agrarische waarde (ca. € 40.000/ha) en gaan we die grond omzetten naar natuur, waarna de waarde nog maar ca. 15% van de agrarische waarde is. Hier is sprake van kosten, niet van risico.
Veel gemeenten hebben gronden tegen de bebouwde kom aan gekocht, met het doel hier bijvoorbeeld woningbouw te realiseren. Die gronden zijn dan niet tegen de agrarische waarde gekocht, maar met een plus erop (verwachtingswaarde) omdat men verwachte hier geld te kunnen verdienen door stads- of dorpsuitbreiding. Veel nieuwbouwprojecten zijn met de financiële crisis uiteindelijk niet doorgegaan, waardoor de gemeenten moeten afschrijven op hun grondbezit.

Een aantal aankopen dat is voorgefinancierd uit het Revolverend Fonds zijn wel meer strategische aankopen, waarbij ook gekeken wordt naar ontwikkelmogelijkheden. Hier wordt dus ook meer risico gelopen dan bij een aankoop ten behoeve van de EHS. Vandaar dat bij de instelling van het Revolverend Fonds een reserve dekking financiële risico's grondbeleid is ingesteld. Hierin is maximaal € 5 mln. beschikbaar. Bij iedere aankoop die wordt voorgefinancierd met middelen uit het Revolverend Fonds wordt een inschatting van het risico op verlies gemaakt door de Dienst Landelijk Gebied. Hierbij wordt het maximaal te leiden verlies vermenigvuldigd met de kans op dit verlies. Het totaal van deze risico-inschattingen mag niet boven de €5 mln. uitkomen. De risico-inschattingen worden jaarlijks herzien. Tot nu toe is nog geen gebruik gemaakt van deze reserve, terwijl er wel middelen zijn teruggestort in het Revolverend Fonds.

De stand van het totale ingeschatte risico is momenteel circa € 2,55 mln. In navolgende tabel zijn deze risico's per aankoop weergegeven.

Reserve dekking financiële risico's grondbeleid: € 5.000.000 (bedragen x € 1)

Aankoop	**Risicobedrag**	
Reserve dekking financiële risico's grondbeleid		***€ 5.000.000***
Laakzone	€ 21.250	
Lopikerwaard - Oude Slootseweg	€ 62.500	
Agrarische grond Linschoterwaard	€ 55.250	
Ruifweg 8, Stoutenbrug	€ 0	
Stal en Hoeve Bunschoten	€ 3.400	
Hollandse Rading G.	€ 77.500	
Ederveen-van G.	€ 4.300	
Cultuurgrond, Abcoude-L.	€ 0	
Van B. Noorderpark	€ 75.000	
RF-GMN, Waverveen Hoofdweg, O.	€ 250.000	
RF-cultuurgrond Eemnes, Stalenhoef	€ 10.000	
Voskuilen M.	€ 1.425.000	
Schupse Bos	€ 273.000	
Leersum Zuid	€ 5.000	
Snelrewaard	€ 15.500	
Hagestein, v.B.-H.	€ 18.000	
Hagestein, H.	€ 1.100	
Overberg, M.	€ 0	
R. Geerkade Wilnis	€ 125.800	
Sleutelgebied Erica	€ 0	
GV aankoop Nieuweweg Noord, nabij Meeuwenkampje	€ 15.750	
HH Soesterberg D.	€ 0	
GV aankoop Leusden Alliantie	€ 112.000	+
Risico's totaal		***€ 2.550.350*** -
Saldo risicofonds		***€ 2.449.650***

Overige grondverwerving: Hart van de Heuvelrug en Vliegbasis Soesterberg

Grondverwerving in het kader van het programma Hart van de Heuvelrug
Het programma Hart van de Heuvelrug is een grootschalig gebiedsontwikkelingsprogramma voor het gebied in de driehoek Soest-Zeist-Amersfoort. Doel van het programma is het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Daarbij staat voorop het aanleggen van twee ecologische corridors. Daarnaast richt het programma zich op ruimtelijke kwaliteitswinst voor wonen, werken, zorg en recreatie. Twee belangrijke uitgangspunten voor de uitvoering van het programma zijn:
- financiële verevening tussen de rode projecten (ontwikkelen woon- en werklocaties) en groene projecten (ontwikkeling natuur en recreatie) en
- de rood-groenbalans (de oppervlakte van nieuwe rode bestemmingen moet ten minste in evenwicht zijn met de oppervlakte nieuwe groene bestemmingen).

Het is een programma van 17 partijen. Het programma kent momenteel circa 25 projecten, gegroepeerd in 4 clusters, Soest I en Zeist I, II en III. Deze zijn in verschillende fasen van uitvoering. Binnen Hart van de Heuvelrug zorgt de projecttrekker voor de voorfinanciering.

Cluster Soest I:
Dit cluster omvat de ontwikkeling van de woningbouwlocatie Apollo-Noord en bedrijventerrein Richelleweg, en de realisering van de oostelijke groene corridor.

Daarbinnen is de provincie trekker van de projecten:

- **Herinrichting oostelijke corridor**: aanleg van het ecoduct Boele Staal over de N237, het inrichten van het gebied Oude Kamp tussen de ecoducten over de A28 en de N237 als aantrekkelijke verbinding voor bos- en heidesoorten.Ten behoeve van de realisatie van het ecoduct Boele Staal en de aangrenzende toelopen moeten nog 2 percelen worden verworven. Het Koninklijk belsuit voor de onteigening van deze 2 percelen is inmiddels afgegeven.
- **Richelleweg**: realiseren bedrijventerrein (gezamenlijk trekkerschap met gemeente Soest). Dit terrein is gesaneerd en bouwrijp gemaakt en inmiddels is de eerste kavel uitgegeven. In 2014 ligt het accent van de activiteiten op acquisitie en beheer.

Clusters Zeist I, II en III:
Cluster Zeist I behelst de 'Zorgpilot': het betreft de projecten van zorgpartijen die onderling zijn gerelateerd en te maken hebben met de vermaatschappelijking van de zorg. De provincie heeft hierin met name een faciliterende rol. Cluster Zeist II betreft de projecten Leeuwenhorst (woningbouw) en Kamp van Zeist (vergroening). Cluster Zeist III bevat het inrichten van de westelijke corridor en de woningbouwlocatie Huis ter Heide West.
De provincie is trekker voor de projecten:

- **Ericaterrein:** verwerving en herinrichting terrein als toeloop voor twee ecoducten. In de afgelopen jaren is hier meer dan 90 % (51 hectare) verworven. Er moeten nog ca. 20 percelen (6 hectare) worden verworven, waarvan 2 ha geen prioriteit heeft voor het functioneren van het sleutelgebied. Voor de overige percelen (4 hectare) is de administratieve onteigeningsprocedure eind 2012 in opgestart.
- **Harlanterrein**: groene herinrichting van een voormalig proefdierstation van TNO. De werkzaamheden zijn gereed, binnenkort kan het project worden afgesloten en kan verrekening plaatsvinden met het Beheerfonds.

Voorts is, met het oog op ontwikkeling in het Kader van het programma Hart van de Heuvelrug, het terrein **Dorrestein** aangekocht door de provincie. Over de invulling en wijze van ontwikkeling moeten in het kader van het programma Hart van de Heuvelrug nog nadere afspraken worden gemaakt.

Beheerfonds
Afgeronde projecten worden verrekend met het beheerfonds. Dit betreft de volgende projecten:

- **Kodakterrein:** sloop van het bedrijventerrein en herinrichting als natuurgebied met recreatief medegebruik afgerond in 2008.
- **Jessurunkamp:** sloop van het militaire kampement en herinrichting als natuurgebied.

Daarnaast is door de provincie het **Ecoduct Beukbergen** gefinancierd**:** aanleg van een ecoduct over de N237. Het ecoduct is in 2009 gerealiseerd.

Voorfinanciering provinciale projecten, incl. beheerfonds

	Real. t/m 2012 excl. rente	2013	2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Totaal-budget excl. rente
Lasten								
Cluster Soest	27.180	4.026	988	6.730	201	6.765	821	46711
Cluster Zeist*	6.174	8.277	3.262	4.447	2.712	427	0	25.299
Totaal lasten	**33.354**	**12.303**	**4.250**	**11.177**	**2.913**	**7.192**	**821**	**72.010**
Baten								
Cluster Soest	241	1.000	5.046	7.722	2.269	3.461	11.502	31.241
Cluster Zeist*	3.889	0	0	5.602	5.650	6.091	0	21.232
Totaal baten	**4.130**	**1.000**	**5.046**	**13.324**	**7.919**	**9.552**	**11.502**	**52.473**
Saldo	**-29.224**	**-11.303**	**796**	**2.147**	**5.006**	**2.360**	**10.681**	**-19.537**

* Betreft cluster Zeist inclusief Dorrestein.

Financiële risico's bij grondverwerving in het kader van Hart van de Heuvelrug/ Mastergrondexploitatie Hart van de Heuvelrug 2013:
De hiervoor genoemde projecten die de provincie trekt maken onderdeel uit van de mastergrondexploitatie Hart van de Heuvelrug. Die omvat het hele programma. Deze mastergrondexploitatie is in 2013 herzien en geeft het volgende beeld:

Hart van de Heuvelrug, totale cash flow in miljoen euro's per 1-1-2013 excl. berekende rente.

	Tm 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 e.v.	Totaal
Lasten	47.140	21.919	17.553	19.271	8.181	12.183	6.189	132.435
Baten	6.539	4.668	12.399	25.814	20.298	28.455	25.049	123.222
Saldo	**-40.601**	**-17.251**	**-5.154**	**6.543**	**12.117**	**16.272**	**18.860**	**-9.213**

Hieruit blijkt een geraamd tekort van € 9,213 mln. nominaal. Bij de Voorjaarsnota 2013 is besloten geen rente meer toe te rekenen aan de provinciale voorfinanciering van het programma. De rentekosten van de voorfinanciering van Hart van de Heuvelrug worden gedekt uit programma 1 (waaronder het Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma) en programma 2 (waaronder programma Agenda Vitaal Platteland). De exacte uitwerking wordt opgenomen in de Voorjaarsnota 2014.

Cluster	Saldo nominaal	
Soest	-9,3 mln.	
Zeist I	nihil	
Zeist II	+ 0,4 mln.	
Zeist III, incl. Dorrestein	-0,4 mln	
TOTAAL	**- 9,3 mln.**	

Het geraamde tekort wordt vooral veroorzaakt door hogere verwervingskosten, vertraging bij rode projecten die moeten zorgen voor inkomsten en daarmee hogere rentelasten, en een afname van te verwachtingen inkomsten bij rode locaties. Eventuele herwaarderingen zijn in de grondexploitatie meegenomen. Door optimalisering van de woningbouwlocaties, waaronder de woonlocatie op de voormalige vliegbasis Soesterberg, kan het tekort met ruim € 10 mln. worden verminderd. Aan deze opties wordt gewerkt. Over optimalisatie van de locatie op de vliegbasis zijn al afspraken gemaakt met de gemeenten Soest en Zeist.

Vanuit onze rol als wegbeheerder voor de N237 hebben wij ons garant gesteld voor de kosten van het realiseren van het ecoduct over de N237, onderdeel van het project oostelijke corridor. Hiervoor is door de provincie Utrecht een voorziening getroffen van € 5,3 mln. Indien door bovenstaande maatregelen het tekort met € 10 mln. kan worden verminderd, zal ook de getroffen voorziening (deels) kunnen vrijvallen.

Jaarlijks wordt een risicoanalyse uitgevoerd voor een vijftal deelexploitaties. Daaruit blijkt dat het risico is afgenomen van € 5,2 mln. naar € 1,6 mln. eind 2012. Het risicoprofiel is als volgt opgebouwd:

Project	Risicoprofiel/buffer 1 januari 2012	Risicoprofiel/buffer 1 januari 2013	Toe-/afname
Oostelijke corridor	0,21 mln.	0,04 mln.	-0,17 mln.
Westelijke corridor	0,03 mln.	0,03 mln.	0 mln.
Huis ter Heide West	1,47 mln.	0,72 mln.	-0,75 mln.
Richelleweg	0,01 mln.	0,34 mln.	+0,33 mln.
Apollo Noord	3,44 mln.	0,47 mln.	-2,97 mln.
TOTAAL	**5,16 mln.**	**1,60 mln.**	**-3,56 mln.**

Dit risico van € 1,6 mln. is niet een risico voor de provincie alleen, maar in beginsel voor het gehele programma. De afspraken binnen het programma over eventuele tekorten zijn tegen de achtergrond van de huidige economische situatie echter ontoereikend. Daarom wordt vanuit het voorzichtigheidsprincipe Hart van de Heuvelrug als onderdeel nog meegenomen in de risicoparagraaf (valt onder "Risico's bij projecten met (voor)financiering uit het eigen vermogen" in de paragraaf Weerstandsvermogen).

De in het kader van de jaarlijkse risicoanalyse gedane aanbevelingen voor een beheerstrategie worden door het Programmabureau Hart van de Heuvelrug geconcretiseerd. Door de risico's nog actiever te beheersen en kansen waar mogelijk te benutten, hopen wij het risicoprofiel sterk te reduceren.

Afsprakenkader verdere samenwerking Hart van de Heuvelrug 2013.
De colleges van Soest, Zeist en de provincie hebben in juni 2013 ingestemd met het Afsprakenkader verdere samenwerking Hart van de Heuvelrug 2013, een belangrijke stap in de richting van nieuwe samenwerkingsafspraken. Nieuwe samenwerkingsafspraken zijn noodzakelijk omdat de Raamovereenkomst uit

2004 binnenkort afloopt, vanwege de huidige stand van zaken van het programma en vanwege veranderde marktomstandigheden.
Het Afsprakenkader bestaat uit een aantal elementen die niet los van elkaar kan worden gezien. Deze behelzen 3 thema's: kosten beperken, optimalisatie van opbrengsten en de samenwerking en aansturing van de rode projecten. Een groot deel van de kostenreductie kan plaatsvinden op de Vliegbasis Soesterberg, en de op de Vliegbasis te ontwikkelen woonwijk wordt betrokken bij de integrale aanpak van de rode projecten,
In het afsprakenkader is opgenomen dat we als provincie geen rente meer in rekening brengen op de voorfinanciering, conform de bij de Voorjaarsnota vastgestelde beleidsregel. Daar staat tegenover dat de dekking van het tekort van 10 mln kan worden gevonden in een kostenreductie op de Vliegbasis, waarbij er sprake is van een door de drie partijen gedeelde verantwoordelijkheid en gedeeld risico.

Grondverwervingen in het kader van Vliegbasis Soesterberg
Midden in het gebied van Hart van de Heuvelrug ligt de voormalige vliegbasis Soesterberg. De herinrichting van dit gebied draagt in belangrijke mate bij aan de programmadoelen. De herinrichting heeft een bijzondere positie binnen het programma omdat het niet valt onder de afspraken zoals deze zijn vastgelegd in de Raamovereenkomst Hart van de Heuvelrug uit 2004, maar ze is wel essentieel voor het behalen van de doelen van het programma.

In 2005 werd duidelijk dat het ministerie van Defensie een aantal van haar terreinen zou gaan afstoten. Provincie Utrecht zag direct de kans om met de aankoop van de basis de natuur in het gebied verder te versterken. Met de herinrichting van de vliegbasis worden het zuidelijk en noordelijk deel van de Heuvelrug weer met elkaar verbonden. De Ecologische Hoofdstructuur krijgt hiermee in de provincie Utrecht verder vorm. De provincie heeft het gebied in 2009 aangekocht voor € 8,0 mln. Bij het uitvoeren van de herinrichting van de vliegbasis werken wij samen met de gemeenten Soest en Zeist. Gedrieën zijn wij verantwoordelijk voor het kunnen beschikken over bijvoorbeeld RO-instrumentarium, vergunningen en financiële middelen om het vastgestelde ruimtelijke plan te kunnen uitvoeren. De wijze van samenwerking, de verdeling van de verantwoordelijkheden en dergelijke zijn vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst uitvoeringsorganisatie Herinrichting Vliegbasis Soesterberg. Hierin is vastgelegd dat de drie deelnemende partijen ieder voor een gelijk deel verantwoordelijk zijn voor de kosten gemoeid met de deelgrondexploitatie van de eerste fase (geraamd op € 6 mln. exclusief rente per deelnemende partij). De eerste fase betreffen de kosten die gemaakt worden voordat het bestemmingsplan onherroepelijk wordt. De provincie neemt de voorfinanciering op zich van deze deelgrondexploitatie.

Huidige situatie en vooruitblik
Na een uitspraak van de raad van State op 19 juni 2013 is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. Dit maakt de verdere herinrichting, inclusief de realisatie van de woonwijk mogelijk. Hiervoor wordt een stedenbouwkundig plan opgesteld. De voorfinanciering van 18 mln door de provincie Utrecht (2009) voor het aankopen en het uitvoeren van een eerste aantal werkzaamheden voor de herinrichting van de Vliegbasis Soesterberg is in 2013 uitgegeven. Met deze 18 mln is dan meer gedaan dan oorspronkelijk gepland en de Vliegbasis is bijna gereed voor openstelling eind 2014. Afgesproken is om het gebied minimaal en zo zuinig mogelijk op te leveren: veilig voor het publiek incl. een aantal basisvoorzieningen om het gebied te gebruiken en afspraken uit overeenkomsten met de regiopartijen na te komen. Hiervoor zal nog extra voorfinanciering benodigd zijn, maar daarvan is nu nog geen exacte raming te geven. Met onze partners in het project Vliegbasis Soesterberg moeten nog afspraken gemaakt worden over deze voorfinanciering. Overige werkzaamheden zullen pas worden uitgevoerd als er inkomsten zijn uit de ontwikkeling van woningbouw.
Naar verwachting is er begin 2014 een gedetailleerde grondexploitatie beschikbaar.

Voor-financiering 1e fase	**Real. t/m 2012 excl. rente**	**2013**	**2014**	**Totaal excl. rente**
Lasten	13.964	3.622	P.M.	17.586
Baten	0	0	0	0
Saldo	**-13.964**	**-3.622**	**P.M.**	**-17.586**

Financiële risico's bij grondverwerving in het kader van vliegbasis Soesterberg:
De uiteindelijke dekking van de kosten van het tijdelijk beheer, de benodigde werkzaamheden en de in het Afsprakenkader verdere samenwerking Hart van de Heuvelrug opgenomen taakstelling van 10 miljoen euro komt uit de opbrengsten van de herinrichting (woningbouw). Mochten de opbrengsten deze kostenposten niet geheel dekken, dan worden Soest, Zeist en de provincie op hun garantie aangesproken. De drie partijen staan garant voor een risico van maximaal € 6 miljoen en 3,3 miljoen (1/3 van de 10 miljoen uit het afsprakenkader) elk. De provincie zorgt voor de voorfinanciering.
De uitvoering van de sloop van de opstallen, van het weghalen van een deel van de verhardingen (ca. 60%) en van de bodemsanering valt binnen de raming van de 18 miljoen.

5.7 Provinciale belastingen en heffingen

Een deel van onze inkomsten bestaat uit provinciale belastingen en lokale heffingen. Daarvan is de belangrijkste inkomstenbron de opcenten op de Motorrijtuigenbelasting: in 2013 bedraagt deze circa € 106 mln.

De provinciale heffingen die wij in de loop der jaren hebben ingesteld moeten in principe kostendekkend zijn.
Wij kennen de volgende heffingen:

- precariobelasting en leges: circa € 259.000 per jaar;
- ontgrondingenheffing: circa € 32.000 per jaar;
- grondwaterheffing: circa € 1.160.000 per jaar.

Opcenten motorrijtuigenbelasting
De Verordening op de heffing van opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting provincie Utrecht, zoals door uw Staten vastgesteld op 27 juni 2011, vormt de grondslag voor het heffen van opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. Deze verordening wordt indien nodig periodiek aangepast aan de hand van actuele ontwikkelingen.

Wij baseren ons op de meest recente gegevens van de Belastingdienst ten aanzien van aantallen en gewichtsklassen van motorrijtuigen in de provincie Utrecht. Beide factoren zijn mede bepalend voor de hoogte van de provinciale inkomsten uit opcenten MRB.

Hierna een vergelijking van de oude en de nieuwe stand en wat dat betekent voor de provincie Utrecht.

Opbrengst Motorrijtuigenbelasting	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Stand (primitieve) Begroting 2013	107.300	107.800	108.300	108.700	109.200
Stand Voorjaarsnota 2013	107.000	114.282	116.172	116.572	117.072
Stand Najaarsrapportage 2013	106.000	114.282	116.172	116.572	117.072
Verschil	**-1.000**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting:
Op basis van het overzicht van de opcenten tot en met mei 2013 van de Belastingdienst blijkt dat de opcenten tegenvallen. Vooralsnog gaan wij er van uit dat dit een incidentele tegenvaller is. Zodra wij meer gegevens / onderbouwing van de belastingdienst hebben ontvangen kan een meer nauwkeurige prognose worden gedaan.

Rekening houdend met de economische situatie en onzekerheden, gaan wij voor latere jaren uit van een gematigde jaarlijkse groei van 0,5%.

Het aantal opcenten bedraagt sinds 2008 en voor 2014 eveneens 72,6.
De provincie Utrecht heft vergeleken met de andere provincies weinig opcenten. De absolute lasten van de Utrechtse autobezitter zijn vergeleken met de andere provincies laag.

Precariobelasting en leges
De precariobelasting en leges vinden hun grondslag in de Precariobelasting- en legesverordening provincie Utrecht 2012.

De artikelen 1 en 2 van deze verordening zeggen over precariobelasting:

- Precariobelasting wordt geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde grond van de provincie.
- Precariobelasting wordt geheven van degene van wie, dan wel ten behoeve van wie voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde grond van de provincie worden aangetroffen.

In genoemde artikelen wordt het volgende gezegd over de leges:

- Onder de naam “leges” worden rechten geheven ter zake van het genot van door of vanwege het provinciebestuur verstrekte diensten als bedoeld in deze verordening en de bijbehorende tarieventabel.
- Leges worden geheven van de aanvrager of verzoeker van de dienst, dan wel degene te wiens behoeve de dienst wordt verstrekt.

Het uitgangspunt van de tarieven is dat deze ten hoogste kostendekkend mogen zijn. De toe te passen tarieven staan in de tarieventabel bij de verordening. Deze tarieven worden doorgaans jaarlijks aangepast voor de loon- en prijsstijging en aan de actualiteit. Echter, voor het jaar 2014 zullen wij wederom aan uw Staten voorstellen om de tarieven niet te verhogen.

De verordening zelf wordt periodiek aangepast aan de actuele ontwikkelingen. De precariobelasting en leges zijn in de Begroting 2014 geraamd voor een totaalbedrag van ruim € 259.000.

Ontgrondingenheffing
De ontgrondingenheffing is een directe belasting waaruit ten hoogste de helft van de provinciale kosten gedekt worden. Het betreft kosten van werkzaamheden voor onderzoek en planning in verband met ontgrondingen en van werkzaamheden, voortvloeiende uit de toepassing van artikel 7b van de Ontgrondingenwet (artikel 2 van de heffingsverordening).

De heffing vindt haar grondslag in de Heffingsverordening ontgrondingen provincie Utrecht 2002, die met ingang van 1 mei 2002 in werking is getreden. Het tarief bedraagt altijd 50% van de kosten. De verordening wordt periodiek aangepast aan de hand van actuele ontwikkelingen.

De opbrengst is jaarlijks sterk wisselend, afhankelijk van de omvang van de ontgrondingen in het betreffende jaar. In de begroting wordt daarom de gemiddelde opbrengst de laatste 5 afgesloten kalenderjaren ten tijde van het verschijnen van deze begroting aangehouden. Deze gemiddelde opbrengst bedraagt € 32.000.

Grondwaterheffing
Onder de naam grondwaterheffing is een heffing voor het onttrekken van grondwater ingesteld als bedoeld in artikel 7.7 van de Waterwet. De heffing vindt haar grondslag in de Grondwaterheffingsverordening provincie Utrecht 2012. Deze verordening wordt periodiek aangepast aan de hand van actuele ontwikkelingen.
De opbrengst van de grondwaterheffing is in 2014 geraamd op € 1.160.000

Kwijtscheldingsbeleid
Ten aanzien van de provinciale heffingen is geen kwijtscheldingsbeleid ontwikkeld.

Belastingen en heffingen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Motorrijtuigenbelasting	107.596	106.000	114.282	116.172	116.572	117.072
Precario en leges	553	259	259	259	257	257
Ontgrondingenheffing	13	32	32	32	32	32
Grondwaterheffing	1.133	1.160	1.160	1.160	1.160	1.160
TOTAAL	**109.295**	**107.451**	**115.733**	**117.623**	**118.021**	**118.521**

Bijlagen

HET COLLEGE VAN GEDEPUTEERDE STATEN		
GS-LID	**PARTIJ**	**PORTEFEUILLE**
De heer W.I.I. van Beek *Commissaris v.d. Koning*	VVD	• Algemeen bestuur en coördinatie • Openbare orde en veiligheid
Dhr. J.W.R. van Lunteren	VVD	• Mobiliteit • Economie • Financiën • Personeel en Organisatie
Dhr. drs. R.W. Krol	CDA	• Ruimtelijke ontwikkeling • Gebiedsprojecten • Landelijk gebied • Natuur • Huisvesting provinciehuis
Dhr. drs. R.E. de Vries	D66	• Wonen en Binnenstedelijke vernieuwing • Milieu en Handhaving • Bodem en Water • Recreatie • Europa • ICT
Mw. Pennarts-Pouw	GroenLinks	• Jeugdzorg • Cultuurhistorisch Erfgoed • Bibliotheken, Cultuureducatie en Festivals • Bestuurlijke organisatie • Communicatie en Strategie • Transitie Welzijn en Sport
Dhr. H. Goedhart		• Secretaris

BALANS 2012 TOT EN MET 2017

bedragen x € 1.000,-

OMSCHRIJVING	Balans 31-12-12	mutaties 2013 vermeer-dering	mutaties 2013 Vermin-dering	Balans 31-12-13	mutaties 2014 vermeer-dering	mutaties 2014 Vermin-dering	Balans 31-12-14	mutaties 2015 vermeer-dering	mutaties 2015 Vermin-dering	Balans 31-12-15	mutaties 2016 vermeer-dering	mutaties 2016 Vermin-dering	Balans 31-12-16	mutaties 2017 vermeer-dering	mutaties 2017 Vermin-dering	Balans 31-12-17
ACTIVA																
Immateriële vaste activa	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kstn verbonden aan sluiten geldleningen / saldo (dis-)agio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	**116.171**	**6.227**	**5.382**	**117.013**	**456**	**5.700**	**111.769**	**1.720**	**5.530**	**107.959**	**556**	**5.254**	**103.261**	**0**	**4.959**	**98.302**
Investeringen met een economisch nut	115.161	6.227	5.304	116.081	456	5.622	110.915	1.720	5.452	107.183	556	5.176	102.563	0	4.881	97.682
Investeringen met maatschappelijk nut	1.010	0	78	932	0	78	854	0	78	776	0	78	698	0	78	620
Financiële vaste activa	**176.004**	**1.733**	**25.968**	**151.769**	**1.455**	**56.785**	**96.439**	**1.017**	**56.314**	**41.142**	**35**	**35.935**	**5.242**	**0**	**0**	**5.242**
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	80	0	0	80	0	0	80	0	0	80	0	0	80	0	0	80
Overige langlopende leningen	5.936	35	35	5.936	135	35	6.036	135	35	6.136	35	35	6.136	0	0	6.136
Overige uitzettingen rentetypische looptijd 1 jr of langer	169.972	1.698	25.917	145.753	1.320	56.750	90.323	882	56.279	34.926	0	35.900	-974	0	0	-974
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	16	0	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vlottende activa	**438.273**	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
TOTAAL ACTIVA	**730.447**	**7.960**	**31.350**	**268.782**	**1.911**	**62.485**	**208.208**	**2.737**	**61.844**	**149.101**	**591**	**41.189**	**108.503**	**0**	**4.959**	**103.544**
PASSIVA																
Eigen Vermogen	**439.655**	**132.227**	**149.138**	**422.744**	**51.708**	**79.753**	**394.699**	**48.128**	**76.118**	**366.709**	**48.101**	**39.998**	**374.812**	**48.113**	**41.577**	**381.348**
Algemene reserve	**71.318**	**9.710**	**32.237**	**48.791**	**751**	**269**	**49.273**	**300**	**0**	**49.573**	**0**	**0**	**49.573**	**0**	**0**	**49.573**
Bestemmingsreserves	**359.978**	**122.517**	**108.542**	**373.953**	**50.957**	**79.484**	**345.426**	**47.828**	**76.118**	**317.136**	**48.101**	**39.998**	**325.239**	**48.113**	**41.577**	**331.775**
Saldo Programmarekening	**8.359**		**8.359**	**0**			**0**			**0**			**0**			**0**
Totaal Voorzieningen	**38.938**	**10.915**	**9.249**	**40.604**	**12.457**	**9.810**	**43.251**	**13.101**	**11.204**	**45.148**	**13.108**	**10.525**	**47.731**	**13.111**	**12.717**	**48.125**
Vaste schulden rentetypische looptijd > 1 jr.	**7.500**	**0**	**0**	**7.500**	**0**	**3.750**	**3.750**	**0**	**0**	**3.750**	**0**	**0**	**3.750**	**0**	**3.750**	**0**
Te verwerven aandelen OMU	7.500	0	0	7.500	0	3.750	3.750	0	0	3.750	0	0	3.750	0	3.750	0
Vlottende passiva	**244.353**	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
TOTAAL PASSIVA	**730.446**	**143.142**	**158.387**	**470.848**	**64.165**	**93.313**	**441.700**	**61.229**	**87.322**	**415.607**	**61.209**	**50.523**	**426.293**	**61.224**	**58.044**	**429.473**
Financieringsoverschot	**-1**	**135.182**	**127.037**	**202.066**	**62.254**	**30.828**	**233.492**	**58.492**	**25.478**	**266.506**	**60.618**	**9.334**	**317.790**	**61.224**	**53.085**	**325.929**

STAAT VAN VASTE ACTIVA 2012

Omschrijving	Aansch.waarde 1-1-2012	Investeringen 2012	Desinves-teringen 2012	Geheel afgeboekt 2012	Aansch.waarde 31-12-2012 (1+2-3-4)	Afgeschreven tot en met 2011	Extra / geheel Afschrijving 2012	Boekwaarde 1-1-2012 (1-6-8)	Afschrijving 2012	Boekwaarde 31-12-2012 (5-6-8-10+7)
	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11
A. Immateriele Vaste Activa										
Kst. sluiten geldleningen, agio en disagio										
(Dis)agio obligaties	1.733			2.349	-616	1.873		-140	-57	-83
TOTAAL IMMATERIELE ACTIVA	**1.733**	**0**	**0**	**2.349**	**-616**	**1.873**	**0**	**-140**	**-57**	**-83**
B. Materiële Vaste Activa										
Investeringen met economisch nut										
a. bedrijfsgebouwen										
Provinciehuis Rijnsweerd (50 j. t/m 2035)	32.822		32.822		0	16.927		15.895	654	0
Huisvesting Archimedeslaan(Eureka)	98.327	10.956			109.283	107		98.220	3485	105.691
Renovatie Paushuize	2.690				2.690	85		2.605	90	2.515
Steunpunt Huis ter Heide (30 j. t/m 2042)	3.292				3.292	637		2.655	110	2.545
Bedrijfsgebouw Veenweide (30 j. t/m 2034)	3.089				3.089	724		2.365	103	2.262
Benzineverkooppunt	221				221	15		206	7	199
Subtotaal	140.440	10.956	32.822	0	118.575	18.495	0	121.945	4448	113.213
b. Overige materiële vaste activa										
Automatisering algemeen	591	1.705		143	2.154	154		437	195	1.948
Subtotaal	591	1.705	0	143	2.154	154	0	437	195	1.948
Subtotaal Invest. met economisch nut	**141.031**	**12.661**	**32.822**	**143**	**120.729**	**18.649**	**0**	**122.382**	**4643**	**115161**
Investeringen met maatschappelijk nut										
c. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken										
Baggerwerk Oude Rijn (t/m 2025)	10				10	3		7	0	6
Eem afwatering (25 j. t/m 2021)	1.941				1.941	860		1.082	78	1.003
Beschoeiing Eem (30 j. t/m 2045)	0				0	0		0	0	0
Afstandsbediening Eem-bruggen (t/m 2011)	0				0	0		0	0	0
Subtotaal invest. met maatschappelijk nut	**1.950**	**0**	**0**	**0**	**1.950**	**863**	**0**	**1.089**	**78**	**1.010**
TOTAAL MATERIELE ACTIVA	**142.982**	**12.661**	**32.822**	**143**	**122.679**	**19.512**	**0**	**123.470**	**4.721**	**116.170**
B. Financiële Vaste Activa										
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar.										
Obligaties	33.500		5.500		28.000	0		33.500		28.000
Garantieproducten	201.452	3.171	36.568		168.055	0		201.452		168.055
Subtotaal	**234.952**	**3.171**	**42.068**	**0**	**196.055**	**0**	**0**	**234.952**	**0**	**196.055**
Overige langlopende leningen										
Leningen u/g waterschappen	0				0	0		0		0
Lening u/g Statenjacht	333				333	0		333		333
Lening GNG net	100				100	0		100		100
Lening OrangeGas Ned. BV	70				70	0		70		70
Lening Shell Serva	0				0	0		0		0
Lening Aardgasvulpunt Harmelen/CNG Net	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Utrecht / Lage Weide	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Amersfoort Stuwdam	100				100	0		100		100
Aardgasvulp.autober.De Rooij	0	100			100	0		0		100
Startersfonds	5.000				5.000	0		5.000		5.000
Leningen Fietsplan	48	23	37		33	0		48		33
Subtotaal	**5.850**	**123**	**37**	**0**	**5.936**	**0**	**0**	**5.850**	**0**	**5.936**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen										
Aandelen Hydron (WMN)	48				48	0		48		48
Aandelen NWB	7				7	0		7		7
Aandelen BNG	28				28	3		25		25
Subtotaal	**84**	**0**	**0**	**0**	**84**	**3**	**0**	**80**	**0**	**80**
Bijdrage aan activa van derden										
Verzwaring Rijn- en Lekdijken (t/m 2011)	3			3	0	3		0	0	0
Verbeter. waterhuish.Lopikerwaard (t/m 2013)	237			80	157	197		39	24	16
Subtotaal	**240**	**0**	**0**	**83**	**157**	**200**	**0**	**40**	**24**	**16**
TOTAAL FINANCIELE ACTIVA	**241.126**	**3.294**	**42.105**	**83**	**202.232**	**204**	**0**	**240.922**	**24**	**202.087**
TOTAAL VASTE ACTIVA	**385.840**	**15.955**	**74.926**	**2.576**	**324.294**	**21.588**	**0**	**364.252**	**4.688**	**318.174**

STAAT VAN VASTE ACTIVA 2013

Omschrijving	Aansch.waarde 1-1-2013	investeringen 2013	Desinves-teringen 2013	Geheel afgeschreven 2013	Aansch.waarde 31-12-2013 (1+2-3-4)	Afgeschreven tot en met 2012	Extra Afschrijving 2013	Boekwaarde 1-1-2013 (1-6-8)	Afschrijving 2013	Boekwaarde 31-12-2013 (5-6-8-10+7)
	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11
A. Immateriele Vaste Activa										
Kst. sluiten geldleningen, agio en disagio										
(Dis)agio obligaties	-616				-616	-533		-83	-83	0
TOTAAL IMMATERIELE ACTIVA	**-616**	**0**	**0**	**0**	**-616**	**-533**	**0**	**-83**	**-83**	**0**
B. Materiële Vaste Activa										
Investeringen met economisch nut										
a. bedrijfsgebouwen										
Provinciehuis Rijnsweerd (50 j. t/m 2035)	0				0			0	0	0
Huisvesting Archimedeslaan	109.283	6.227			115.510	3.592		105.691	4.303	107.615
Renovatie Paushuize	2.690				2.690	175		2.515	90	2.425
Steunpunt Huis ter Heide (30 j. t/m 2042)	3.292				3.292	748		2.544	113	2.431
Bedrijfsgebouw Veenweide (30 j. t/m 2034)	3.089				3.089	827		2.262	103	2.159
Benzineverkooppunt	221			0	221	22		199	7	192
Subtotaal	118.575	6.227	0	0	124.802	5.364	0	113.211	4616	114.822
b. Overige materiële vaste activa										
Automatisering algemeen	2.154			158	1.995	206		1.948	688	1.259
Subtotaal	2.154	0	0	158	1.995	206	0	1.948	688	1.259
Subtotaal Invest. met economisch nut	**120.729**	**6.227**	**0**	**158**	**126.797**	**5.569**	**0**	**115.159**	**5304**	**116.081**
Investeringen met maatschappelijk nut										
c. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken										
Baggerwerk Oude Rijn (t/m 2025)	10				10	4		6	0	6
Eem afwatering (25 j. t/m 2021)	1.941				1.941	937		1.003	78	926
Beschoeiing Eem (30 j. t/m 2045)	0	0			0	0		0	0	0
Afstandsbediening Eem-bruggen (t/m 2011)	0			0	0	0		0	0	0
Subtotaal invest. Met maatschappelijk nut	**1.950**	**0**	**0**	**0**	**1.950**	**941**	**0**	**1.010**	**78**	**932**
TOTAAL MATERIELE ACTIVA	**122.679**	**6.227**	**0**	**158**	**128.747**	**6.510**	**0**	**116.168**	**5.382**	**117.013**
B. Financiële Vaste Activa										
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar.										
Obligaties	28.000		6.000		22.000	0		28.000		22.000
Garantieproducten	168.055	1.698	20.000		149.753	0		168.055		149.753
Subtotaal	**196.055**	**1.698**	**26.000**	**0**	**171.753**	**0**	**0**	**196.055**	**0**	**171.753**
Overige langlopende leningen										
Leningen u/g waterschappen	0				0	0		0		0
Lening u/g Statenjacht	333				333	0		333		333
Lening GNG net	100				100	0		100		100
Lening OrangeGas Ned. BV	70				70	0		70		70
Lening Shell Serva	0				0	0		0		0
Lening Aardgasvulpunt Harmelen/CNG Net	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Utrecht / Lage Weide	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Amersfoort Stuwdam	100				100	0		100		100
Aardgasvulp.autober.De Rooij	100				100	0		100		100
Startersfonds	5.000				5.000	0		5.000		5.000
Leningen Fietsplan	33	35	35		33	0		33		33
Subtotaal	**5.936**	**35**	**35**	**0**	**5.936**	**0**	**0**	**5.936**	**0**	**5.936**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen										
Aandelen Hydron (WMN)	48				48	0		48		48
Aandelen NWB	7				7	0		7		7
Aandelen BNG	28				28	3		25		25
Subtotaal	**84**	**0**	**0**	**0**	**84**	**3**	**0**	**80**	**0**	**80**
Bijdrage aan activa van derden										
Verzwaring Rijn- en Lekdijken (t/m 2011)	0			0	0	0		0	0	0
Verbeter. waterhuish.Lopikerwaard (t/m 2013)	157			80	77	141		16	16	0
Subtotaal	**157**	**0**	**0**	**80**	**77**	**141**	**0**	**16**	**16**	**0**
TOTAAL FINANCIELE ACTIVA	**202.232**	**1.733**	**26.035**	**80**	**177.850**	**144**	**0**	**202.087**	**16**	**177.770**
TOTAAL VASTE ACTIVA	**324.294**	**7.960**	**26.035**	**238**	**305.980**	**6.121**	**0**	**318.172**	**5.315**	**294.782**

STAAT VAN VASTE ACTIVA 2014

Omschrijving	Aansch.waarde 1-1-2014	Investeringen 2014	Desinves-teringen 2014	Geheel afgeschreven 2014	Aansch.waarde 31-12-2014 (1+2-3-4)	Afgeschreven tot en met 2013	Extra Afschrijving 2014	Boekwaarde 1-1-2014 (1-6-8)	Afschrijving 2014	Boekwaarde 31-12-2014 (5-6-8-10+7)
	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11
A. Immateriele Vaste Activa										
Kst. sluiten geldleningen, agio en disagio										
(Dis)agio obligaties	-616			-616	0	-616		0	0	0
TOTAAL IMMATERIELE ACTIVA	**-616**	**0**	**0**	**-616**	**0**	**-616**	**0**	**0**	**0**	**0**
B. Materiële Vaste Activa										
Investeringen met economisch nut										
a. bedrijfsgebouwen										
Provinciehuis Rijnsweerd (50 j. t/m 2035)	0				0	0		1		0
Huisvesting Archimedeslaan	115.510	456			115.966	7.895		107.615	4.672	103.399
Renovatie Paushuize	2.690				2.690	265		2.426	90	2.335
Steunpunt Huis ter Heide (30 j. t/m 2042)	3.292				3.292	861		2.431	113	2.318
Bedrijfsgebouw Veenweide (30 j. t/m 2034)	3.089				3.089	930		2.159	103	2.056
Benzineverkooppunt	221			0	221	29		192	8	184
Subtotaal	124.802	456	0	0	125.258	9.980	0	114.824	4986	110.292
b. Overige materiële vaste activa										
Automatisering algemeen	1.995			495	1.500	736		1.259	636	623
Subtotaal	1.995	0	0	495	1.500	736	0	1.259	636	623
Subtotaal Invest. met economisch nut	**126.797**	**456**	**0**	**495**	**126.758**	**10.715**	**0**	**116.083**	**5622**	**110.915**
Investeringen met maatschappelijk nut										
c. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken										
Baggerwerk Oude Rijn (t/m 2025)	10				10	4		6	0	6
Eem afwatering (25 j. t/m 2021)	1.941				1.941	1.015		926	78	848
Beschoeiing Eem (30 j. t/m 2045)	0	0			0	0		0	0	0
Afstandsbediening Eem-bruggen (t/m 2011)	0			0	0	0		0	0	0
Subtotaal invest. Met maatschappelijk nut	**1.950**	**0**	**0**	**0**	**1.950**	**1.019**	**0**	**932**	**78**	**854**
TOTAAL MATERIELE ACTIVA	**128.747**	**456**	**0**	**495**	**128.708**	**11.734**	**0**	**117.014**	**5.700**	**111.769**
B. Financiële Vaste Activa										
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar.										
Obligaties	22.000		22.000		0	0		22.000		0
Garantieproducten	149.753	1.320	34.750		116.323	0		149.753		116.323
Subtotaal	**171.753**	**1.320**	**56.750**	**0**	**116.323**	**0**	**0**	**171.753**	**0**	**116.323**
Overige langlopende leningen										
Leningen u/g waterschappen	0				0	0		0		0
Lening u/g Statenjacht	333				333	0		333		333
Lening GNG net	100				100	0		100		100
Lening OrangeGas Ned. BV	70				70	0		70		70
Lening Shell Serva	0				0	0		0		0
Lening Aardgasvulpunt Harmelen/CNG Net	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Utrecht / Lage Weide	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Amersfoort Stuwdam	100				100	0		100		100
Aardgasvulp.autober.De Rooij	100	100			200	0		100		200
Startersfonds	5.000				5.000	0		5.000		5.000
Leningen Fietsplan	33	35	35		33	0		33		33
Subtotaal	**5.936**	**135**	**35**	**0**	**6.036**	**0**	**0**	**5.936**	**0**	**6.036**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen										
Aandelen Hydron (WMN)	48				48	0		48		48
Aandelen NWB	7				7	0		7		7
Aandelen BNG	28				28	3		25		25
Subtotaal	**84**	**0**	**0**	**0**	**84**	**3**	**0**	**80**	**0**	**80**
Bijdrage aan activa van derden										
Verzwaring Rijn- en Lekdijken (t/m 2011)	0				0	0		0	0	0
Verbeter. waterhuish.Lopikerwaard (t/m 2013)	77			77	0	77		0	0	0
Subtotaal	**77**	**0**	**0**	**77**	**0**	**77**	**0**	**0**	**0**	**0**
TOTAAL FINANCIELE ACTIVA	**177.850**	**1.455**	**56.785**	**77**	**122.443**	**80**	**0**	**177.770**	**0**	**122.440**
TOTAAL VASTE ACTIVA	**305.980**	**1.911**	**56.785**	**-44**	**251.150**	**11.198**	**0**	**294.783**	**5.700**	**234.208**

STAAT VAN VASTE ACTIVA 2015

Omschrijving	Aansch.waarde 1-1-2015	Investeringen 2015	Desinves-teringen 2015	Geheel afgeschreven 2015	Aansch.waarde 31-12-2015 (1+2-3-4)	Afgeschreven tot en met 2014	Extra Afschrijving 2015	Boekwaarde 1-1-2015 (1-6-8)	Afschrijving 2015	Boekwaarde 31-12-2015 (5-6-8-10+7)
	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11
A. Immateriele Vaste Activa										
Kst. sluiten geldleningen, agio en disagio										
(Dis)agio obligaties	0				0	0		0	0	0
TOTAAL IMMATERIELE ACTIVA	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
B. Materiële Vaste Activa										
Investeringen met economisch nut										
a. bedrijfsgebouwen										
Provinciehuis Rijnsweerd (50 j. t/m 2035)	0				0	0		0		0
Huisvesting Archimedeslaan	115.966	1.720			117.686	12.568		103.398	4.700	100.418
Renovatie Paushuize	2.690				2.690	354		2.336	90	2.246
Steunpunt Huis ter Heide (30 j. t/m 2042)	3.292				3.292	974		2.318	113	2.205
Bedrijfsgebouw Veenweide (30 j. t/m 2034)	3.089				3.089	1.033		2.056	103	1.953
Benzineverkooppunt	221			0	221	37		184	8	176
Subtotaal	125.258	1.720	0	0	126.978	14.966	0	110.292	5014	106.999
b. Overige materiële vaste activa										
Automatisering algemeen	1.500			1.038	462	877		623	438	185
Subtotaal	1.500	0	0	1.038	462	877	0	623	438	185
Subtotaal Invest. met economisch nut	**126.758**	**1.720**	**0**	**1.038**	**127.440**	**15.842**	**0**	**110.915**	**5452**	**107.183**
Investeringen met maatschappelijk nut										
c. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken										
Baggerwerk Oude Rijn (t/m 2025)	10				10	5		5	0	5
Eem afwatering (25 j. t/m 2021)	1.941				1.941	1.170		771	78	693
Beschoeiing Eem (30 j. t/m 2045)	0	0			0	0		0	0	0
Afstandsbediening Eem-bruggen (t/m 2011)	0			0	0	0		0	0	0
Subtotaal invest. Met maatschappelijk nut	**1.950**	**0**	**0**	**0**	**1.950**	**1.175**	**0**	**776**	**78**	**698**
TOTAAL MATERIELE ACTIVA	**128.708**	**1.720**	**0**	**1.038**	**129.390**	**17.017**	**0**	**111.690**	**5.530**	**107.881**
B. Financiële Vaste Activa										
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar.										
Obligaties	0		0		0	0		0		0
Garantieproducten	116.323	882	56.279		60.926	0		116.323		60.926
Subtotaal	**116.323**	**882**	**56.279**	**0**	**60.926**	**0**	**0**	**116.323**	**0**	**60.926**
Overige langlopende leningen										
Leningen u/g waterschappen	0				0	0		0		0
Lening u/g Statenjacht	333				333	0		333		333
Lening GNG net	100				100	0		100		100
Lening OrangeGas Ned. BV	70				70	0		70		70
Lening Shell Serva	0				0	0		0		0
Lening Aardgasvulpunt Harmelen/CNG Net	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Utrecht / Lage Weide	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Amersfoort Stuwdam	100				100	0		100		100
Aardgasvulp.autober.De Rooij	0	100			100	0		0		100
Startersfonds	5.000				5.000	0		5.000		5.000
Leningen Fietsplan	33	35	35		33	0		33		33
Subtotaal	**5.836**	**135**	**35**	**0**	**5.936**	**0**	**0**	**5.836**	**0**	**5.936**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen										
Aandelen Hydron (WMN)	48				48	0		48		48
Aandelen NWB	7				7	0		7		7
Aandelen BNG	28				28	3		25		25
Subtotaal	**84**	**0**	**0**	**0**	**84**	**3**	**0**	**80**	**0**	**80**
Bijdrage aan activa van derden										
Verzwaring Rijn- en Lekdijken (t/m 2011)	0				0	0		0	0	0
Verbeter. waterhuish.Lopikerwaard (t/m 2014)	0				0	0		0	0	0
Subtotaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
TOTAAL FINANCIELE ACTIVA	**122.243**	**1.017**	**56.314**	**0**	**66.946**	**3**	**0**	**122.240**	**0**	**66.943**
TOTAAL VASTE ACTIVA	**250.950**	**2.737**	**56.314**	**1.038**	**196.335**	**17.020**	**0**	**233.929**	**5.530**	**174.823**

STAAT VAN VASTE ACTIVA 2016

Omschrijving	Aansch.waarde 1-1-2016	Investeringen 2016	Desinves-teringen 2016	Geheel afgeschreven 2016	Aansch.waarde 31-12-2016 (1+2-3-4)	Afgeschreven tot en met 2015	Extra Afschrijving 2016	Boekwaarde 1-1-2016 (1-6-8)	Afschrijving 2016	Boekwaarde 31-12-2016 (5-6-8-10+7)
	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11
A. Immateriele Vaste Activa										
Kst. sluiten geldleningen, agio en disagio										
(Dis)agio obligaties	0				0	0		0	0	0
TOTAAL IMMATERIELE ACTIVA	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
B. Materiële Vaste Activa										
Investeringen met economisch nut										
a. bedrijfsgebouwen										
Provinciehuis Rijnsweerd (50 j. t/m 2035)	0				0	0		0		0
Huisvesting Archimedeslaan	117.686	556			118.242	17.269		100.417	4.770	96.203
Renovatie Paushuize	2.690				2.690	443		2.247	90	2.157
Steunpunt Huis ter Heide (30 j. t/m 2042)	3.292				3.292	1.087		2.205	113	2.092
Bedrijfsgebouw Veenweide (30 j. t/m 2034)	3.089				3.089	1.136		1.953	103	1.850
Benzineverkooppunt	221			0	221	53		168	8	160
Subtotaal	126.978	556	0	0	127.534	19.987	0	106.991	5084	102.463
b. Overige materiële vaste activa										
Automatisering algemeen	462				462	277		185	92	93
Subtotaal	462	0	0	0	462	277	0	185	92	93
Subtotaal Invest. met economisch nut	**127.440**	**556**	**0**	**0**	**127.996**	**20.264**	**0**	**107.175**	**5176**	**102.555**
Investeringen met maatschappelijk nut										
c. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken										
Baggerwerk Oude Rijn (t/m 2025)	10				10	6		4	0	4
Eem afwatering (25 j. t/m 2021)	1.941				1.941	1.325		615	78	537
Beschoeiing Eem (30 j. t/m 2045)	0	0			0	0		0	0	0
Afstandsbediening Eem-bruggen (t/m 2011)	0			0	0	0		0	0	0
Subtotaal invest. Met maatschappelijk nut	**1.950**	**0**	**0**	**0**	**1.950**	**1.331**	**0**	**619**	**78**	**541**
TOTAAL MATERIELE ACTIVA	**129.390**	**556**	**0**	**0**	**129.946**	**21.595**	**0**	**107.794**	**5.254**	**103.097**
B. Financiële Vaste Activa										
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar.										
Obligaties	0		0		0	0		0		0
Garantieproducten	60.926		35.900		25.026	0		60.926		25.026
Subtotaal	**60.926**	**0**	**35.900**	**0**	**25.026**	**0**	**0**	**60.926**	**0**	**25.026**
Overige langlopende leningen										
Leningen u/g waterschappen	0				0	0		0		0
Lening u/g Statenjacht	333				333	0		333		333
Lening GNG net	100				100	0		100		100
Lening OrangeGas Ned. BV	70				70	0		70		70
Lening Shell Serva	0				0	0		0		0
Lening Aardgasvulpunt Harmelen/CNG Net	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Utrecht / Lage Weide	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Amersfoort Stuwdam	100				100	0		100		100
Aardgasvulp.autober.De Rooij	0				0	0		0		0
Startersfonds	5.000				5.000	0		5.000		5.000
Leningen Fietsplan	33	35	35		33	0		33		33
Subtotaal	**5.836**	**35**	**35**	**0**	**5.836**	**0**	**0**	**5.836**	**0**	**5.836**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen										
Aandelen Hydron (WMN)	48				48	0		48		48
Aandelen NWB	7				7	0		7		7
Aandelen BNG	28				28	3		25		25
Subtotaal	**84**	**0**	**0**	**0**	**84**	**3**	**0**	**80**	**0**	**80**
Bijdrage aan activa van derden										
Verzwaring Rijn- en Lekdijken (t/m 2011)	0				0	0		0	0	0
Verbeter. waterhuish.Lopikerwaard (t/m 2015)	0				0	0		0	0	0
Subtotaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
TOTAAL FINANCIELE ACTIVA	**66.846**	**35**	**35.935**	**0**	**30.946**	**3**	**0**	**66.843**	**0**	**30.943**
TOTAAL VASTE ACTIVA	**196.235**	**591**	**35.935**	**0**	**160.891**	**21.598**	**0**	**174.636**	**5.254**	**134.039**

STAAT VAN VASTE ACTIVA 2017

Omschrijving	Aansch.waarde 1-1-2017	Investeringen 2017	Desinves-teringen 2017	Geheel afgeschreven 2017	Aansch.waarde 31-12-2016 (1+2-3-4)	Afgeschreven tot en met 2016	Extra Afschrijving 2017	Boekwaarde 1-1-2017 (1-6-8)	Afschrijving 2017	Boekwaarde 31-12-2017 (5-6-8-10+7)
	1	2	3	4	5	6	8	9	10	11
A. Immateriele Vaste Activa										
Kst. sluiten geldleningen, agio en disagio										
(Dis)agio obligaties	0				0	0		0	0	0
TOTAAL IMMATERIELE ACTIVA	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
B. Materiële Vaste Activa										
Investeringen met economisch nut										
a. bedrijfsgebouwen										
Provinciehuis Rijnsweerd (50 j. t/m 2035)	0				0	0		0		0
Huisvesting Archimedeslaan	118.242				118.242	22.040		96.202	4.474	91.728
Renovatie Paushuize	2.690				2.690	532		2.158	90	2.068
Steunpunt Huis ter Heide (30 j. t/m 2042)	3.292				3.292	1.200		2.092	113	1.979
Bedrijfsgebouw Veenweide (30 j. t/m 2034)	3.089				3.089	1.239		1.850	103	1.747
Benzineverkooppunt	221			0	221	69		152	8	144
Subtotaal	127.534	0	0	0	127.534	25.079	0	102.455	4788	97.667
b. Overige materiële vaste activa										
Automatisering algemeen	462			462	0	369		93	93	0
Subtotaal	462	0	0	462	0	369	0	93	93	0
Subtotaal Invest. met economisch nut	**127.996**	**0**	**0**	**462**	**127.534**	**25.448**	**0**	**102.547**	**4881**	**97.667**
Investeringen met maatschappelijk nut										
c. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken										
Baggerwerk Oude Rijn (t/m 2025)	10				10	6		4	0	3
Eem afwatering (25 j. t/m 2021)	1.941				1.941	1.481		460	78	382
Beschoeiing Eem (30 j. t/m 2045)	0	0			0	0		0	0	0
Afstandsbediening Eem-bruggen (t/m 2011)	0			0	0	0		0	0	0
Subtotaal invest. Met maatschappelijk nut	**1.950**	**0**	**0**	**0**	**1.950**	**1.487**	**0**	**463**	**78**	**385**
TOTAAL MATERIELE ACTIVA	**129.946**	**0**	**0**	**462**	**129.484**	**26.935**	**0**	**103.010**	**4.959**	**98.052**
B. Financiële Vaste Activa										
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar.										
Obligaties	0		0		0	0		0		0
Garantieproducten	25.026				25.026	0		25.026		25.026
Subtotaal	**25.026**	**0**	**0**	**0**	**25.026**	**0**	**0**	**25.026**	**0**	**25.026**
Overige langlopende leningen										
Leningen u/g waterschappen	0				0	0		0		0
Lening u/g Statenjacht	333				333	0		333		333
Lening GNG net	100				100	0		100		100
Lening OrangeGas Ned. BV	70				70	0		70		70
Lening Shell Serva	0				0	0		0		0
Lening Aardgasvulpunt Harmelen/CNG Net	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Utrecht / Lage Weide	100				100	0		100		100
Lening Orange Gas Amersfoort Stuwdam	100				100	0		100		100
Aardgasvulp.autober.De Rooij	0				0	0		0		0
Startersfonds	5.000				5.000	0		5.000		5.000
Leningen Fietsplan	33				33	0		33		33
Subtotaal	**5.836**	**0**	**0**	**0**	**5.836**	**0**	**0**	**5.836**	**0**	**5.836**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen										
Aandelen Hydron (WMN)	48				48	0		48		48
Aandelen NWB	7				7	0		7		7
Aandelen BNG	28				28	3		25		25
Subtotaal	**84**	**0**	**0**	**0**	**84**	**3**	**0**	**80**	**0**	**80**
Bijdrage aan activa van derden										
Verzwaring Rijn- en Lekdijken (t/m 2011)	0				0	0		0	0	0
Verbeter. waterhuish.Lopikerwaard (t/m 2016)	0				0	0		0	0	0
Subtotaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
TOTAAL FINANCIELE ACTIVA	**30.946**	**0**	**0**	**0**	**30.946**	**3**	**0**	**30.943**	**0**	**30.943**
TOTAAL VASTE ACTIVA	**160.891**	**0**	**0**	**462**	**160.429**	**26.938**	**0**	**133.952**	**4.959**	**128.994**

STAAT VAN VERSTREKTE LANGLOPENDE GELDLENINGEN

Geldnemer	Leningen u/g restantbedrag 1-1-2014	Opname in 2014	Reguliere aflossing 2014	Leningen u/g restantbedrag 31-12-2014	Jaar van laatste aflossing	Rente-percentage
						(bedragen x € 1.000)
	0	0		0		
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**		

- In 2011 zijn de laatste langlopende geldleningen afgelost.

STAAT VAN OPGENOMEN LANGLOPENDE GELDLENINGEN

Lening-nummer	Geldgever	Leningen o/g Restantbedrag 1-1-2014	Reguliere aflossing 2014	Vervroegd afgelost 2014	Leningen o/g Restantbedrag 31-12-2014	Jaar van laatste aflossing	Rente-percentage
							(bedragen x € 1.000)
Totaal		**0**	**0**	**0**	**0**		

- In 2012 is de laatste geldlening afgelost.

Staat van gewaarborgde gelden

Bedragen x € 1.000

Geldnemer	Oorspronkelijk bedrag van de lening(en)	Restant lening(en) per 31-12-2013	Restant lening(en) per 31-12-	Waarvan gewaarborgd door Utrecht	Einde waarborging
ZORGSECTOR					
St. De Opbouw (vh. André Stichting)	4.267	692	555	555	2020
Stichting AVEANT	16.375	1.679	1.452	1.452	2026
Bartiméus	3.403	91	0	0	2014
Subtotaal	**24.046**	**2.462**	**2.007**	**2.007**	
OVERIGE SECTOREN					
Nationaal Groenfonds	-	97.204	86.204	6.983	Doorlopend
Provincie-ambtenaren (hypotheken)	-	4.636	4.636	4.636	Aflopend
Stichting Tijdelijk Wonen	850	100	0	0	2014
Stichting Seyster Veste	2.383	2.383	2.383	2.383	2015
Berg & Boschschool Houten	369	369	369	369	2025
S.S.P.O.M.N. (RTV-Utrecht)	5.335	3.794	3.683	3.683	2034
Garantiefonds Energie	2.264	1.777	1.595	1.595	2024
Nationaal Hockeycentrum / SV Kampong	600	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	2024
Staatsbosbeheer	1.500	1.500	1.500	1.500	2028
EYOF	505	505	505	505	2014
Subtotaal	**13.806**	**112.268**	**100.875**	**21.654**	
TOTAAL	**37.852**	**114.730**	**102.882**	**23.661**	

Garantstelling Nationaal Hockey Centrum

Ten behoeve van de bouw van het Nationaal Hockeycentrum is op grond van een aangenomen motie in de statenvergadering van 2 juli 2012 een garantstelling toegezegd aan SV Kampong voor een bedrag van maximaal € 600.000 voor een periode van 10 jaar. Bij de totstandkoming van deze begroting is SV Kampong nog in overleg met haar geldverstrekker en nog niet bekend voor welk bedrag de provincie zich daadwerkelijk garant zal stellen.

STAAT VAN RESERVES

Bedragen x € 1.000

Nr	Omschrijving	Saldo 31-12-2012	Bij	Af	Saldo 31-12-2013	Bij	Af	Saldo 31-12-2014	Bij	Af	Saldo 31-12-2015	Bij	Af	Saldo 31-12-2016	Bij	Af	Saldo 31-12-2017
	ALGEMENE RESERVES																
1	Saldireserve	35.022	9.710	31.837	12.895	751	0	13.646	300	0	13.946	0	0	13.946	0	0	13.946
2	Reserve bedrijfsvoering	669	0	400	269	0	269	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Reserve Weerstandsvermogen	35.627	0	0	35.627	0	0	35.627	0	0	35.627	0	0	35.627	0	0	35.627
	Totaal algemene reserves	**71.318**	**9.710**	**32.237**	**48.791**	**751**	**269**	**49.273**	**300**	**0**	**49.573**	**0**	**0**	**49.573**	**0**	**0**	**49.573**
	BESTEMMINGSRESERVES																
4	Risicoreserve	1.157	0	0	1.157	0	0	1.157	0	0	1.157	0	0	1.157	0	0	1.157
5	Reserve Treasury	1.900	0	0	1.900	0	0	1.900	0	0	1.900	0	0	1.900	0	0	1.900
6	Reserve Rente en afschrijvingen	1.025	0	96	929	0	78	851	0	78	773	0	81	692	0	81	611
7	Reserve Frictiekosten Veranderopgave	5.319	2.750	1.781	6.288	750	1.107	5.931	750	2.486	4.195	750	1.385	3.560	750	1.294	3.016
8	Reserve Stimuleringsfonds	2.459	0	0	2.459	0	0	2.459	0	178	2.281	0	0	2.281	0	0	2.281
9	Reserve Ecoducten	11.506	0	0	11.506	0	0	11.506	0	0	11.506	0	0	11.506	0	0	11.506
10	Reserve Expl.verschillen grondwtrbeh	1.759	1.160	1.160	1.759	1.160	1.160	1.759	1.160	1.160	1.759	1.160	1.160	1.759	1.160	1.160	1.759
11	Reserve Programma landelijk gebied	118.294	40.077	50.150	108.221	7.500	17.500	98.221	7.500	22.500	83.221	7.500	7.500	83.221	7.500	7.500	83.221
12	Reserve projecten	49.722	11.729	25.474	35.977	3.482	15.883	23.576	3.450	7.197	19.829	3.900	300	23.429	3.900	0	27.329
13	Res Coll Particulier Opdrachtgevers.	135	0	134	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1
14	Beheer startersleningen	382	0	200	182	0	0	182	0	0	182	0	0	182	0	0	182
15	Egalisatiereserve Bodemsanering	1.736	1.432	1.432	1.736	1.432	1.432	1.736	0	0	1.736	0	0	1.736	0	0	1.736
16	Res. Won/Binnensted. Ontw.	10.910	2.560	3.466	10.004	0	4.000	6.004	0	3.000	3.004	0	0	3.004	0	0	3.004
17	N.T.V.A. provincie utrecht	228	950	228	950	0	950	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Reserve Huisvesting	28.928	3.508	5.631	26.805	4.082	4.780	26.107	4.349	4.780	25.676	4.402	4.746	25.332	4.408	4.418	25.322
19	Reserve egal.ISV/Bod.sanering	1.177	1.060	1.060	1.177	1.060	1.060	1.177	0	0	1.177	0	0	1.177	0	0	1.177
20	Reserve PUEV	298	961	961	298	961	961	298	0	0	298	0	0	298	0	0	298
21	Reserve Cofinancieringsfonds	12.094	3.841	2.622	13.313	2.498	1.144	14.667	2.498	1.126	16.039	2.266	844	17.461	2.266	644	19.083
22	Investeringsfonds Provinciaal Erfgoe	2.310	0	400	1.910	0	300	1.610	0	300	1.310	0	0	1.310	0	0	1.310
23	Aanvulling ISV Wonen	3.400	1.403	1.403	3.400	1.198	1.198	3.400	451	0	3.851	451	0	4.302	451	0	4.753
24	Reserve Uitv.progr.Woonschepenbeleid	1.003	0	753	250	0	250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Beheer Knelpuntenpot Woningbouwstagn	929	0	192	737	0	0	737	0	0	737	0	0	737	0	0	737
26	Reserve dek fin risico's grondbeleid	5.000	0	0	5.000	0	0	5.000	0	0	5.000	0	0	5.000	0	0	5.000
27	Reserve concessieverlening EEVv	880	0	220	660	0	220	440	0	220	220	0	220	0	0	0	0
28	Reserve Grote wegenwerken	34.033	28.781	7.396	55.418	18.098	14.862	58.654	18.998	20.093	57.559	18.998	16.762	59.795	18.998	849	77.944
29	Reserve Masterplan Soesterberg	13.233	0	100	13.133	0	6.333	6.800	0	6.800	0	0	0	0	0	0	0
30	Reserve VERDER	43.676	22.172	2.200	63.648	8.670	6.000	66.318	8.672	6.000	68.990	8.674	7.000	70.664	8.680	25.631	53.713
31	Reserve Bibliotheekvernieuwing	188	0	0	188	0	0	188	0	0	188	0	0	188	0	0	188
32	Reserve Toeristische ontwikkeling	826	133	261	698	66	266	498	0	200	298	0	0	298	0	0	298
33	Reserve Economische ontwikkeling	1.541	0	724	817	0	0	817	0	0	817	0	0	817	0	0	817
34	Reserve CHS	706	0	300	406	0	0	406	0	0	406	0	0	406	0	0	406
35	Reserve ICT	3.023	0	0	3.023	0	0	3.023	0	0	3.023	0	0	3.023	0	0	3.023
36	Reserve DigiDiv	198	0	198	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal bestemmingsreserves	**359.978**	**122.517**	**108.542**	**373.953**	**50.957**	**79.484**	**345.426**	**47.828**	**76.118**	**317.136**	**48.101**	**39.998**	**325.239**	**48.113**	**41.577**	**331.775**
	Totaal Reserves	**431.296**	**132.227**	**140.779**	**422.744**	**51.708**	**79.753**	**394.699**	**48.128**	**76.118**	**366.709**	**48.101**	**39.998**	**374.812**	**48.113**	**41.577**	**381.348**

STORTINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN RESERVES PER PROGRAMMA

OMSCHRIJVING	2012			2013			2014			2015			2016			2017		
	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
1P1RES0001	**12.311**	**9.653**	**2.658**	**13.313**	**11.474**	**1.839**	**4.348**	**5.198**	**-850**	**3.901**	**3.178**	**723**	**4.351**	**0**	**4.351**	**4.351**	**0**	**4.351**
Res. Westelijke Corridor	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Won/Binnensted. Ontw	10.966	56	**10.910**	2.560	3.466	**-906**	0	4.000	**-4.000**	0	3.000	**-3.000**	0	0	**0**	0	0	**0**
Beheer knelpuntpot woningb.stag.	0	198	**-198**	0	192	**-192**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Beheer startersleningen	0	200	**-200**	0	200	**-200**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Collectief Particulier Opdra	0	187	**-187**	0	134	**-134**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Res.aanv. stads-dorpsvernieuwing	0	355	**-355**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve aanvulling ISV	1.345	1.197	**148**	1.403	1.403	**0**	1.198	1.198	**0**	451	0	**451**	451	0	**451**	451	0	**451**
Reserve Projecten Pr.1	0	347	**-347**	6.850	0	**6.850**	3.150	0	**3.150**	3.450	0	**3.450**	3.900	0	**3.900**	3.900	0	**3.900**
Reserve Structuurfonds Pr. 1	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Coalitieakkoord Pr.1	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve N.T.V.A. Pr.1	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Projecten Pr.3	0	6.802	**-6.802**	2.500	6.079	**-3.579**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Structuurfonds Pr. 3	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Stimuleringsfonds Pr.3	0	311	**-311**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	178	**-178**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Coalitieakkoord Pr.3	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
1P1RES0002	**75.310**	**38.307**	**37.003**	**40.987**	**50.903**	**-9.916**	**7.500**	**18.660**	**-11.160**	**7.500**	**22.500**	**-15.000**	**7.500**	**7.500**	**0**	**7.500**	**7.500**	**0**
Reserve ILG	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Res.Uitv.progr.Woonschepenbeleid	0	178	**-178**	0	753	**-753**	0	250	**-250**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Knelpunten Land.Gebied	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve aankoop natuurterreinen	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Programma landelijk gebied	70.244	37.954	**32.289**	40.077	50.150	**-10.073**	7.500	17.500	**-10.000**	7.500	22.500	**-15.000**	7.500	7.500	**0**	7.500	7.500	**0**
Res. Fort Buursteeg	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Res. Ecoducten	5.066	0	**5.066**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Res. Aank.Natuurterreinen	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Res. Reconstructiewet	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Projecten Pr.2	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Structuurfonds Pr. 2	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Stimuleringsfonds Pr.2	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Coalitieakkoord Pr.2	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Risicoreserve Pr.2	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve N.T.V.A. Pr.2	0	175	**-175**	910	0	**910**	0	910	**-910**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve dek fin risico's grondbeleid	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
1P1RES0003	**4.694**	**10.081**	**-5.387**	**5.013**	**8.741**	**-3.728**	**4.613**	**6.819**	**-2.206**	**1.160**	**2.915**	**-1.755**	**1.160**	**1.380**	**-220**	**1.160**	**1.160**	**0**
Res. concessieverlening OV	0	220	**-220**	0	220	**-220**	0	220	**-220**	0	220	**-220**	0	220	**-220**	0	0	**0**
Res.exploitatieversch.grondwaterbeh	1.133	852	**281**	1.160	1.160	**0**	1.160	1.160	**0**	1.160	1.160	**0**	1.160	1.160	**0**	1.160	1.160	**0**
Reserve Projecten Pr.4	144	5.699	**-5.555**	400	1.560	**-1.160**	0	1.986	**-1.986**	0	1.535	**-1.535**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Stimuleringsfonds Pr.4	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Coalitieakkoord Pr.4	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve N.T.V.A. Pr.4	0	98	**-98**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Egelasatiereserve Bodemsanering	1.396	820	**576**	1.432	1.432	**0**	1.432	1.432	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Egalisatieres.ISV bodemsanering	1.060	91	**969**	1.060	1.060	**0**	1.060	1.060	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve PUEV	961	663	**298**	961	961	**0**	961	961	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Projecten Pr.5	0	1.637	**-1.637**	0	2.348	**-2.348**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Coalitieakkoord Pr.5	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve N.T.V.A. Pr.5	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
1P1RES0004	**955**	**5.157**	**-4.202**	**3.974**	**5.481**	**-1.507**	**2.564**	**2.564**	**0**	**2.498**	**1.661**	**837**	**2.266**	**844**	**1.422**	**2.266**	**644**	**1.622**
Cofinancieringsfonds	756	2.121	**-1.365**	3.841	2.622	**1.219**	2.498	1.144	**1.354**	2.498	1.126	**1.372**	2.266	844	**1.422**	2.266	644	**1.622**
Reserve Subs.reg. Econ. Ontwikkeling	0	102	**-102**	0	724	**-724**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Subs.reg. Toer. Ontwikkeling	199	455	**-256**	133	261	**-128**	66	266	**-200**	0	200	**-200**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Projecten Pr.6	0	1.802	**-1.802**	0	1.874	**-1.874**	0	1.154	**-1.154**	0	335	**-335**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Structuurfonds Pr. 6	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Stimuleringsfonds Pr.6	0	677	**-677**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Coalitieakkoord Pr.6	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve N.T.V.A. Pr.6	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**

1P1RES0005	**26.533**	**12.507**	**14.027**	**50.953**	**17.640**	**33.313**	**26.768**	**30.358**	**-3.590**	**27.670**	**38.198**	**-10.528**	**27.672**	**23.843**	**3.829**	**27.678**	**26.561**	**1.117**
Reserve VERDER	8.735	1.563	**7.173**	22.172	2.200	**19.972**	8.670	6.000	**2.670**	8.672	6.000	**2.672**	8.674	7.000	**1.674**	8.680	25.631	**-16.951**
Beheer res.Masterplan Soesterberg	0	100	**-100**	0	100	**-100**	0	6.333	**-6.333**	0	6.800	**-6.800**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve stimulering OV	0	182	**-182**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve GWW	17.798	9.112	**8.686**	28.781	6.627	**22.154**	18.098	11.990	**6.108**	18.998	18.449	**549**	18.998	15.096	**3.902**	18.998	749	**18.249**
Reserve GWW	0	585	**-585**	0	394	**-394**	0	2.074	**-2.074**	0	-574	**574**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve GWW	0	151	**-151**	0	375	**-375**	0	798	**-798**	0	2.218	**-2.218**	0	1.666	**-1.666**	0	100	**-100**
Reserve Rente en afschrijving Pr.7	0	102	**-102**	0	96	**-96**	0	78	**-78**	0	78	**-78**	0	81	**-81**	0	81	**-81**
Reserve Projecten Pr.7	0	712	**-712**	0	7.848	**-7.848**	0	3.085	**-3.085**	0	5.227	**-5.227**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Structuurfonds Pr. 7	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Coalitieakkoord Pr.7	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Risicoreserve Pr.7	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
1P1RES0006	**575**	**3.404**	**-2.829**	**1.712**	**2.516**	**-804**	**332**	**1.481**	**-1.149**	**0**	**400**	**-400**	**0**	**300**	**-300**	**0**	**0**	**0**
Reserve CHS	175	65	**110**	0	300	**-300**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Kasteel Amerongen	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Bibliotheekvernieuwing	0	340	**-340**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Investeringsfonds Provinciaal Erfgoe	208	47	**161**	0	400	**-400**	0	300	**-300**	0	300	**-300**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Projecten Pr.8	192	2.716	**-2.524**	1.712	1.816	**-104**	332	1.181	**-849**	0	100	**-100**	0	300	**-300**	0	0	**0**
Reserve Structuurfonds Pr. 8	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Stimuleringsfonds Pr.8	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Coalitieakkoord Pr.8	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Risicoreserve Pr.8	0	235	**-235**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve N.T.V.A. Pr.8	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
1P1RES0007	**1.680**	**4.293**	**-2.613**	**167**	**2.413**	**-2.246**	**0**	**3.170**	**-3.170**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Reserve Projecten Pr.9	1.680	4.293	**-2.613**	167	2.413	**-2.246**	0	3.170	**-3.170**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Stimuleringsfonds Pr.9	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Coalitieakkoord Pr.9	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve N.T.V.A. Pr.9	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
1P1RES0008	**36.708**	**34.598**	**2.109**	**6.398**	**8.774**	**-2.376**	**4.832**	**11.234**	**-6.402**	**5.099**	**7.266**	**-2.167**	**5.152**	**6.131**	**-979**	**5.158**	**5.712**	**-554**
Res. frictiekosten Veranderopgave	5.319	0	**5.319**	2.750	1.781	**969**	750	1.107	**-357**	750	2.486	**-1.736**	750	1.385	**-635**	750	1.294	**-544**
Reserve ICT	0	2.171	**-2.171**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve DigiDiv	0	264	**-264**	0	198	**-198**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Rente en afschrijving Pr.10	0	22.526	**-22.526**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Projecten Pr.10	0	788	**-788**	100	936	**-836**	0	5.307	**-5.307**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Structuurfonds Pr. 10	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Bedrijfsvoering Pr. 10	1.342	1.907	**-565**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Coalitieakkoord Pr.10	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve N.T.V.A. Pr.10	228	100	**128**	40	228	**-188**	0	40	**-40**	0	0	**0**	0	0	**0**	0	0	**0**
Reserve Huisvesting	29.819	6.843	**22.976**	3.508	5.631	**-2.123**	4.082	4.780	**-698**	4.349	4.780	**-431**	4.402	4.746	**-344**	4.408	4.418	**-10**

STAAT VAN VOORZIENINGEN

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Prog	Saldo 31-dec-11	Mutaties 2012 Bij Rente	Bij div.	Af	Saldo 31-dec-12	Mutaties 2013 Bij Rente	Bij div.	Af	Saldo 31-dec-13	Mutaties 2014 Bij Rente	Bij div.	Af	Saldo 31-dec-14	Mutaties 2015 Bij Rente	Bij div.	Af	Saldo 31-dec-15	Mutaties 2016 Bij Rente	Bij div.	Af	Saldo 31-dec-16	Mutaties 2017 Bij Rente	Bij div.	Af	Saldo 31-dec-17
Claim ontsluiting Vathorst	1	4.500	0	0	3.000	1.500	0	40	0	1.540	0	0	0	1.540	0	0	0	1.540	0	0	0	1.540	0	0	0	1.540
Hogere kosten ecoduct N237	2	5.300	0	0	0	5.300	0	0	0	5.300	0	0	0	5.300	0	0	0	5.300	0	0	0	5.300	0	0	0	5.300
Nazorg Stortplaatsen	3	1.117	8	0	26	1.099	44	0	0	1.143	46	0	0	1.189	48	0	0	1.237	49	0	0	1.286	51	0	0	1.337
Nazorg stortplaats Maarsbergen	3	603	24	0	10	617	25	0	0	642	26	0	0	668	27	0	0	695	28	0	0	723	29	0	0	752
Onderhoud vaarwegen	5	16.109	0	1.331	708	16.732	0	1.355	674	17.413	0	1.713	1.178	17.948	0	1.602	920	18.630	0	1.602	818	19.414	0	1.602	1.693	19.323
Gladheidsbestrijding	5	52	0	836	882	6	0	1.338	1.330	14	0	858	800	72	0	858	800	130	0	858	800	188	0	858	800	246
Beheer en onderhoud wegen	5	2.724	0	7.040	5.432	4.332	0	7.268	5.776	5.824	0	9.151	7.070	7.905	0	10.085	8.466	9.524	0	10.090	8.089	11.525	0	10.090	9.477	12.138
Frictiekosten en wachtgeld Alleato	6	519	0	0	110	409	0	364	110	663	0	182	110	735	0	0	110	625	0	0	110	515	0	0	110	405
Pensioenen GS	8	8.012	0	369	449	7.932	0	238	459	7.711	0	238	450	7.499	0	238	450	7.287	0	238	450	7.075	0	238	450	6.863
Groot onderhoud Rijnsweerd en Paushuize	8	4.942	0	0	4.080	862	0	183	745	300	0	183	196	287	0	183	458	12	0	183	152	43	0	183	101	125
Groot onderhoud kantons	8	87	0	60	0	147	0	60	155	52	0	60	6	106	0	60	0	166	0	60	106	120	0	60	86	94
Totaal Voorzieningen		**43.965**	**32**	**9.636**	**14.697**	**38.936**	**69**	**10.846**	**9.249**	**40.602**	**72**	**12.385**	**9.810**	**43.249**	**75**	**13.026**	**11.204**	**45.146**	**77**	**13.031**	**10.525**	**47.729**	**80**	**13.031**	**12.717**	**48.123**

SPECIFIEKE UITKERINGEN

Omschrijving	Prog	Saldo 31-dec-11	Mutaties 2012 Bij Rente	Bij div.	Af	Saldo 31-dec-12	Mutaties 2013 Bij Rente	Bij div.	Af	Saldo 31-dec-13	Mutaties 2014 Bij Rente	Bij div.	Af	Saldo 31-dec-14	Mutaties 2015 Bij Rente	Bij div.	Af	Saldo 31-dec-15	Mutaties 2016 Bij Rente	Bij div.	Af	Saldo 31-dec-16	Mutaties 2017 Bij Rente	Bij div.	Af	Saldo 31-dec-17
Stedelijke vernieuwing (ISV-2)	1	525	0	0	239	286	0	0	0	286	0	0	0	286	0	0	0	286	0	0	0	286	0	0	0	286
Stedelijke vernieuwing (ISV-3)	1	6	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Locatiegebonden subsidies (BLS)	1	80	0	0	0	80	0	0	0	80	0	0	0	80	0	0	0	80	0	0	0	80	0	0	0	80
Rijksbijdrage natuur, bos en landschap	2	90	0	0	0	90	0	0	0	90	0	0	0	90	0	0	0	90	0	0	0	90	0	0	0	90
Rijksbijdrage ILG: bestuursovereenkomst	2	66.993	0	112.996	179.989	0	0	57.178	57.178	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stedelijke vernieuwing bodemsanering	3	2.360	0	707	692	2.375	0	0	0	2.375	0	0	0	2.375	0	0	0	2.375	0	0	0	2.375	0	0	0	2.375
VROM geluid	3	103	0	0	103	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wet op de bodemsanering	3	2.060	0	10	3	2.067	0	0	0	2.067	0	0	0	2.067	0	0	0	2.067	0	0	0	2.067	0	0	0	2.067
Finabo	3	5	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LVDO (milieu)	3	77	0	205	0	282	0	0	282	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BOR	5	28.138	0	31	9.648	18.521	0	5	11.127	7.399	0	0	7.299	100	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brede doeluitkering verkeer en vervoer	5	79.190	0	17.782	0	96.972	0	56.879	55.443	98.408	0	73.842	81.496	90.754	0	38.432	48.302	80.884	0	38.732	35.277	84.339	0	37.488	37.014	84.813
Egalisatiefonds ROV	5	965	0	0	624	341	0	0	341	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nat. Samenw.verband Luchtkwaliteit	5	6.783	0	0	6.249	534	0	0	0	534	0	0	0	534	0	0	0	534	0	0	0	534	0	0	0	534
Vooruitontvangen Quick wins 1 en 2 B	5	5.345	0	5	3.310	2.040	0	1	1.940	101	0	0	101	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Programma cultuurparticipatie	6	890	0	0	669	221	0	0	194	27	0		14	13	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulpverlening	7	805	0	1.143	0	1.948	49	0	0	1.997	50	0	0	2.047	51	0	0	2.098	52	0	0	2.150	54	0	0	2.204
Totaal Specifieke Uitkeringen		**194.415**	**0**	**132.879**	**201.537**	**125.757**	**49**	**114.063**	**126.505**	**113.364**	**50**	**73.842**	**88.910**	**98.346**	**51**	**38.432**	**48.415**	**88.414**	**52**	**38.732**	**35.277**	**91.921**	**54**	**37.488**	**37.014**	**92.449**

STAAT VAN INKOMENSOVERDRACHTEN 2014

bedragen x € 1000,-

Progr.	Omschrijving	Bedrag
1 Ruimtelijke Ontwikkeling		
	- Investeringsimpuls stedelijke vernieuwing	1.198
	- EO Wijers Stichting	8
	subtotaal	1.206
2 Landelijk gebied		
	- Stichting Streekfonds de Utrechtse Waarden	11
	- Het Utrechts Landschap (HUL)	666
	- Landschap Erfgoed Utrecht (LEU)	429
	- Gemeente Bunnik stuurgroep Kromme Rijn	6
	subtotaal	1.112
3 Bodem, water en milieu		
	- NME als beleidsinstrument	497
	subtotaal	497
4 Economische zaken en recreatie		
	- CP Economisch beleidsplan	974
	- Cofinanciering(incl.Internationale School)	1.144
	- Recreatieschappen	2.129
	- Economic Board Utrecht(EBU)	300
	subtotaal	4.547
5 Mobiliteit		
	- BDU Exploitatie OV Concessie Connexxion	27.377
	- BDU Bijdragen aan gemeenten inzake BB projecten	32.989
	- BDU Bijdragen aan gemeenten inzake infraprojecten	6.412
	- BDU Randstad OV bureau	30
	- GWW, Gemeente Leusden, fietspad Asschatterweg	200
	- BDU Bijdrage gemeenten ivm.CVV exploitatie	1.731
	- BDU Connexxion marketingplan eenmalige acties	1.039
	- BDU OV chipkaart migratiekosten Connexxion	1.040
	subtotaal	70.818
6 Cultuur en samenleving		
	- Uitvoeringplannen Limesknopen- Gemeente Arnhem	85
	- Uitvoeringplannen Limesknopen- Gemeente Nijmegen	75
	- Uitvoeringplannen Limesknopen- Gemeente Utrecht	85
	- Uitvoeringplannen Limesknopen- Gemeente Woerden	65
	- Uitvoeringplannen Limesknopen- Gemeente Leiden	105
	- Uitvoeringplannen Limesknopen- Gemeente Alphen	50

Progr.	Omschrijving	Bedrag
	- Stichting Romeinse Limes Nederland	100
	- Stichting Romeinen tbv. organisatie Romeinenweek	56
	- Kunst Centraal	1.423
	- Landschap Erfgoed Utrecht	860
	- Subsidie verordening provinciale archiefinspectie	31
	- Subsidies monumentenzorg	2.327
	- Stichting Pyramide van Austerlitz	35
	- Stichting Slot Zuylen	112
	- Steunpunt Archeologie en monumenten	151
	- Monumentenwacht Utrecht	626
	- De Utrechtse Molens	280
	- Het Utrechts Landschap	118
	- Stichting Kasteel Amerongen	102
	- Landschap Erfgoed Educatie erfgoededucatie	160
	- Huis van de Amateurkunst(Zimihc)	12
	- Subsidies cultureel ondernemerschap	816
	- Bevrijdingsfestival	34
	- Innovatieve projecten bibliotheken	160
	- Bibliotheek Service Centrum	1.992
	- Provinciale Bibliotheek projecten	24
	- Cliëntenbelang Utrecht	628
	- Stichting Sensoor West Midden (telefonische hulpdienst)	66
	- Festivals	650
	- Kleinschalige festivals	100
	subtotaal	11.328
7 Jeugdzorg		
	- Bureau Jeugdzorg en zorgaanbieders jeugdzorg	115.816
	- Clientenvertrouwenspersoon	217
	- Cont. Bestrijding wachtlijsten jeugdzorg	1.295
	subtotaal	117.328
8 Bestuur en middelen		
	- Bijdrage fractievergoedingen	425
	subtotaal	425
	Totaal	**207.261**

INCIDENTELE LASTEN EN BATEN MEERJARIG

PROGRAMMA'S	Rekening 2012			Begroting 2013			Begroting 2014			Begroting 2015			Begroting 2016			Begroting 2017		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
01 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING																		
Rekening 2012			0			0			0			0			0			0
Uitvoeringsprojecten Hart van de Heuvelrug	5.436	5.436	0	15.925	15.925	0	6.268	6.268	0	13.335	13.335	0	5.127	5.127	0	3.888	3.888	0
Provinciale Structuurvisie Ruimte (PRS)	108		108	470		470			0			0			0			0
RAP 2007-2011	284	12	272			0			0			0			0			0
Uitgave ISV	1.603	1.751	-148	1.403	1.403	0	1.198	1.198	0			0			0			0
Startersleningen	200		200	200		200			0			0			0			0
CP Uitvoerings Fonds stedelijk bouwen en wonen	5.565		5.565	4.017	5.060	-1.043			0			0			0			0
CP Woninbouwproductie	474	78	396	1.062		1.062			0			0			0			0
CP Vernieuwend bouwen en wonen	5		5			0			0			0			0			0
Knelpuntenpot woningbouwstagnatie	293	94	199	192		192			0			0			0			0
Collectief particulier opdrachtgeverschap	187		187	134		134			0			0			0			0
Stads- en dorpsvernieuwing	124		124			0			0			0			0			0
Zorgeloos wonen (stimuleringsfonds	4		4			0			0	178		178			0			0
Kadernota wonen en binnenstedelijke ontwikkeling	56		56	3.466		3.466	4.000		4.000	3.000		3.000			0			0
			0			0			0			0			0			0
Begroting 2014			0			0			0			0			0			0
INSPIRE			0	30		30			0			0			0			0
Nieuw wonen			0	1.000		1.000			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Subtotaal	14.339	7.371	6.968	27.899	22.388	5.511	11.466	7.466	4.000	16.513	13.335	3.178	5.127	5.127	0	3.888	3.888	0
Mutaties reserve	12.311	9.653	2.658	13.313	11.474	1.839	4.348	5.198	-850	3.901	0	3.901	4.351	0	4.351	4.351	0	4.351
Totaal programma 1	26.650	17.024	9.626	41.212	33.862	7.350	15.814	12.664	3.150	20.414	13.335	7.079	9.478	5.127	4.351	8.239	3.888	4.351
02 LANDELIJK GEBIED																		
Rekening 2012																		
Uitvoeringsprogramma woonschepen knelpunten	246	69	177	753		753	250		250			0			0			0
Programma AVP (Incl. rijksmiddelen)	70.244	37.954	32.290	42.616	30.240	12.376	10.000		10.000	15.000		15.000			0			0
Handhav. verord. Veehouderij, Stikstof en Natura	238		238			0			0			0			0			0
Uitvoering verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000	301	236	65			0			0			0			0			0
Afbouw subsidie LEU	142		142			0			0			0			0			0
Uitvoering Flora- en Faunawet	86		86	81		81			0			0			0			0
Begroting 2014																		
Groen wettelijke taken			0	45	20	25			0			0			0			0
Beheer stikstofbank			0	875	900	-25			0			0			0			0
Faunabeheereenheid			0	5	5	0			0			0			0			0
Natura 2000			0	150	460	-310	310		310			0			0			0
Greendeal zonnepanelen asbestdaken			0	253	813	-560	560		560			0			0			0
Ganzenakkoord			0	50		50	130		130	90		90	55		55	55		55

PROGRAMMA'S	Rekening 2012			Begroting 2013			Begroting 2014			Begroting 2015			Begroting 2016			Begroting 2017		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Groene Hart			0	1.033	1.033	0	1.025	1.025	0			0			0			0
Subtotaal	71.257	38.259	32.998	45.861	33.471	12.390	12.275	1.025	11.250	15.090	0	15.090	55	0	55	55	0	55
Mutaties reserve	75.310	38.307	37.003	40.987	50.903	-9.916	7.500	18.660	-11.160	7.500	7.500	0	7.500	7.500	0	7.500	7.500	0
Totaal programma 2	146.567	76.566	70.001	86.848	84.374	2.474	19.775	19.685	90	22.590	7.500	15.090	7.555	7.500	55	7.555	7.500	55
03 BODEM, WATER EN MILIEU																		
Rekening 2012			0			0			0			0			0			0
Rijden op aardgas	125		125	118		118			0			0			0			0
Programma Uitvoering Externe Veiligheid	545	961	-416	961	961	0	961	961	0			0			0			0
Concessie OV	220		220	220		220	220		220	220		220	220		220			0
ISV bodemsanering	18	1.060	-1.042	1.060	1.060	0	1.060	1.060	0			0			0			0
Bodemsanering (Wbb)	547	1.585	-1.038			0			0			0			0			0
Stelpost overhead bodemsanering			0	1.127	1.424	-297	1.421	1.432	-11	1.421	1.432	-11	1.421	1.432	-11	1.421	1.432	-11
Huisvesting bureau LaMi	10		10	-367		-367	-367		-367	-182		-182	-182		-182	-182		-182
Projecten Wm	36		36			0			0			0			0			0
Melding BUS	85		85			0			0			0			0			0
BEV Toezicht	22		22			0			0			0			0			0
BEV PRTR	30		30			0			0			0			0			0
Bestuurslasten Wabo	417	207	210	325	200	125			0			0			0			0
Handhaving strafrecht milieuzaken	40		40			0			0			0			0			0
Regionale uitvoeringsdiensten (RUD)	140		140	71		71	400		400			0			0			0
ARBOR	101	245	-144			0			0			0			0			0
LvDO	61	51	10			0			0			0			0			0
CP Continueren milieutaken	24		24			0			0			0			0			0
CP Fonds uitplaatsing hinderlijke bedrijven	2.148		2.148	1.166		1.166	1.500		1.500	1.500		1.500			0			0
Interne duurzaamheid: innovatieve veestallen	46		46			0			0			0			0			0
Nationaal samenwerkingsprogramma lucht	15.549	15.549	0	14.205	14.205	0	1.155	1.155	0			0			0			0
EU richtlijn geluid	48	116	-68	54		54			0			0			0			0
Decentralisatie uitkering SLOK	213		213	44		44			0			0			0			0
NME als beleidsinstrument	512	15	497			0			0			0			0			0
Geluidtaken zonebeheer en deelname COVM	4	19	-15			0			0			0			0			0
Actieplan externe dienstverlening	64	64	0			0			0			0			0			0
ELVHIS (middelen E-provincie)	175	125	50			0			0			0			0			0
Project Ruimte voor de Lek	84	167	-83			0			0			0			0			0
Grondwaterbeheer	887	1.132	-245	1.039		1.039	1.160		1.160	1.160		1.160	1.160		1.160	1.160		1.160
CP wateroverlast en verdrogingsbestrijding	9		9	11		11			0			0			0			0
CP Ruimte voor de Lek	1.593		1.593			0			0			0			0			0
Uitvoeringskosten Waterplan	31		31			0			0			0			0			0
Kwaliteit zwemwater	59	59	0	50	50	0	50	50	0	50	50	0			0			0
Energiek Utrecht	-2.701	15	-2.716			0			0			0			0			0

PROGRAMMA'S	Rekening 2012			Begroting 2013			Begroting 2014			Begroting 2015			Begroting 2016			Begroting 2017		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Begroting 2014			0			0			0			0			0			0
Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens (RBML)			0	42	42	0	42	42	0			0			0			0
Duurzaamheidseconomie en energie			0	126	63	63	86		86	35		35			0			0
Voordelige balansafwikkelngsverschillen			0	-40		-40			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Subtotaal	21.142	21.370	-228	20.212	18.005	2.207	7.688	4.700	2.988	4.204	1.482	2.722	2.619	1.432	1.187	2.399	1.432	967
Mutatie reserves	4.694	10.081	-5.387	5.013	8.741	-3.728	4.613	6.819	-2.206	1.160	1.380	-220	1.160	1.380	-220	1.160	1.160	0
Totaal programma 3	25.836	31.451	-5.615	25.225	26.746	-1.521	12.301	11.519	782	5.364	2.862	2.502	3.779	2.812	967	3.559	2.592	967
04 ECONOMISCHE ZAKEN EN RECREATIE																		
Rekening 2012			0			0			0			0			0			0
Balansafwikkelingen Economische zaken	-58	6		-621	162	-783			0			0			0			0
Economisch beleidsplan	883		883	100		100	649		649			0			0			0
Projecten economische ontwikkeling	102		102	724		724			0			0			0			0
Stimulering project lager opgeleiden	72		72	1.075		1.075			0			0			0			0
Herstructurering bedrijventerreinen	51		51			0			0	10		10			0			0
Internationale school	50		50	122		122	84		84	232		232			0			0
Cofinancieringsfonds	2.075	5	2.070	1.878	22	1.856	1.060		1.060	894		894	844		844	644		644
Innovatie kennisinfrastructuur	677		677			0			0			0			0			0
Internationale acquisitie	35		35			0			0			0			0			0
Versterking zakelijk toerisme	207		207	99		99			0			0			0			0
Toeristische promotie	953		953	264		264	132		132			0			0			0
Voortzetting Nort(adviescomm.recreatieschap.)	262		262			0			0			0			0			0
Programma herstructurering bedrijvent.PLUS	25	29	-4			0			0			0			0			0
Coördinatiepunt en planner routes	500		500			0			0			0			0			0
Task Force Innovatie/Nieuw innovatiebeleid	700		700	300		300												
Begroting 2014			0			0			0			0			0			0
Detachering TFI			0	16	16	0			0			0			0			0
Toekomst recreatieschappen			0	128		128	200		200	200		200			0			0
Promotie en acquisitie			0	75	75	0	75	75	0			0			0			0
Recreatieschappen			0			0	180		180			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Subtotaal	6.534	40	6.494	4.160	275	3.885	2.380	75	2.305	1.336	0	1.336	844	0	844	644	0	644
Mutaties reserves	955	5.157	-4.202	3.974	5.481	-1.507	2.564	2.564	0	2.498	844	1.654	2.266	844	1.422	2.266	644	1.622
Totaal programma 4	7.489	5.197	2.292	8.134	5.756	2.378	4.944	2.639	2.305	3.834	844	2.990	3.110	844	2.266	2.910	644	2.266

PROGRAMMA'S	Rekening 2012			Begroting 2013			Begroting 2014			Begroting 2015			Begroting 2016			Begroting 2017		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
05 MOBILITEIT																		
Rekening 2012			0			0			0			0			0			0
Kapitaallasten afst.bediening Eem/Vechtbrug	102		102			0			0			0			0			0
CP Bereikbaarheid binnensteden en transferia	631		631	178	66	112			0			0			0			0
CP Mobiliteitsmanagement/Mob.man.RVM	2.297	2.297	0	1.805	1.896	-91			0			0			0			0
CP Pakketstudies/VERDER pakketstudies	1.561	-2	1.563	2.200		2.200	6.000		6.000	6.000		6.000	7.000		7.000	8.000		8.000
Opslagcap.wegenzout steunpuntDe Meern	105		105			0			0			0			0			0
Basisregistratie Grootschalige Topografie	63	24	39	25		25	70		70	227		227			0			0
Interreg Project CCP21	174	216	-42	80	80	0			0			0			0			0
Programmabureau Uitvoeringsfase Verder	76	76	0	29	29	0			0			0			0			0
WION	11		11			0			0			0			0			0
Grote Wegenwerken	15.298	4.897	10.401	17.481	11.470	6.011	50.845	35.983	14.862	39.534	19.441	20.093	18.801	2.039	16.762	909	60	849
BOR Projecten	4.579	4.579	0	4.446	4.446	0	7.309	7.309	0	17	17	0			0			0
Op de Fiets	-318		-318	850		850	227		227			0			0			0
Verdiepte ligging N237 Soesterberg	99		99	100		100	6.333		6.333	6.800		6.800			0			0
Brede doeluitkering	44.386	44.386	0	53.643	53.643	0	54.296	54.296	0	50.121	50.121	0	43.009	43.009	0	38.553	38.553	0
Projectbureau GOVERA	282	284	-2			0			0			0			0			0
Herinrichting Stationsgebied Driebergen-Zeist	365	251	114	417	256	161			0			0			0			0
Uitvoeringsprogramma pakketstudies	1.018	1.018	0	608	700	-92			0			0			0			0
ROV exploitatie	986	1.152	-166	720	720	0	500	500	0	500	500	0	500	500	0			0
Balansafwikkelingen	-59		-59	-75		-75			0			0			0			0
Begroting 2014			0			0			0			0			0			0
Versnelde aanpak knelpunten Hoevelaken			0	1.000		1.000	2.320		2.320	5.000		5.000			0			0
Stationsgebied Driebergen-Zeist			0	5.000		5.000			0			0			0			0
Gerichte tariefacties			0			0	468		468			0			0			0
Ring Utrecht			0			0			0			0			0	17.631		17.631
			0			0			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Subtotaal	71.656	59.178	12.478	88.507	73.306	15.201	128.368	98.088	30.280	108.199	70.079	38.120	69.310	45.548	23.762	65.093	38.613	26.480
Mutatie reserves	26.533	12.507	14.027	50.953	17.640	33.313	26.768	30.358	-3.590	27.670	23.843	3.827	27.672	23.843	3.829	27.678	26.561	1.117
Totaal programma 5	98.189	71.685	26.505	139.460	90.946	48.514	155.136	128.446	26.690	135.869	93.922	41.947	96.982	69.391	27.591	92.771	65.174	27.597

PROGRAMMA'S	Rekening 2012			Begroting 2013			Begroting 2014			Begroting 2015			Begroting 2016			Begroting 2017		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
06 CULTUUR EN SAMENLEVING																		
Rekening 2012			0			0			0			0			0			0
Uitvoeringskosten cultuurnota	150		150			0			0			0			0			0
Cultuurprijs voor de amateurkunst	35		35			0			0			0			0			0
Erfgoedparels/monumentenzorg	2.082	1.743	339	1.827	1.527	300	1.827	1.527	300	1.827	1.527	300	1.527	1.527	0	1.527	1.527	0
Cultureel ondernemerschap	4		4	389		389	819		819			0			0			0
PCP Cultuurparticipatie	1.798	1.274	524	35	35	0			0			0			0			0
Monumentale gebiedsprojecten	35		35	320		320			0			0			0			0
Vrede van Utrecht(stichting)	2.046	16	2.030	2.119		2.119			0			0			0			0
Convenant cultuur	922		922			0			0			0			0			0
Huis van de amateurkunst	262		262			0			0			0			0			0
Realisatie cultuurhuizen nieuwe stijl	216	180	36	70		70			0			0			0			0
Subsidie interculturele festivals	15		15			0			0			0			0			0
Fort Fectio	300		300	300		300			0			0			0			0
Utrechtse Schatkamer	-18	3	-21			0			0			0						
Plan jeugdtheater in vakantieperiode	30		30			0			0			0						
Bibliotheken	339		339			0			0			0						
RTV Utrecht	731		731			0			0			0						
Breedtesport	220		220	56		56			0			0						
Onderzoekskosten ombuigingen	49		49			0			0			0						
Restauratie Opleidingsproject	21		21	21		21			0			0						
Kunst centraal	1.645		1.645	149	13	136	73	12	61	73	12	61	73	13				
Stelpost frictiekosten/intensivering cultuur	1.695		1.695	331		331	331		331	50		50	250					
LEU erfgoededucatie	100		100			0			0			0			0			0
Europees Jeugd Olympisch festival	1.000		1.000	250		250			0			0						
Nationale Limes project	51	33	18	218	218	0			0			0						
Convenant	940		940			0			0			0						
Limes Tourism Connection	41	44	-3	49	49	0			0			0						
Ureka	1.070		1.070			0			0			0			0			0
Begroting 2014			0			0			0			0			0			0
CP Sociale Agenda	2.004	92	1.912			0			0			0			0			0
CP Wel thuis	354	40	314	-45		-45			0			0			0			0
Balansafwikkelingen			0	-52	48	-100			0			0			0			0
Alleato			0	362		362	184		184			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0

PROGRAMMA'S	Rekening 2012			Begroting 2013			Begroting 2014			Begroting 2015			Begroting 2016			Begroting 2017		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
			0			0			0			0			0			0
Subtotaal	18.137	5.651	12.486	6.399	1.890	4.509	3.234	1.539	1.695	1.950	1.539	411	1.850	1.540	310	1.527	1.527	0
Mutatie reserves	575	3.404	-2.829	1.712	2.516	-804	332	1.481	-1.149	0	300	-300	0	300	-300	0	0	0
Totaal programma 6	18.712	9.055	9.657	8.111	4.406	3.705	3.566	3.020	546	1.950	1.839	111	1.850	1.840	10	1.527	1.527	0
07 JEUGDZORG																		
Rekening 2012			0			0			0			0			0			0
Jeugdzorg, uitgaven	114.851		114.851	116.947		116.947	116.913		116.913	530		530			0			0
Jeugdzorg, rijksmiddelen		113.973	-113.973		113.827	-113.827		113.827	-113.827			0			0			0
Jeugdzorg, overlopende passiva	1.111		1.111			0			0			0			0			0
CP Extra cap. Bestrijden wachtlijsten Jeugdzorg	1.295		1.295	1.295		1.295	1.295		1.295			0			0			0
Stijging Advies en Meldpunt Kindermishandeling	400		400			0			0			0			0			0
Begroting 2014			0			0			0			0			0			0
Transitie Jeugdzorg			0	1.696	150	1.546	2.373		2.373			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Subtotaal	117.657	113.973	3.684	119.938	113.977	5.961	120.581	113.827	6.754	530	0	530	0	0	0	0	0	0
Mutatie reserves	1.680	2.067	-387	167	2.413	-2.246	0	3.170	-3.170	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma 7	119.337	116.040	3.297	120.105	116.390	3.715	120.581	116.997	3.584	530	0	530	0	0	0	0	0	0
08 BESTUUR EN MIDDELEN																		
Rekening 2012			0			0			0			0			0			0
Gepensioneerde dag elke 2 jaar	12		12			0	22		22			0	22		22			0
A2010: Hart van de Heuvelrug	440	118	322	587		587	4.819		4.819			0			0			0
Dekking nieuwe huisvesting	-6.700		-6.700			0			0			0			0			0
P4 Brussel	621	621	0	620	620	0	620	620	0	620	620	0			0			0
Anders Werken Duurzaamheid	27	181	-154			0			0			0			0			0
Transitie communicatiebeleid	120		120	169		169			0			0			0			0
CP Utrecht 2040 (voorh.Profiel van Utrecht)	125		125	180		180	388		388			0			0			0
Veranderopgave en WW kosten	1.631		1.631	3.340	189	3.151	2.507		2.507	2.486		2.486	1.385		1.385	1.294		1.294
Koninginnedag 2012	460		460			0			0			0			0			0
Project DIVA (voorheen digidiv)	264		264	198		198			0			0			0			0
Interne projectkosten Eureka	776	6	770	1.328		1.328			0			0			0			0

PROGRAMMA'S	Rekening 2012			Begroting 2013			Begroting 2014			Begroting 2015			Begroting 2016			Begroting 2017		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Investeringen nieuwe ICT - infrastructuur	2.171		2.171			0			0			0			0			0
Digitale communicatie		194	-194	194		194			0			0			0			0
Paushuize	549	53	496			0			0			0			0			0
Implementatie wet BIBOB	6		6			0			0			0			0			0
Webteam	6	6	0			0			0			0			0			0
E-hrm	124		124			0			0			0			0			0
Kosten asbestsanering en verkoop oud provinciehuis	5.035		5.035			0			0			0			0			0
juridische kosten en geschil oplevering oud provinciehuis	7.223		7.223															
Hogere verkoopopbrengst oud provinciehuis		4.360	-4.360			0			0			0			0			0
			0			0			0			0			0			0
Begroting 2014			0			0			0			0			0			0
Extra dividend Vitens			0		235	-235			0			0			0			0
Randstadsamenwerking			0	150		150			0			0			0			0
Adviseur re-integratie herplaatsers			0	30		30			0			0			0			0
Medewerkers tevredenheidsonderzoek elke 2 jr			0	53		53			0	53		53			0	53		53
Samen voor Utrecht			0	90		90			0	90		90			0	90		90
Nationale start 5 mei			0	175	79	96			0			0			0			0
Onderzoek nav motie Huisvesting			0	100		100			0			0			0			0
Huis aan Huis bladen			0	195		195	195		195	195		195			0			0
Afscheid commissaris van de Koning			0	39		39			0			0			0			0
Aansprakelijkstellingen asbest			0	60		60	40		40			0			0			0
Presto			0	595		595	1.645		1.645			0			0			0
Aanvulling levensloop			0	50		50			0			0			0			0
Bedrijfsfitness			0	40		40			0			0			0			0
Asbestverwijderen Huis ter Heide			0	50		50			0			0			0			0
Naheffing belastingdienst			0	30		30			0			0			0			0
Subtotaal	**12.890**	**5.539**	7.351	**8.273**	**1.123**	7.150	**10.236**	**620**	9.616	**3.444**	**620**	2.824	**1.407**	**0**	1.407	**1.437**	**0**	1.437
Mutatie reserves	35.462	30.460	5.002	2.890	4.471	-1.581	750	6.454	-5.704	750	1.351	-601	750	1.385	-635	750	1.294	-544
Totaal programma 8	48.352	35.999	12.353	11.163	5.594	5.569	10.986	7.074	3.912	4.194	1.971	2.223	2.157	1.385	772	2.187	1.294	893
Subtotaal programma's	**333.612**	**251.381**	**82.231**	**321.249**	**264.435**	**56.814**	**296.228**	**227.340**	**68.888**	**151.266**	**87.055**	**64.211**	**81.212**	**53.647**	**27.565**	**75.043**	**45.460**	**29.583**
Mutatie reserves programma's	**157.520**	**111.635**	**45.885**	**119.009**	**103.639**	**15.370**	**46.875**	**74.704**	**-27.829**	**43.479**	**35.218**	**8.261**	**43.699**	**35.252**	**8.447**	**43.705**	**37.159**	**6.546**
Eindtotaal	**491.132**	**363.016**	**128.116**	**440.258**	**368.074**	**72.184**	**343.103**	**302.044**	**41.059**	**194.745**	**122.273**	**72.472**	**124.911**	**88.899**	**36.012**	**118.748**	**82.619**	**36.129**

BEREKENING EMU-SALDO	2.012	2.013	2.014	2.015	2.016	2.017
Omschrijving	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie 2012	Volgens begroting 2014	Volgens meerjarenraming in begroting 2014	Volgens meerjarenraming in begroting 2014	Volgens meerjarenraming in begroting 2014	Volgens meerjarenraming in begroting 2014
1 Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel	28.712	-17.156	-23.726	-22.356	13.986	10.433
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	4.688	5.315	5.700	5.530	5.254	4.959
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	9.668	10.915	12.457	13.101	13.108	13.111
4 Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	12.661	6.227	456	1.720	556	0
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4						
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), **voor zover niet op exploitatie verantwoord**	32.822	0	0	0	0	462
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de	7.013	16.460	2.203	854	-1.983	0
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties **niet op exploitatie verantwoord**	1.705					
9 Lasten op balanspost Voorzieningen met derden betreffen	14.697	9.249	9.810	11.204	10.525	12.717
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen						
11 Verkoop van effecten: Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	○ ja ◉ nee	j n e	j n	j n e	j n	○ ja ○ nee
Zo ja wat is bij verkoop de verwachte						
Berekend EMU-saldo	**43.224**	**-32.862**	**-18.038**	**-17.503**	**23.250**	**16.248**

Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan 2014-2017 (UMP 2014)
Ontwerp Bestedingsplan Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer 2014 (Ontwerp BDU 2014)

UMP 2014-2017

Inleiding en achtergrond
Op 18 februari 2008 is door Provinciale Staten het Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht 2004-2020 (SMPU+) vastgesteld. Het SMPU+ schetst het ambitieniveau voor de lange termijn (2020). Maatregelen en beschikbare middelen voor het realiseren van het ambitieniveau zijn opgenomen in het gelijktijdig door Provinciale Staten vastgestelde Richtprogramma. Op basis van het Richtprogramma beslissen wij welke projecten in uitvoering worden genomen. De uitvoeringsprojecten vormen het Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan (UMP). In deze bijlage bieden wij het UMP 2014-2017 aan. Het UMP 2014-2017 geeft inzicht in de uitgaven die ter realisatie van het SMPU+ zijn begroot voor 2014 en een doorkijk naar de geraamde uitgaven in de jaren 2015 t/m 2017. Het UMP bevat naast projecten waar de provincie zelf aan bouwt ook projecten van gemeenten en Rijk.

In de hieronder aangegeven paragrafen gaan we in op de doelen van het SMPU+, de relatie SMPU+ met het UMP en de financiën.

Doelen van SMPU+
In het SMPU+ zijn drie hoofddoelen geformuleerd:
1. bereikbaarheid
   waarborgen van de bereikbaarheid in en van de provincie Utrecht en de Randstad door te zorgen voor een doelmatig verkeers- en vervoersysteem. Dit is een randvoorwaarde voor de gewenste ruimtelijke en economische ontwikkelingen in de Randstad en de provincie;
2. veiligheid
   verbeteren van de veiligheid van het verkeers- en vervoersysteem voor gebruikers en omwonenden;
3. leefbaarheid
   vermindering van de negatieve effecten van verkeer en vervoer op de kwaliteit van de leefomgeving. De kwaliteit staat onder druk door onder meer hinder van geluid, luchtverontreiniging, risico door vervoer van gevaarlijke stoffen, versnippering van het landschap en de leefgebieden van dieren, slechte oversteekbaarheid en sociale onveiligheid.

Voor realisatie van de doelen zijn maatregelen benoemd in het Richtprogramma. Bij de vaststelling van het SMPU+ is ervan uit gegaan dat er voor de realisatie van het Richtprogramma t/m 2020 € 259 mln. aan provinciale middelen beschikbaar komt. Hiervan wordt € 186 mln. besteed aan bereikbaarheid, € 45 mln. aan veiligheid en € 28 mln. aan leefbaarheid. Binnen het Richtprogramma is € 44 mln. gemarkeerd als onderdeel van ons aandeel van € 185 mln. in de regionale VERDER pakketstudiemaatregelen.
In het coalitieakkoord 2011 zijn afspraken gemaakt over extra middelen voor de GWW en verlenging van de looptijd tot 2028. In 2013 en 2014 wordt gewerkt aan een nieuw mobiliteitsplan dat aansluit bij het rijksbeleid tot 2028, het provinciaal mobiliteitsbeleid worden geactualiseerd.

Relatie Richtprogramma met UMP en BDU
Jaarlijks worden algemene middelen toegevoegd aan de reserve Grote Wegenwerken (GWW) ter realisatie van het Richtprogramma. Uit de GWW wordt vervolgens het provinciaal aandeel van de UMP projecten gefinancierd.

Algemene middelen	→	**Reserve Grote wegenwerken (GWW)**	→	**Provinciaal aandeel UMP projecten**

Voor een deel wordt het Richtprogramma ook gefinancierd uit de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer (BDU). Voor de realisatie van het Richtprogramma wordt naast de dekking uit de GWW en BDU ook gerekend op dekking uit het Bereikbaarheidsoffensief Randstad (BOR) en bijdragen derden.

Omdat het provinciaal aandeel van UMP projecten grotendeels wordt betaald uit de reserve GWW, is de stand van de reserve GWW in relatie tot de financiële doorlooptijd (kasritme) van de UMP projecten, bepalend voor de ruimte om nieuwe projecten in het UMP op te nemen. De doorlooptijd van uitvoeringsprojecten is afhankelijk van veel factoren. De geprognotiseerde kasritmes in het UMP hebben daardoor een grote onzekerheidsmarge. Door overprogrammering streven we ernaar om, ondanks de aanpassing van het kasritme van individuele projecten aan gewijzigde planningen, jaarlijks een UMP projectomzet te realiseren die nagenoeg gelijk is aan de storting in de GWW. Via de jaarrekening en de halfjaarrapportage wordt gerapporteerd over de voortgang van de projecten.

Tabel 1 geeft aan in welke mate ter realisatie van het Richtprogramma SMPU+, middelen zijn toegewezen aan concrete projecten. De eerste kolom bevat de Hoofddoelen binnen het SMPU+, de tweede kolom toont de volgens het Richtprogramma beschikbare middelen en de derde kolom toont de taalbedragen waarvoor projecten in het UMP 2014 zijn opgenomen.

Hoofddoel SMPU+	Totaal dekking GWW en BDU	Opgenomen in UMP 2014 - incl. € 44 mln. bijdrage in regionaal maatregelenpakket VERDER	nog in UMP op te nemen tot 2020
Doelmatig verkeer en vervoersysteem	185.978.000	168.632.000	17.346.000
• Wegennetwerk Auto	127.542.000	115.268.000	12.274.000
• Fiets	32.295.000	30.527.000	1.768.000
• Openbaar vervoer	24.111.000	22.012.000	2.099.000
• Onderzoek en ontwikkeling	2.030.000	825.000	1.205.000
Verkeersveiligheid	45.595.000	17.639.000	27.956.000
Kwaliteit van de leefomgeving	27.753.000	13.721.000	14.032.000
Totaal	**259.326.000**	**199.992.000**	**59.334.000**

Tabel 1: Beschikbare middelen Richtprogramma versus geprogrammeerd t/m 2014

Nieuwe projecten in het UMP

In het UMP 2014 t/m 2017 zijn nieuwe projecten opgenomen die invulling geven aan het SMPU. Hieronder een overzicht van nieuwe projecten waartoe is besloten.

	Projectbeschrijving	Raming ten laste van GWW/BOR	Uitvoeringsjaar
Doelmatig verkeer en vervoersysteem			
Wegennetwerk auto			
BB	Kruispunt N234/N417	900.000	2013-2014
I.B.5b.2	Quick wins kwaliteit hoofdfietsroutes	100.000	2013-2014
IA.37 en BB	Beleidsuitwerking carpoolplaatsen.	1.121.720	2012-2014
RP	Capaciteitsbegroting A2/N210 IJsselstein	460.800	2012-2014
	Tydal flow Rijnbrug	10.000.000	2014-2018
II.5	Rotonde N806 Nijkerwerweg Buschoten	310.000	2013-2014
RP	Fietstunnel N237 onder N412	2.849.550	2013-2014
	N201 Reconstructie traverse Amstelhoek	500.000	2013-2014
BB	Verkeersmaatregelen oostelijke rotonde aansluiting A2 Breukelen	427.500	2013-2014
BB	Aansluting A12-De Meern	680.000	2013-2014
Fiets			
IB.4.6.	Verbreden fietspad N229	150.000	2012-2014
IB.2	Uitvoering fietsbeleid	100.000	2013-2014
Openbaar vervoer			
IC 13B	Busstation en P&R Breukelen	1.477.860	2012-2014
Verkeersveiligheid			
II.5.19	N212/ N405 aanleg plateau Kamerik	160.000	2013-2014
BDU	N204 aanleg rotonde Blokland Montfoort	880.000	2015-2016
II.5	Kruising N411-Laan van Maarschalkerweerd	500.000	2013-2014
Leefbaarheid			
III.23.1	Faunatunnel Wilnis en faunabrug N225	268.000	2013-2014

Bijlagen
Hierna treft u als toelichting op de begroting bijlage A aan met de projectvoortgangsoverzichten UMP 2014, bestaande uit:

- A1 het overzicht voortgang UMP projecten met dekking BDU;

- A2 het overzicht voortgang projecten ter uitvoering van het Richtprogramma met dekking GWW.

Daarna treft u bijlage B ter informatie aan met:
- de doorrekening 2014-2017 van de reserve grote wegenwerken (GWW);

Tot slot volgt in bijlage C als toelichting op de Begroting 2014 het ontwerp-bestedingsplan BDU 2014.

UMP projecten gedekt uit BDU

bedragen zonder btw x 1.000

Bijlage A1 bij UMP 2014

Afgehandelde projecten	Project totaalbudget en dekking						2014				2015				2016				2017		
ontwerp BDU 2014 Projectbeschrijving	Krediet	Derden	BDU	coalitie 2010 en 2011	alg.midd.	GWW	Omzet	Derden	BDU	alg midd	Omzet	Derden	BDU	alg midd	Omzet	Derden	BDU	alg midd	Omzet	Derden	BDU
Exploitatie OV 2009-2016 concessie Cxx	549.946		548.186		1.760		27.377		27.157	220	27.377		27.157	220	27.377		27.157	220	28.197		28.197
Marketing plan voor eenmalige acties	5.267		5.267				1.040		1.040		1.040		1.040		1.040		1.040				
Exploitatie DRIS	3.385		3.296	89			190		190		190		190		190		190		190		190
OV Chipkaart migratiekosten	3.269		2.869		400		1.039		1.039												
Randstad OV Bureau	233		233				30		30												
Exploitatie concessie CVV prov Utrecht (incl. B	39.917	799	39.118				1.731		1.731		1.731		1.731		1.731		1.731		1.731		1.731
Boeteregeling Regiotaxi							179		179												
WMO regiotaxi 2013	24.000	24.000					4.000	4.000			4.000	4.000			4.000	4.000			4.000	4.000	
Overige kosten OV (waaronder ROCOV)	6.779	4	6.775				363		363		363		363		363		363		363		363
Exploitatie Randstadspoor (**RSS**) terugbetaling	3.560		3.560				593		593												
A:Totaal Openbaar Vervoer	636.356	24.803	609.304	89	2.160		36.543	4.000	32.323	220	34.702	4.000	30.482	220	34.702	4.000	30.482	220	37.300	4.000	30.482
ROV exploitatiebijdrage GS 5 juli 2006 (via ega	10.145		10.145				500		500		500		500		500		500		500		500
ROV extra budget terugstorting BRU egalisatie	950		750			200	300		300												
B:Totaal ROV	11.095		10.895			200	800		800		500		500		500		500		500		500
Veiligheid en doorstroming (oa turborotondes 3	2.320		2.320								1.000		1.000		500		500		500		500
N233 Turborotondes	3.800		3.800												1.000		1.000		2.800		2.800
N204 Kruispuntt Blokland	1.140	260	880												1.140	260	880				
C: Dekking richtprogramma,vervoersmanagem	7.260	260	7.000								1.000		1.000		2.640	260	2.380		3.300		3.300
toevoeging aan reserve VERDER	42.000		42.000				3.000		3.000		3.000		3.000		3.000		3.000		3.000		3.000
Totaal Financiering VERDER niet BRU gemee	42.000		42.000				3.000		3.000		3.000		3.000		3.000		3.000		3.000		3.000
saldo reserverering totaal 27000																					
Driebergen Zeist , stationsgebied bijdrage station	3.276		3.276								3.317		3.317								
Driebergen Zeist , stationsgebied reservering fiets	2.080		2.080								2.106		2.106								
Totaal tlv reserve Mobiliteitsmaatregelen agv r	5.356		5.356								5.423		5.423								
MOBILITEITSAANPAK (voorheen Beter Ben																					
project 8: regelaars bij rotondes/ongeregelde k	1.768		1.768				60		60		60		60		60		60		60		60
project 9: bermdrips (10 stuks)	4.476		4.476				2.100		2.100		100		100		100		100		100		100
project 10: camera's op OWN	1.600		1.600				112		112		112		112		112		112		112		112
D: Totaal Mobiliteitsaanpak RVM	7.844		7.844				2.272		2.272		272		272		272		272		272		272
F: Fiets File vrij	2.878		2.543	335			700		700		700		700		677		643	34			
K: Beter benutten totaal Regio Utrecht	58.264		58.264				32.989		32.989		7.525		7.525		4.219		4.219				
CSG-2 (Centrum Stations Gebied Amerfsoort)	8.000		8.000				3.760		3.760												
G: Totaal Mirt toezeggingen	8.000		8.000				3.760		3.760												
Totaal	779.052	25.063	751.206	424	2.160	200	80.064	4.000	75.844	220	53.122	4.000	48.902	220	46.009	4.260	41.496	254	44.372	4.000	37.554

Reserve Grote Wegen Werken

Bijlage B bij begroting 2013/UMP2014

bedragen x 1.000		werkelijk	werkelijk	begroting	planning	planning	planning	planning
	dekking RP tm 2028	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Stand reserve Grote Wegenwerken op 1 januari		18.321	26.083	34.033	52.465	44.586	31.547	26.611
BIJ:								
Structurele dotatie uit algemene middelen	171.510	7.108	7.108	7.108	7.108	7.108	7.108	7.108
Extra dotatie dekking Richtprogramma	182.620	7.940	7.940	7.940	7.940	7.940	7.940	7.940
Vergoeding personele kosten	15.796	717	553	756	756	756	756	756
Dekking Richtprogramma uit BDU	6.000	0	0	0	0	1.000	1.000	1.000
Correctie BOR A12	-1.883							
Operatie stofkam mei 2008	-3.150							
onttrekking 5 mln. ivm verdiepte ligging N237 -/- storting 2 mln. BTW BOR	-1.973	1027		3.900		-3900		
Intensivering gebaseerd op tussenbalans 2011 coalitieakkoord 2	46.750		2.750	2.750	2750	2.750	2.750	2.750
Rijnbrug (uitgaven verwerkt in UMP overzicht IA25.3)				10.000				
Dekking OV MIRT volgens coalitieakkoord 2011-2015	68.000							
Reserve na toevoeging jaarlijkse donaties		35.113	44.435	66.487	**71.019**	**60.240**	**51.101**	**46.165**

AF:

Doorrekening PVVP Projecten	Budget	Derden	BOR	BDU	Alg.m.	GWW	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Totaal PVVP projecten						93.725	-336	494	845				

Doorrekening OV-BDU Projecten	Budget	Derden	BOR	BDU	Alg.m.	GWW	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Totaal Openbaar Vervoer	741.365	49.642		685.705	6.018	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Overige	9.832	0		9.832	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Mobiliteitsaanpak							0	0	0	0	0	0	0
Totaal Mit toezeggingen	23.782	0		23.782	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal OV-BDU projecten	774.979	49.642	0	719.319	6.018	0	0	0	0	0	0	0	0
	100%	6%	0%	93%	1%	0%							

Doorrekening UMP-RP projecten	Budget	Derden	BOR	BDU	Alg.m.	GWW	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
IA Totaal Doelmatig vv systeem inclVERDER	195.460	60.085	37.721	4.695		92.959	2.911	5.619	5.926	11.415	10.464	12.990	236
IB Totaal Fiets	12.393	431	0	1.025		10.937	885	757	1.937	1.598	0	0	0
IC Totaal Openbaar Vervoer	39.373	2.322	15.208	6.926		14.917	2.333	2.468	1.041	-4.113	8.071	1.402	60
ID Totaal Onderzoek en Ontwikkeling	8.648	3.394	0	0		5.254	364	319	651	505	514	472	452
II Totaal Verkeersveiligheid	18.879	1.240	0	822		16.817	1.819	644	1.718	4.658	1.061	960	0
III Totaal Kwaliteit van de leefomgeving	9.489	143	164	50		9.132	1.054	-21	810	798	1.583	1.666	100
Totaal VERDER dekking tlv RP 44.000	44.000					44.000	0	6	968	2.000	7.000	7.000	7.000
Totaal Beter Benutten aandeel provincie uit C	9.815					9.815		115	127	9.573	0	0	
Totaal RP projecten	338.057	67.615	53.093	13.518	0	203.831	9.366	9.908	13.177	26.434	28.693	24.490	7.848
	100%	20%	16%	4%		60%							
Totaal AF t.l.v GWW	1.113.055	117.257	53.093	732.837	6.018	203.831	9.029	10.401	14.022	26.434	28.693	24.490	7.848

Stand van de reserve op 31 december kolomjaar	26.083	34.033	52.465	44.586	31.547	26.611	38.317

2. Bijlage C bij begroting 2014

Ontwerp bestedingsplan BDU

In 2014 ontvangt de provincie Utrecht naar verwachting € 37.354.000 van het Rijk. Het definitieve bedrag wordt bekend na vaststelling van de Rijksbegroting 2014 (in december 2013).
De bijdrage zal worden ingezet voor het realiseren van de doelstellingen uit het Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht 2004-2020 (SMPU+). Daarnaast verwacht de provincie Utrecht in 2014 een bijdrage voor het programma Beter benutten.

INKOMSTEN/BESTEDINGEN bedragen x € 1000,-	raming 2013	raming 2014
Stand Voorziening BDU incl. reserveringen op 1-1-kolomjaar	96.973	91.718
Toevoegingen:	pp2013	
Dotatie BDU relatief aandeel (begroting IenM)	36.780	37.354
Dotatie BDU absoluut aandeel (vlgs. specificatie)	16.757	35.087
Compensatie BRU voor wegvallen bijdrage Breukelen Loenen	2.823	1.400
Diverse correcties (incl.vooruitontvangen bijdrage)	520	
renteopbrengst		
Totaal ontvangsten kolomjaar:	**56.879**	**73.842**
Bestedingen:		
A:Totaal Openbaar Vervoer	31.519	32.323
B:Totaal ROV	900	800
C: Dekking richtprogramma,vervoersmanagement veiligheid en doorstroming	0	0
D: Totaal Mobiliteitsaanpak RVM	5.049	2.272
E: Totaal Beloningsproef	325	0
F: Fiets File vrij	500	700
G: Totaal Mirt toezeggingen	3.265	3.760
H: Kasritme UMP: SMPU RP projecten	1.226	8.075
J: Extra dekking Richtprogramma 2004-2020 (11+5=16 mln.)		
K: Beter benutten	13.465	32.989
Totaal uitgaven kolomjaar volgens kasritmes projecten	56.250	80.919
Gemeentelijke projecten / pontveren:		
MIRT/GDU BRU (incl. betaling aan BRU vlgs brief 1 mrt 2007)	1.094	
gemeentelijke projecten BDU bestedingsplan 2005 (5.925)	285	
gemeentelijke projecten BDU bestedingsplan 2006 (11.063)	661	
gemeentelijke projecten BDU bestedingsplan 2007 (13.090)	2.449	
Bijdragen instandhouden pontveren (beschikbaar 790.000 / BDU 2007)	84	
Bijdrage NS voor P&R Amersfoort	142	0
gemeentelijke projecten BDU bestedingsplan 2009 / 2011		
Totaal uitgaven kolomjaar overige en gemeentelijke projecten	4.715	0
Totaal bestedingen kolomjaar:	**60.965**	**80.919**
Bestedingen ten laste van reserveringen	1.170	577
Voorziening BDU incl. reserveringen op 31-12-kolomjaar	91.718	84.063

OVERZICHT RESERVES	raming 2013	raming 2014
Stand Voorziening BDU incl. reserveringen op 1-1-kolomjaar	96.973	91.718
Waarvan reserveringen per 1-1-kolomjaar	55.459	56.446
Toevoegingen aan reserveringen kolomjaar	2.156	1.352
Onttrekkingen = bestedingen op reserveringen	-1.170	-577
Saldo reserveringen per 31-12-kolomjaar	56.446	57.221
Bestedingsruimte t.b.v Mobiliteitsplan per 31 -12 kolomjaar	**35.272**	**26.842**

Samenvatting Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2014

Het externe veiligheidsbeleid is gericht op het beheersen van risico's op calamiteiten met gevaarlijke stoffen waarbij dodelijke slachtoffers vallen. De risicobronnen zijn, inrichtingen, transport van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor en door buisleidingen, vuurwerk bij evenementen, en het gebruik van luchthavens.

In het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid (PUEV) 2011-2014 wordt op regionaal niveau gewerkt aan het realiseren van een adequate uitvoering van externe veiligheidsregelgeving. Het gaat daarbij om het realiseren van een adequate risicoregistratie, vergunningverlening en handhaving, ruimtelijke ordening, routering van gevaarlijke stoffen, organisatorische en beleidsmatige borging van externe veiligheid. De provincie vervult op basis van afspraken tussen rijk, IPO en VNG een regiefunctie.

Voor de periode 2011-2014 is een programma opgesteld waarvoor het rijk jaarlijks € 961.000 beschikbaar stelt via het provinciefonds. Het PUEV 2011-2014 is door Provinciale Staten vastgesteld. Het programma wordt jaarlijks geactualiseerd zodat flexibel ingespeeld kan worden op ontwikkelingen. In het programma 2011-2014 is vastgelegd dat jaarlijks een samenvatting van het programma met bestedingsoverzicht bij de begroting wordt gevoegd. Jaarlijks wordt ook een samenvatting van de jaarrapportage over de uitvoering van het programma gevoegd als bijlage bij de jaarrekening.

Het zwaartepunt voor de uitvoering van het PUEV 2011-2014 ligt in de provincie Utrecht bij de Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU), het Servicebureau gemeenten, de gemeente Utrecht, de gemeente Nieuwegein, de gemeente Veenendaal, de Veiligheidsregio en de provincie. Kennis wordt gedeeld, problemen besproken en opgelost. Er zijn werkafspraken tussen deelnemers om elkaar bij ziekte en verlof te kunnen vervangen. De provincie voert de regie en is voorzitter van de projectgroep. In de projectgroep wordt de uitvoering van het programma gecoördineerd en vanuit de projectgroep vindt afstemming plaats met de gemeenten in de provincie.

Er is de afgelopen jaren veel vooruitgang geboekt. Er is ervaring opgedaan met nieuwe regelgeving op het gebied van externe veiligheid. De uitvoering van externe veiligheid is geborgd. Er is voldoende menskracht beschikbaar gekomen om regelgeving en beleid uit te voeren. Externe veiligheid regelgeving wordt standaard toegepast in het kader van de verlening van vergunning, de handhaving van vergunningen en in ruimtelijke plannen. Risico's worden bijgehouden in het Risicoregister en vermeld op de Risicokaart. Er is een landelijk expertisecentrum met een landelijke site (WWW.Relevant.nl) dat zorgdraagt voor kennisuitwisseling, introductie van nieuwe regelgeving, en de ontwikkeling van werkstandaarden.

De risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen worden na de inwerkingtreding van het landelijk basisnet voor het vervoer van gevaarlijke stoffen in 2014, in de provincie Utrecht met meer dan 50% gereduceerd. Dit geschiedt door bronmaatregelen, routering (meer gebruik van de Betuweroute en de IJssellijn) en het vaststellen van een maximale risicoruimte voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Hiermee wordt een belangrijke PUEV doelstelling waarvoor de provincie geijverd heeft gerealiseerd.

De ontwikkeling van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) en RUD voor inrichtingen die vallen onder het Besluit Risico Zware Ongevallen (BRZO RUD) kan leiden tot versterking van de kritische massa voor de uitvoering van externe veiligheidstaken.
De brand bij Chemiepack in 2011 heeft de discussie over het toezicht bij bedrijven die vallen onder het Besluit Risico Zware Ongevallen (BRZO) een nieuwe impuls gegeven. De Tweede Kamer, de verantwoordelijke minister, IPO, VNG en VNO-NCW hebben elkaar gevonden in het standpunt dat de BRZO-taken (toezicht, handhaving, vergunningverlening) per 1 januari 2013 worden ondergebracht in 6 gespecialiseerde BRZO-RUD's. De provincies Utrecht, Flevoland en Noord-Holland hebben hun taken bij de BRZO-bedrijven in 2013 ondergebracht bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Binnen afzienbare tijd geldt dit ook voor de gemeenten.
De vorming van de RUD Utrecht vindt gefaseerd plaats. De provincie, het Servicebureau Gemeenten en de gemeenten Utrecht, Nieuwegein, Houten en Lopik vormen begin 2014 een RUD("2.0"). In een later stadium wordt met de ODRU een gebiedsdekkende één provinciale RUD ('2.1") gevormd. In samenspraak met ODRU en de projectorganisatie RUD 2.0 zal worden onderzocht hoe in deze situatie de PUEV-doelen voor 2014 vorm zullen krijgen.

Tot en met 2014 fungeert de PUEV projectgroep als een pool van externe veiligheidsspecialisten en wordt voorzien in de benodigde kritische massa voor de uitvoering van de externe veiligheid taken.
Voor de periode daarna zijn er nog onzekerheden:

- Het is ondanks gemaakte bestuurlijk afspraken tussen rijk, IPO en VNG onzeker of het rijk de programmagelden na 2014 structureel beschikbaar zal stellen via het provinciefonds en gemeentefonds.
- Overheden bezuinigingen en voor de RUD geldt een efficiencykorting van €100 mln.
- Het is onduidelijk welke bevoegdheden gemeenten overdragen en welke externe veiligheidstaken gemeenten in 2014 en na 2014 overdragen aan de RUD.

In de loop van 2013/2014 zal er meer duidelijkheid komen over de financiering van externe veiligheid na 2014, de overdracht van taken en bevoegdheden door gemeenten aan de RUD en de acties die ondernomen moeten

worden om op langere termijn een adequate uitvoering van externe veiligheidsregelgeving en -beleid te waarborgen.

Met ingang van oktober 2012 is het specifieke toezicht van de I&M inspectie op milieuwetten overgegaan in het generieke toezicht door de provincie. De provincies zijn verantwoordelijk voor het toezicht op de wijze waarop gemeenten de externe veiligheidstaken uitvoeren. De vorming van het interbestuurlijk toezicht is nog in een opbouwfase.

De belangrijkste doelen in het PUEV voor 2014 zijn:

- Het in standhouden van hetgeen is opgebouwd: voldoende externe veiligheids specialisten, het provinciaal en landelijk kennisnetwerk in stand houden, organisatorische borging van externe veiligheid
- Borging van externe veiligheid in ruimtelijke plannen, vergunningverlening en handhaving
- Ontwikkeling van werkstandaarden
- Een actueel Risicoregister
- Sanering van de laatste saneringsgevallen die zijn overgebleven
- Het vormgeven van het interbestuurlijk toezicht
- Last but not least: Afspraken maken met het rijk over de financiering van externe veiligheid na 2014

Uurtarief € 70	2014											
	uren	**VRU**	**OdRU**	**Eem-md**	**Vdaal**	**Ngein**	**Utr.**	**PROV**		**P**	**M**	**Totaal**
Risico-inventarisatie												
Risicoregistratie	290		120	50	30	10	50	30		20.300		20.300
Subtotaal RI	**290**		**120**	**50**	**30**	**10**	**50**	**30**		**20.300**		**20.300**
Vergunning en handhaving												
V&H	2235		785	350	200	120	420	360		156.450	20.000	176.450
Handhaving BRZO	910							910		63.700		63.700
Subtot.-VH	**3145**		**785**	**350**	**200**	**120**	**420**	**1270**		**220.150**	**20.000**	**240.150**
Routes gevaarlijke stoffen												
Routes gevaarlijke stoffen	225		100	50	25	25	25			15.750	23.000	38.750
Subtotaal routes gs	**225**		**100**	**50**	**25**	**25**	**25**			**15.750**	**23.000**	**38.750**
Beleidsborging en IBT												
Ruimtelijke ordening	400		165	75		35	25	100		28.000	10.000	38.000
Milieu/V&V	100							100		7.000		7.000
Openbare orde en	200	100						100		14.000		14.000
IBT	150							150		10.500		10.500
Subtot. B&IBT	**850**	**100**	**165**	**75**		**35**	**25**	**450**		**59.500**	**10.000**	**69.500**
Ruimtelijke ordening												
Beheer signaleringskaart											5.000	5000
Advisering RO	2.770		1190	520	150	80	520	310		193.900		193.9000
Uitvoeren QRA's											20.000	20.000
Subtot. RO	**2770**		**1190**	**520**	**150**	**80**	**520**	**310**		**193.900**	**25.000**	**218.900**
Verantwoording groepsrisico												
Advisering door VRU verantwoording groepsrisico	1359	1359								95.130		95.130
Subtot. GR	**1359**	**1359**								**95.130**	**0**	**95.130**

Sanering												
Saneringsbudget											50.000	50.000
Subtot. SA											**50.000**	**50.000**
Risicocommu-nicatie												
Risicocommuni-catie	375		160	75	30	50	60			26.250	63.370	89.620
Subtot. RC	**375**		**160**	**75**	**30**	**50**	**60**			**24.500**	**63.370**	**89.620**
Management, IPO en Scholing												
Programma-management	595	50	100	50	25	30	30	310		41.650	10.000	51.650
IPO samenwerking	200							200		14.000	48.000	62.000
Scholing										0	25.000	25.000
Subtot MIS	**795**	**50**	**100**	**50**	**25**	**30**	**30**	**510**		**55.650**	**83.000**	**138.650**
	uren	**VRU**	**OdrU**	**Eem-md**	**V'daal**	**Ngein**	**Utrecht**	**PROV**		**€-P**	**€-M**	**€-T**
TOTAAL	**9809**	**1509**	**2620**	**1170**	**460**	**350**	**1130**	**2570**		**686.630**	**274.370**	**961.000**

Noot:

- Ureninzet voor Houten, IJsselstein geschiedt via de Omgevingsdienst regio Utrecht. De ureninzet voor Lopik geschiedt via de gemeente Nieuwegein. Het budget voor Houten is 100 uur, IJsselstein 50 uur en Lopik 50 uur
- Als de PUEV deelnemers de bovenvermelde uren voor taken overdragen aan een regionale uitvoeringsdienst dan kan de RUD rechtstreeks bij de provincie de declaraties indienen voor deze uren. Hiermee wordt ingespeeld op de onzekerheden die nog bestaan over de overdracht van taken en bevoegdheden aan de RUD's.

Afkortingenlijst

ACB	Actieprogramma Cultuurbereik
AMK	Advies en meldpunt kindermishandeling
Arhi	Algemene regels herindeling
AVP	Agenda Vitaal Platteland
Awb	Algemene Wet Bestuursrecht
BANS	Bestuursakkoord Nieuwe Stijl
BBL	Bureau Beheer Landbouwgronden
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BDU	Brede Doeluitkering
BEVI	Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen
BiSC	Bibliotheek Servicecentrum
BIS-ratio	Solvabiliteitsratio
BJU	Bureau Jeugdzorg Utrecht
BLOW	Bestuursovereenkomst landelijke ontwikkeling windenergie
BLS	Besluit locatiegebonden subsidies
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOR	Bereikbaarheidsoffensief Randstad
BRAVO	Brede Regionale Aanpak Voorkomt Oponthoud
BRIM	Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten
BRRM	Besluit rijkssubsidiëring restauratie monumenten
BRU	Bestuur Regio Utrecht
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEMT	Conferentie van Europese Ministers van Transport
CHS	Cultuurhistorische hoofdstructuur
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CROW	St. Centrum voor regelgeving en onderzoek in de grond-, water- en wegenbouw
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
D2	Europees subsidieprogramma voor sociaal economisch beleid
DEK	Duurzaamheid, Energie en Klimaat
DigiDiv	Digitalisering Documentaire Informatie Voorziening
DIVA	Digitale voorziening voor alledag/allemaal/alle ambtenaren
DLG	Dienst Landelijk Gebied
DO	Duurzaam ondernemen
DURP	Digitale uitwisseling ruimtelijke processen
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EHS	Ecologische hoofdstructuur
EJOV	Europees Jeugd Olympisch Festival
EKD	Elektronisch Kind Dossier
Fido	Financiering decentrale overheden
G4	De vier grote steden Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGOR	Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GMN	Groot Mijdrecht Noord
HNP	Huis Nederlandse Provincies
HRM	Human resource management
ILG	Investeringsprogramma landelijk gebied
INK	Instituut Nederlandse Kwaliteit
IPC	Interprovinciale Commissie
IPO	Interprovinciaal overleg
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
JIJ	Jij in jeugdzorg
KCC	Klant Contact Centrum
KWO	Koude-warmte-opslag
LaMi	Landbouw en Milieu
LEADER	Liaison Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale
LTO	Land- en Tuinbouworganisatie
MAP-streekplan	Meerjarenactieprogramma
MER	Milieu-effectrapportage
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MKP	Milieukwaliteitsprofiel

NARIS	Risicomanagement Informatie Systeem
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NGE	Nederlandse Grootte Eenheid (maat economische omvang landbouwbedrijven)
NHW	Nieuwe Hollandse Waterlinie
NOVA	Nieuw onderkomen voor ambtenaren
NUP	Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en e-Overheid
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
OiO	Organisatie in Ontwikkeling
OLM	Openbaar Lichaam Muskusrattenbestrijding
OV	Openbaar vervoer
PMP	Provinciaal Milieubeleidsplan
POP(-subsidie)	Plattelandsontwikkelingsprogramma
PPL	Provinciaal Programma Luchtkwaliteit
PUEV	Provinciaal uitvoeringsprogramma externe veiligheid
PURPLE	Peri Urban Regions Platform Europe
RAK	Ruilverkaveling met administratief karakter Kromme Rijn
RAP	Ruimtelijk actieprogramma
RAVU	Regionale Ambulance Voorziening Utrecht
RHC	Regionaal Historisch Centrum
RODS	Recreatie om de Stad
ROV	Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid
RSLU	Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit Utrecht
RU	Randstad Urgent
Rvf	Raad voor de financiële verhoudingen
RVMC	Regionale Verkeersmanagementcentrale
SEO	Subsidieverordening Economisch Ontwikkeling
SGJ	Stichting Gereformeerd Jeugdwelzijn
SISA	Single information single audit
SLW	Stichtse Lustwarande
SMO	Stimuleringsregeling Maatschappelijke Ontwikkeling
SMPU	Strategisch Mobiliteitsplan Utrecht
SOS	Samenhang op Scherp
SUB	Stichting Samenwerkende Utrechtse Bibliotheken
TIPP-regeling	Tenderregeling Investeringsprogramma Provincies
TFI	Taskforce Innovatie
UJC	Utrechtse Jeugd Centraal
UMP	Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan
UTR	Utrecht Toerisme en Recreatie
UVL	Utrechts verkeersveiligheidslabel
UvW	Unie van Waterschappen
Vinac	Actualisering Vinex
Vinex	Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra
VRI	Verkeersregelinstallatie
VRU	Veiligheidsregio Utrecht
Wabo	Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening (oud)
Wro	Wet op de ruimtelijke ordening (nieuw)
WZV	Wet ziekenhuisvoorzieningen

Colofon

De Programmabegroting 2014 is een uitgave van:
Provincie Utrecht
Archimedeslaan 6
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT
Telefoon: 030-2589111
Fax: 030-2582564
www.provincie-utrecht.nl

Samenstelling en eindredactie:
Afdeling Managementondersteuning

Ontwerp en opmaak:
Afdeling Managementondersteuning in samenwerking met Multi Media Centrum provincie Utrecht

Afbeelding voorpagina:
Fort Vechten

Oplage:
200 exemplaren

Druk:
Multi Media Centrum provincie Utrecht

De omslag en het binnenwerk van deze rapportage zijn gedrukt op houtvrij-chloorvrij-TCF, duurzaam papier.